СВЯТОЕ ЕВАНГЕЛЛЕ
ПАВОДЛЕ МАРКА

НОВЫ ЗАПАВЕТ
ГОСПАДА НАШАГА ІІСУСА ХРЫСТА

СВЯТОЕ ЕВАНГЕЛЛЕ
ПАВОДЛЕ МАРКА

НА ЧАТЫРОХ МОВАХ:
ГРЭЧАСКАЙ, СЛАВЯНСКАЙ,
РУСКАЙ І БЕЛАРУСКАЙ

З ПАРАЛЕЛЬНЫМІ МЕСЦАМІ

МІНСК, 1999

По благаславенню
Мітрапаліта Мінскага і Слуцкага
ФІЛАРЭТА,
Патрыяршага Экзарха ўсяе Беларусі

Пераклад на беларускую мову
Біблейскай Камісіі
Беларускай Праваслаўнай Царквы

© Беларуская Праваслаўная Царква
© Біблійнае Таварыства Рэспублікі Беларусь

СТЫЙ ЕѴАЛІСТЪ МАРКЪ

ЖЫЦЦЯПІС СВЯТОГА ЕВАНГЕЛІСТА МАРКА
(паводле святога Іераніма)

Марк, вучань і апавядальнік Пятроў, для братоў, што ў Рыме, па іх просьбе Евангелле коратка напісаў, якое і ўхваліў Пётр, і Царкве перадаў, як піша Клімент у шостай прадмове.

Згадвае Марка і Папій, епіскап Іерапальскі, і святы Пётр у канцы першага паслання пад імем Вавілона ўказвае на Рым: вітае, – кажа, – вас абраная, як і вы, царква ў Вавілоне і Марк, сын мой. Узяўшы напісанае ім Евангелле і пайшоў у Егіпет; і ў Александрыі першы Ісуса Хрыста прапаведаваў. Царкву там заснаваў, якая ў гэтым вучэнні і благачэсці і ўстрыманні ўзрасла ў прыклад іншым хрысціянам. Філон жа, найбольш здольны прамоўца з іудзеяў, бачыўшы ў Александрыі першую царкву яшчэ нібы іудзейскай, усхваляючы народ той, напісаў кнігу аб звароце александрыйцаў.

І, як піша Лука, у Іерусаліме верyючыя мелі ўсё агульнае, так і ў александрыйцаў, якіх навучыў Марк, гэта было ў звычаі, кажа ён.

Спачыў жа ў восьмы год праўлення Нерона і пахаваны ў Александрыі; пераемнікам яго быў Аніан.

ІНШЫ ЖЫЦЦЯПІС
(паводле мучаніка Дарафея, епіскапа Цірскага)

Марк, евангеліст і першы Александрыйскі епіскап, александрыйцам і ўсяму наваколлю прапаведаў Евангелле Гасподняе, ад Егіпта нават да Пентапаля. Пры царстваванні Траяна, у Александрыі быў схоплены, абвязаны вяроўкай за шыю і працягнуты ад месца Вукола да месца Ангелаў; там спалены быў на агні ідалапаклоннікамі, у месяцы красавіку, там і пахаваны быў жыхарамі Вукола.

ПРАДМОВА ДА ЕВАНГЕЛЛЯ ПАВОДЛЕ МАРКА
(з богаслужбовага Евангелля)

Паводле Марка Святое Евангелле, праз дзесяць гадоў пасля Хрыстовага Ўзнясення было напісана ў Рыме. Быў Марк вучнем і паслядоўнікам Пятра, яго ж Пётр называе і сынам сваім, духоўным канешне, які зваўся Іаанам; Марк быў дваюрадным братам Варнавы і спадарожнікам Паўла; аднак і з Пятром шмат дзе бываў, быў з ім і ў Рыме. Прасілі яго верующыя ў Рыме не толькі без пісання прапаведаваць, але і ў пісанні расказаць тым, якія ў Хрысце з'ядналіся; ён, ледзь згадзіўшыся, напісаў. А Пятру было адкравенне ад Бога, што Марк напісаў Дабравесце; пабачыўшы і падцвердзіўшы яго праўдзівасць, Пётр паслаў яго епіскапам у Егіпет, дзе ён і прапаведаваў. У Александрыі ён заснаваў царкву, у паўднёвай краіне ўсіх прасвяціў. Евангелле ж напісана ясна і не мае нічога іншасказальнага; ва ўсім да Матфея набліжаецца гэты евангеліст, хіба што Матфей больш падрабязны. І калі Матфей нараджэнне Гасподняе па плоці ў пачатку згадвае, гэты евангеліст пачынае з прарока Іаана. Вось паслухай, што сказаў: Пачатак Евангелля Ісуса Хрыста.

СВЯТОЕ ЕВАНГЕЛЛЕ ПАВОДЛЕ МАРКА

ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ

ἍΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α′ (πρῶτον).

Ἀρχὴ του Εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ·

2. ὡς γέγραπται ἐν τοῖς προφήταις· ἰδού, Ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν Μου πρὸ προσώπου Σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν Σου ἔμπροσθέν Σου.

3. Φωνὴ βοῶντος ἐν τῃ ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους Αὐτοῦ.

4. Ἐγένετο Ἰωάννης βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

5. Καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα καὶ οἱ Ἱεροσολυμῖται· καὶ ἐβαπτίζοντο πάντες ἐν τῳ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ᾽ αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.

6. Ἦν δὲ Ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἐσθίων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον.

Ѿ МА́РКА

СТО́Е БЛГОВѢСТВОВА́НІЕ.

ГЛАВА̀ а҃.

Зача́ло єѵ҃лі́а Іи҃са Хр҃та̀, Сн҃а Бж҃іѧ:

в҃. ꙗ҆́коже є҆́сть пи́сано во прⷪ҇ро́цѣхъ: сѐ, А҆́зъ посыла́ю А҆́гг҃ла Моего̀ пред̾ лице́мъ Твои́мъ, и҆́же ᲂу҆готóвитъ пꙋ́ть Твóй пред̾ Тобо́ю.

г҃. Гла́съ вопію́щагѡ въ пꙋсты́ни: ᲂу҆готóвайте пꙋ́ть Гд҃нь, пра̑вы твори́те стезѝ Є҆гѡ̀.

д҃. Бы́сть Іѡа́ннъ крестѧ́й въ пꙋсты́ни и҆ проповѣ́даѧ кр҃ще́ніе покаѧ́ніѧ во ѿпꙋще́ніе грѣхѡ́въ.

є҃. И҆ и҆схожда́ше къ немꙋ̀ всѧ̀ Іꙋде́йскаѧ страна̀ и҆ Ієрⷭ҇ли́млѧне: и҆ кр҃ща́хꙋсѧ всѝ во Іорда́нѣ рѣцѣ̀ ѿ негѡ̀, и҆сповѣ́дающе грѣхѝ своѧ̑.

ѕ҃. Бѣ̀ же Іѡа́ннъ ѡ҆болче́нъ власы̑ велблꙋ̑жди, и҆ по́ѧсъ ᲂу҆сме́нъ ѡ҆ чреслѣ́хъ є҆гѡ̀, и҆ ꙗ҆ды́й а҆кріды и҆ ме́дъ ди́вій.

(2) Мал. 3, 1. Мф. 11, 10. Лк. 7, 27. (3) Іс. 40, 3. Мф. 3, 3. Лк. 3, 4. Ін. 1, 23.

СВЯТОЕ ЕВАНГЕЛІЕ

ОТЪ МАРКА.

СВЯТОЕ ДАБРАВЕСЦЕ

ПАВОДЛЕ МАРКА

ГЛАВА 1.

Начало Евангелія Іисуса Христа, Сына Божія,

2. какъ написано у пророковъ: вотъ, Я посылаю Ангела Моего предъ лицемъ Твоимъ, который приготовитъ путь Твой предъ Тобою.

3. Гласъ вопіющаго въ пустынѣ: приготовьте путь Господу, прямыми сдѣлайте стези Ему.

4. Явился Іоаннъ, крестя въ пустынѣ и проповѣдуя крещеніе покаянія для прощенія грѣховъ.

5. И выходили къ нему вся страна Іудейская и Іерусалимляне; и крестились отъ него всѣ въ рѣкѣ Іорданѣ, исповѣдуя грѣхи свои.

6. Іоаннъ же носилъ одежду изъ верблюжьяго волоса, и поясъ кожаный на чреслахъ своихъ, и ѣлъ акриды и дикій медъ.

РАЗДЗЕЛ I

Пачатак Евангелля Ісуса Хрыста, Сына Божага,

2. як напісана ў прарокаў: "вось, Я пасылаю Ангела Майго перад абліччам Тваім, які падрыхтуе шлях Твой перад Табою".

3. "Голас таго, хто кліча ў пустыні: падрыхтуйце шлях Госпаду, простымі зрабіце сцежкі Яму".

4. З'явіўся Іаан, хрысцячы ў пустыні і прапаведуючы хрышчэнне пакаяння дзеля адпушчэння грахоў.

5. І выходзілі да яго ўся краіна Іудзейская ды Іерусалімляне, і хрысціліся ад яго ўсе ў рацэ Іардане, спавядаючыся ў грахах сваіх.

6. Іаан жа насіў вопратку з вярблюджага воласу і скураны пояс на паясніцы сваёй і еў акрыды* і дзікі мёд.

***акрыды - ядомы від саранчы.**

---

(4) Мф. 3, 1. Лк. 3, 3. Ін. 1, 31; 3, 23. Дзеян. 13, 24. (5) Мф. 3, 5-6. (6) Лев. 11, 2. Мф. 3, 4.

7. Καὶ ἐκήρυσσε, λέγων· ἔρχεται ὁ Ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, Οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων Αὐτοῦ.

8. Ἐγὼ μὲν ἐβάπτισα ὑμᾶς ἐν ὕδατι· Αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ.

9. Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζαρὲτ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐβαπτίσθη ὑπὸ Ἰωάννου εἰς τὸν Ἰορδάνην.

10. Καὶ εὐθέως ἀναβαίνων ἀπὸ τοῦ ὕδατος, εἶδε σχιζομένους τοὺς οὐρανοὺς, καὶ τὸ Πνεῦμα ὡσεὶ περιστερὰν, καταβαῖνον ἐπ᾽ Αὐτόν.

11. Καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν· Σὺ εἶ ὁ Υἱός Μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ εὐδόκησα.

12. Καὶ εὐθὺς τὸ Πνεῦμα Αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρημον.

13. Καὶ ἦν ἐκεῖ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἡμέρας τεσσαράκοντα, πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ σατανᾶ· καὶ ἦν μετὰ των θηρίων· καὶ οἱ Ἄγγελοι διηκόνουν Αὐτῷ.

14. Μετα δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κηρύσσων το Εὐαγγέλιον τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ,

15. καὶ λέγων, ὅτι πεπλήρωται ὁ καιρός, καὶ ἤγγικεν ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ· μετανοεῖτε, καὶ πιστεύετε ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ.

16. Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, εἶδε Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν Σίμωνος*, βάλλοντας ἀμφίβληστρον ἐν τῇ θαλάσσῃ· ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς.

з҃. И҆ проповѣ́даше, глаго́лѧ: гряде́тъ Крѣ́плїй менѐ во слѣ́дъ менѐ, Є҆мꙋ́же нѣ́смь досто́инъ преклóнсѧ разрѣши́ти реме́нь сапѡ́гъ Є҆гѡ̀.

и҃. А҆́зъ оу҆бѡ крести́хъ вы̀ водо́ю: То́й же крⷭ҇ти́тъ вы̀ Дх҃омъ Ст҃ы́мъ.

ѳ҃. И҆ бы́сть во ѻ҆нѣ́хъ днѐхъ, прїи́де І҆и҃съ ѿ Назаре́та Галїле́йскагѡ, и҆ крⷭ҇ти́сѧ ѿ І҆ѡа́нна во І҆орда́нѣ.

і҃. И҆ а҆́бїе восходѧ̀ ѿ воды̀, ви́дѣ разводѧ̑щасѧ нб҃са, и҆ Дх҃а ꙗ҆́кѡ го́лꙋбѧ, сходѧ́ща На́нь.

а҃і. И҆ гла́съ бы́сть съ нб҃сѐ: Ты̀ є҆сѝ Сн҃ъ Мо́й возлю́бленный, ѡ҆ Не́мже бл҃говоли́хъ.

в҃і. И҆ а҆́бїе Дх҃ъ и҆зведѐ Є҆го̀ въ пꙋсты́ню.

г҃і. И҆ бѣ̀ тꙋ̀ въ пꙋсты́ни дне́й четы́редесѧть, и҆скꙋша́емь сатано́ю, и҆ бѣ̀ со ѕвѣрмѝ: и҆ А҆́гг҃ли слꙋжа́хꙋ Є҆мꙋ̀.

д҃і. По преда́нїи же І҆ѡа́нновѣ, прїи́де І҆и҃съ въ Галїле́ю, проповѣ́даѧ Є҆ѵⷢ҇лїе Цр҇твїѧ Бж҃їѧ,

є҃і. и҆ гл҃го́лѧ, ꙗ҆́кѡ и҆спо́лнисѧ вре́мѧ, и҆ прибли́жисѧ Цр҇твїе Бж҃їе: пока́йтесѧ, и҆ вѣ́рꙋйте во Є҆ѵⷢ҇лїе.

ѕ҃і. Ходѧ́ же при мо́ри Галїле́йстѣмъ, ви́дѣ Сі́мѡна и҆ А҆ндре́а бра́та (тогѡ̀) Сі́мѡна, вмета́ющѧ мре́жи въ мо́ре: бѣ́ста бо ры́барѧ.

* αὐτοῦ (въ другихъ спискахъ)

(7) Мф. 3, 11. Лк. 3, 16. Ін. 1, 27. Дзеян. 13, 25. (8) Іс. 44, 3. Іаіл. 2, 28. Мф. 3, 11. Ін. 1, 26. Дзеян. 1, 5; 2, 4; 10, 45; 11, 15-16. 1 Кар. 12, 13. (9) Мф. 3, 13. Лк. 3, 21. (10) Мф. 3, 16. Лк. 3, 21-22. Ін. 1, 32.

7. И проповѣдывалъ говоря: идетъ за мною Сильнѣйшій меня, у Котораго я недостоинъ наклонившись развязать ремень обуви Его.

8. Я крестилъ васъ водою, а Онъ будетъ крестить васъ Духомъ Святымъ.

9. И было въ тѣ дни, пришелъ Іисусъ изъ Назарета Галилейскаго и крестился отъ Іоанна въ Іорданѣ.

10. И когда выходилъ изъ воды, тотчасъ увидѣлъ *Іоаннъ* разверзающіяся небеса, и Духа, какъ голубя, сходящаго на Него.

11. И гласъ былъ съ небесъ: Ты Сынъ Мой возлюбленный, въ Которомъ Мое благоволеніе.

12. Немедленно послѣ того Духъ ведетъ Его въ пустыню.

13. И былъ Онъ тамъ въ пустынѣ сорокъ дней, искушаемый сатаною; и былъ со звѣрями; и Ангелы служили Ему.

14. Послѣ же того, какъ преданъ былъ Іоаннъ, пришелъ Іисусъ въ Галилею, проповѣдуя Евангеліе Царствія Божія,

15. и говоря, что исполнилось время, и приблизилось Царствіе Божіе: покайтесь, и вѣруйте въ Евангеліе.

16. Проходя же близъ моря Галилейскаго, увидѣлъ Симона и Андрея брата его, закидывающихъ сѣти въ море, ибо они были рыболовы.

7. I прапаведаваў, кажучы: ідзе за мною Мацнейшы за мяне, у Якога я няварты, нахіліўшыся, развязаць рамень абутку Яго.

8. Я хрысціў вас вадою, а Ён будзе хрысціць вас Духам Святым.

9. I было ў тыя дні, прыйшоў Ісус з Назарэта Галілейскага і хрысціўся ад Іаана ў Іардане.

10. I калі выходзіў з вады, убачыў адразу *Іаан*, што раскрываюцца нябёсы і Дух як голуб сыходзіць на Яго.

11. I голас быў з нябёсаў: Ты Сын Мой узлюблены, Якога Я ўпадабаў.

12. I адразу Дух вядзе Яго ў пустыню.

13. I быў Ён там у пустыні сорак дзён, спакушаны сатаною, і быў са звярамі. I Ангелы служылі Яму.

14. Пасля ж таго, як узяты быў Іаан, прыйшоў Ісус у Галілею, прапаведуючы Евангелле Царства Божага.

15. і кажучы, што споўніўся час і наблізілася Царства Божае; пакайцеся і веруйце ў Евангелле.

16. А ідучы каля мора Галілейскага, убачыў Сімана і Андрэя, брата Сіманавага, якія закідвалі мярэжы ў мора, бо яны былі рыбаловы.

(11) Пс. 2, 7. Іс. 42, 1. Мф. 3, 17. Мк. 9, 7. Лк. 3, 22; 9, 35. 2 Пят. 1, 17. (12) Мф. 4, 1. Лк. 4, 1. (13) Мф. 4, 11. (14) Мф. 4, 12, 17, 23. Лк. 4, 14-15. (15) Мф. 3, 2; 4, 17. Гал. 4, 4-6. Эф. 1, 10. (16) Мф. 4, 18. Лк. 5, 2.

17. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· δεῦτε ὀπίσω Μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἁλιεῖς ἀνθρώπων.	з҃i. И҆ речѐ и҆̀ма І҆и҃съ: пріиди́та во слѣ́дъ Менѐ, и҆ сотворю̀ ва́съ бы́ти ловца̑ человѣ́кѡмъ.
18. Καὶ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα αὐτῶν, ἠκολούθησαν Αὐτῷ.	и҃i. И҆ а҆́бїе ѡ҆ста́вльша мре́жи сво̑ѧ, по Не́мъ и҆до́ста.
19. Καὶ προβὰς ἐκεῖθεν ὀλίγον, εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα·	ѳ҃i. И҆ преше́дъ ма́лѡ ѿтꙋ́дꙋ, оу҆зрѣ̀ І҆а́кѡва Зеведе́ова и҆ І҆ѡа́нна бра́та е҆гѡ̀, и҆ та̑ въ кораблѝ строѧ̑ща мре́жа:
20. καὶ εὐθέως ἐκάλεσεν αὐτούς. Καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτων Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν, ἀπῆλθον ὀπίσω Αὐτοῦ.	к҃. и҆ а҆́бїе воззва̀ ѧ҆̀. И҆ ѡ҆ста́вльша о҆тца̀ своегѡ̀ Зеведе́а въ кораблѝ съ нае́мники, по Не́мъ и҆до́ста.
21. Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καπερναούμ· καὶ εὐθέως τοῖς σάββασιν εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν, ἐδίδασκε.	к҃а. И҆ внидо́ша въ Капернаꙋ́мъ: и҆ а҆́бїе въ сꙋббѡ́ты вше́дъ въ со́нмище, оу҆ча́ше.
22. Καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ Αυτου· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ως ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς.	к҃в. И҆ дивлѧ́хꙋсѧ ѡ҆ оу҆че́нїи Е҆гѡ̀: бѣ́ бо оу҆ча̀ и҆̀хъ ꙗ҆́кѡ вла́сть и҆мы́й, и҆ не ꙗ҆́кѡ кни́жницы.
23. Καὶ ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξε,	к҃г. И҆ бѣ̀ въ со́нмищи и҆̀хъ человѣ́къ въ дꙋ́сѣ нечи́стѣ, и҆ воззва̀,
24. λέγων· ἔα, τί ἡμῖν καὶ Σοὶ, Ἰησου Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά Σε, τίς εἶ, ὁ Ἅγιος τοῦ Θεοῦ.	к҃д. глаго́лѧ: ѡ҆ста́ви, что̀ на́мъ и҆ Тебѣ̀, І҆и҃се Назарѧни́не; прише́лъ е҆сѝ погꙋби́ти на́съ; вѣ́мъ Тѧ̀, кто̀ е҆сѝ, С҃ты́й Б҃жїй.
25. Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων· φιμώθητι καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ.	к҃е. И҆ запретѝ е҆мꙋ̀ І҆и҃съ, гл҃го́лѧ: оу҆молчѝ, и҆ и҆зы́ди и҆з̾ негѡ̀.
26. Καὶ σπαράξαν αὐτόν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον, καὶ κράξαν φωνῇ μεγάλῃ, ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ.	к҃ѕ. И҆ стрѧсѐ е҆го̀ дꙋ́хъ нечи́стый, и҆ возопѝ гла́сомъ ве́лїимъ, и҆ и҆зы́де и҆з̾ негѡ̀.
27. Καὶ ἐθαμβήθησαν πάντες, ὥστε συζητεῖν πρὸς αὐτούς, λέγοντας· τί ἐστι τοῦτο; τίς ἡ διδαχὴ	к҃з. И҆ оу҆жасо́шасѧ всѝ, ꙗ҆́коже стѧза́тисѧ и҆̀мъ къ себѣ̀, глаго́лющымъ: что̀ е҆́сть сїѐ; (и҆) что̀ оу҆-

(17) Мф. 4, 19. Лк. 5, 10. (18) Мф. 4, 20, 22; 19, 27. Лк. 5, 11. (19) Мф. 4, 21. (20) Лк. 5, 11. (21) Мф. 4, 13. Лк. 4, 31.

17. И сказалъ имъ Іисусъ: идите за Мною, и Я сдѣлаю, что вы будете ловцами человѣковъ.

18. И они тотчасъ, оставивъ свои сѣти, послѣдовали за Нимъ.

19. И прошедъ оттуда немного, Онъ увидѣлъ Іакова Зеведеева и Іоанна брата его, также въ лодкѣ починивающихъ сѣти;

20. и тотчасъ призвалъ ихъ. И они, оставивъ отца своего Зеведея въ лодкѣ съ работниками, послѣдовали за Нимъ.

21. И приходятъ въ Капернаумъ; и вскорѣ въ субботу вошелъ Онъ въ синагогу и училъ.

22. И дивились Его ученію, ибо Онъ училъ ихъ какъ власть имѣющій, а не какъ книжники.

23. Въ синагогѣ ихъ былъ человѣкъ, *одержимый* духомъ нечистымъ, и вскричалъ:

24. оставь, что̀ Тебѣ до насъ Іисусъ Назарянинъ? Ты пришелъ погубить насъ? знаю Тебя, кто Ты, Святый Божій.

25. Но Іисусъ запретилъ ему, говоря: замолчи и выйди изъ него.

26. Тогда духъ нечистый, сотрясши его и вскричавъ громкимъ голосомъ, вышелъ изъ него.

27. И всѣ ужаснулись, такъ что другъ друга спрашивали: что̀ это? что это за новое ученіе, что

17. І сказаў ім Ісус: ідзіце за Мною, і Я зраблю, што вы будзеце лаўцамі людзей.

18. І яны адразу, пакінуўшы мярэжы свае, пайшлі ўслед за Ім.

19. І, прайшоўшы крыху адтуль, Ён убачыў Іакава Зевядзеевага і Іаана, брата яго, як яны, таксама ў лодцы, ладзілі мярэжы;

20. і адразу паклікаў іх. І яны, пакінуўшы бацьку свайго Зевядзея ў лодцы з работнікамі, пайшлі за Ім.

21. І прыходзяць у Капернаум; і неўзабаве ў суботу ўвайшоў Ён у сінагогу і вучыў.

22. І здзіўляліся вучэнню Яго; бо Ён вучыў іх, як той, хто мае ўладу, а не як кніжнікі.

23. і быў у сінагозе іхняй чалавек у духу нячыстым, і закрычаў ён,

24. кажучы: пакінь, што табе да нас, Ісусе Назараніне? Ты прыйшоў загубіць нас. Ведаю Цябе, хто Ты, Святы Божы.

25. Але Ісус забараніў яму, кажучы: змоўкні і выйдзі з яго.

26. І дух нячысты, скалануўшы яго і ўскрыкнуўшы моцным голасам, выйшаў з яго.

27. І жахнуліся ўсе, так што пыталіся адзін у аднаго, гаворачы: што гэта? што гэта за новае вучэнне, што Ён з

(22) Мф. 7, 28-29. Лк. 4, 32. (23) Лк. 4, 33. (24) Мф. 8, 29. Мк. 5, 7. Іак. 2, 19. (25) Мк. 1, 34; 9, 25. (26) Мк. 9, 20.

ἡ καινὴ αὕτη, ὅτι κατ᾽ ἐξουσίαν καὶ τοῖς πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν Αὐτῷ;	че́ніе но́вое сіѐ, ꙗ҆́кѡ по ѡ҆́бласти и҆ дꙋ́хѡвѡ́мъ нечи́стымъ вели́тъ, и҆ послꙋ́шаютъ Є҆гѡ̀;
28. Ἐξῆλθε δὲ ἡ ἀκοὴ Αὐτοῦ εὐθὺς εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς Γαλιλαίας.	к҃и. И҆зы́де же слꙋ́хъ Є҆гѡ̀ а҆́біе во всю̀ странꙋ̀ Галїле́йскꙋ.
29. Καὶ εὐθέως ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες, ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου.	к҃ѳ. И҆ а҆́біе и҆з̾ со́нмища и҆зше́дше, прїидо́ша въ до́мъ Сі́мѡновъ и҆ А҆ндре́овъ со Ї҆а́кѡвомъ и҆ Ї҆ѡа́нномъ.
30. Ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα· καὶ εὐθέως λέγουσιν Αὐτῷ περὶ αὐτῆς.	л҃. Те́ща же Сі́мѡнова лежа́ше ѻ҆гне́мъ жего́ма: и҆ а҆́біе глаго́лаша Є҆мꙋ̀ ѡ҆ не́й.
31. Καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν, κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς· καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετὸς εὐθέως· καὶ διηκόνει αὐτοῖς.	л҃а. И҆ прист́ꙋпль воздви́же ю҆̀, є҆́мь за рꙋ́кꙋ є҆ѧ̀: и҆ ѡ҆ста́ви ю҆̀ ѻ҆́гнь а҆́біе, и҆ слꙋжа́ше и҆̀мъ.
32. Ὀψίας δὲ γενομένης, ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς Αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς δαιμονιζομένους.	л҃в. По́здѣ же бы́вшꙋ, є҆гда̀ захожда́ше со́лнце, приноша́хꙋ къ Немꙋ̀ всѧ̑ недꙋ́жныѧ и҆ бѣ́снꙑѧ.
33. Καὶ ἡ πόλις ὅλη ἐπισυνηγμένη ἦν πρὸς τὴν θύραν.	л҃г. И҆ бѣ̀ ве́сь гра́дъ собра́лсѧ къ две́ремъ.
34. Καὶ ἐθεράπευσε πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις· καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλε, καὶ οὐκ ἤφιε λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ᾔδεισαν Αὐτὸν Χριστὸν εἶναι.	л҃д. И҆ и҆сцѣлѝ мнѡ́ги ѕлѣ̀ стра́ждꙋщыѧ разли́чными недꙋ́ги: и҆ бѣ́сы мнѡ́ги и҆згна̀, и҆ не ѡ҆ставлѧ́ше глаго́лати бѣ́сы, ꙗ҆́кѡ вѣ́дѧхꙋ Є҆го̀ Хрⷭ҇та̀ сꙋ́ща.
35. Καὶ πρωῒ ἔννυχον λίαν ἀναστάς, ἐξῆλθε καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἔρημον τόπον, κἀκεῖ προσηύχετο.	л҃є. И҆ ѹ҆́трѡ, но́щи сꙋ́щей ѕѣлѡ̀, воста́въ, и҆зы́де и҆ и҆́де въ пꙋ́сто мѣ́сто, и҆ тꙋ̀ мл҃твꙋ дѣ́ѧше.
36. Καὶ κατεδίωξαν Αὐτὸν ὁ Σίμων καὶ οἱ μετ᾽ αὐτου·	л҃ѕ. И҆ гна́ша Є҆го̀ Сі́мѡнъ, и҆ и҆̀же съ ни́мъ:
37. καὶ εὑρόντες Αὐτόν, λέγουσιν Αὐτῷ, ὅτι πάντες ζητοῦσί Σε.	л҃з. и҆ ѡ҆брѣ́тше Є҆го̀, глаго́лаша Є҆мꙋ̀, ꙗ҆́кѡ всѝ Тебѐ и҆́щꙋтъ.
38. Καὶ λεγει αὐτοῖς· ἄγωμεν εἰς τὰς ἐχομένας κωμοπόλεις, ἵνα κἀκεῖ κηρύξω· εἰς τοῦτο γὰρ ἐξελήλυθα.	л҃и. И҆ гл҃го́ла и҆̀мъ: и҆́демъ въ ближнїѧ ве́си и҆ гра́ды, да и҆ та́мѡ пропов́ѣмъ: на сїе́ бо и҆зыдо́хъ.

(27) Дзеян. 17, 19. (29) Мф. 8, 14. Лк. 4, 38. (30) Мф. 8, 14. Лк. 4, 38. (31) Мф. 8, 15. Лк. 4, 39. (32) Мф. 8, 16. Лк. 4, 40.

Онъ и духамъ нечистымъ повелѣваетъ со властью, и они повинуются Ему?

28. И скоро разошлась о Немъ молва по всей окрестности въ Галилеѣ.

29. Вышедши вскорѣ изъ синагоги, пришли въ домъ Симона и Андрея съ Іаковымъ и Іоанномъ.

30. Теща же Симонова лежала въ горячкѣ; и тотчасъ говорятъ Ему о ней.

31. Подошедъ Онъ поднялъ ее, взявъ ее за руку; и горячка тотчасъ оставила ее; и она стала служить имъ.

32. При наступленіи же вечера, когда заходило солнце, приносили къ Нему всѣхъ больныхъ и бѣсноватыхъ.

33. И весь городъ собрался къ дверямъ.

34. И Онъ исцѣлилъ многихъ, страдавшихъ различными болѣзнями; изгналъ многихъ бѣсовъ, и не позволялъ бѣсамъ говорить, что они знаютъ, что Онъ Христосъ.

35. А утромъ, вставъ весьма рано, вышелъ и удалился въ пустынное мѣсто, и тамъ молился.

36. Симонъ и бывшіе съ нимъ пошли за Нимъ;

37. и нашедши Его, говорятъ Ему: всѣ ищутъ Тебя.

38. Онъ говоритъ имъ: пойдемъ въ ближнія селенія и города, чтобы Мнѣ и тамъ проповѣдывать, ибо Я для того пришелъ.

уладаю і духам нячыстым загадвае, і яны слухаюцца Яго?

28. І разнеслася чутка пра Яго адразу па ўсіх ваколіцах Галілеі.

29. І адразу, выйшаўшы з сінагогі, яны прыйшлі ў дом Сімана і Андрэя з Іакавам і Іаанам.

30. А цешча Сіманава ляжала ў гарачцы, і адразу кажуць Яму пра яе.

31. І, падышоўшы, Ён падняў яе, узяўшы за руку; і гарачка адразу пакінула яе, і яна прыслужвала ім.

32. А як вечарэла і сонца зайшло, прыносілі да Яго ўсіх хворых і апанаваных дэманамі.

33. І ўвесь горад сабраўся да дзвярэй.

34. І Ён ацаліў многіх, якія пакуталі ад розных хвароб, і дэманаў многіх выгнаў, і не дазваляў дэманам гаварыць, бо яны ведалі, што Ён Хрыстос.

35. А раніцай, калі было яшчэ вельмі цёмна, Ён, устаўшы, выйшаў; і пайшоў у пустэльнае месца, і там маліўся.

36. І паспяшаліся ўслед Яму Сіман і тыя, што былі з ім.

37. І, знайшоўшы Яго, кажуць Яму: усе шукаюць Цябе.

38. І кажа Ён ім: хадзем у бліжэйшыя вёскі і гарады, каб Мне і там прапаведаваць; бо на тое Я і выйшаў.

(34) Мк. 3, 11-12. Лк. 4, 41. Дзеян. 16, 16-18; 19, 15. (35) Лк. 4, 42; 5, 16. (38) Іс. 61, 1-3. Лк. 4, 18, 43. Ін. 16, 28; 17, 4.

39. Καὶ ἦν κηρύσσων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν, καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.

40. Καὶ ἔρχεται πρὸς Αὐτὸν λεπρὸς, παρακαλῶν Αὐτὸν καὶ γονυπετῶν Αὐτὸν καὶ λέγων Αὐτῷ, ὅτι, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι.

41. Ὁ δὲ Ἰησοῦς σπλαγχνισθεὶς, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτῷ· θέλω, καθαρίσθητι.

42. Καὶ εἰπόντος Αὐτου, εὐθέως ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λεπρα, καὶ εκαθαρίσθη.

43. Καὶ ἐμβριμησάμενος αὐτῷ, εὐθέως ἐξέβαλεν αὐτόν·

44. καὶ λέγει αὐτῷ· ὅρα μηδενὶ μηδὲν εἴπῃς· ἀλλ' ὕπαγε, σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου, ἃ προσέταξε Μωϋσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

45. Ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι Αὐτὸν δύνασθαι φανερῶς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν, ἀλλ' ἔξω ἐν ἐρήμοις τόποις ἦν. Καὶ ἤρχοντο πρὸς Αὐτὸν πανταχόθεν.

лѳ҃. И҆ бѣ̀ проповѣ́дая на со́нмищахъ и҆́хъ, во всéй Галїле́и, и҆ бѣ́сы и҆згоня̀.

м҃. И҆ прїи́де къ Немꙋ̀ прокажéнъ, моля̀ Е҆го̀ и҆ на колѣ́нꙋ припáдая предъ Ни́мъ, и҆ глаго́ля Е҆мꙋ̀, ꙗ҆́кѡ, а҆́ще хо́щеши, мо́жеши мя̀ ѡ҆чи́стити.

ма҃. І҆исъ же млⷭ҇рдова́въ, простéръ рꙋ́кꙋ, коснꙋ́ся е҆гѡ̀ и҆ гл҃ола е҆мꙋ̀: хощꙋ̀, ѡ҆чи́стися.

мв҃. И҆ ре́кшꙋ Е҆мꙋ̀, а҆́бїе ѿи́де ѿ негѡ̀ прокажéнїе, и҆ чи́стъ бы́сть.

мг҃. И҆ запрети́въ е҆мꙋ̀, а҆́бїе и҆згнà е҆го̀:

мд҃. и҆ гл҃ола е҆мꙋ̀: блюди̇̀ никомꙋ́же ничесо́же рцы̀: но шéдъ, покажи́ся і҆ерéеви и҆ принесѝ за ѡ҆чище́нїе твоѐ, ꙗ҆̀же повелѣ̀ Мѡѷсе́й, во свидѣ́тельство и҆̀мъ.

ме҃. О҆́нъ же и҆зшéдъ начáтъ проповѣ́дати мно́гѡ и҆ проноси́ти сло́во, ꙗ҆́коже ктомꙋ̀ не мощи̇̀ Е҆мꙋ̀ ꙗ҆вѣ̀ во гра́дъ вни́ти: но внѣ̀ въ пꙋсты́хъ мѣ́стѣхъ бѣ̀. И҆ прихождáхꙋ къ Немꙋ̀ ѿвсю́дꙋ.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ Β' (δεύτερον).

Καὶ πάλιν εἰσῆλθεν εἰς Καπερναοὺμ δι' ἡμερῶν· καὶ ἠκούσθη, ὅτι εἰς οἶκόν ἐστι.

2. Καὶ εὐθέως συνήχθησαν πολλοὶ, ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν· καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον.

ГЛАВА̀ в҃.

И҆ вни́де пáки въ Капернаꙋ́мъ по днéхъ: и҆ слы́шано бы́сть, ꙗ҆́кѡ въ домꙋ̀ е҆́сть.

в҃. И҆ а҆́бїе собрáшася мно́зи, ꙗ҆́коже ктомꙋ̀ не вмѣщáтися ни при двéрехъ: и҆ гл҃оляше и҆̀мъ сло́во.

(39) Мф. 4, 23. (40) Мф. 8, 2. Лк. 5, 12. (44) Лев. 13, 2; 14, 2-4, 10. Мф. 8, 4. Лк. 5, 14. (45) Лк. 5, 15. Разд. 2. (1) Мф. 9, 1.

39. И Онъ проповѣдывалъ въ синагогахъ ихъ, по всей Галилеѣ, и изгонялъ бѣсовъ.

40. Приходитъ къ Нему прокаженный и, умоляя Его и падая предъ Нимъ на колѣни, говоритъ Ему: если хочешь, можешь меня очистить.

41. Іисусъ, умилосердившись надъ нимъ, простеръ руку, коснулся его и сказалъ ему: хочу, очистись.

42. Послѣ сего слова проказа тотчасъ сошла съ него, и онъ сталъ чистъ.

43. И посмотрѣвъ на него строго, тотчасъ отослалъ его;

44. и сказалъ ему: смотри, никому ничего не говори; но пойди, покажись священнику и принеси за очищеніе твое, что̀ повелѣлъ Моисей, во свидѣтельство имъ.

45. А онъ вышедъ началъ провозглашать и разсказывать о происшедшемъ, такъ-что *Іисусъ* не могъ уже явно войти въ городъ, но находился внѣ въ мѣстахъ пустынныхъ. И приходили къ Нему отовсюду.

ГЛАВА 2.

Чрезъ *нѣсколько* дней опять пришелъ Онъ въ Капернаумъ; и слышно стало, что Онъ въ домѣ.

2. Тотчасъ собрались многіе, такъ-что уже и у дверей не было мѣста: и Онъ говорилъ имъ слово.

39. І Ён прапаведаваў у сінагогах іхніх па ўсёй Галілеі і дэманаў выганяў.

40. І прыходзіць да Яго пракажоны, просячы Яго і на калені падаючы перад Ім, кажа Яму: калі Ты хочаш, можаш ачысціць мяне.

41. Ісус жа, змілаваўшыся над ім, працягнуў руку, дакрануўся да яго і кажа яму: хачу, ачысціся.

42. І калі сказаў Ён, адразу сышла з яго праказа, і ён стаў чысты.

43. І, звярнуўшыся да яго сурова, Ён адразу адаслаў яго,

44. і кажа яму: глядзі, нікому нічога не гавары; а ідзі, пакажыся святару і прынясі за ачышчэнне твае, што загадаў Маісей, дзеля сведчання ім.

45. А ён, выйшаўшы, пачаў шмат абвяшчаць і распавядаць, так што *Ісус* ужо не мог адкрыта ўвайсці ў горад, а быў звонку, у пустэльных мясцінах. І прыходзілі да Яго адусюль.

РАЗДЗЕЛ II

І прыйшоў Ён зноў у Капернаум праз некалькі дзён, і чутна стала, што Ён у доме.

2. І адразу сабраліся многія, так што не ўмяшчаліся ўжо і пры дзвярах, і Ён казаў ім слова.

3. Καὶ ἔρχονται πρὸς Αὐτὸν παραλυτικὸν φεροντες, αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων·

4. καὶ μὴ δυνάμενοι προσεγγίσαι Αυτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἀπεστέγασαν τὴν στέγην, ὅπου ἦν· καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν κράββατον, ἐφ᾿ ᾧ ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο.

5. Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν, λέγει τῷ παραλυτικῷ· τέκνον, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου.

6. Ἦσαν δέ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν·

7. τί Οὗτος οὕτω λαλεῖ βλασφημίας; Τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ εἷς ὁ Θεός;

8. Καὶ εὐθέως ἐπιγνοὺς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι Αὐτοῦ, ὅτι οὕτως διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, εἶπεν αὐτοῖς· τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;

9. Τί ἐστιν εὐκοπώτερον; εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ· ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι; ἢ εἰπεῖν· ἔγειραι, καὶ ἆρόν σου τὸν κράββατον, καὶ περιπάτει;

10. Ἵνα δὲ εἰδῆτε, ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου ἀφιέναι ἐπὶ τῆς γῆς ἁμαρτίας· (λέγει τῷ παραλυτικῷ·)

11. σοὶ λέγω· ἔγειραι καὶ ἆρον τὸν κράββατόν σου, καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου.

12. Καὶ ἠγέρθη εὐθέως, καὶ ἄρας τὸν κράββατον, ἐξῆλθεν ἐναντίον πάντων· ὥστε ἐξίστασθαι πάντας καὶ δοξάζειν τὸν Θεὸν, λέγοντας· ὅτι οὐδέποτε οὕτως εἴδομεν.

г҃. И҆ прїидо́ша къ Немꙋ̀ нося́ще разсла́бленна (жи́лами), носи́ма четы́рми:

д҃. и҆ не могꙋ́щымъ прибли́житися къ Немꙋ̀ наро́да ра́ди, ѿкры́ша покро́въ, и҆дѣ́же бѣ̀, и҆ прокопа́вше свѣ́сиша о҆́дръ, на не́мже разсла́бленный лежа́ше.

е҃. Ви́дѣвъ же І҆и҃съ вѣ́рꙋ и҆́хъ, г҃ла разсла́бленномꙋ: ча́до, ѿпꙋща́ютсѧ тебѣ̀ грѣсѝ твоѝ.

ѕ҃. Бѧ́хꙋ же нѣ́цыи ѿ кни́жникъ тꙋ̀ сѣдѧ́ще и҆ помышлѧ́юще въ се́рдцахъ свои́хъ:

з҃. что̀ Се́й та́кѡ г҃ле́тъ хꙋлы̑; Кто̀ мо́жетъ ѡ҆ставлѧ́ти грѣхѝ, то́кмѡ є҆ди́нъ Б҃ъ;

и҃. И҆ а҆́бїе разꙋмѣ́въ І҆и҃съ дꙋ́хомъ Свои́мъ, ꙗ҆́кѡ та́кѡ ті́и помышлѧ́ютъ въ себѣ̀, речѐ и҆̀мъ: что̀ сїѧ̑ помышлѧ́ете въ сердца́хъ ва́шихъ;

ѳ҃. Что́ є҆сть ᲂу҆до́бѣе; рещѝ разсла́бленномꙋ: ѿпꙋща́ютсѧ тебѣ̀ грѣсѝ; и҆лѝ рещѝ: воста́ни, и҆ возмѝ о҆́дръ тво́й, и҆ ходѝ;

і҃. Но да ᲂу҆вѣ́сте, ꙗ҆́кѡ вла́сть и҆́мать С҃нъ Ч҃лвѣ́ческїй на землѝ ѿпꙋща́ти грѣхѝ: (г҃ла разсла́бленномꙋ:)

а҃і. тебѣ̀ г҃лю: воста́ни и҆ возмѝ о҆́дръ тво́й, и҆ и҆дѝ въ до́мъ тво́й.

в҃і. И҆ воста̀ а҆́бїе, и҆ взе́мъ о҆́дръ, и҆зы́де пре́дъ всѣ́ми: ꙗ҆́кѡ диви́тисѧ всѣ̑мъ и҆ сла́вити Б҃га, глаго́лющымъ: ꙗ҆́кѡ николи́же та́кѡ ви́дѣхомъ.

(3) Мф. 9, 2. Лк. 5, 18. (5) Іс. 43, 25. (7) Мф. 9, 3. Лк. 5, 21. (8) Мф. 9, 4. Ін. 2, 24-25.

3. И пришли къ Нему съ разслабленнымъ, котораго несли четверо;

4. и не имѣя возможности приблизиться къ Нему за многолюдствомъ, раскрыли кровлю *дома*, гдѣ Онъ находился, и, прокопавъ ее, спустили постелю, на которой лежалъ разслабленный.

5. Іисусъ, видя вѣру ихъ, говоритъ разслабленному: чадо, прощаются тебѣ грѣхи твои.

6. Тутъ сидѣли нѣкоторые изъ книжниковъ и помышляли въ сердцахъ своихъ:

7. что̀ Онъ такъ богохульствуетъ? Кто можетъ прощать грѣхи, кромѣ одного Бога?

8. Іисусъ, тотчасъ узнавъ духомъ Своимъ, что они та́къ помышляютъ въ себѣ, сказалъ имъ: для чего та́къ помышляете въ сердцахъ вашихъ?

9. Что̀ легче? сказать ли разслабленному: прощаются тебѣ грѣхи? или сказать: встань, возьми постелю, и ходи?

10. Но чтобы вы знали, что Сынъ Человѣческій имѣетъ власть на землѣ прощать грѣхи,—(говоритъ разслабленному:)

11. тебѣ говорю: встань, возьми постелю твою, и иди въ домъ Твой.

12. Онъ тотчасъ всталъ и, взявъ постелю, вышелъ предъ всѣми; такъ-что всѣ изумлялись и прославляли Бога, говоря: никогда ничего такого мы не видали.

3. І прыйшлі, несучы да Яго паралізаванага, якога трымалі на руках чацвёра;

4. і, не маючы як наблізіцца да Яго з-за натоўпу, яны раскрылі дах *над тым месцам*, дзе Ён быў, і, пракапаўшы, апусцілі пасцель, на якой ляжаў паралізаваны.

5. І, убачыўшы веру іх, Ісус кажа паралізаванаму: сыне*, адпускаюцца твае грахі.

6. Сядзелі ж тут некаторыя з кніжнікаў і разважалі ў сэрцах сваіх:

7. Што ён гэтак Бога зневажае? Хто можа адпускаць грахі, акрамя аднаго Бога?

8. І адразу Ісус, спазнаўшы духам Сваім, што яны так разважаюць у сабе, кажа ім: што гэта вы разважаеце ў сэрцах вашых?

9. Што лягчэй? Сказаць паралізаванаму: "адпускаюцца твае грахі" ці сказаць: "устань, і вазьмі пасцель тваю, і хадзі"?

10. Але каб вы ведалі, што мае ўладу Сын Чалавечы на зямлі адпускаць грахі, — кажа паралізаванаму:

11. табе кажу: устань, і вазьмі пасцель тваю, і ідзі ў дом твой.

12. І адразу ўстаў той, і ўзяўшы пасцель, выйшаў перад усімі, так што здзіўляліся ўсе і славілі Бога, кажучы: ніколі такога мы не бачылі.

*літаральна: дзіця

(9) Мф. 9, 5. Лк. 5, 23. (10) Мф. 9, 6. (11) Мф. 9, 6. (12) Мф. 9, 7-8. Мк. 1, 27.

13. Καὶ ἐξῆλθε πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς Αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς.

гі. И҆ и҆зы́де па́ки къ мо́рю: и҆ ве́сь наро́дъ и҆дя́ше къ Немꙋ̀, и҆ ꙋ҆ча́ше и҆̀хъ.

14. Καὶ παράγων εἶδε Λευὶν τὸν τοῦ Ἀλφαίου, καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει Μοι. Καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν Αὐτῷ.

ді. И҆ мимогрѧды́й ви́дѣ Леві́ю А҆лфе́ова, сѣдѧ́ща на мы́тницѣ, и҆ гл҃го́ла є҆мꙋ̀: по Мнѣ̀ грѧдѝ. И҆ воста́въ в̾слѣ́дъ Є҆гѡ̀ и҆́де.

15. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακεῖσθαι Αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς Αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοί, καὶ ἠκολούθησαν Αὐτῷ.

єі. И҆ бы́сть возлежа́щꙋ Є҆мꙋ̀ въ домꙋ̀ є҆гѡ̀, и҆ мно́зи мыта́рѝ и҆ грѣ́шницы возлежа́хꙋ со І҆и҃сомъ и҆ со ᲂу҆чн҃кѝ Є҆гѡ̀: бѧ́хꙋ бо мно́зи, и҆ по Не́мъ и҆до́ша.

16. Καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι, ἰδόντες Αὐτὸν ἐσθίοντα μετὰ τῶν τελωνων καὶ ἁμαρτωλῶν, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς Αὐτοῦ· τί ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει καὶ πίνει;

ѕі. И҆ кни́жницы и҆ фарїсе́є, ви́дѣвше Є҆го̀ ꙗ҆дꙋ́ща съ мыта́ри и҆ грѣ́шники, глаго́лахꙋ ᲂу҆чн҃кѡ́мъ Є҆гѡ̀: что̀ ꙗ҆́кѡ съ мыта́ри и҆ грѣ́шники ꙗ҆́стъ и҆ пїе́тъ;

17. Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς, λέγει αὐτοῖς· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες. Οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν.

зі. И҆ слы́шавъ І҆и҃съ, гл҃го́ла и҆̀мъ: не тре́бꙋютъ здра́вїи врача̀, но болѧ́щїи. Не прїидо́хъ призва́ти првⷣники, но грѣ́шники на покаѧ́нїе.

18. Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ τῶν φαρισαίων νηστεύοντες· καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν Αὐτῷ· διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ τῶν φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ Σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύουσι;

иі. И҆ бѧ́хꙋ ᲂу҆че́ницы І҆ѡа́нновы и҆ фарїсе́йстїи постѧ́щесѧ: и҆ прїидо́ша и҆ глаго́лаша Є҆мꙋ̀: почто̀ ᲂу҆че́ницы І҆ѡа́нновы и҆ фарїсе́йстїи постѧ́тсѧ, а҆ Твоѝ ᲂу҆чн҃цы̀ не постѧ́тсѧ;

19. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστι, νηστεύειν; Ὅσον χρόνον μεθ' ἑαυτῶν ἔχουσι τὸν νυμφίον, οὐ δύνανται νηστεύειν·

ѳі. И҆ речѐ и҆̀мъ І҆и҃съ: є҆да̀ мо́гꙋтъ сы́нове бра́чнїи, до́ндеже жени́хъ съ ни́ми є҆́сть, пости́тисѧ; є҆ли́ко вре́мѧ съ собо́ю и҆́мꙋтъ жениха̀, не мо́гꙋтъ пости́тисѧ:

(13) Мф. 9, 9. (14) Мф. 9, 9. Лк. 5, 27-28. (15) Мф. 9, 10. Лк. 5, 29. (16) Мф. 9, 11.

13. И вышелъ *Іисусъ* опять къ морю; и весь народъ пошелъ къ Нему, и Онъ училъ ихъ.

14. Проходя, увидѣлъ Онъ Левія Алфеева, сидящаго у сбора пошлинъ, и говоритъ ему: слѣдуй за Мною. И *онъ* вставъ послѣдовалъ за Нимъ.

15. И когда Іисусъ возлежалъ въ домѣ его, возлежали съ Нимъ и ученики Его и многіе мытари и грѣшники; ибо много ихъ было, и они слѣдовали за Нимъ.

16. Книжники и фарисеи, увидѣвъ, что Онъ ѣстъ съ мытарями и грѣшниками, говорили ученикамъ Его: какъ это Онъ ѣстъ и пьетъ съ мытарями и грѣшниками?

17. Услышавъ *сіе,* Іисусъ говоритъ имъ: не здоровые имѣютъ нужду во врачѣ, но больные. Я пришелъ призвать не праведниковъ, но грѣшниковъ къ покаянію.

18. Ученики Іоанновы и фарисейскіе постились; приходятъ къ Нему и говорятъ: почему ученики Іоанновы и фарисейскіе постятся, а Твои ученики не постятся?

19. И сказалъ имъ Іисусъ: могутъ ли поститься сыны чертога брачнаго, когда съ ними женихъ? Доколѣ съ ними женихъ, не могутъ поститься;

13. І выйшаў *Ісус* зноў да мора; і ўвесь народ ішоў да Яго, і Ён вучыў іх.

14. І, праходзячы, убачыў Ён Левія Алфеевага, які сядзеў на мытні, і кажа яму: ідзі ўслед за Мною. І той, устаўшы, пайшоў услед за Ім.

15. І калі Ісус узляжаў у доме яго, многія мытнікі і грэшнікі ўзляжалі з Ісусам і з вучнямі Яго; бо многа было іх, якія ішлі ўслед за Ім.

16. І кніжнікі і фарысеі, убачыўшы, што Ён есць з мытнікамі і грэшнікамі, казалі вучням Яго: як гэта з мытнікамі і грэшнікамі Ён есць і п'е?

17. І, пачуўшы, Ісус кажа ім: не здаровыя маюць патрэбу ў лекары, а хворыя; Я прыйшоў заклікаць не праведнікаў, а грэшнікаў да пакаяння.

18. Вучні Іаанавы і фарысейскія пасцілі. І прыходзяць і кажуць Яму: чаму вучні Іаанавы і фарысейскія посцяць, а Твае вучні не посцяць?

19. І сказаў ім Ісус: хіба могуць пасціць сыны харомаў вясельных, калі з імі жаніх? Дакуль жаніх з імі, не могуць пасціць.

(17) Мф. 9, 12-13; 18, 11. Лк. 5, 31-32; 19, 10. 1 Цім. 1, 15. (18) Мф. 9, 14. Лк. 5, 33. (19) Мф. 9, 15. Лк. 5, 34.

20. ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτων ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.	к҃. Прїи́дꙋтъ же днїе, є҆гда̀ ѿи́метсѧ ѿ ни́хъ жени́хъ, и҆ тогда̀ постѧ́тсѧ въ тѣ́ѧ дни̑.
21. Καὶ οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπιῤῥάπτει ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· εἰ δὲ μή, αἴρει τὸ πλήρωμα αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται.	к҃а. И҆ никто́же приложе́нїѧ пла́та небѣ́лена пришива́етъ къ ри́зѣ ве́тсѣ: а҆́ще ли же нѝ, во́зметъ коне́цъ є҆гѡ̀ но́вое ѿ ве́тхагѡ, и҆ го́рша дира̀ бꙋ́детъ.
22. Καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μή, ῥήσσει ὁ οἶνος ὁ νέος τοὺς ἀσκούς, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον.	к҃в. И҆ никто́же влива́етъ вїна̀ но́ва въ мѣ́хи ве́тхи: а҆́ще ли же нѝ, просади́тъ вїно̀ но́вое мѣ́хи, и҆ вїно̀ пролїе́тсѧ, и҆ мѣ́си поги́бнꙋтъ: но вїно̀ но́вое въ мѣ́хи но́вы влїѧ́ти.
23. Καὶ ἐγένετο παραπορεύεσθαι Αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασι διὰ τῶν σπορίμων, καὶ ἤρξαντο οἱ μαθηταὶ Αὐτοῦ ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντες τοὺς στάχυας.	к҃г. И҆ бы́сть мимоходи́ти Є҆мꙋ̀ въ сꙋббѡ́ты сквозѣ̀ сѣ̑нїѧ, и҆ нача́ша ѹ҆чн҃цы̀ Є҆гѡ̀ пꙋ́ть твори́ти, востерза́юще кла́сы.
24. Καὶ οἱ φαρισαῖοι ἔλεγον Αὐτῷ· ἴδε, τί ποιοῦσιν ἐν τοῖς σάββασιν, ὃ οὐκ ἔξεστι;	к҃д. И҆ фарїсе́е глаго́лахꙋ Є҆мꙋ̀: ви́ждь, что̀ творѧ́тъ въ сꙋббѡ́ты, є҆гѡ́же не досто́итъ;
25. Καὶ Αὐτὸς ἔλεγεν αὐτοῖς· οὐδέποτε ἀνέγνωτε, τί ἐποίησε Δαβίδ, ὅτε χρείαν ἔσχε, καὶ ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ;	к҃е. И҆ То́й гл҃го́лаше и҆̀мъ: нѣ́сте ли николи́же члѝ, что̀ сотворѝ Дв҃дъ, є҆гда̀ тре́бованїе и҆мѣ̀, и҆ взалка̀ са́мъ и҆ и҆̀же съ ни́мъ;
26. πως εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ ἐπὶ Ἀβιάθαρ τοῦ ἀρχιερέως, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι, καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ οὖσι;	к҃ѕ., ка́кѡ вни́де въ до́мъ Бж҃їй при А҆вїаѳа́рѣ а҆рхїере́и, и҆ хлѣ́бы предложе́нїѧ снѣдѐ, и҆̀хже не досто́ѧше ѧ҆́сти то́кмѡ і҆ере́ємъ, и҆ дадѐ и҆ сꙋ́щымъ съ ни́мъ;
27. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον.	к҃з. И҆ гл҃го́лаше и҆̀мъ: сꙋббѡ́та человѣ́ка ра́ди бы́сть, а҆ не человѣ́къ сꙋббѡ́ты ра́ди.
28. Ὥστε κύριός ἐστιν ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.	к҃и. Тѣ́мже госпо́дь є҆́сть Сн҃ъ Чл҃вѣ́ческїй и҆ сꙋббѡ́тѣ.

(20) Мф. 9, 15. Лк. 5, 35. (21) Мф. 9, 16. Лк. 5, 36. (22) Мф. 9, 17. Лк. 5, 37-38. (23) Друг. 23, 24. Мф. 12, 1. Лк. 6, 1. (24) Iсх. 20, 10. Мф. 12, 2. Лк. 6, 2. Iн. 5, 10.

20. но прійдутъ дни, когда отнимется у нихъ женихъ, и тогда будутъ поститься въ тѣ дни.

21. Никто къ ветхой одеждѣ не приставляетъ заплаты изъ небѣленной ткани: иначе вновь пришитое отдеретъ отъ стараго, и дира будетъ еще хуже.

22. Никто не вливаетъ вина молодаго въ мѣхи ветхіе: иначе молодое вино прорветъ мѣхи, и вино вытечетъ, и мѣхи пропадутъ; но вино молодое надобно вливать въ мѣхи новые.

23. И случилось Ему въ субботу проходить засѣянными *полями*, и ученики Его дорогою начали срывать колосья.

24. И фарисеи сказали Ему: смотри, что̀ они дѣлаютъ въ субботу, чего не должно *дѣлать*?

25. Онъ сказалъ имъ: неужели вы не читали никогда, что̀ сдѣлалъ Давидъ, когда имѣлъ нужду и взалкалъ самъ и бывшіе съ нимъ?

26. какъ вошелъ онъ въ домъ Божій при первосвященникѣ Авіаѳарѣ, и ѣлъ хлѣбы предложенія, которыхъ не должно было ѣсть никому кромѣ священниковъ, и далъ и бывшимъ съ нимъ?

27. И сказалъ имъ: суббота для человѣка, а не человѣкъ для субботы.

28. Посему Сынъ Человѣческій есть господинъ и субботы.

20. Але прыйдуць дні, калі будзе ўзяты ад іх жаніх, і тады будуць пасціць у тыя дні.

21. Ніхто латкі з палатна нябеленага не прышывае да адзежыны старой, інакш прышытым парвецца старое, і дзірка будзе яшчэ горшая.

22. І ніхто не ўлівае віно маладое ў мяхі старыя: інакш прарве віно маладое мяхі, і віно выцеча, і мяхі прападуць; а віно малодае ў мяхі новыя ўліваць трэба.

23. І давялося Яму ў суботу праходзіць пасевамі, і пачалі вучні Яго дарогаю зрываць калоссе.

24. І фарысеі казалі Яму: паглядзі, чаму яны робяць у суботу, што не дазволена?

25. І Ён кажа ім: ці ж вы ніколі не чыталі, што зрабіў Давід, калі патрэбу меў і згаладаўся сам і тыя, што былі з ім?

26. як ён увайшоў у дом Божы пры Авіяфары-першасвятары і з'еў ахвярныя хлябы, якіх не дазволена было есці нікому, акрамя святароў, і даў таксама тым, што былі з ім.

27. І казаў ім: субота ўзнікла дзеля чалавека, а не чалавек дзеля суботы.

28. Таму Сын Чалавечы ёсць гаспадар і суботы.

(25) 1 Цар. 21, 1-5. Мф. 12, 3. Лк. 6, 3. (26) Іcх. 29, 32-33. Лев. 8, 31; 24, 9. 1 Цар. 21, 6. Мф. 12, 4. Лк. 6, 4. (28) Мф. 12, 8. Лк. 6,5.

ΚΕΦΑ΄ΛΑΙΟΝ Γ΄ (τρίτον).

Καὶ εἰσῆλθε πάλιν εἰς τὴν συναγωγήν· καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα.

2. Καὶ παρετήρουν Αὐτὸν, εἰ τοῖς σάββασι θεραπεύσει αὐτὸν, ἵνα κατηγορήσωσιν Αὐτοῦ.

3. Καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἐξηραμμένην ἔχοντι τὴν χεῖρα· ἔγειραι εἰς τὸ μέσον.

4. Καὶ λέγει αὐτοῖς· ἔξεστι τοῖς σάββασιν ἀγαθοποιῆσαι, ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν σῶσαι, ἢ ἀποκτεῖναι; Οἱ δὲ ἐσιώπων.

5. Καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ᾽ ὀργῆς, συλλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρδίας αὐτων, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. Καὶ ἐξέτεινε· καὶ ἀποκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη.

6. Καὶ ἐξελθόντες οἱ φαρισαῖοι εὐθέως μετὰ τῶν ἡρωδιανῶν συμβούλιον ἐποίουν κατ᾽ Αὐτοῦ, ὅπως Αὐτὸν ἀπολέσωσι.

7. Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησε μετὰ τῶν μαθητῶν Αὐτοῦ προς τὴν θάλασσαν· καὶ πολὺ πληθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἠκολούθησαν Αὐτῷ, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας,

8. καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας, καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου. Καὶ οἱ περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆθος πολὺ, ἀκούσαντες ὅσα ἐποίει, ἦλθον πρὸς Αὐτόν.

9. Καὶ εἶπε τοῖς μαθηταῖς Αὐτοῦ, ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ Αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν Αὐτόν.

ГЛАВА̀ г҃.

И҆ вни́де па́ки въ со́нмище, и҆ бѣ̀ та́мѡ человѣ́къ сꙋ́хꙋ и҆мы́й рꙋ́кꙋ.

в҃. И҆ назира́хꙋ Є҆го̀, а҆́ще въ сꙋббѡ́ты и҆сцѣли́тъ є҆го̀, да На́нь возглаго́лютъ.

г҃. И҆ гл҃го́ла человѣ́кꙋ сꙋ́хꙋ и҆мꙋ́щемꙋ рꙋ́кꙋ: ста́ни посредѣ̀.

д҃. И҆ гл҃го́ла и҆̑мъ: досто́итъ ли въ сꙋббѡ́ты добро̀ твори́ти, и҆лѝ ѕло̀ твори́ти; дꙋ́шꙋ спастѝ, и҆лѝ погꙋби́ти; О҆ни́ же молча́хꙋ.

є҃. И҆ воззрѣ́въ на ни́хъ со гнѣ́вомъ, скорбѧ̀ ѡ҆ ѡ҆каменені́и серде́цъ и҆́хъ, гл҃го́ла человѣ́кꙋ: простри̇̀ рꙋ́кꙋ твою̀. И҆ прострѐ: и҆ ѹ҆тверди́сѧ рꙋка̀ є҆гѡ̀ цѣла̀ ꙗ҆́кѡ дрꙋга́ѧ.

ѕ҃. И҆ и҆зше́дше фарїсе́є а҆́бїе со и҆рѡдїа́ны совѣ́тъ творѧ́хꙋ На́нь, ка́кѡ Є҆го̀ погꙋбѧ́тъ.

з҃. І҆и҃съ же ѿи́де со ѹ҆чн҃кѝ Свои́ми къ мо́рю: и҆ мно́гъ наро́дъ ѿ Галїле́и по Не́мъ и҆де, и҆ ѿ І҆ꙋде́и,

и҃. и҆ ѿ І҆ерⷭ҇ли́ма, и҆ ѿ І҆дꙋме́и, и҆ со о҆́нагѡ по́лꙋ І҆орда́на. И҆ ѿ Тѵ́ра и҆ Сїдѡ́на, мно́жество мно́гое, слы́шавше, є҆ли̑ка творѧ́ше, (и҆) прїидо́ша къ Немꙋ̀.

ѳ҃. И҆ речѐ ѹ҆чн҃кѡ́мъ Свои̑мъ, да кора́бль бꙋ́детъ ѹ҆ Негѡ̀ наро́да ра́ди, да не стꙋжа́ютъ Є҆мꙋ̀.

(1) Мф. 12, 9-10. Лк. 6, 6. (2) Лк. 14, 1. (4) Мф. 12, 12. (5) 3 Цар. 13, 6.

ГЛАВА 3.

И пришелъ опять въ синагогу; тамъ былъ человѣкъ, имѣвшій изсохшую руку.

2. И наблюдали за Нимъ, не исцѣлитъ ли его въ субботу, чтобы обвинить Его.

3. Онъ же говоритъ человѣку, имѣвшему изсохшую руку: стань на средину.

4. А имъ говоритъ: должно ли въ субботу добро дѣлать, или зло дѣлать? душу спасти, или погубить? Но они молчали.

5. И воззрѣвъ на нихъ съ гнѣвомъ, скорбя объ ожесточеніи сердецъ ихъ, говоритъ тому человѣку: протяни руку твою. Онъ протянулъ, и стала рука его здорова, какъ другая.

6. Фарисеи, вышедши, немедленно составили съ иродіанами совѣщаніе противъ Него, ка́къ бы погубить Его.

7. Но Іисусъ съ учениками Своими удалился къ морю, и за Нимъ послѣдовало множество народа изъ Галилеи, Іудеи,

8. Іерусалима, Идумеи и изъ-за Іордана. И *живущіе* въ окрестностяхъ Тира и Сидона, услышавъ что̀ Онъ дѣлалъ, шли къ Нему въ великомъ множествѣ.

9. И сказалъ ученикамъ Своимъ, чтобы готова была для Него лодка по причинѣ многолюдства, дабы не тѣснили Его.

РАЗДЗЕЛ III

І прыйшоў зноў у сінагогу. І быў там чалавек, які меў усохлую руку.

2. І сачылі за Ім, ці не ацаліць яго ў суботу, каб звінаваціць Яго.

3. І кажа Ён чалавеку, што меў усохлую руку: стань пасярэдзіне.

4. А ім кажа: ці дазволена ў суботу дабро рабіць, альбо зло рабіць? душу ўратаваць альбо загубіць? Яны ж маўчалі.

5. І, паглядзеўшы на іх з гневам, засмучаны жорсткасцю сэрцаў іх, кажа чалавеку: працягні руку тваю. І працягнуў ён, і стала рука яго здаровай, як другая.

6. І, выйшаўшы, фарысеі адразу ўчынілі з ірадыянамі змову супраць Яго, як Яго загубіць.

7. Ісус жа з вучнямі Сваімі адышоў да мора, і мноства народу з Галілеі пайшло за Ім, і з Іудзеі,

8. і з Іерусаліма, і з Ідумеі, і з-за Іардана. І з наваколляў Тыра і Сідона мноства вялікае, пачуўшы, што Ён рабіў, прыйшло да Яго.

9. І сказаў вучням Сваім, каб лодка была для Яго напагатове, каб натоўп не цясніў Яго.

(6) Мф. 12, 14; 22, 15-16. Ін. 10, 39. (7) Мф. 4, 25. Лк. 6, 17. Ін. 6, 1-2. (8) Мф. 4, 25. (9) Лк. 5, 3.

10. Πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν· ὥστε ἐπιπίπτειν Αὐτῷ, ἵνα Αὐτοῦ ἅψωνται, ὅσοι εἶχον μάστιγας.	і҃. Мнѡ́ги бо ἀсцѣлѝ: ꙗ҆́коже напа́дати на Него̀, да Ѐмꙋ прикосн́ꙋтсѧ, є҆ли́цы ἀмѣ́ѧхꙋ ра̑ны.
11. Καὶ τὰ πνεύματα τα ἀκάθαρτα, ὅταν Αὐτὸν ἐθεώρει, προσέπιπτεν Αὐτῷ καὶ ἔκραζε, λέγοντα, ὅτι Σὺ εἶ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ.	а҃і. И҆ дꙋ́си нечи́стїи, є҆гда̀ ви́дѧхꙋ Ѐго̀, припа́дахꙋ къ Немꙋ̀ и҆ зва́хꙋ, глаго́люще, ꙗ҆́кѡ Ты́ є҆сѝ Сн҃ъ Бж҃їй.
12. Καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς, ἵνα μὴ Αὐτὸν φανερὸν ποιήσωσι.	в҃і. И҆ мно́гѡ прещ́аше и҆̀мъ, да не ꙗ҆вле́нна Ѐго̀ сотворѧ́тъ.
13. Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖται, οὓς ἤθελεν Αὐτός· καὶ ἀπῆλθον πρὸς Αὐτόν.	г҃і. И҆ взы́де на горꙋ̀, и҆ призва̀, и҆̀хже хотѧ́ше Са́мъ: и҆ прїидо́ша къ Немꙋ̀.
14. Καὶ ἐποίησε δώδεκα, ἵνα ὦσι μετ' Αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν,	д҃і. И҆ сотворѝ двана́десѧте, да бꙋ́дꙋтъ съ Ни́мъ, и҆ да посыла́етъ и҆̀хъ проповѣ́дати,
15. καὶ ἔχειν ἐξουσίαν θεραπεύειν τὰς νόσους καὶ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια·	є҃і. и҆ и҆мѣ́ти вла́сть цѣли́ти недꙋ́ги и҆ и҆згони́ти бѣ́сы:
16. καὶ ἐπέθηκε τῷ Σίμωνι ὄνομα Πέτρον·	ѕ҃і. и҆ наречѐ Сі́мѡнꙋ и҆̀мѧ Пе́тръ:
17. καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου· καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς ὀνόματα Βοανεργές, ὅ ἐστιν, υἱοὶ βροντῆς·	з҃і. и҆ Їа́кѡва Зеведе́ова и҆ Їѡа́нна бра́та Їа́кѡвлѧ: и҆ наречѐ и҆̀ма и҆менà Воанерге́съ, є҆̀же є҆́сть, сы̑на гро́мѡва:
18. καὶ Ἀνδρέαν, καὶ Φίλιππον, καὶ Βαρθολομαῖον, καὶ Ματθαῖον, καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου, καὶ Θαδδαῖον, καὶ Σίμωνα τὸν Κανανίτην,	и҃і. и҆ А҆ндре́а, и҆ Фїлі́ппа, и҆ Варѳоломе́а, и҆ Матѳе́а, и҆ Ѳѡмꙋ̀, и҆ Їа́кѡва А҆лфе́ова, и҆ Ѳадде́а, и҆ Сі́мѡна Канані́та,
19. καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώτην, ὃς καὶ παρέδωκεν Αὐτόν.	ѳ҃і. и҆ Ї꙼ꙋдꙋ Ї҆скарїѡ́тскаго, и҆̀же и҆ предадѐ Ѐго̀.
20. Καὶ ἔρχονται εἰς οἶκον· καὶ συνέρχεται πάλιν ὄχλος, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μήτε ἄρτον φαγεῖν.	к҃. И҆ прїидо́ша въ до́мъ: и҆ собра́сѧ па́ки наро́дъ, ꙗ҆́кѡ не мощѝ и҆̀мъ ни хлѣ́ба ꙗ҆́сти.
21. Καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ' Αὐτοῦ, ἐξῆλθον κρατῆσαι Αὐτόν· ἔλεγον γάρ, ὅτι ἐξέστη.	к҃а. И҆ слы́шавше и҆̀же бѧ́хꙋ ѹ҆ Негѡ̀, и҆зыдо́ша, да и҆́мꙋтъ Ѐго̀: глаго́лахꙋ бо, ꙗ҆́кѡ неи́стовъ є҆́сть.

(11) Лк. 4, 41. (12) Мф. 12, 16. (13) Мк. 6, 7. Лк. 6, 12-13. (14) Мф. 10, 1. Лк. 6, 13.

10. Ибо многихъ Онъ исцѣлилъ; такъ-что имѣвшіе язвы бросались къ Нему, чтобы коснуться Его.

11. И духи нечистые, когда видѣли Его, падали предъ Нимъ, и кричали: Ты Сынъ Божій.

12. Но Онъ строго запрещалъ имъ, чтобы не дѣлали Его извѣстнымъ.

13. Потомъ взошелъ на гору, и позвалъ къ Себѣ, кого Самъ хотѣлъ; и пришли къ Нему.

14. И поставилъ *изъ нихъ* двѣнадцать, чтобы съ Нимъ были и чтобы посылать ихъ на проповѣдь,

15. и чтобы они имѣли власть исцѣлять отъ болѣзней и изгонять бѣсовъ;

16. *поставилъ* Симона, нарекши ему имя Петръ;

17. Іакова Зеведеева и Іоанна брата Іакова, нарекши имъ имена Воанергесъ, то есть, сыны громовы;

18. Андрея, Филиппа, Варѳоломея, Матѳея, Ѳому, Іакова Алфеева, Ѳаддея, Симона Кананита

19. и Іуду Искаріотскаго, который и предалъ Его.

20. Приходятъ въ домъ; и опять сходится народъ, такъ-что имъ невозможно было и хлѣба ѣсть.

21. И услышавъ ближніе Его, пошли взять Его, ибо говорили, что Онъ вышелъ изъ себя.

10. Бо многіх Ён ацаліў, так што нядужныя кідаліся да Яго, каб да Яго дакрануцца.

11. І духі нячыстыя, калі бачылі Яго, падалі перад Ім і крычалі, кажучы: Ты — Сын Божы.

12. І Ён строга забараняў ім, каб не выяўлялі Яго.

13. І ўзышоў на гару, і паклікаў, каго Сам хацеў; і прыйшлі да Яго.

14. І паставіў дванаццаць, каб былі з Ім і каб пасылаць іх прапаведаваць,

15. і каб яны мелі ўладу ацаляць немачы і выганяць дэманаў.

16. *Паставіў* Сімана, даўшы яму імя Пётр,

17. і Іакава Зевядзеевага і Іаана, брата Іакава, даўшы ім імёны Ваанергес, што азначае "сыны громавы";

18. і Андрэя, і Філіпа, і Варфаламея, і Матфея, і Фаму, і Іакава Алфеевага, і Фадзея, і Сімана Кананіта,

19. і Іуду Іскарыёта, які і выдаў Яго.

20. І прыйшлі ў дом, і сабраўся зноў народ, так што яны не маглі нават хлеба паесці.

21. І дачуўшыся, блізкія Яго выйшлі забраць Яго; бо казалі, што Ён не ў Сабе.

(16) Мф. 10, 2. Ін. 1, 42. (17) Пс. 28, 3; 67, 34. (21) Ін. 7, 5.

22. Καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες, ἔλεγον, ὅτι βεελζεβοὺλ ἔχει, καὶ ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

23. Καὶ προσκαλεσάμενος αὐτούς, ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς· πῶς δύναται σατανᾶς σαταναν ἐκβάλλειν;

24. Καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ βασιλεία ἐκείνη·

25. καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ οἰκία ἐκείνη·

26. καὶ εἰ ὁ σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτὸν καὶ μεμέρισται, οὐ δύναται σταθῆναι, ἀλλα τέλος ἔχει.

27. Οὐ δύναται οὐδεὶς τὰ σκεύη τοῦ ἰσχυροῦ, εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δήσῃ· καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει.

28. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πάντα ἀφεθήσεται τὰ ἁμαρτήματα τοῖς υἱοῖς των ἀνθρώπων, καὶ βλασφημίαι, ὅσας ἂν βλασφημήσωσιν·

29. ὃς δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλ' ἔνοχός ἐστιν αἰωνίου κρίσεως.

30. Ὅτι ἔλεγον· πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει.

31. Ἔρχονται οὖν οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἡ Μήτηρ Αὐτοῦ, καὶ ἔξω ἑστῶτες ἀπέστειλαν πρὸς Αὐτόν, φωνοῦντες Αὐτόν.

к҃в. И҆ кни́жницы, и҆̀же ѿ і҆ерⷭ҇ли́ма низше́дшїи, глаго́лахꙋ, ꙗ҆́кѡ веелзевꙋ́ла и҆́мать, и҆ ꙗ҆́кѡ ѡ҆ кнѧ́зѣ бѣсо́встѣмъ и҆зго́нитъ бѣ́сы.

к҃г. И҆ призва́въ и҆̀хъ, въ при́тчахъ гл҃го́лаше и҆̀мъ: ка́кѡ мо́жетъ сатана̀ сатанꙋ̀ и҆згони́ти;

к҃д. И҆ а҆́ще ца́рство на сѧ̀ раздѣли́тсѧ, не мо́жетъ ста́ти ца́рство то̀:

к҃е. и҆ а҆́ще до́мъ на сѧ̀ раздѣли́тсѧ, не мо́жетъ ста́ти до́мъ то́й:

к҃ѕ. и҆ а҆́ще сатана̀ воста̀ на сѧ̀ са́мъ и҆ раздѣли́сѧ, не мо́жетъ ста́ти, но коне́цъ и҆́мать.

к҃з. Никто́же мо́жетъ сосꙋ́ды крѣ́пкагѡ, вше́дъ въ до́мъ є҆гѡ̀, расхи́тити, а҆́ще не пе́рвѣе крѣ́пкагѡ сва́жетъ: и҆ тогда̀ до́мъ є҆гѡ̀ расхи́титъ.

к҃и. А҆ми́нь гл҃го́лю ва́мъ, ꙗ҆́кѡ всѧ̑ ѿпꙋ́стѧтсѧ согрѣше́нїѧ сынѡ́мъ человѣ́ческимъ, и҆ хꙋ̑ле́нїѧ, є҆ли̑ка а҆́ще восхꙋ́лѧтъ:

к҃ѳ. а҆ и҆́же восхꙋ́литъ на Дх҃а С҃та́го, не и҆́мать ѿпꙋще́нїѧ во вѣ́ки, но пови́ненъ є҆́сть вѣ́чномꙋ сꙋдꙋ̀.

л҃. Занѐ глаго́лахꙋ: дꙋ́ха нечи́стаго и҆́мать.

л҃а. Прїидо́ша ᲂу҆́бѡ Мт҃и и҆ бра́тїѧ Є҆гѡ̀, и҆ внѣ̀ стоѧ́ще посла́ша къ Немꙋ̀, зовꙋ́ще Є҆го̀.

(22) Мф. 9, 34; 10, 25; 12, 24. Лк. 11, 15. Ін. 7, 20; 8, 48, 52; 10, 20. (24) Мф. 12, 25. Лк. 11, 17. (25) Лк. 11, 17. (26) Мф. 12, 26. Лк. 11, 18.

22. А книжники, пришедшіе изъ Іерусалима, говорили, что Онъ имѣетъ *въ себѣ* веельзевула и что изгоняетъ бѣсовъ силою бѣсовскаго князя.

22. А кніжнікі, якія прыйшлі з Іерусаліма, казалі, што Ён мае *ў Сабе* вельзевула і што *сілай* князя дэманскага выганяе дэманаў.

23. И призвавъ ихъ говорилъ имъ притчами: ка́къ можетъ сатана изгонять сатану?

23. І, паклікаўшы іх, прытчамі казаў ім: як можа сатана сатану выганяць?

24. Если царство раздѣлится само въ себѣ, не можетъ устоять царство тò;

24. І калі царства раздзеліцца самое ў сабе, не можа ўстаяць царства тое.

25. и если домъ раздѣлится самъ въ себѣ, не можетъ устоять домъ тотъ;

25. І калі дом раздзеліцца сам у сабе, не можа ўстаяць дом той.

26. и если сатана возсталъ на самого себя и раздѣлился, не можетъ устоять, но пришелъ конецъ его.

26. І калі сатана паўстаў сам на сябе і раздзяліўся, не можа ўстаяць, але прыйшоў канец яму.

27. Никто, вошедъ въ домъ сильнаго, не можетъ расхитить вещей его, если прежде не свяжетъ сильнаго,—и тогда расхититъ домъ его.

27. Ніхто не можа, увайшоўшы ў дом дужага, нарабаваць дабра яго, калі перш не звяжа дужага, і тады абрабуе дом яго.

28. Истинно говорю вамъ: будутъ прощены сынамъ человѣческимъ всѣ грѣхи и хуленія, какими бы не хулили;

28. Праўду кажу вам: адпушчаны будуць сынам чалавечым усе грахі і хуленні, якімі б ні хулілі,

29. но кто будетъ хулить Духа Святаго, тому не будетъ прощенія вовѣкъ, но подлежитъ онъ вѣчному осужденію.

29. але хто будзе хуліць Духа Святога, не будзе мець адпушчэння давеку, а падлягае вечнаму асуджэнню.

30. *Сіе сказалъ Онъ*, потому что говорили: въ Немъ нечистый духъ.

30. *Так казаў Ён*, бо гаварылі: Ён духа нячыстага мае *ў Сабе*.

31. И пришли Матерь и братья Его и, стоя внѣ *дома*, послали къ Нему, звать Его.

31. І прыйшлі Маці Яго і браты Яго і, стоячы на дварэ, паслалі да Яго паклікаць Яго.

(27) Іс. 49, 24-25. Мф. 12, 29. Лк. 11, 21-22. (28) Мф. 12, 31. Лк. 12, 10. 1 Ін. 5, 16. (29) Мф. 12, 32. Лк. 12, 10. (31) Мф. 12, 46. Лк. 8, 19.

32. Καὶ ἐκάθητο ὄχλος περὶ Αὐτον. Εἶπον δὲ Αὐτῷ· ἰδου, ἡ Μήτηρ Σου καὶ οἱ ἀδελφοί Σου ἔξω ζητοῦσί Σε.

33. Καὶ ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων· τίς ἐστιν ἡ μήτηρ Μου ἢ οἱ ἀδελφοί Μου;

34. Καὶ περιβλεψάμενος κύκλῳ τοὺς περὶ Αὐτὸν καθημένους, λέγει· ἴδε ἡ μήτηρ Μου καὶ οἱ ἀδελφοί Μου·

35. ὃς γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, οὗτος ἀδελφός Μου καὶ ἀδελφή Μου καὶ μήτηρ ἐστί.

л҃в. И҆ сѣдѧ́ше наро́дъ о҆́крестъ Е҆гѡ̀. Рѣ́ша же Е҆мꙋ̀: сѐ, Мт҃и Твоѧ̀ и҆ бра́тїѧ Твоѧ̑ (и҆ сестры̀ Твоѧ̑) внѣ̀ и҆́щꙋтъ Тебѐ.

л҃г. И҆ ѿвѣща̀ и҆̀мъ, гл҃го́лѧ: кто̀ є҆́сть мт҃и Моѧ̀, и҆лѝ бра́тїѧ Моѧ̑;

л҃д. И҆ согла́давъ о҆́крестъ Себє̀ сѣдѧ́щыѧ, гл҃го́лѧ: сѐ мт҃и Моѧ̀ и҆ бра́тїѧ Моѧ̑:

л҃є. И҆́же бо а҆́ще сотвори́тъ во́лю Бж҃їю, се́й бра́тъ Мо́й и҆ сестра̀ Моѧ̀ и҆ мт҃и (ми̑) є҆́сть.

ΚΕΦΑ΄ΛΑΙΟΝ Δ΄ (τέταρτον).

Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ συνήχθη πρὸς Αὐτὸν ὄχλος πολύς, ὥστε Αὐτὸν ἐμβάντα εἰς τὸ πλοῖον, καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσσῃ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦν.

2. Καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλὰ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ Αὐτοῦ·

3. ἀκούετε· ἰδού, ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι.

4. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδὸν, καὶ ἦλθε τὰ πετεινὰ (τοῦ οὐρανοῦ) καὶ κατέφαγεν αὐτό.

5. Ἄλλο δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες, ὅπου οὐκ εἶχε γῆν πολλήν· καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς·

ГЛАВА̀ д҃.

И҆ па́ки нача́тъ ᲂу҆чи́ти при мо́ри: и҆ собра́сѧ къ Немꙋ̀ наро́дъ мно́гъ, ꙗ҆́коже Самомꙋ̀ влѣ́зшꙋ въ кора́бль, сѣдѣ́ти въ мо́ри: и҆ ве́сь наро́дъ при мо́ри на землѝ бѧ́ше.

в҃. И҆ ᲂу҆ча́ше и҆̀хъ при́тчами мно́гѡ, и҆ гл҃го́лаше и҆̀мъ во ᲂу҆че́нїи Свое́мъ:

г҃. слы́шите: сѐ, и҆зы́де сѣ́ѧй сѣ́ѧти.

д҃. И҆ бы́сть є҆гда̀ сѣ́ѧше, о҆́во падѐ при пꙋтѝ, и҆ прїидо́ша пти̑цы и҆ позоба́ша є҆̀.

є҃. Дрꙋго́е же падѐ при ка́мени, и҆дѣ́же не и҆мѧ́ше землѝ мно́ги: и҆ а҆́бїе прозѧбѐ, занѐ не и҆мѧ́ше глꙋбины̀ земны́ѧ:

(32) Мф. 12, 47. Лк. 8, 20. (33) Мф. 12, 48. (34) Мф. 12, 49. Ін. 15, 14. Яўр. 2, 11. (35) Мф. 12, 50. Лк. 8, 21.

32. Около Него сидѣлъ народъ. И сказали Ему: вотъ, Матерь Твоя и братья Твои, и сестры Твои, внѣ *дома,* спрашиваютъ Тебя.

33. И отвѣчалъ имъ: кто матерь Моя и братья Мои?

34. И обозрѣвъ сидящихъ вокругъ Себя, говоритъ: вотъ матерь Моя и братья Мои;

35. Ибо кто будетъ исполнять волю Божію, тотъ Мнѣ братъ и сестра и матерь.

32. І сядзеў народ вакол Яго. І сказалі Яму: вось Маці Твая, і браты Твае, і сёстры Твае на дварэ, шукаюць Цябе.

33. І адказаў ім, гаворачы: хто Маці Мая і браты Мае?

34. І агледзеўшы тых, што сядзелі вакол Яго, кажа: вось маці Мая і браты Мае;

35. бо хто будзе выконваць волю Божую, той Мне брат, і сястра, і маці.

ГЛАВА 4.

И опять началъ учить при морѣ; и собралось къ Нему множество народа, такъ-что Онъ вошелъ въ лодку и сидѣлъ на морѣ, а весь народъ былъ на землѣ у моря.

2. И училъ ихъ притчами много, и въ ученіи Своемъ говорилъ имъ:

3. слушайте: вотъ, вышелъ сѣятель сѣять.

4. И когда сѣялъ, случилось, что иное упало при дорогѣ, и налетѣли птицы и поклевали тò.

5. Иное упало на каменистое *мѣсто,* гдѣ немного было земли; и скоро взошло, потому что земля была не глубока;

РАЗДЗЕЛ IV

Ізноў пачаў вучыць каля мора, і сабралася да Яго народу мноства, так што Ён увайшоў у лодку на моры і сядзеў, а ўвесь народ быў на зямлі пры моры.

2. І навучаў іх многа прытчамі, і гаварыў ім у павучэнні Сваім:

3. слухайце: вось, выйшаў сейбіт сеяць;

4. і сталася, калі сеяў, адно ўпала пры дарозе, і наляцелі птушкі ды падзяўблі тое;

5. іншае ўпала сярод камення, дзе няшмат было зямлі, і неўзабаве ўзышло, бо зямля была неглыбокая;

(1) Мф. 13, 1-2. Лк. 8, 4. (2) Мф. 13, 3. Лк. 8, 4. (3) Мф. 13, 3. Лк. 8, 5. (4) Мф. 13, 4. Лк. 8, 5. (5) Мф. 13, 5. Лк. 8, 6.

6. ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ εχειν ῥίζαν, ἐξηράνθη.

ѕ҃. со́лнцꙋ же возсїя́вшꙋ присвя́де, и҆ зане́ не и҆мя́ше ко́рене, и҆зсше.

7. Καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας· καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι, καὶ συνέπνιξαν αὐτό· καὶ καρπὸν ουχ ἔδωκε.

з҃. И҆ дрꙋго́е паде́ въ те́рнїи: и҆ взы́де те́рнїе, и҆ подави́ є҆̀: и҆ плода̀ не дадѐ.

8. Καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὴν γην την καλήν, καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ αὐξάνοντα, καὶ ἔφερεν ἐν * τριάκοντα, καὶ ἐν * ἑξήκοντα, καὶ ἐν * ἑκατόν. * ἓν

и҃. И҆ дрꙋго́е паде́ на землѝ до́брѣй, и҆ дая́ше пло́дъ восходя́щь и҆ растꙋ́щь, и҆ приплодоваше на три́десять, и҆ на шестьдеся́тъ, и҆ на сто̀.

9. Καὶ ἔλεγεν (αὐτοῖς)· ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

ѳ҃. И҆ гл҃аше: и҆мѣ́яй ᲂу҆́шы слы́шати, да слы́шитъ.

10. Ὅτε δὲ ἐγένετο καταμόνας, ἠρώτησαν Αὐτὸν οἱ περὶ Αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα τὴν παραβολήν.

і҃. Є҆гда́ же бы́сть є҆ди́нъ, вопроси́ша Є҆го̀, и҆̀же бя́хꙋ съ Ни́мъ, со ѻ҆бѣмана́десяте ѡ҆ при́тчи.

11. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὸ μυστήριον τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ· ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω ἐν παραβολαῖς τὰ πάντα γίνεται·

а҃і. И҆ гл҃аше и҆мъ: ва́мъ (є҆сть) дано̀ вѣ́дати та҄йны Цр҃твїя Бж҃їя: ѻ҆́нѣмъ же внѣ́шнимъ въ при́тчахъ вся҄ быва́ютъ:

12. ἵνα βλέποντες βλέπωσι, καὶ μὴ ἴδωσι· καὶ ἀκούοντες ἀκούωσι, καὶ μὴ συνιῶσι· μήποτε ἐπιστρέψωσι, και ἀφεθῇ αὐτοῖς τὰ ἁμαρτήματα.

в҃і. да ви́дяще ви́дятъ, и҆ не ᲂу҆зрятъ: и҆ слы́шаще слы́шатъ, и҆ не разꙋмѣ́ютъ: да не когда̀ ѡ҆бра́тятся и҆ ѡ҆ста́вятся и҆мъ грѣсѝ.

13. Καὶ λέγει αὐτοῖς· οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν ταύτην; Καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνώσεσθε;

г҃і. И҆ гл҃ола и҆мъ: не вѣ́сте ли при́тчи сея̀; И҆ ка́кѡ вся҄ при́тчи ᲂу҆разꙋмѣ́ете;

14. Ὁ σπείρων, τὸν λόγον σπείρει.

д҃і. Сѣ́яй, сло́во сѣ́етъ.

15. Οὗτοι δέ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν, ὅπου σπείρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθέως ἔρχεται ὁ σατανᾶς, καὶ αἴρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν.

є҃і. Сі́и же сꙋ́ть, и҆̀же при пꙋтѝ, и҆дѣ́же сѣ́ется сло́во, и҆ є҆гда̀ ᲂу҆слы́шатъ, а҆́бїе прихо́дитъ сатана̀, и҆ ѿе́млетъ сло́во сѣ́янное въ сердца́хъ и҆́хъ.

(6) Мф. 13, 6. Лк. 8, 6. (7) Мф. 13, 7. Лк. 8, 7. (8) Быц. 26, 12. Мф. 13, 8. Лк. 8, 8. Ін. 15, 5. Кал. 1, 6. (9) Мф. 11, 15; 13, 9. Лк. 8, 8. (10) Мф. 13, 10. Лк. 8, 9. (11) Мф. 11, 25; 13, 11; 16, 17. Лк. 8, 10.

6. когда же взошло солнце, увяло и, какъ не имѣло корня, засохло.

7. Иное упало въ терніе, и терніе выросло и заглушило *сѣмя*, и оно не дало плода.

8. И иное упало на добрую землю, и дало плодъ, который взошелъ и выросъ, и принесло иное тридцать, иное шестьдесятъ, и иное сто.

9. И сказалъ имъ: кто имѣетъ уши слышать, да слышитъ!

10. Когда же остался безъ народа, окружающіе Его, вмѣстѣ съ двѣнадцатью, спросили Его о притчѣ.

11. И сказалъ имъ: вамъ дано знать тайны Царствія Божія, а тѣмъ внѣшнимъ все бываетъ въ притчахъ;

12. такъ-что они своими глазами смотрятъ, и не видятъ; своими ушами слышатъ, и не разумѣютъ; да не обратятся, и прощены будутъ имъ грѣхи.

13. И говоритъ имъ: не понимаете этой притчи? Какъ же вамъ уразумѣть всѣ притчи?

14. Сѣятель слово сѣетъ.

15. *Посѣянное* при дорогѣ означаетъ тѣхъ, въ которыхъ сѣется слово, но *къ которымъ*, когда услышатъ, тотчасъ приходитъ сатана и похищаетъ слово, посѣянное въ сердцахъ ихъ.

6. калі ж сонца паднялося - завяла і, не маючы кораня, засохла;

7. іншае ўпала ў церні, і выраслі церні і заглушылі яго, і яно не дало плоду;

8. а іншае ўпала на добрую зямлю і дало плод, што падымаўся і ўзрастаў, і ўрадзіла па трыццаць, і па шэсцьдзесят, і па сто.

9. І казаў: хто мае вушы, каб чуць, няхай чуе!

10. Калі ж Ён застаўся адзін, тыя, што былі пры Ім, разам з дванаццаццю спыталі Яго аб прытчы.

11. І сказаў ім: вам дадзена ведаць тайны Царства Божага, а тым, хто звонку, у прытчах усё даецца;

12. каб яны, гледзячы, бачылі і не ўспрымалі, і, слухаючы, чулі і не разумелі, каб не звярнуліся і не былі ім адпушчаныя грахі.

13. І кажа ім: не разумееце прытчы гэтай? Як жа ўсе прытчы зразумееце?

14. Сейбіт слова сее.

15. І вось тыя, што пры дарозе, дзе сеецца слова: калі пачуюць, адразу прыходзіць сатана і забірае пасеянае ў сэрцах іх.

1 Кар. 2, 10; 5, 12. Кал. 4, 5. 1 Сал. 4, 12. 1 Цім. 3, 7. (12) Іс. 6, 9-10. Мф. 13, 14-15. Лк. 8, 10. Ін. 12, 40. Дзеян. 28, 26-27. Рым. 11, 8. (13) Ін. 3, 10, 12. (14) Мф. 13, 18. Лк. 8, 11. (15) Мф. 13, 19. Лк. 8, 12.

16. Καὶ οὗτοί εἰσιν ὁμοίως οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἳ ὅταν ἀκούσωσι τὸν λόγον, εὐθέως μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν,

ѕі. И҆ сі́и сꙋ́ть та́кожде и҆̀же на ка́менныхъ сѣ́емїи, и҆̀же є҆гда̀ ᲂу҆слы́шатъ сло́во, а҆́бїе съ ра́достїю прї́емлютъ є҆̀,

17. καὶ οὐκ ἔχουσι ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖς, ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν· εἶτα γενομένης θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λογον, εὐθέως σκανδαλίζονται.

зі. И҆ не и҆́мꙋтъ коре́нїѧ въ себѣ̀, но привре́менни сꙋ́ть: та́же бы́вшей печа́ли и҆лѝ гоне́нїю словесѐ ра́ди, а҆́бїе соблажнѧ́ютсѧ.

18. Καὶ οὗτοί εἰσιν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι, οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον ἀκούοντες,

иі. А҆ сі́и сꙋ́ть, и҆̀же въ те́рнїи сѣ́емїи, слы́шащїи сло́во,

19. καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος τούτου, καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου, καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι συμπνίγουσι τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται.

ѳі. И҆ печа̑ли вѣ́ка сегѡ̀, и҆ ле́сть бога́тства, и҆ ѡ҆ про́чихъ по́хѡти вхѡдѧ́щыѧ подавлѧ́ютъ сло́во, и҆ безпло́дно быва́етъ.

20. Καὶ οὗτοί εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσι τὸν λόγον καὶ παραδέχονται, καὶ καρποφοροῦσιν ἐν * τριάκοντα, καὶ ἐν * ἑξήκοντα, καὶ ἐν * ἑκατόν. * ἓν

к. И҆ сі́и сꙋ́ть, и҆̀же на землѝ до́брѣй сѣ́ѧннїи, и҆̀же слы́шатъ сло́во и҆ прїе́млютъ, и҆ плодотворѧ́тъ на три́десѧть, и҆ на шестьдесѧ́тъ, и҆ на сто̀.

21. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· μήτι ὁ λύχνος ἔρχεται, ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῇ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν ἐπιτεθῇ;

ка. И҆ глаго́лаше и҆̀мъ: є҆да̀ свѣти́лникъ прихо́дитъ, да под̾ спꙋ́домъ положа́тъ є҆го̀ и҆лѝ под̾ ѻ҆дро́мъ; не да ли на свѣ́щницѣ поло́женъ бꙋ́детъ;

22. Οὐ γάρ ἐστί τι κρυπτὸν, ὃ ἐὰν μὴ φανερωθῇ· οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον, ἀλλ᾽ ἵνα εἰς φανερὸν ἔλθῃ.

кв. Нѣ́сть бо та́йно, є҆́же не ꙗ҆ви́тсѧ: нижѐ бы́сть потае́но, но да прї́идетъ въ ꙗ҆вле́нїе.

23. Εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

кг. А҆́ще кто̀ и҆́мать ᲂу҆́шы слы́шати, да слы́шитъ.

24. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· βλέπετε τί ἀκούετε· ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, μετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν τοῖς ἀκούουσιν.

кд. И҆ глаго́лаше и҆̀мъ: блюди́те что̀ слы́шите: въ ню́же мѣ́рꙋ мѣ́рите, возмѣ́ритсѧ ва́мъ, и҆ приложи́тсѧ ва́мъ слы́шащымъ.

(16) Іез. 33, 31. Мф. 13, 20. Лк. 8, 13. (17) Мф. 13, 21. Лк. 8, 13. (18) Мф. 13, 22. Лк. 8, 14. (19) Мф. 13, 22; 19, 22-23. Мк. 10, 23. Лк. 8, 14. 1 Цім. 6, 9, 17. (20) Мф. 13, 23. Лк. 8, 15.

16. Подобнымъ образомъ и посѣянное на каменистомъ *мѣстѣ* означаетъ тѣхъ, которые, когда услышатъ слово, тотчасъ съ радостью принимаютъ его,

17. но не имѣютъ въ себѣ корня, и непостоянны; потомъ, когда настанетъ скорбь или гоненіе за слово, тотчасъ соблазняются.

18. Посѣянное въ терніи означаетъ слышащихъ слово,

19. но въ которыхъ заботы вѣка сего, обольщеніе богатствомъ и другія пожеланія, входя въ нихъ, заглушаютъ слово, и оно бываетъ безъ плода.

20. А посѣянное на доброй землѣ означаетъ тѣхъ, которые слушаютъ слово и принимаютъ, и приносятъ плодъ, одинъ въ тридцать, другой въ шестьдесятъ, иной во сто кратъ.

21. И сказалъ имъ: для того ли приносится свѣча, чтобы поставить ее подъ сосудъ, или подъ кровать? не для того ли, чтобы поставить ее на подсвѣчникѣ?

22. Нѣтъ ничего тайнаго, что̀ не сдѣлалось бы явнымъ; и ничего не бываетъ потаеннаго, что̀ не вышло бы наружу.

23. Если кто имѣетъ уши слышать, да слышитъ!

24. И сказалъ имъ: замѣчайте, что̀ слышите: какою мѣрою мѣрите, такою отмѣрено будетъ вамъ и прибавлено будетъ вамъ слушающимъ.

16. Таксама і пасеянае сярод каменя — гэта тыя, якія, пачуўшы слова, адразу прымаюць яго з радасцю,

17. але не маюць кораня ў сабе і нетрывалыя; калі настане ўціск або гаменне з-за слова, адразу спакушаюцца.

18. А ў цернях пасеянае — гэта тыя, што чуюць слова,

19. але турботы гэтага веку і спакуса багацця ды іншыя захапленні, уваходзячы ў іх, заглушаюць слова, і яно застаецца бясплодным.

20. А пасеянае на добрай зямлі — гэта тыя, якія слухаюць слова і прымаюць, і даюць плод па трыццаць, і па шэсцьдзесят, і па сто.

21. І сказаў ім: хіба свечка прыносіцца, каб паставіць яе пад пасудзіну ці пад ложак? хіба не дзеля таго, каб паставіць яе на падсвечнік?

22. Бо няма нічога таемнага, каб не стала яўным, і нішто не бывае схавана, каб не адкрылася.

23. Калі хто мае вушы, каб чуць, няхай чуе!

24. І казаў ім: заўважайце, што чуеце. Якою мераю мераеце, *такою* і вам адмераецца, і дададзена будзе вам, хто слухае.

(21) Мф. 5, 15. Лк. 8, 16; 11, 33. (22) Мф. 10, 26. Лк. 8, 17; 12, 2. (23) Мф. 11, 15; 13, 9, 43; 25, 30. Мк. 4, 9, 23; 7, 16. Лк. 8, 8, 15; 14, 35. Апак. 2, 7, 11, 17, 29; 3, 6, 13, 22; 13, 9. (24) Мф. 7, 2. Лк. 6, 38.

25. Ὃς γὰρ ἂν ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

26. Καὶ ἔλεγεν· οὕτως ἐστὶν ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ὡς ἐὰν ἄνθρωπος βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς,

27. καὶ καθεύδῃ, καὶ ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡμέραν· καὶ ὁ σπόρος βλαστάνῃ καὶ μηκύνηται, ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός.

28. Αὐτομάτη γὰρ ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον, εἶτα στάχυν, εἶτα πλήρη σῖτον ἐν τῷ στάχυϊ.

29. Ὅταν δὲ παραδῷ ὁ καρπός, εὐθέως ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμός.

30. Καὶ ἔλεγε· τίνι ὁμοιώσωμεν τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεου; ἢ ἐν ποίᾳ παραβολῇ παραβάλωμεν αὐτήν;

31. Ὡς κόκκῳ σινάπεως, ὅς, ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρότερος πάντων τῶν σπερμάτων ἐστὶ τῶν ἐπὶ της γῆς·

32. καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει καὶ γίνεται πάντων τῶν λαχάνων μείζων, καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν.

33. Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον, καθὼς ἠδύναντο ἀκούειν.

34. Χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ελάλει αὐτοῖς· κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς μαθηταῖς Αὐτοῦ ἐπέλυε πάντα.

35. Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὀψίας γενομένης· διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν.

к҃е. И҆́же бо а҆́ще и҆́мать, да́стсѧ є҆мꙋ̀: а҆ и҆́же не и҆́мать, и҆ є҆́же и҆́мать, ѿи́метсѧ ѿ негѡ̀.

к҃ѕ. И҆ гл҃гѡ́лаше: та́кѡ є҆́сть (и҆) Цр҃твіе Бж҃іе, ꙗ҆́коже человѣ́къ вмета́етъ сѣ́мѧ въ зе́млю,

к҃з. и҆ спи́тъ, и҆ воста́етъ но́щію и҆ дні́ю: и҆ сѣ́мѧ прозѧба́етъ и҆ расте́тъ, ꙗ҆́коже не вѣ́сть ѻ҆́нъ.

к҃и. Ѿ себе́ бо землѧ̀ плоди́тъ пре́жде травꙋ̀, пото́мъ кла́съ, та́же и҆сполнѧ́етъ пшени́цꙋ въ кла́сѣ.

к҃ѳ. Є҆гда́ же созрѣ́етъ пло́дъ, а҆́біе по́слетъ се́рпъ, ꙗ҆́кѡ наста̀ жа́тва.

л҃. И҆ гл҃гѡ́лаше: чесомꙋ̀ ᲂу҆подо́бимъ Цр҃твіе Бж҃іе; и҆лѝ коеѝ при́тчи приложи́мъ є҆̀;

л҃а. Ꙗ҆́кѡ зе́рно горꙋ́шично, є҆́же є҆гда̀ всѣ́ѧно бꙋ́детъ въ землѝ, мнѣ́е всѣ́хъ сѣ́менъ є҆́сть земны́хъ:

л҃в. и҆ є҆гда̀ всѣ́ѧно бꙋ́детъ, возраста́етъ и҆ быва́етъ бо́лѣе всѣ́хъ ѕе́лій, и҆ твори́тъ вѣ́тви ве́лїѧ, ꙗ҆́кѡ мощѝ под сѣ́нїю є҆гѡ̀ пти́цамъ небе́снымъ вита́ти.

л҃г. И҆ таковы́ми при́тчами мно́гими гл҃гѡ́лаше и҆̀мъ сло́во, ꙗ҆́коже можа́хꙋ слы́шати.

л҃д. Бе́з при́тчи же не гл҃гѡ́лаше и҆̀мъ словесѐ: ѻ҆со́бь же ᲂу҆чн҃кѡ́мъ свои́мъ сказа́ше всѧ̀.

л҃е. И҆ гл҃гѡ́ла и҆̀мъ въ тѡ́й де́нь, ве́черꙋ бы́вшꙋ: пре́йдемъ на ѡ҆́нъ по́лъ.

(25) Мф. 13, 12; 25, 29. Лк. 8, 18; 19, 26. (26) Мф. 13, 24. (28) Быц. 1, 11-12. (29) Апак. 14, 15. (30) Мф. 13, 31. Лк. 13, 18.

25. Ибо кто имѣетъ, тому дано будетъ; а кто не имѣетъ, у того отнимется и то̀, что̀ имѣетъ.

26. И сказалъ: Царствіе Божіе подобно тому, какъ если человѣкъ бросить сѣмя въ землю,

27. И спитъ, и встаетъ ночью и днемъ, и ка́къ сѣмя всходитъ и растетъ, не знаетъ онъ.

28. Ибо земля сама собою производитъ сперва зелень, потомъ колосъ, потомъ полное зерно въ колосѣ.

29. Когда же созрѣетъ плодъ, немедленно посылаетъ серпъ, потому что настала жатва.

30. И сказалъ: чему уподобимъ Царствіе Божіе? или какою притчею изобразимъ его?

31. Оно какъ зерно горчичное, которое, когда сѣется въ землю, есть меньше всѣхъ сѣмянъ на землѣ;

32. а когда посѣяно, всходитъ и становится больше всѣхъ злаковъ, и пускаетъ большія вѣтви, такъ-что подъ тѣнью его могутъ укрываться птицы небесныя.

33. И таковыми многими притчами проповѣдывалъ имъ слово, сколько они могли слышать.

34. Безъ притчи же не говорилъ имъ, а ученикамъ наединѣ изъяснялъ все.

35. Вечеромъ того дня сказалъ имъ: переправимся на ту сторону.

25. Бо хто мае, таму дадзена будзе, а хто не мае, адымецца ў яго і тое, што мае.

26. І казаў: так і Царства Божае, як чалавек, калі кіне зерне ў зямлю;

27. і спіць, і ўстае ўночы і ўдзень, а як насенне ўзыходзіць і расце, не ведае ён.

28. Бо зямля сама па сабе родзіць напачатку зелень, потым колас, тады напаўняе зерне ў коласе.

29. Калі ж выспее плод, адразу пасылае серп, бо надышло жніво.

30. І казаў: з чым параўнаем Царства Божае? Ці якой прытчаю выявім яго?

31. Яно як зерне гарчычнае, што, калі сеецца ў зямлю, то меншае за ўсё насенне на зямлі,

32. а калі пасеяна, вырастае і робіцца большым за ўсю зеляніну і пускае вялікае галлё, так што ў засені яго могуць знайсці прытулак птушкі нябесныя.

33. І многімі такімі прытчамі абвяшчаў ім слова, наколькі маглі яны слухаць.

34. Без прытчы не прамаўляў да іх, а вучням Сваім асобна тлумачыў усё.

35. І кажа ім у той дзень з надыходам вечара: пераправімся на той бок.

(31) Мф. 13, 31-32. Лк. 13, 19. (32) Мф. 13, 32. Лк. 13, 19. (33) Мф. 13, 34. Ін. 16, 12. (34) Мф. 13, 34. (35) Мф. 8, 18, 23. Лк. 8, 22.

36. Καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον, παραλαμβάνουσιν Αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ· καὶ ἄλλα δὲ πλοιάρια ἦν μετ' Αὐτοῦ.

37. Καὶ γίνεται λαῖλαψ ἀνέμου μεγάλη· τὰ δὲ κύματα ἐπέβαλλεν εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε αὐτὸ ἤδη γεμίζεσθαι.

38. Καὶ ἦν Αὐτὸς ἐπὶ τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ διεγείρουσιν Αὐτὸν, καὶ λέγουσιν Αὐτῷ· Διδάσκαλε, οὐ μέλει Σοι, ὅτι ἀπολλύμεθα;

39. Καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ, καὶ εἶπε τῇ θαλάσσῃ· σιώπα, πεφίμωσο. Καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη.

40. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί δειλοί ἐστε οὕτω; πῶς οὐκ ἔχετε πίστιν;

41. Καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· τίς ἄρα Οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν Αὐτῷ;

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ Ε' (πέμπτον).

Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης, εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν.

2. Καὶ ἐξελθόντι Αὐτῷ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθέως ἀπήντησεν Αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ,

3. ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνημείοις, καὶ οὔτε ἁλύσεσιν οὐδεὶς ἠδύνατο αὐτὸν δῆσαι·

л҃ѕ. И҆ ѿпꙋ́щше наро́ды, поѧ́ша Є҆го̀ ꙗ҆́коже бѣ̀ въ кораблѝ: и҆ и҆́нїи же кораблѝ бѧ́хꙋ съ Ни́мъ.

л҃з. И҆ бы́сть бꙋ́рѧ вѣ́трена ве́лика: вѡ́лны же влива́хꙋсѧ въ кора́бль, ꙗ҆́кѡ ᲂу҆жѐ погрꙋжа́тисѧ є҆мꙋ̀.

л҃и. И҆ бѣ̀ Са́мъ на кормѣ̀ на возгла́вницѣ спѧ̀: и҆ возбꙋди́ша Є҆го̀, и҆ глаго́лаша Є҆мꙋ̀: Оу҆чи́телю, нерадиши ли, ꙗ҆́кѡ погиба́емъ;

л҃ѳ. И҆ воста́въ запретѝ вѣ́трꙋ, и҆ речѐ мо́рю: молчѝ, преста́ни. И҆ ᲂу҆лѐже вѣ́тръ, и҆ бы́сть тишина̀ ве́лїѧ.

м҃. И҆ речѐ и҆̀мъ: что̀ та́кѡ страшли́ви є҆стѐ; ка́кѡ не и҆́мате вѣ́ры;

м҃а. И҆ ᲂу҆боѧ́шасѧ стра́хомъ ве́лїимъ, и҆ глаго́лахꙋ дрꙋ́гъ ко дрꙋ́гꙋ: кто̀ ᲂу҆̀бо Се́й є҆́сть, ꙗ҆́кѡ и҆ вѣ́тръ и҆ мо́ре послꙋ́шаютъ Є҆гѡ̀;

ГЛАВА̀ є҃.

И҆ прїидо́ша на ѡ҆́нъ по́лъ мо́рѧ, во странꙋ̀ Гадари́нскꙋю.

в҃. И҆ и҆злѣ́зшꙋ Є҆мꙋ̀ и҆з̾ корабла̀, а҆́бїе срѣ́те Є҆го̀ ѿ гробѡ́въ человѣ́къ въ дꙋсѣ̀ нечи́стѣ,

г҃. и҆́же жили́ще и҆мѧ́ше во гробѣ́хъ: и҆ ни вери́гами никто́же можа́ше є҆го̀ свѧза́ти:

(37) Іон. 1, 4. Мф. 8, 24. Лк. 8, 23. (38) Іон. 1, 5-6. Мф. 8, 25. Лк. 8, 24. (39) Іоў. 26, 12. Пс. 88, 10. Іон. 1, 15. Мф. 8, 26. Лк. 8, 24. (40) Мф. 8, 26. Лк. 8, 25.

36. И они, отпустивъ народъ, взяли Его съ собою, какъ Онъ былъ въ лодкѣ; съ Нимъ были и другія лодки.

37. И поднялась великая буря; волны били въ лодку, такъ-что она уже наполнялась *водою*.

38. А Онъ спалъ на кормѣ на возглавіи; Его будятъ и говорятъ Ему: Учитель! неужели Тебѣ нужды нѣтъ, что мы погибаемъ?

39. И вставъ Онъ запретилъ вѣтру и сказалъ морю: умолкни, перестань. И вѣтеръ утихъ, и сдѣлалась великая тишина.

40. И сказалъ имъ: что̀ вы та́къ боязливы? какъ у васъ нѣтъ вѣры?

41. И убоялись страхомъ великимъ и говорили между собою: кто же Сей, что и вѣтеръ и море повинуются Ему?

36. І яны, адпусціўшы людзей, бяруць Яго з сабою, як Ён быў у лодцы; і яшчэ лодкі былі з Ім.

37. І ўзнялася ад ветру вялікая бура; хвалі захлёствалі лодку, так што яна ўжо напаўнялася.

38. А Ён на карме спаў на ўзгалоўі. І будзяць Яго, і кажуць Яму: Настаўнік! хіба не хвалюе Цябе, што мы гінем?

39. І, устаўшы, *Ён* забараніў ветру і кажа мору: сціхні, перастань. І суняўся вецер і настала ціша вялікая.

40. І кажа ім: чаго вы такія палахлівыя? як гэта не маеце веры?

41. І напоўніліся страхам вялікім, і гаварылі між сабою: хто ж гэта Ён, калі і вецер, і мора слухаюцца Яго?

ГЛАВА 5.

И пришли на другой берегъ моря, въ страну Гадаринскую.

2. И когда вышелъ Онъ изъ лодки, тотчасъ встрѣтилъ Его вышедшій изъ гробовъ человѣкъ, *одержимый* нечистымъ духомъ,

3. онъ имѣлъ жилище въ гробахъ, и никто не могъ его связать даже цѣпями;

РАЗДЗЕЛ V

І прыплылі на другі бераг мора ў краіну Гадарынскую.

2. І калі выйшаў Ён з лодкі, адразу ж сустрэў Яго чалавек з магільных пячораў у духу нячыстым,

3. які меў жытло ў магілах, і нават ланцугом ніхто не мог звязаць яго;

(41) Пс. 64, 8; 88, 9-10; 106, 25. Мф. 8, 27. Лк. 8, 25. Раздз. 5. (1) Мф. 8, 28. Лк. 8, 26. (2) Мф. 8, 28. Лк. 8, 27. (3) Мф. 8, 28. Лк. 8, 27, 29.

4. διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις
καὶ ἁλύσεσι δεδέσθαι, καὶ διεσπᾶσθαι
υπ αὐτοῦ τὰς ἁλύσεις, καὶ τὰς
πέδας συντετρίφθαι· καὶ οὐδεὶς αὐ-
τὸν ἴσχυε δαμάσαι·

д҃. занѐ є҆мꙋ̀ мно́гажды пꙋ́ты и҆
ѹ҆́жы (желѣ́зны) свѧ́занꙋ сꙋ́щꙋ, и҆
растерза́тисѧ ѿ негѡ̀ ѹ҆́жемъ (же-
лѣ́знымъ), и҆ пꙋ́тѡмъ сокрꙋша́тисѧ:
и҆ никто́же можа́ше є҆го̀ ѹ҆мꙋ́чити:

5. καὶ διαπαντὸς νυκτὸς καὶ
ἡμέρας ἐν τοῖς ὄρεσι καὶ ἐν τοῖς
μνήμασιν ἦν, κράζων καὶ κατακόπ-
των ἑαυτὸν λίθοις.

є҃. и҆ вы́нꙋ но́щь и҆ де́нь во гро-
бѣ́хъ и҆ въ гора́хъ бѣ̀, вопїѧ̀ и҆ тол-
кі́йсѧ ка́менїемъ.

6. Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ
μακρόθεν, ἔδραμε, καὶ προσεκύνη-
σεν Αὐτῷ.

ѕ҃. Ѹ҆зрѣ́въ же І҆и҃са и҆здале́ча,
течѐ, и҆ поклони́сѧ Є҆мꙋ̀.

7. Καὶ κράξας φωνῇ μεγάλῃ,
εἶπε· τί ἐμοὶ καὶ Σοί, Ἰησοῦ, Υἱὲ
τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου; Ὁρκίζω
Σε τὸν Θεόν, μή με βασανίσῃς.

з҃. И҆ возопи́въ гла́сомъ ве́лїимъ
речѐ: что̀ мнѣ̀ и҆ Тебѣ̀, І҆и҃се, С҃не
Б҃га Вы́шнѧгѡ; Заклина́ю Тѧ̀ Б҃гомъ,
не мꙋ́чи менѐ.

8. Ἔλεγε γὰρ αὐτῷ· ἔξελθε, τὸ
πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον, ἐκ τοῦ ἀν-
θρώπου.

и҃. Гл҃гол́аше бо є҆мꙋ̀: и҆зы́ди,
дꙋ́ше нечи́стый, ѿ человѣ́ка.

9. Καὶ ἐπηρώτα αὐτόν· τί σοι
ὄνομα; Καὶ ἀπεκρίθη, λέγων·
λεγεὼν ὄνομά μοι, ὅτι πολλοί ἐσμεν.

ѳ҃. И҆ вопроша́ше є҆го̀: что́ ти
є҆́сть и҆́мѧ; И҆ ѿвѣща̀, глаго́лѧ: ле-
гео́нъ и҆́мѧ мнѣ̀, ꙗ҆́кѡ мно́зи є҆смы̀.

10. Καὶ παρεκάλει Αὐτὸν πολλά,
ἵνα μὴ αὐτοὺς ἀποστείλῃ ἔξω τῆς
χώρας.

і҃. И҆ моли́ша Є҆го̀ мно́гѡ, да
не по́слетъ и҆̀хъ внѣ̀ страны̀.

11. Ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς τὰ ὄρη
ἀγέλη χοίρων μεγάλη βοσκομένη.

а҃і. Бѣ̀ же тꙋ̀ при горѣ̀ ста́до
свино́е ве́лїе пасо́мо.

12. Καὶ παρεκάλεσαν Αὐτὸν
πάντες οἱ δαίμονες, λέγοντες· πέμ-
ψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς
αὐτοὺς εἰσέλθωμεν.

в҃і. И҆ моли́ша Є҆го̀ всѝ бѣ́си,
глаго́люще: посли́ ны во свинї̑ѧ, да
въ нѧ̀ вни́демъ.

13. Καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς εὐ-
θέως ὁ Ἰησοῦς. Καὶ ἐξελθόντα τὰ
πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, εἰσῆλθον
εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ὥρμησεν ἡ
ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν
θάλασσαν· ἦσαν δὲ ὡς δισχίλιοι·
καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσσῃ.

г҃і. И҆ повелѣ̀ и҆̀мъ а҆́бїе І҆и҃съ. И҆
и҆зше́дше дꙋ́си нечи́стїи, внидо́ша во
свинї̑ѧ: и҆ ѹ҆стреми́сѧ ста́до по бре́-
гꙋ въ мо́ре: бѧ́хꙋ же ꙗ҆́кѡ двѣ̀ ты́-
сѧщы: и҆ ѹ҆топа́хꙋ въ мо́ри.

(4) Лк. 8, 29. (6) Лк. 8, 28. (7) Мф. 8, 29. Лк. 8, 28. (8) Лк. 8, 29. (9) Лк. 8, 30. (10) Лк. 8, 31.

4. потому что многократно былъ онъ скованъ оковами и цѣпями, но разрывалъ цѣпи и разбивалъ оковы, и никто не въ силахъ былъ укротить его;

4. бо шмат разоў яго звязвалі аковамі і ланцугамі, але ён разрываў ланцугі і разбіваў аковы, і ніхто не мог яго ўтаймаваць;

5. всегда, ночью и днемъ, въ горахъ и гробахъ, кричалъ онъ и бился о камни.

5. і заўсёды, ноччу і днём, у магільных пячорах і ў гарах крычаў ён і біўся аб каменне.

6. Увидѣвъ же Іисуса издалека, прибѣжалъ и поклонился Ему.

6. А ўбачыўшы здалёк Ісуса, прыбег і пакланіўся Яму.

7. И вскричавъ громкимъ голосомъ, сказалъ: что̀ Тебѣ до меня, Іисусъ, Сынъ Бога Всевышняго? Заклинаю Тебя Богомъ, не мучь меня.

7. І, закрычаўшы моцным голасам, сказаў: што Табе да мяне, Ісусе, Сыне Бога Ўсявышняга? заклінаю Цябе Богам, не муч мяне!

8. Ибо *Іисусъ* сказалъ ему: выйди, духъ нечистый, изъ сего человѣка.

8. Бо *Ісус* сказаў яму: выйдзі, дух нячысты, з чалавека.

9. И спросилъ его: ка́къ тебѣ имя? И онъ сказалъ въ отвѣтъ: легіонъ имя мнѣ, потому что насъ много.

9. І пытаўся ў яго: як імя тваё? І той адказаў: легіён маё імя, бо многа нас.

10. И много просили Его, чтобы не высылалъ ихъ вонъ изъ страны той.

10. І вельмі прасілі Яго, каб не адсылаў іх прэч з краіны той.

11. Паслось же тамъ при горѣ большое стадо свиней.

11. А там пры гары пасвіўся вялікі статак свіней.

12. И просили Его всѣ бѣсы, говоря: пошли насъ въ свиней, чтобы намъ войти въ нихъ.

12. І прасілі Яго ўсе дэманы, кажучы: пашлі нас у свіней, каб нам увайсці ў іх.

13. Іисусъ тотчасъ позволилъ имъ. И нечистые духи вышедши вошли въ свиней; и устремилось стадо съ крутизны въ море, а ихъ было около двухъ тысячъ; и потонули въ морѣ.

13. І адразу дазволіў ім Ісус. І, выйшаўшы, нячыстыя духі ўвайшлі ў свіней; і рынуўся статак з кручы ў мора, а іх было каля дзвюх тысяч; і патанулі ў моры.

(11) Мф. 8, 30. Лк. 8, 32. (12) Мф. 8, 31. Лк. 8, 32. (13) Мф. 8, 32. Лк. 8, 33.

14. Οἱ δὲ βόσκοντες τοὺς χοίρους ἔφυγον, καὶ ἀνήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. Καὶ ἐξῆλθον ἰδεῖν, τί ἐστι τὸ γεγονός.

ді҃. Пасꙋ́щїи же свинїѧ̑ бѣжа́ша, и҆ возвѣсти́ша во гра́дѣ и҆ въ се́лѣхъ. И҆ и҆зыдо́ша ви́дѣти, что̀ є҆́сть бы́вшее.

15. Καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσι τὸν δαιμονιζόμενον καθήμενον καὶ ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα, τὸν ἐσχηκότα τὸν λεγεῶνα· καὶ ἐφοβήθησαν.

є҃і. И҆ прїидо́ша ко І҆и҃сови, и҆ ви́дѣша бѣснова́вшагосѧ сѣдѧ́ща и҆ ѡ҆блече́на и҆ смы́слѧща, и҆мѣ́вшаго легеѡ́нъ: и҆ ᲂу҆боѧ́шасѧ.

16. Καὶ διηγήσαντο αὐτοῖς οἱ ἰδόντες, πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ, καὶ περὶ τῶν χοίρων.

ѕ҃і. Повѣ́даша же и҆̀мъ ви́дѣвшїи, ка́кѡ бы́сть бѣсно́мꙋ, и҆ ѡ҆ свинїѧ́хъ.

17. Καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν Αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.

з҃і. И҆ нача́ша моли́ти Є҆го̀ ѿитѝ ѿ предѣ́лъ и҆́хъ.

18. Καὶ ἐμβάντος Αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον, παρεκάλει Αὐτὸν ὁ δαιμονισθείς, ἵνα ᾖ μετ᾽ Αὐτοῦ.

и҃і. И҆ влѣ́зшꙋ Є҆мꙋ̀ въ кора́бль, моли́ше Є҆го̀ бѣснова́выйсѧ, да бы̀ бы́лъ съ Ни́мъ.

19. Ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ· ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σούς, καὶ ἀνάγγειλον αὐτοῖς ὅσα σοι ὁ Κύριος ἐποίησε, καὶ ἠλέησέ σε.

ѳ҃і. І҆и҃съ же не дадѐ є҆мꙋ̀, но речѐ є҆мꙋ̀: и҆дѝ въ до́мъ тво́й ко твои̑мъ, и҆ возвѣстѝ и҆̀мъ є҆ли̑ка тѝ Гд҇ь сотворѝ, и҆ поми́лова тѧ̀.

20. Καὶ ἀπῆλθε καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει, ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς. Καὶ πάντες ἐθαύμαζον.

к҃. И҆ и҆̀де и҆ нача̀ проповѣ́дати въ Десѧтѝ Градѣ́хъ, є҆ли̑ка сотворѝ є҆мꙋ̀ І҆и҃съ. И҆ всѝ дивлѧ́хꙋсѧ.

21. Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ πάλιν εἰς τὸ πέραν, συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ᾽ αὐτόν. Καὶ ἦν παρὰ τὴν θάλασσαν.

к҃а. И҆ преше́дшꙋ І҆и҃сꙋ въ кораблѝ па́ки на ѡ́нъ по́лъ, собра́сѧ наро́дъ мно́гъ ѡ҆ не́мъ. И҆ бѣ̀ при мо́ри.

22. Καὶ ἰδού, ἔρχεται εἷς τῶν ἀρχισυναγώγων, ὀνόματι Ἰάειρος· καὶ ἰδὼν Αὐτόν, πίπτει πρὸς τοὺς πόδας Αὐτοῦ,

к҃в. И҆ сѐ, прїи́де є҆ди́нъ ѿ а҆рхїсѷнагѡ́гъ, и҆́менемъ І҆аі́ръ: и҆ ви́дѣвъ Є҆го̀, падѐ при ногꙋ̀ Є҆гѡ̀,

23. καὶ παρεκάλει Αὐτὸν πολλά, λέγων, ὅτι τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει· ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῇς αὐτῇ τὰς χεῖρας, ὅπως σωθῇ καὶ ζήσεται.

к҃г. и҆ моли́ше Є҆го̀ мно́гѡ, глаго́лѧ, ꙗ҆́кѡ дщѝ моѧ̀ на конч́инѣ є҆́сть: да прише́дъ возложи́ши на ню̀ рꙋ́цѣ, ꙗ҆́кѡ да спасе́тсѧ и҆ жива̀ бꙋ́детъ.

(14) Мф. 8, 33. Лк. 8, 34-35. (15) Лк. 8, 35. (16) Лк. 8, 36. (17) Мф. 8, 34. Лк. 8, 37. Дзеян. 16, 39. (18) Лк. 8, 37-38.

14. Пасущіе же свиней побѣжали и разсказали въ городѣ и въ деревняхъ. И *жители* вышли посмотрѣть, что̀ случилось.

14. А іх пастухі пабеглі ды абвясцілі ў горадзе і ў вёсках. І *людзі* выйшлі пабачыць, што здарылася.

15. Приходятъ къ Іисусу, и видятъ, что бѣсновавшійся, въ которомъ былъ легіонъ, сидитъ и одѣтъ, и въ здравомъ умѣ; и устрашились.

15. Прыходзяць да Ісуса і бачаць, што апантаны, у якім быў легіён, сядзіць адзеты і пры розуме; і спалохаліся.

16. Видѣвшіе разсказали имъ о томъ, ка́къ это произошло съ бѣсноватымъ, и о свиньяхъ.

16. Тыя, хто бачыў, расказалі ім: як гэта адбылося з апантаным, і пра свіней.

17. И начали просить Его, чтобы отошелъ отъ предѣловъ ихъ.

17. І пачалі прасіць Яго адыйсці з межаў іх.

18. И когда Онъ вошелъ въ лодку, бѣсновавшійся просилъ Его, чтобъ быть съ Нимъ.

18. І калі Ён увайшоў у лодку, той, што быў апантаны, прасіў Яго, каб быць з Ім.

19. Но Іисусъ не дозволилъ ему, а сказалъ: иди домой къ своимъ и разскажи имъ, что̀ сотворилъ съ тобою Господь и *какъ* помиловалъ тебя.

19. А Ісус не дазволіў яму і кажа да яго: ідзі ў дом твой да сваіх і раскажы ім, што зрабіў табе Гасподзь і як памілаваў цябе.

20. И пошелъ, и началъ проповѣдывать въ Десятиградьи, что̀ сотворилъ съ нимъ Іисусъ. И всѣ дивились.

20. І пайшоў, і пачаў абвяшчаць у Дзесяцігароддзі, што зрабіў яму Ісус. І ўсе здзіўляліся.

21. Когда Іисусъ опять переправился въ лодкѣ на другой берегъ, собралось къ Нему множество народа. Онъ былъ у моря.

21. І калі пераправіўся Ісус у лодцы зноў на другі бераг, сабралася народу мноства да Яго. І быў Ён каля мора.

22. И вотъ, приходитъ одинъ изъ начальниковъ синагоги, по имени Іаиръ, и, увидѣвъ Его, падаетъ къ ногамъ Его

22. І вось прыходзіць адзін са старэйшын сінагогі, імем Іаір, і, убачыўшы Яго, падае ў ногі Яму

23. и усильно проситъ Его, говоря: дочь моя при смерти; прійди, и возложи на нее руки, чтобы она выздоровѣла и осталась жива.

23. і вельмі просіць Яго, кажучы: дачушка мая пры смерці, прыйдзі і ўскладзі на яе рукі, каб яна ўратавалася і жыла.

(19) Лк. 8, 38-39. (20) Лк. 8, 39. (21) Мф. 9, 1. Лк. 8, 40. (22) Мф. 9, 18. Лк. 8, 41. (23) Мф. 9, 18. Лк. 8, 42.

24. Καὶ ἀπῆλθε μετ' αὐτοῦ· καὶ ἠκολούθει Αὐτῷ ὄχλος πολύς, καὶ συνέθλιβον Αὐτόν.

25. Καὶ γυνή τις οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἔτη δώδεκα,

26. καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν, καὶ δαπανήσασα τὰ παρ' ἑαυτῆς πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα·

27. ἀκούσασα περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ ὄπισθεν, ἥψατο τοῦ ἱματίου Αὐτοῦ·

28. ἔλεγε γάρ, ὅτι κἂν τῶν ἱματίων Αὐτοῦ ἅψωμαι, σωθήσομαι.

29. Καὶ εὐθέως ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς· καὶ ἔγνω τῷ σώματι, ὅτι ἴαται ἀπὸ τῆς μάστιγος.

30. Καὶ εὐθέως ὁ Ἰησοῦς ἐπιγνοὺς ἐν Ἑαυτῷ τὴν ἐξ Αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ, ἔλεγε· τίς Μου ἥψατο τῶν ἱματίων;

31. Καὶ ἔλεγον Αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Αὐτοῦ· βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά Σε, καὶ λέγεις· τίς Μου ἥψατο;

32. Καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν.

33. Ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα ὃ γέγονεν ἐπ' αὐτῇ, ἦλθε καὶ προσέπεσεν Αὐτῷ, καὶ εἶπεν Αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν.

34. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· ὕπαγε εἰς εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μάστιγός σου.

к҃д. И҆ и҆де съ ни́мъ: и҆ по Не́мъ и҆дя́хꙋ наро́ди мно́зи, и҆ ꙋ҆гнета́хꙋ Є҆го̀.

к҃є. И҆ жена̀ нѣ́каѧ сꙋ́щи въ точе́нїи кро́ве лѣ́тъ дванадесѧте,

к҃ѕ. и҆ мно́гѡ пострада́вши ѿ мнѡ́гъ враче́въ, и҆ и҆зда́вши своѧ҄ всѧ҄, и҆ ни є҆ди́ныѧ по́льзы ѡ҆брѣ́тши, но па́че въ го́ршее прише́дши:

к҃з. слы́шавши ѡ҆ І҆и҃сѣ, прише́дши въ наро́дѣ созадѝ, прикоснꙋ́сѧ ри́зѣ Є҆гѡ̀:

к҃и. глаго́лаше бо, ꙗ҆́кѡ, а҆́ще прикоснꙋ́сѧ ри́замъ Є҆гѡ̀, спасе́на бꙋ́дꙋ.

к҃ѳ. И҆ а҆́бїе и҆ссѧ́кнꙋ и҆сто́чникъ кро́ве є҆ѧ̀: и҆ разꙋмѣ̀ тѣ́ломъ, ꙗ҆́кѡ и҆сцѣлѣ̀ ѿ ра́ны.

л҃. И҆ а҆́бїе І҆и҃съ разꙋмѣ̀ въ Себѣ̀ си́лꙋ и҆зше́дшꙋю ѿ Негѡ̀, (и҆) ѡ҆бра́щсѧ въ наро́дѣ, гл҃аголаше: кто̀ прикоснꙋ́сѧ ри́замъ Мои҆́мъ;

л҃а. И҆ глаго́лахꙋ Є҆мꙋ̀ ꙋ҆чн҃цы̀ Є҆гѡ̀: ви́диши наро́дъ ꙋ҆гнета́ющь Тѧ̀, и҆ гл҃аголеши: кто̀ прикоснꙋ́сѧ Мнѣ̀;

л҃в. И҆ ѡ҆бгля́даше ви́дѣти сотво́ршꙋю сїѐ.

л҃г. Жена́ же ꙋ҆боѧ́вшисѧ и҆ тре́пещꙋщи, вѣ́дꙋщи, є҆́же бы́сть є҆́й, прїи́де и҆ припадѐ къ Немꙋ̀, и҆ речѐ Є҆мꙋ̀ всю̀ и҆́стинꙋ.

л҃д. О҆́нъ же речѐ є҆́й: дщѝ, вѣ́ра твоѧ̀ спасе́ тѧ: и҆дѝ въ мі́рѣ, и҆ бꙋ́ди цѣла̀ ѿ ра́ны твоеѧ̀.

(24) Мф. 9, 19. Лк. 8, 42. (25) Лев. 15, 25. Мф. 9, 20. Лк. 8, 43. (26) Лк. 8, 43. (27) Мф. 9, 20. Лк. 8, 44.

24. *Іисусъ* пошелъ съ нимъ; за Нимъ слѣдовало множество народа, и тѣснили Его.

25. Одна женщина, которая страдала кровотеченіемъ двѣнадцать лѣтъ,

26. много потерпѣла отъ многихъ врачей, истощила все, чтò было у ней, и не получила ни какой пользы, но пришла еще въ худшее состояніе;

27. услышавъ о Іисусѣ, подошла сзади въ народѣ и прикоснулась къ одеждѣ Его;

28. ибо говорила: если хотя къ одеждѣ Его прикоснусь, то выздоровѣю.

29. И тотчасъ изсякъ у ней источникъ крови, и она ощутила въ тѣлѣ, что исцѣлена отъ болѣзни.

30. Въ то же время Іисусъ, почувствовавъ Самъ въ Себѣ, что вышла изъ Него сила, обратился въ народѣ и сказалъ: кто прикоснулся къ Моей одеждѣ?

31. Ученики сказали Ему: Ты видишь, что народъ тѣснитъ Тебя, и говоришь: кто прикоснулся ко Мнѣ?

32. Но Онъ смотрѣлъ вокругъ, чтобы видѣть ту, которая сдѣлала это.

33. Женщина, въ страхѣ и трепетѣ, зная, чтò съ нею произошло, подошла, пала предъ Нимъ и сказала Ему всю истину.

34. Онъ же сказалъ ей: дщерь! вѣра твоя спасла тебя; иди въ мирѣ, и будь здорова отъ болѣзни твоей.

24. І пайшоў за ім *Ісус*. І ўслед Яму ішоў вялікі натоўп, і напіралі на Яго.

25. І жанчына нейкая, што мела кровацячэнне дванаццаць гадоў,

26. і шмат нацярпелася ад многіх лекараў, і патраціла ўсё, што мела і ніякай палёгкі не атрымала, а стала ёй яшчэ горш;

27. пачуўшы пра Ісуса, прыйшла ў натоўпе ззаду і дакранулася да вопраткі Яго;

28. бо казала: калі дакрануся хоць да вопраткі Яго, уратаваная буду.

29. І адразу спынілася кровацячэнне ў яе, і адчула яна целам, што вызвалілася ад хваробы.

30. І адразу Ісус, адчуў у Сабе, што сіла выйшла з Яго, павярнуўся ў натоўпе і сказаў: хто дакрануўся да вопраткі Маёй?

31. І казалі Яму вучні Яго: Ты бачыш, натоўп напірае на Цябе, а кажаш: хто дакрануўся да Мяне?

32. І аглядаўся Ён, каб бачыць тую, што зрабіла гэта.

33. А жанчына спалохалася і дрыжала, ведаючы, што з ёю адбылося, падышла, упала перад Ім і сказала Яму ўсю праўду.

34. Ён жа сказаў ёй: дачка! вера твая ўратавала цябе; ідзі з мірам і здаровая будзь ад хваробы тваёй.

(28) Мф. 9, 21. (29) Лк. 8, 44. (30) Лк. 6, 19; 8, 45-46. (31) Лк. 8, 45. (33) Лк. 8, 47. (34) Мф. 9, 22. Лк. 8, 48.

35. Ἔτι Αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχονται ἀπὸ του ἀρχισυναγώγου, λέγοντες, ὅτι ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανε· τί ἔτι σκύλλεις τὸν Διδάσκαλον;

36. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εὐθέως ἀκούσας τὸν λόγον λαλούμενον, λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ· μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε.

37. Καὶ οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα Αὐτῷ συνακολουθῆσαι, εἰ μη Πετρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου.

38. Καὶ ἔρχεται εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ θόρυβον, κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας πολλά.

39. Καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς· τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει.

40. Καὶ κατεγέλων Αὐτοῦ. Ὁ δὲ ἐκβαλὼν ἅπαντας, παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα, καὶ τοὺς μετ᾽ Αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον ἀνακείμενον.

41. Καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου, λέγει αὐτῇ· ταλιθὰ κοῦμι· ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον· τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω, ἔγειραι.

42. Καὶ εὐθέως ἀνέστη τὸ κοράσιον καὶ περιεπάτει· ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα. Καὶ ἐξέστησαν ἐκστάσει μεγάλῃ.

43. Καὶ διεστείλατο αὐτοῖς πολλὰ, ἵνα μηδεὶς γνῷ τοῦτο· καὶ εἶπε δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

л҃є. Є҆щѐ Є҆мꙋ̀ гл҃го́лющꙋ, (и҆) прїидо́ша ѿ а҆рхїсѷнагѡ́га, глаго́люще, ꙗ҆́кѡ дщѝ твоѧ̀ ᲂу҆мре: что̀ є҆щѐ дви́жеши Оу҆чт҃лѧ;

л҃ѕ. І҆и҃съ же а҆бїе слы́шавъ сло́во глаго́лемое, гл҃го́ла а҆рхїсѷнагѡ́гови: не бо́йсѧ, то́кмѡ вѣ́рꙋй.

л҃з. И҆ не ѡ҆ста́ви по Себѣ̀ ни є҆ди́наго и҆тѝ, то́кмѡ Петра̀ и҆ І҆а́кѡва и҆ І҆ѡа́нна бра́та І҆а́кѡвлѧ.

л҃и. И҆ прїи́де въ до́мъ а҆рхїсѷнагѡ́говъ, и҆ ви́дѣ молвꙋ̀, пла́чꙋщыѧсѧ и҆ кричѧ́щыѧ мно́гѡ.

л҃ѳ. И҆ вше́дъ гл҃го́ла и҆̀мъ: что̀ мо́лвите и҆ пла́четесѧ; ѻ҆трокови́ца нѣ́сть ᲂу҆мерла̀, но спи́тъ.

м҃. И҆ рꙋга́хꙋсѧ Є҆мꙋ̀. Ѻ҆́нъ же и҆згна́въ всѧ̑, поѧ́тъ ѻ҆тца̀ ѻ҆трокови́цы и҆ ма́терь, и҆ и҆̀же (бѣ́хꙋ) съ Ни́мъ, и҆ вни́де, и҆дѣ́же бѣ̀ ѻ҆трокови́ца лежа́щи.

м҃а. И҆ є҆́мь за рꙋ́кꙋ ѻ҆трокови́цꙋ, гл҃го́ла є҆́й: тали҃ѳа̀ кꙋмї: є҆́же є҆́сть сказа́емо: дѣви́це, тебѣ̀ гл҃го́лю, воста́ни.

м҃в. И҆ а҆бїе воста̀ дѣви́ца, и҆ хожда́ше: бѣ̀ бо лѣ́тъ двою́надесѧте. И҆ ᲂу҆жасо́шасѧ ᲂу҆жасо́мъ ве́лїимъ.

м҃г. И҆ запретѝ и҆̀мъ мно́гѡ, да никто́же ᲂу҆вѣ́сть сегѡ̀, и҆ речѐ: да́дите є҆́й ꙗ҆́сти.

(35) Лк. 8, 49. (36) Лк. 8, 50. (37) Лк. 8, 51. (38) Быц. 50, 10. Мф. 9, 23. Лк. 8, 52. (39) Мф. 9, 24. Лк. 8, 52. Ін. 11, 11.

35. Когда Онъ еще говорилъ сіе, приходятъ отъ начальника синагоги и говорятъ: дочь твоя умерла; что̀ еще утруждаешь Учителя?

36. Но Іисусъ, услышавъ сіи слова, тотчасъ говоритъ начальнику синагоги: не бойся, только вѣруй.

37. И не позволилъ никому слѣдовать за Собою, кромѣ Петра, Іакова и Іоанна брата Іакова.

38. Приходитъ въ домъ начальника синагоги и видитъ смятеніе, и плачущихъ и вопіющихъ громко.

39. И вошедъ говоритъ имъ: что̀ смущаетесь и плачете? дѣвица не умерла, но спитъ.

40. И смѣялись надъ Нимъ. Но Онъ, выславъ всѣхъ, беретъ съ Собою отца и мать дѣвицы и бывшихъ съ Нимъ, и входитъ туда, гдѣ дѣвица лежала.

41. И взявъ дѣвицу за руку, говоритъ ей: талиѳа̀ ку́ми, что̀ значитъ: дѣвица, тебѣ говорю, встань.

42. И дѣвица тотчасъ встала и начала ходить, ибо была лѣтъ двѣнадцати. *Видѣвшіе* пришли въ великое изумленіе.

43. И Онъ строго приказалъ имъ, чтобы никто объ этомъ не зналъ, и сказалъ, чтобы дали ей ѣсть.

35. Яшчэ калі Ён гаварыў, прыходзяць з дому старэйшыны сінагогі і кажуць: дачка твая памерла, навошта яшчэ турбуеш Настаўніка?

36. Але Ісус, адразу пачуўшы гэтыя словы, кажа старэйшыне сінагогі: не бойся, толькі веруй.

37. І не дазволіў нікому ісці за Сабою, акрамя Пятра, Іакава і Іаана, брата Іакавага.

38. Прыходзяць у дом старэйшыны сінагогі, і бачыць Ён сумятню і тых, што плачуць і галосяць моцна.

39. І, увайшоўшы, кажа ім: чаго вы хвалюецеся і плачаце. Дзяўчынка не памерла, а спіць.

40. І насміхаліся з Яго. Але Ён, выправадзіўшы ўсіх, бярэ з Сабою бацьку дзяўчынкі і маці, і тых, што былі з Ім, і ўваходзіць туды, дзе ляжала дзяўчынка.

41. І, узяўшы дзяўчынку за руку, кажа ёй: таліфа кумі, што значыць: дзяўчына, табе кажу, устань.

42. І адразу паднялася дзяўчына і пачала хадзіць, а было ёй гадоў дванаццаць. І ўразіліся ўражаннем вялікім.

43. І загадаў ім строга, каб ніхто не даведаўся пра гэта, і сказаў даць ёй есці.

---

(40) Мф. 9, 24-25. Лк. 8, 53-54. Дзеян. 9, 40. (41) Лк. 8, 54. (42) Мф. 9, 25. Лк. 8, 55. (43) Мф. 8, 4; 9, 30; 12, 16; 17, 9. Мк. 3, 12. Лк. 5, 14; 8, 56.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ ϛʹ (ἕκτον).

Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν πατρίδα Αὐτου· καὶ ἀκολουθοῦσιν Αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Αὐτοῦ.

2. Καὶ γενομένου σαββάτου ἤρξατο ἐν τῇ συναγωγῇ διδάσκειν· καὶ πολλοὶ ἀκούοντες ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες· πόθεν Τούτῳ ταῦτα; καὶ τίς ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα Αὐτῷ, ὅτι καὶ δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρων Αὐτοῦ γίνονται;

3. Οὐχ Οὗτός εστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς Μαρίας, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆ καὶ Ἰούδα καὶ Σίμωνος; καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ Αὐτοῦ ὧδε πρὸς ἡμᾶς; Καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν Αὐτῷ.

4. Ἔλεγε δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ὅτι οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος, εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς συγγενέσι καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.

5. Καὶ οὐκ ἠδύνατο ἐκεῖ οὐδεμίαν δύναμιν ποιῆσαι, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀῤῥώστοις, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας, ἐθεράπευσε.

6. Καὶ ἐθαύμαζε διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν· καὶ περιῆγε τὰς κώμας κύκλῳ, διδάσκων.

7. Καὶ προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο δύο, καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων.

8. Καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς, ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδὸν, εἰ μὴ ῥάβδον μόνον· μὴ πήραν, μὴ ἄρτον, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν·

ГЛАВА҃ ѕ҃.

И изыде ѿтꙋдꙋ, и пріиде во отечество Свое: и по Немъ идоша оученицы Его.

в҃. И бывшей сꙋбботѣ, начатъ на сонмищи оучити: и мнози слышащіи дивлахꙋся, глаголюще: ѿкꙋдꙋ Семꙋ сіѧ; и что премꙋдрость даннаѧ Емꙋ, и силы таковы рꙋкама Его бываютъ;

г҃. Не Сей ли есть тектонъ, снъ Маріинъ, братъ же Іаковꙋ и Іосіи и Іꙋдѣ и Сімонꙋ; и не сестры ли Его здѣ (сꙋть) въ насъ; И блажнахꙋсѧ о Немъ.

д҃. Глаголаше же имъ Іисъ, ꙗко нѣсть пророкъ безъ чести, токмо во отечествіи своемъ, и въ сродствѣ и въ домꙋ своемъ.

е҃. И не можаше тꙋ ни единыѧ силы сотворити, токмо малѡ недꙋжныхъ, возложь рꙋцѣ, исцѣли.

ѕ҃. И дивлашесѧ за невѣрствіе ихъ: и ѡбхождаше веси окрестъ, оуча.

з҃. И призва обанадесѧте, и начатъ ихъ посылати два два, и даѧше имъ власть надъ дꙋхи нечистыми.

и҃. И заповѣда имъ, да ничесоже возмꙋтъ на пꙋть, токмо жезлъ единъ: ни пиры, ни хлѣба, ни при поѧсѣ мѣди:

---

(1) Мф. 13, 54. Лк. 4, 16. (2) Мф. 7, 28. Мк. 1, 27. (3) Мф. 13, 55-57. Лк. 4, 22. Ін. 6, 42. (4) Іер. 12, 6. Мф. 13, 57. Лк. 4, 24. Ін. 4, 44.

ГЛАВА 6.

Оттуда вышелъ Онъ и пришелъ въ Свое отечество; за Нимъ слѣдовали ученики Его.

2. Когда наступила суббота, Онъ началъ учить въ синагогѣ; и многіе слышавшіе съ изумленіемъ говорили: откуда у Него это? что̀ за премудрость дана Ему, и ка́къ такія чудеса совершаются руками Его?

3. Не плотникъ ли Онъ, сынъ Маріи, братъ Іакова, Іосіи, Іуды и Симона? Не здѣсь ли, между нами, Его сёстры? И соблазнялись о Немъ.

4. Іисусъ же сказалъ имъ: не бываетъ пророкъ безъ чести, развѣ только въ отечествѣ своемъ, и у сродниковъ и въ домѣ своемъ.

5. И не могъ совершить тамъ никакого чуда, только на немногихъ больныхъ возложивъ руки, исцѣлилъ *ихъ*.

6. И дивился невѣрію ихъ; потомъ ходилъ по окрестнымъ селеніямъ и училъ.

7. И, призвавъ двѣнадцать, началъ посылать ихъ по два, и далъ имъ власть надъ нечистыми духами.

8. И заповѣдалъ имъ ничего не брать въ дорогу, кромѣ одного посоха; ни сумы, ни хлѣба, ни мѣди въ поясѣ;

РАЗДЗЕЛ VI

І выйшаў Ён адтуль і прыйшоў на бацькаўшчыну Сваю, і за Ім ішлі вучні Яго.

2. І калі настала субота, пачаў Ён вучыць у сінагозе, і многія слухачы дзівіліся, кажучы: адкуль у Яго гэта? і што за мудрасць дадзена Яму, і як такія цуды творацца рукамі Яго?

3. Ці не цясляр гэта, сын Марыі і брат Іакава, Іасіі, Іуды і Сімана? І ці не сёстры Яго тут сярод нас? І спакушаліся аб Ім.

4. Ісус жа казаў ім: не бывае прарок без пашаны, хіба толькі на бацькаўшчыне сваёй, і ў родных сваіх, і ў доме сваім.

5. І не мог там ніякага цуду стварыць, толькі нямногіх хворых, усклаўшы на іх рукі, ацаліў.

6. І дзівіўся нявер'ю іх. І хадзіў па навакольных селішчах, навучаючы.

7. І,0 паклікаўшы дванаццаць, пачаў іх пасылаць па двое і даў ім уладу над нячыстымі духамі.

8. І наказаў ім нічога не браць у дарогу, акрамя аднаго посаха: ні торбы, ні хлеба, ні медзі ў поясе;

(5) Быц. 19, 22; 32, 25. Мф. 13, 58. (6) Мф. 9, 35. Лк. 13, 22. (7) Мф. 10, 1. Мк. 3, 13-15. Лк. 9,1. (8) Мф. 10, 9-10. Лк. 9, 3.

9. ἀλλ' ὑποδεδεμένους σανδάλια, καὶ μὴ ἐνδύσασθαι δύο χιτῶνας.

10. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὅπου ἐὰν εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε, ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν.

11. Καὶ ὅσοι ἂν μὴ δέξωνται ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν, ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται Σοδόμοις ἢ Γομόῤῥοις ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.

12. Καὶ ἐξελθόντες ἐκήρυσσον, ἵνα μετανοήσωσι·

13. καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον· καὶ ἤλειφον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀῤῥώστους, καὶ ἐθεράπευον.

14. Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης· φανερὸν γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα Αὐτοῦ· καὶ ἔλεγεν, ὅτι Ἰωάννης ὁ Βαπτίζων ἐκ νεκρῶν ἠγέρθη, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ.

15. Ἄλλοι ἔλεγον, ὅτι Ἠλίας ἐστίν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον, ὅτι προφήτης ἐστίν, ἢ ὡς εἷς τῶν προφητῶν.

16. Ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρώδης, εἶπεν, ὅτι, ὃν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα Ἰωάννην, οὗτός ἐστιν· αὐτὸς ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν.

17. Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρώδης, ἀποστείλας ἐκράτησε τὸν Ἰωάννην, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτου, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν.

ѳ҃. но ѡ҆бꙋ́вєни въ санда̑лїѧ, и҆ не ѡ҆блачи́тисѧ въ двѣ̀ ри́зѣ.

і҃. И҆ глаго́лаше и҆̀мъ: и҆дѣ́же а҆́ще вни́дете въ до́мъ, тꙋ̀ пребыва́йте, до́ндеже и҆зы́дете ѿтꙋ́дꙋ.

а҃і. И҆ є҆ли́цы а҆́ще не прїи́мꙋтъ ва́съ, ни́же послꙋ́шаютъ ва́съ, и҆сходѧ́ще ѿтꙋ́дꙋ, ѿтрѧси́те пра́хъ, и҆́же подъ нога́ми ва́шими, во свидѣ́тельство и҆̀мъ. А҆ми́нь глаго́лю ва́мъ, ѿра́днѣе бꙋ́детъ Содо́мѡмъ и҆ Гомо́ррѡмъ въ де́нь сꙋ́дный, не́же гра́дꙋ томꙋ̀.

в҃і. И҆ и҆зше́дше пропо́вѣдахꙋ, да пока́ютсѧ:

г҃і. и҆ бѣ́сы мнѡ́ги и҆згонѧ́хꙋ: и҆ ма́захꙋ ма́сломъ мнѡ́ги недꙋ́жныѧ, и҆ и҆сцѣлѧ́хꙋ.

д҃і. И҆ ᲂу҆слы́ша ца́рь И҆́рѡдъ: ꙗ҆́вѣ бо бы́сть и҆́мѧ Є҆гѡ̀: и҆ глаго́лаше, ꙗ҆́кѡ Їѡа́ннъ Крⷭ҇ти́тель ѿ ме́ртвыхъ воста̀, и҆ сегѡ̀ ра́ди си́лы дѣ́ютсѧ ѡ҆ не́мъ.

є҃і. И҆ні́и глаго́лахꙋ, ꙗ҆́кѡ И҆лїа̀ є҆́сть: и҆ні́и же глаго́лахꙋ, ꙗ҆́кѡ прⷪ҇ро́къ є҆́сть, и҆лѝ ꙗ҆́кѡ є҆ди́нъ ѿ прⷪ҇ро́къ.

ѕ҃і. Слы́шавъ же И҆́рѡдъ речѐ, ꙗ҆́кѡ, є҆го́же а҆́зъ ᲂу҆сѣко́хъ Їѡа́нна, то́й є҆́сть: то́й воста̀ ѿ ме́ртвыхъ.

з҃і. То́й бо И҆́рѡдъ посла́въ, ꙗ҆́тъ Їѡа́нна, и҆ свѧза̀ є҆го̀ въ темни́цѣ, И҆рѡдїа́ды ра́ди жены̀ Фїли́ппа бра́та своегѡ̀, ꙗ҆́кѡ ѡ҆жени́сѧ є҆ю̀.

(9) Мф. 10, 10. Лк. 9, 3. Дзеян. 12, 8. (10) Мф. 10, 11. Лк. 9, 4; 10, 7, 8. (11) Мф. 10, 14-15. Лк. 9, 5; 10, 10-12. Дзеян. 13, 51; 18, 6. (12) Лк. 9, 6.

9. но обуваться въ простую обувь, и не носить двухъ одеждъ.	9. але абувацца ў сандалі і не насіць дзвюх вопратак.
10. И сказалъ имъ: если гдѣ войдете въ домъ, оставайтесь въ немъ, доколѣ не выйдете изъ того мѣста.	10. І казаў ім: калі дзе ўвойдзеце ў дом, заставайцеся ў ім, пакуль не пойдзеце адтуль;
11. И если кто не приметъ васъ, и не будетъ слушать васъ, выходя оттуда, оттрясите прахъ отъ ногъ вашихъ, во свидѣтельство на нихъ. Истинно говорю вамъ, отраднѣе будетъ Содому и Гоморру въ день суда, нежели тому городу.	11. і калі хто не прыме вас і не паслухаецца вас, то выходзячы адтуль, абтрасіце пыл з ног вашых у сведчанне ім. Праўду кажу вам: лягчэй будзе Садому і Гаморы ў дзень судны, чым гора́ду таму.
12. Они пошли и проповѣдывали покаяніе;	12. І, пайшоўшы, яны прапаведавалі пакаянне,
13. изгоняли многихъ бѣсовъ, и многихъ больныхъ мазали масломъ, и исцѣляли.	13. і дэманаў многіх выганялі, і памазвалі алеем многіх хворых, і ацалялі.
14. Царь Иродъ, услышавъ *объ Іисусѣ* (ибо имя Его стало гласно), говорилъ: это Іоаннъ Креститель воскресъ изъ мертвыхъ, и потому чудеса дѣлаются имъ.	14. І дачуўся *пра Ісуса* цар Ірад, бо вядомым стала імя Яго, і казаў: гэта Іаан Хрысціцель з мёртвых паўстаў, і таму цуды дзеюцца ім.
15. Другіе говорили: это Илія; а иные говорили: это пророкъ, или какъ одинъ изъ пророковъ.	15. Іншыя казалі: гэта Ілія, а іншыя казалі: гэта прарок ці як адзін з прарокаў.
16. Иродъ же услышавъ сказалъ: это Іоаннъ, котораго я обезглавилъ; онъ воскресъ изъ мертвыхъ.	16. А Ірад, пачуўшы, сказаў: гэта Іаан, якому я адсек галаву, ён паўстаў з мёртвых.
17. Ибо сей Иродъ, пославъ, взялъ Іоанна и заключилъ его въ темницу, за Иродіаду, жену Филиппа, брата своего, потому что женился на ней.	17. Бо сам Ірад паслаў схапіць Іаана і звязаў яго ў цямніцы з-за Ірадыяды, жонкі Філіпа, брата свайго, таму што ажаніўся з ёю.

(13) Мк 16, 18. Іак. 5, 14. (14) Мф. 14, 1-2. Лк. 9, 7. (15) Мф. 16, 14. Мк. 8, 28. Лк. 9, 7-8. (16) Мф. 14, 2. Лк. 9, 9. (17) Мф. 14, 3. Лк. 3, 19-20.

18. Ἔλεγε γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρώδῃ· ὅτι οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου.

19. Ἡ δὲ Ἡρωδιὰς ἐνεῖχεν αὐτῷ, καὶ ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι· καὶ οὐκ ἠδύνατο.

20. Ὁ γὰρ Ἡρώδης ἐφοβεῖτο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον· καὶ συνετήρει αὐτόν· καὶ ἀκούσας αὐτοῦ, πολλὰ ἐποίει, καὶ ἡδέως αὐτοῦ ἤκουε.

21. Καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαίρου, ὅτε Ἡρώδης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ δεῖπνον ἐποίει τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς χιλιάρχοις καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας·

22. καὶ εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐτῆς τῆς Ἡρωδιάδος, καὶ ὀρχησαμένης, καὶ ἀρεσάσης τῷ Ἡρώδῃ καὶ τοῖς συνανακειμένοις, εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ κορασίῳ· αἴτησόν με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοι·

23. καὶ ὤμοσεν αὐτῇ· ὅτι ὃ ἐάν με αἰτήσῃς, δώσω σοι, ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας μου.

24. Ἡ δὲ ἐξελθοῦσα εἶπε τῇ μητρὶ αὐτῆς· τί αἰτήσομαι; Ἡ δὲ εἶπε· τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ.

25. Καὶ εἰσελθοῦσα εὐθέως μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα, ᾐτήσατο, λέγουσα· θέλω ἵνα μοι δῷς ἐξαυτῆς ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ.

26. Καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ βασιλεύς, διὰ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους οὐκ ἠθέλησεν αὐτὴν ἀθετῆσαι.

ні҃. Глаго́лаше бо Іѡа́ннъ И҆́рѡдови: не достои́тъ тебѣ̀ и҆мѣ́ти женꙋ̀ (Фїлі́ппа) бра́та твоегѡ̀.

ѳі҃. И҆рѡді́а же гнѣ́вашесѧ на него̀, и҆ хотѧ́ше є҆го̀ оу҆би́ти: и҆ не можа́ше.

к҃. И҆́рѡдъ бо боѧ́шесѧ Іѡа́нна, вѣ́дый є҆го̀ мꙋ́жа пра́ведна и҆ ст҃а, и҆ соблюда́ше є҆го̀: и҆ послꙋ́шавъ є҆гѡ̀, мнѡ́га творѧ́ше, и҆ въ сла́дость є҆гѡ̀ послꙋ́шаше.

ка҃. И҆ приклю́чшꙋсѧ дню̀ потре́бнꙋ, є҆гда̀ И҆́рѡдъ рождествꙋ̀ своемꙋ̀ ве́черю творѧ́ше кнѧзе́мъ свои̑мъ и҆ ты́сѧщникѡмъ и҆ старѣ́йшинамъ Галїле́йскимъ:

кв҃. и҆ вше́дши дщи́рь тоѧ̀ И҆рѡді́ады, и҆ плѧса́вши, и҆ оу҆го́ждши И҆́рѡдови и҆ возлежа́щымъ съ ни́мъ, речѐ ца́рь дѣви́цѣ: проси̑ оу҆ менє̀ є҆гѡ́же а҆́ще хо́щеши, и҆ да́мъ ти̑:

кг҃. и҆ клѧ́тсѧ є҆́й: ꙗ҆́кѡ є҆гѡ́же а҆́ще попро́сиши оу҆ менє̀, да́мъ ти̑, и҆ до полъ ца́рствїѧ моегѡ̀.

кд҃. Ѻна́ же и҆зше́дши речѐ ма́тери свое́й: чесѡ̀ прошꙋ̀; Ѻна́ же речѐ: главы̀ Іѡа́нна Кр҇ти́телѧ.

ке҃. И҆ вше́дши а҆́бїе со тща́нїемъ къ царю̀, проса́ше, глаго́лющи: хощꙋ̀, да мѝ да́си ѿ негѡ̀ на блю́дѣ главꙋ̀ Іѡа́нна Кр҇ти́телѧ.

кѕ҃. И҆ прискорбе́нъ бы́въ ца́рь, клѧ́твы (же) ра́ди и҆ за возлежа́щихъ съ ни́мъ не восхотѣ̀ ѿрещѝ є҆́й.

(18) Лев. 18, 16; 20, 21. Мф. 14, 4. (20) Мф. 14, 5; 21, 26. (21) Быт. 40, 20. Мф. 14, 6.

18. Ибо Іоаннъ говорилъ Ироду: не должно тебѣ имѣть жену брата твоего.

18. Бо Іаан казаў Іраду: не належыць табе мець жонку брата твайго.

19. Иродіада же, злобясь на него, желала убить его; но не могла.

19. А Ірадыяда, гневаючыся на яго, жадала яго забіць, ды не магла.

20. Ибо Иродъ боялся Іоанна, зная, что онъ мужъ праведный и святый, и берёгъ его; многое дѣлалъ, слушаясь его, и съ удовольствіемъ слушалъ его.

20. Бо Ірад баяўся Іаана, ведаючы яго як чалавека праведнага і святога, і аберагаў яго, і шмат рабіў, слухаючыся яго, і з ахвотаю яго слухаў.

21. Насталъ удобный день, когда Иродъ, по случаю *дня* рожденія своего, дѣлалъ пиръ вельможамъ своимъ, тысяченачальникамъ и старѣйшинамъ Галилейскимъ,—

21. І настаў зручны дзень, калі Ірад *у гадавіну* свайго нараджэння ладзіў пір вяльможам сваім, тысячаначальнікам і старэйшынам Галілейскім,

22. дочь Иродіады вошла, плясала и угодила Ироду и возлежавшимъ съ нимъ, царь сказалъ дѣвицѣ: проси у меня чего хочешь, и дамъ тебѣ;

22. і ўвайшла дачка Ірадыяды, і танцавала, і дагадзіла Іраду і тым, што ўзляжалі з ім. Сказаў цар дзяўчыне: прасі ў мяне чаго хочаш, і дам табе.

23. и клялся ей: чего ни попросишь у меня, дамъ тебѣ, даже до половины моего царства.

23. І пакляўся ёй: чаго ні папросіш у мяне, дам табе, хоць і паўцарства майго.

24. Она вышла и спросила у матери своей: чего просить? Та отвѣчала: головы Іоанна Крестителя.

24. Яна ж выйшла і спытала ў маці сваёй: чаго прасіць? Тая адказала: галаву Іаана Хрысціцеля.

25. И она тотчасъ пошла съ поспѣшностью къ царю и просила, говоря: хочу, чтобы ты далъ мнѣ теперь же на блюдѣ голову Іоанна Крестителя.

25. І яна адразу, паспешліва ўвайшоўшы да цара, прасіла, кажучы: хачу каб ты цяпер жа даў мне на блюдзе галаву Іаана Хрысціцеля.

26. Царь опечалился, но ради клятвы и возлежавшихъ съ нимъ не захотѣлъ отказать ей.

26. І засмуціўся цар, але дзеля клятвы і тых, што ўзляжалі з ім, не захацеў адмовіць ёй.

(22) Мф. 14, 6. (23) Эсф. 5, 3, 6; 7, 2. Мф. 14, 7. (24) Мф. 14, 8. (25) Мф. 14, 8. (26) Мф. 14, 9.

27. Καὶ εὐθέως ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτωρα, ἐπέταξεν ἐνεχθῆναι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

кз҃. И҆ а҆́бїе посла́въ ца́рь спекꙋла́тѡра, повелѣ̀ принестѝ главꙋ̀ є҆гѡ̀.

28. Ὁ δὲ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ· καὶ ἤνεγκε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ· καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς·

ки҃. Ѻ҆́нъ же ше́дъ ѹ҆сѣ́кнꙋ є҆го̀ въ темни́цѣ, и҆ принесѐ главꙋ̀ є҆гѡ̀ на блю́дѣ, и҆ дадѐ ю҆̀ дѣви́цѣ: и҆ дѣви́ца дадѐ ю҆̀ ма́тери свое́й.

29. Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἦλθον καὶ ἦραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὸ ἐν τῷ μνημείῳ.

кд҃. И҆ слы́шавше ѹ҆чени́цы є҆гѡ̀, прїидо́ша и҆ взѧ́ша тр꙽ꙋ́пъ є҆гѡ̀, и҆ положи́ша є҆го̀ во гро́бѣ.

30. Καὶ συνάγονται οἱ Ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπήγγειλαν Αὐτῷ πάντα καὶ ὅσα ἐποίησαν καὶ ὅσα ἐδίδαξαν.

л҃. И҆ собра́шасѧ а҆п҃толи ко і҆и҃сꙋ, и҆ возвѣсти́ша є҆мꙋ̀ всѧ̑, и҆ є҆ли̑ка сотвори́ша, и҆ є҆ли̑ка наꙋчи́ша.

31. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον καὶ ἀναπαύεσθε ὀλίγον. Ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί· καὶ οὐδὲ φαγεῖν ηὐκαίρουν.

ла҃. И҆ речѐ и҆̀мъ: прїиди́те вы̀ са́ми въ пꙋ́сто мѣ́сто є҆ди́ни, и҆ почі́йте ма́лѡ. Бѧ́хꙋ бо приходѧ́щїи и҆ ѿходѧ́щїи мно́зи: и҆ ни ꙗ҆́сти и҆̀мъ бѣ̀ когда̀.

32. Καὶ ἀπῆλθον εἰς ἔρημον τόπον τῷ πλοίῳ κατ' ἰδίαν.

лв҃. И҆ и҆до́ша въ пꙋ́сто мѣ́сто корабле́мъ є҆ди́ни.

33. Καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας οἱ ὄχλοι· καὶ ἐπέγνωσαν Αὐτὸν πολλοί· καὶ πεζῇ ἀπὸ πασῶν των πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ, καὶ προῆλθον αὐτούς, καὶ συνῆλθον πρὸς Αὐτόν.

лг҃. И҆ ви́дѣша и҆̀хъ и҆дꙋ́щихъ наро́ди, и҆ позна́ша и҆̀хъ мно́зи: и҆ пѣ́ши ѿ всѣ́хъ градѡ́въ стицѧ́хꙋсѧ та́мѡ, и҆ предвари́ша и҆̀хъ, и҆ снидо́шасѧ къ Немꙋ̀.

34. Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν ὁ Ἰησοῦς πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς, ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα· καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς πολλά.

лд҃. И҆ и҆зше́дъ ви́дѣ і҆и҃съ наро́дъ мно́гъ, и҆ млрдова ѡ҆ ни́хъ, занѐ бѧ́хꙋ ꙗ҆́кѡ ѻ҆́вцы не и҆мꙋ́щыѧ па́стырѧ: и҆ нача́тъ и҆̀хъ ѹ҆чи́ти мно́гѡ.

35. Καὶ ἤδη ὥρας πολλῆς γενομένης, προσελθόντες Αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Αὐτοῦ, λέγουσιν, ὅτι ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἤδη ὥρα πολλή·

ле҃. И҆ ѹ҆жѐ часꙋ̀ мно́гꙋ бы́вшꙋ, пристꙋ́пльше къ Немꙋ̀ ѹ҆чн҃цы̀ є҆гѡ̀, глаго́лаша, ꙗ҆́кѡ пꙋ́сто є҆́сть мѣ́сто, и҆ ѹ҆жѐ ча́съ мно́гъ:

(27) Мф. 14, 10. (28) Мф. 14, 11. (29) Мф. 14, 12. (30) Лк. 9, 10. (31) Мф. 14, 13. Мк. 3, 20. Лк. 9, 10.

27. И тотчасъ пославъ оруженосца, царь повелѣлъ принести голову его.

27. І адразу, паслаўшы целаахоўніка, цар загадаў прынесці галаву яго.

28. Онъ пошелъ, отсѣкъ ему голову въ темницѣ, и принесъ голову его на блюдѣ, и отдалъ ее дѣвицѣ, а дѣвица отдала ее матери своей.

28. Той, пайшоўшы, адсек яму галаву ў цямніцы і прынёс на блюдзе і аддаў яе дзяўчыне, а дзяўчына аддала яе маці сваёй.

29. Ученики его услышавши пришли и взяли тѣло его, и положили его во гробѣ.

29. І, дачуўшыся, вучні яго прыйшлі і ўзялі цела яго, і паклалі яго ў магілу.

30. И собрались Апостолы къ Іисусу и разсказали Ему все, и что̀ сдѣлали, и чему научили.

30. І сабраліся апосталы да Ісуса і расказалі Яму ўсё: і што зрабілі, і чаму навучылі.

31. Онъ сказалъ имъ: пойдите вы одни въ пустынное мѣсто, и отдохните немного. Ибо много было приходящихъ и отходящихъ, такъ-что и ѣсть имъ было некогда.

31. І сказаў ім: пайдзіце вы самі, асобна, у пустэльнае месца і адпачніце крыху. Бо многія прыходзілі і адыходзілі, так што і паесці ім не было калі.

32. И отправились въ пустынное мѣсто въ лодкѣ одни.

32. І адправіліся яны у пустэльнае месца на лодцы асобна.

33. Народъ увидѣлъ, *какъ* они отправлялись, и многіе узнали ихъ; и бѣжали туда пѣшіе изъ всѣхъ городовъ, и предупредили ихъ, и собрались къ Нему.

33. І ўбачыў народ, як яны адплывалі, і пазналі іх многія, і пехатою з усіх гарадоў спяшаліся туды, і апярэдзілі іх, і сышліся да Яго.

34. Іисусъ вышедъ увидѣлъ множество народа и сжалился надъ ними, потому что они были какъ овцы, неимѣющія пастыря; и началъ учить ихъ много.

34. І, выйшаўшы, убачыў Ісус мноства людзей і пашкадаваў іх, бо яны былі як авечкі без пастыра; і пачаў іх вучыць многа.

35. И какъ времени прошло много, ученики Его, приступивши къ Нему, говорятъ: мѣсто *здѣсь* пустынное, а времени уже много,—

35. І калі быў ужо час позні, вучні Яго, падышоўшы да Яго, казалі: месца тут пустэльнае, і ўжо час позні,

(33) Мф. 14, 13. Лк. 9, 11. (34) Іез. 34, 5. Мф. 9, 36; 14, 14. Лк. 9, 11. (35) Мф. 14, 15. Лк. 9, 12.

36. ἀπόλυσον αὐτοὺς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ ἀγροὺς καὶ κώμας, ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς ἄρτους· τί γὰρ φάγωσιν οὐκ ἔχουσιν.

л҃ѕ. Ѿпꙋстѝ и҆̀хъ, да шє́дшє во ѻ҆крє́стныхъ сє́лѣхъ и҆ вє́сєхъ кꙋ́пѧтъ сєбѣ̀ хлѣ́бы: нє и҆́мꙋтъ бо чесѡ̀ ꙗ҆́сти.

37. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. Καὶ λέγουσιν Αὐτῷ· ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν διακοσίων δηναρίων ἄρτους, καὶ δῶμεν αὐτοῖς φαγεῖν;

л҃з. Ѻ҆́нъ жє ѿвѣща́въ рєчѐ и҆̀мъ: дади́тє и҆̀мъ вы̀ ꙗ҆́сти. И҆ глаго́лаша Є҆мꙋ̀: да шє́дшє кꙋ́пимъ двѣма̀ сто́ма пѣ́нѧзь хлѣ́бы, и҆ да́мы и҆̀мъ ꙗ҆́сти;

38. Ὁ δε λέγει αὐτοῖς· πόσους ἄρτους ἔχετε; ὑπάγετε καὶ ἴδετε. Καὶ γνόντες, λεγουσι· πέντε, καὶ δύο ἰχθύας.

л҃и. Ѻ҆́нъ жє рєчѐ и҆̀мъ: коли́кѡ хлѣ́бы и҆́матє; и҆ди́тє и҆ ви́дитє. И҆ оу҆вѣ́дѣвшє, глаго́лаша: пѧ́ть (хлѣ́бъ), и҆ двѣ̀ ры́бѣ.

39. Καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλῖναι πάντας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ.

л҃ѳ. И҆ повелѣ̀ и҆̀мъ посади́ти всѧ̑ на спо́ды на спо́ды на травѣ̀ зєлєнѣ̀.

40. Καὶ ἀνέπεσον πρασιαὶ πρασιαί, ἀνὰ ἑκατὸν καὶ ἀνὰ πεντήκοντα.

м҃. И҆ возлєго́ша на лѣ́хи на лѣ́хи, по стꙋ̀ и҆ по пѧти́дєсѧтъ.

41. Καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τους δυο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, ευλόγησε, καὶ κατέκλασε τοὺς ἄρτους, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς Αὐτοῦ, ἵνα παραθῶσιν αὐτοῖς· καὶ τους δύο ἰχθύας ἐμέρισε πᾶσι.

м҃а. И҆ пріе́мь пѧ́ть хлѣ́бъ и҆ двѣ̀ ры́бѣ, воззрѣ́въ на нб҃о, бл҃гословѝ, и҆ прєломѝ хлѣ́бы, и҆ дая́шє оу҆чн҃кѡ́мъ Своимъ, да прєдлага́ютъ прє́дъ ни́ми: и҆ ѻ҆бѣ̀ ры́бѣ раздѣлѝ всѣ́мъ.

42. Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν.

м҃в. И҆ ꙗ҆до́ша всѝ, и҆ насы́тишасѧ.

43. Καὶ ἦραν κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις, καὶ ἀπο των ἰχθυων.

м҃г. И҆ взѧ́ша оу҆крꙋ́хи двана́дєсѧтє кѡ́шнѧ и҆спо́лнь, и҆ ѿ ры́бъ.

44. Καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους, ὡσεὶ πεντακισχίλιοι ἄνδρες.

м҃д. Бѧ́шє жє ꙗ҆́дшихъ хлѣ́бы, ꙗ҆́кѡ пѧ́ть ты́сѧщъ мꙋже́й.

45. Καὶ εὐθέως ἠνάγκασε τοὺς μαθητὰς Αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς Βηθσαϊδὰν, ἕως Αὐτὸς ἀπολύσῃ τον ὄχλον.

м҃є. И҆ а҆́біє понꙋ́ди оу҆чн҃кѝ Своѧ̑ вни́ти въ кора́бль, и҆ вари́ти є҆гѡ̀ на ѻ҆́нъ по́лъ къ Виѳсаи́дѣ, до́ндєжє Са́мъ ѿпꙋ́ститъ наро́ды.

(36) Мф. 14, 15. Лк. 9, 12. (37) Лік. 11, 13, 22. 4 Цар. 4, 43. Мф. 14, 16. Лк. 9, 13. Ін. 6, 7. (38) Мф. 14, 17; 15, 34. Мк. 8, 5. Лк. 9, 13. Ін. 6, 9. (39) Мф. 14, 19. Лк. 9, 14. Ін. 6, 10. (40) Лк. 9, 15.

36. отпусти ихъ, чтобы они пошли въ окрестныя деревни и селенія и купили себѣ хлѣба; ибо имъ нечего ѣсть.

37. Онъ сказалъ имъ въ отвѣтъ: вы дайте имъ ѣсть. И сказали Ему: развѣ намъ пойти купить хлѣба динаріевъ на двѣсти, и дать имъ ѣсть?

38. Но Онъ спросилъ ихъ: сколько у васъ хлѣбовъ? пойдите, посмотрите. Они узнавши сказали: пять хлѣбовъ, и двѣ рыбы.

39. Тогда повелѣлъ имъ разсадить всѣхъ отдѣленіями на зеленой травѣ.

40. И сѣли рядами, по сту и по пятидесяти.

41. Онъ взялъ пять хлѣбовъ и двѣ рыбы, воззрѣвъ на небо, благословилъ и преломилъ хлѣбы, и далъ ученикамъ Своимъ, чтобы они раздали имъ; и двѣ рыбы раздѣлилъ на всѣхъ.

42. И ѣли всѣ, и насытились.

43. И набрали кусковъ хлѣба и *остатковъ* отъ рыбъ двѣнадцать полныхъ коробовъ.

44. Было же ѣвшихъ хлѣбы около пяти тысячъ мужей.

45. И тотчасъ понудилъ учениковъ Своихъ войти въ лодку и отправиться впередъ на другую сторону къ Виѳсаидѣ, пока Онъ отпуститъ народъ.

36. адпусці іх, каб пайшлі ў навакольныя вёскі ды селішчы і купілі сабе хлеба, бо не маюць чаго есці.

37. Ён жа ў адказ ім прамовіў: вы ім дайце есці. І кажуць Яму: ці не пайсці нам купіць хлябоў дынарыяў на дзвесце і даць ім есці?

38. Але Ён гаворыць ім: колькі хлябоў маеце? Ідзіце і паглядзіце. І даведаўшыся, яны кажуць: пяць *хлябоў* і дзве рыбіны.

39. І загадаў ім рассадзіць усіх групамі на зялёнай траве.

40. І ўзляглі ў рады па сто і па пяцьдзесят.

41. І, узяўшы пяць хлябоў і дзве рыбіны, узвёўшы вочы на неба, благаславіў і пераламіў хлябы, і даваў вучням Сваім, каб разносілі ім, і дзве рыбіны падзяліў на ўсіх.

42. І елі ўсе і насыціліся.

43. І назбіралі кавалкаў *хлеба* дванаццаць поўных кашоў і *рэшты* ад рыбы.

44. А было тых, што елі хлябы, каля пяці тысяч мужчын.

45. І адразу прымусіў вучняў Сваіх увайсці ў лодку і адправіцца ўперад Яго на той бок да Віфсаіды, пакуль Ён адпусціць людзей.

---

(41) 1 Цар. 9, 13. Мф. 14, 19. Лк. 9, 16. Ін. 6, 11. (42) Мф. 14, 20. Мк. 8, 8. Лк. 9, 17. Ін. 6, 12. (43) Мф. 14, 20. Лк. 9, 17. Ін. 6, 12-13. (44) Мф. 14, 21. Лк. 9, 14. Ін. 6, 10. (45) Мф. 14, 22. Ін. 6, 16-17.

46. Καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς, ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι.

м҃ѕ. И҆ ѿрекса и҆̀мъ, и҆́де въ го́рꙋ помоли́тисѧ.

47. Καὶ ὀψίας γενομένης, ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ Αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς.

м҃з. И҆ ве́черꙋ бы́вшꙋ, бѣ̀ кора́бль посредѣ̀ мо́рѧ, и҆ Са́мъ є҆ди́нъ на земли̇̀.

48. Καὶ εἶδεν αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν· ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς· καὶ περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτοὺς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης· καὶ ἤθελε παρελθεῖν αὐτούς.

м҃и. И҆ ви́дѣ и҆̀хъ стра́ждꙋщихъ въ пла́ванїи: бѣ̀ бо вѣ́тръ проти́венъ и҆̀мъ: и҆ ѿ четве́ртѣй стра́жи нощнѣ́й прїи́де къ ни҆̀мъ, по мо́рю ходѧ́й: и҆ хотѧ́ше ми́нꙋти и҆̀хъ.

49. Οἱ δὲ ἰδόντες Αὐτὸν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, ἔδοξαν φάντασμα εἶναι, καὶ ἀνέκραξαν.

м҃ѳ. Ѻ҆ни́ же ви́дѣвше Є҆го̀ ходѧ́ща по мо́рю, мнѧ́хꙋ при́зракъ бы́ти, и҆ возопи́ша.

50. Πάντες γὰρ Αὐτὸν εἶδον καὶ ἐταράχθησαν. Καὶ εὐθέως ἐλάλησε μετ᾿ αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς· θαρσεῖτε· Ἐγώ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε.

н҃. Вси́ бо Є҆го̀ ви́дѣша, и҆ смꙋти́шасѧ. И҆ а҆́бїе глаго́ла съ ни́ми, и҆ речѐ и҆̀мъ: дерза́йте: А҆́зъ є҆́смь: не бо́йтесѧ.

51. Καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον· καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. Καὶ λίαν ἐκ περισσοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο, καὶ ἐθαύμαζον.

н҃а. И҆ вни́де къ ни҆̀мъ въ кора́бль: и҆ ᲂу҆ле́же вѣ́тръ. И҆ ѕѣлѡ̀ и҆́злиха въ себѣ̀ ᲂу҆жаса́хꙋсѧ, и҆ дивлѧ́хꙋсѧ.

52. Ου γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις· ἦν γὰρ ἡ καρδία αυτων πεπωρωμένη.

н҃в. Не разꙋмѣ́ша бо ѿ хлѣ́бѣхъ: бѣ̀ бо се́рдце и҆́хъ ѡ҆каменѣ́но.

53. Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν Γεννησαρέτ, καὶ προσωρμίσθησαν.

н҃г. И҆ преше́дше прїидо́ша въ зе́млю Геннисаре́тскꙋ, и҆ приста́ша.

54. Καὶ ἐξελθόντων αὐτων ἐκ τοῦ πλοίου, ευθέως ἐπιγνόντες Αυτὸν,

н҃д. И҆ и҆зше́дшымъ и҆̀мъ и҆з̾ корабλѧ̀, а҆́бїе позна́ша Є҆го̀,

55. περιδραμόντες ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραββάτοις τοὺς κακως ἔχοντας περιφέρειν, ὅπου ἤκουον, ὅτι ἐκεῖ ἐστι.

н҃є. ѡ҆бте́кше всю̀ странꙋ̀ тꙋ̀, нача́ша на ѻ҆дрѣ́хъ приноси́ти болѧ́щыѧ, и҆дѣ́же слы́шахꙋ, ꙗ҆́кѡ тꙋ̀ є҆́сть.

56. Καὶ ὅπου ἂν εἰσεπορεύετο εἰς κώμας, ἢ πόλεις, ἢ ἀγρούς,

н҃ѕ. И҆ а҆́може а҆́ще вхожда́ше въ ве́си, и҆лѝ во гра́ды, и҆лѝ се́ла, на

(46) Мф. 14, 23. Лк. 6, 12; 9, 18. (47) Мф. 14, 23-24. Ін. 6, 16-17. (48) Мф. 14, 24-25. Лк. 24, 28. (49) Мф. 14, 26. Лк. 24, 37. (50) Ін. 6, 19-20.

46. И отпустивъ ихъ, пошелъ на гору помолиться.

47. Вечеромъ лодка была посреди моря, а Онъ одинъ на землѣ.

48. И увидѣлъ ихъ бѣдствующихъ въ плаваніи; потому что вѣтеръ имъ былъ противный; около же четвертой стражи ночи подошелъ къ нимъ, идя по морю, и хотѣлъ миновать ихъ.

49. Они, увидѣвъ Его идущаго по морю, подумали, что это призракъ, и вскричали.

50. Ибо всѣ видѣли Его и испугались. И тотчасъ заговорилъ съ ними и сказалъ имъ: ободритесь; это Я; не бойтесь.

51. И вошелъ къ нимъ въ лодку; и вѣтеръ утихъ; и они чрезвычайно изумлялись въ себѣ и дивились.

52. Ибо не вразумились *чудомъ* надъ хлѣбами, потому что сердце ихъ было окаменено.

53. И переправившись прибыли въ землю Геннисаретскую, и пристали *къ берегу.*

54. Когда вышли они изъ лодки, тотчасъ *жители,* узнавъ Его,

55. обѣжали всю окрестность ту, и начали на постеляхъ приносить больныхъ туда, гдѣ Онъ, какъ слышно было, находился.

56. И куда ни приходилъ Онъ, въ селенія ли, въ городà ли, въ

46. І, адпусціўшы іх, пайшоў на гару памаліцца.

47. І як настаў вечар, лодка была пасярод мора, а Ён адзін на зямлі.

48. І ўбачыў іх, знясіленых веславаннем, бо вецер дзьмуў насупраць ім; і каля чацвёртай варты ночы наблізіўся да іх, ідучы па моры, і хацеў абмінуць іх.

49. Яны ж, убачыўшы, як Ён ідзе па моры, падумалі, што гэта прывід, і закрычалі.

50. Бо ўсе Яго бачылі і перапалохаліся. І адразу загаварыў з імі і сказаў ім: мацуйцеся, гэта Я, не бойцеся.

51. І ўвайшоў да іх у лодку; і вецер суняўся. І яны надзвычай былі ўзрушаныя ў сабе і здзіўляліся.

52. Бо не ўразумелі таго, што адбылося з хлябамі, бо сэрца ў іх было скамянелае.

53. І, пераправіўшыся, прыбылі ў зямлю Генісарэцкую, і прысталі *да берага.*

54. І калі выйшлі яны з лодкі, адразу *людзі* пазналі Яго,

55. і, аббегшы ўсё наваколле тое, і пачалі на пасцелях прыносіць хворых туды, дзе, па чутках, быў Ён.

56. І куды б ні прыходзіў Ён, у паселішчы, ці ў гарады, ці ў вёскі, на

(51) Мф. 14, 32. Мк. 4, 39. (52) Мк. 8, 17-18. (53) Мф. 14, 34. (54) Мф. 14, 35. (55) Мф. 4, 24; 14, 35. (56) Мф. 9, 20-21; 14, 36. Мк. 5, 27-28.

ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθουν τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ παρεκάλουν Αὐτὸν, ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου Αὐτοῦ ἅψωνται· καὶ ὅσοι ἂν ἥπτοντο Αὐτου, ἐσώζοντο.

ΚΕΦΑ΄ΛΑΙΟΝ Ζ΄ (ἕβδομον).

Καὶ συνάγονται πρὸς Αὐτὸν οἱ φαρισαῖοι καί τινες τῶν γραμματέων, ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων·

2. καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν Αὐτοῦ κοιναῖς χερσὶ, τοῦτ' ἔστιν ἀνίπτοις, ἐσθίοντας ἄρτους, ἐμέμψαντο.

3. Οἱ γὰρ φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, ἐὰν μὴ πυγμῇ νίψωνται τὰς χεῖρας, οὐκ ἐσθίουσι, κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων·

4. καὶ ἀπὸ ἀγορᾶς, ἐὰν μὴ βαπτίσωνται, οὐκ ἐσθίουσι. Καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν α παρέλαβον κρατεῖν· βαπτισμοὺς ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ χαλκίων καὶ κλινῶν.

5. Ἔπειτα ἐπερωτῶσιν Αὐτὸν οἱ φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς· διατί οἱ μαθηταί Σου οὐ περιπατοῦσι κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλα ἀνίπτοις χερσὶν ἐσθίουσι τὸν ἄρτον;

6. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, ὅτι καλῶς προεφήτευσεν Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν των ὑποκριτων, ὡς γέγραπται· οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χείλεσί Με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτων πόῤῥω ἀπέχει ἀπ' Ἐμοῦ·

распѹ́тїихъ полага́хѹ недѹ́жныѧ, и҆ моля́хѹ Е҆го̀, да понѐ воскри́лїю ри́зы Е҆гѡ̀ прико́снѹтсѧ: и҆ є҆ли́цы а҆́ще прикаса́хѹсѧ Е҆мѹ̀, спаса́хѹсѧ.

ГЛАВА̀ з҃.

И҆ собра́шасѧ къ Немѹ̀ фарїсе́є и҆ нѣ́цыи ѿ кни́жникъ, прише́дшїи ѿ Ї҆ерⷭ҇ли́ма:

в҃. И҆ ви́дѣвше нѣ́кїихъ ѿ ѹ҆чн҃къ Е҆гѡ̀ нечи́стыми рѹка́ми, си́рѣчь неѹ҆мове́ными, ꙗ҆дѹ́щихъ хлѣ́бы, рѹга́хѹсѧ.

г҃. Фарїсе́є бо и҆ всѝ Ї҆ѹде́є, а҆́ще не тры́юще ѹ҆мы́ютъ рѹ́къ, не ꙗ҆дя́тъ, держа́ще преда̑нїѧ ста́рецъ:

д҃. И҆ ѿ то́ржища, а҆́ще не покѹ́плютсѧ, не ꙗ҆дя́тъ. И҆ и҆́на мнѡ́га сѹ́ть, ꙗ҆̀же прїѧ́ша держа́ти: погрѹже́нїѧ стклѧ́ницамъ и҆ чва́нѡмъ и҆ котлѡ́мъ и҆ ѻ҆дрѡ́мъ.

є҃. Пото́мъ же вопроша́хѹ Е҆го̀ фарїсе́є и҆ кни́жницы: почто̀ ѹ҆чн҃цы̀ Твоѝ не хо́дятъ по преда́нїю ста́рецъ, но неѹ҆мове́ными рѹка́ми ꙗ҆дя́тъ хлѣ́бъ;

ѕ҃. Ѻ҆́нъ же ѿвѣща́въ речѐ и҆̀мъ, ꙗ҆́кѡ до́брѣ прⷪ҇рочествова Ѝсаїа ѡ҆ ва́съ лицемѣ́рѣхъ, ꙗ҆́коже є҆́сть пи́сано: сїи лю́дїе ѹ҆стна́ми Мѧ̀ чтѹ́тъ, се́рдце же и҆́хъ дале́че ѿстои́тъ ѿ Менѐ:

(1) Мф. 15, 1. (2) Мф. 15, 2. Лк. 11, 38.

деревни ли, клали больныхъ на открытыхъ мѣстахъ и просили Его, чтобы имъ прикоснуться хотя къ краю одежды Его; и которые прикасались къ Нему, исцѣлялись.

ГЛАВА 7.

Собрались къ Нему фарисеи и нѣкоторые изъ книжниковъ, пришедшіе изъ Іерусалима;

2. и увидѣвъ нѣкоторыхъ изъ учениковъ Его, ѣвшихъ хлѣбъ нечистыми, то есть неумытыми, руками, укоряли.

3. Ибо фарисеи и всѣ Іудеи, держась преданія старцевъ, не ѣдятъ, не умывъ тщательно рукъ;

4. и *пришедши* съ торга, не ѣдятъ не омывшись. Есть и многое другое, чего они приняли держаться: наблюдать омовеніе чашъ, кружекъ, котловъ и скамей.

5. Потомъ спрашиваютъ Его фарисеи и книжники: зачѣмъ ученики Твои не поступаютъ по преданію старцевъ, но неумытыми руками ѣдятъ хлѣбъ?

6. Онъ сказалъ имъ въ отвѣтъ: хорошо пророчествовалъ о васъ лицемѣрахъ Исаія, какъ написано: люди сіи чтутъ Меня устами, сердце же ихъ далеко отстоитъ отъ Меня;

людных месцах клалі хворых і прасілі Яго, каб хоць да краю адзення Яго дакрануцца; і тыя, што дакраналіся да Яго, ўратоўваліся.

РАЗДЗЕЛ VII

І сабраліся да Яго фарысеі і некаторыя з кніжнікаў, што прыйшлі з Ерусаліма;

2. і, убачыўшы некаторых з вучняў Яго, як яны елі хлеб нячыстымі, гэта значыць непамытымі, рукамі, дакаралі.

3. Бо фарысеі і ўсе іудзеі не ядуць, пакуль не памыюць дбайна рук, трымаючыся падання старцаў;

4. і пасля рынку, пакуль не амыюцца, не ядуць. Ёсць і многае іншае, чаго яны прынялі трымацца: абмывання чашаў, і кубкаў, і катлоў, і лаваў.

5. Потым пытаюцца ў Яго фарысеі і кніжнікі: чаму вучні Твае не жывуць згодна з паданнем старцаў, а непамытымі рукамі ядуць хлеб?

6. А Ён у адказ гаворыць ім: добра прарочыў Ісаія пра вас, крывадушных, як напісана: "людзі гэтыя вуснамі шануюць Мяне, а сэрца іх далёка ад Мяне;

(5) Мф. 15, 2. (6) Ісх. 29, 13. Мф. 15, 7-8.

7. μάτην δὲ σέβονταί Με, διδάσκοντες διδασκαλίας, ἐντάλματα ἀνθρώπων.

8. Ἀφέντες γὰρ τὴν εντολὴν του Θεοῦ, κρατεῖτε τὴν παράδοσιν των ἀνθρώπων, βαπτισμοὺς ξεστῶν καὶ ποτηρίων καὶ ἄλλα παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε.

9. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· καλῶς ἀθετεῖτε τὴν εντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν τηρήσητε.

10. Μωῦσῆς γὰρ εἶπε· τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου· καὶ· ὁ κακολογων πατέρα ἢ μητέρα, θανάτῳ τελευτάτω.

11. Ὑμεῖς δὲ λέγετε· ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τη μητρί· κορβᾶν, ὅ ἐστι δωρον, ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς·

12. καὶ οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ αὐτου ἢ τῇ μητρὶ αὐτοῦ,

13. ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν, ᾗ παρεδώκατε· καὶ παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε.

14. Καὶ προσκαλεσάμενος πάντα τὸν ὄχλον, ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀκούετέ Μου πάντες, καὶ συνίετε.

15. Οὐδέν ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς αὐτὸν, ὃ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι· ἀλλὰ τὰ ἐκπορευόμενα ἀπ' αὐτοῦ, ἐκεῖνά εστι τα κοινουντα τον ἀνθρωπον.

16. Εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

з҃. всꙋ́е же чтꙋ́тъ Мѧ̀, ᲂу҆ча́ще ᲂу҆че́нїемъ, за́повѣдемъ человѣ́ческимъ.

и҃. Ѡ҆ста́вльше бо за́повѣдь Бж҃їю, держитѐ преда̑нїѧ человѣ́ческаѧ, креще́нїѧ чва́нѡмъ и҆ стклѧ́ницамъ, и҆ и҆́на подѡ́бна такова̑ мнѡ́га творитѐ.

ѳ҃. И҆ гл҃го́лаше и҆̀мъ: до́брѣ ѿметаете за́повѣдь Бж҃їю, да преда́нїе ва́ше соблюдетѐ.

і҃. Мѡѷсе́й бо речѐ: чтѝ о҆тца̀ твоегѡ̀ и҆ ма́терь твою̀: и҆: и҆́же ѕлосло́витъ о҆тца̀ и҆лѝ ма́терь, сме́ртїю да ᲂу҆́мретъ.

а҃і. Вы́ же глаго́лете: а҆́ще рече́тъ человѣ́къ о҆тцꙋ̀ и҆лѝ ма́тери: корва́нъ, є҆́же є҆́сть да́ръ, и҆́же а҆́ще по́льзовалсѧ є҆сѝ ѿ менѐ:

в҃і. и҆ не ктомꙋ̀ ѡ҆ставлѧ́ете є҆го̀ что̀ сотвори́ти о҆тцꙋ̀ своемꙋ̀ и҆лѝ ма́тери свое́й,

г҃і. престꙋпа́юще сло́во Бж҃їе преда́нїемъ ва́шимъ, є҆́же преда́сте: и҆ подѡ́бна такова̑ мнѡ́га творитѐ.

д҃і. И҆ призва́въ ве́сь наро́дъ, гл҃го́лаше и҆̀мъ: послꙋ́шайте Менѐ всѝ, и҆ разꙋмѣ́йте.

є҃і. Ничто́же є҆́сть внѣ́ꙋдꙋ человѣ́ка входи́мо въ о҆́нь, є҆́же мо́жетъ ѡ҆скверни́ти є҆го̀: но и҆сходѧ̑щаѧ ѿ негѡ̀, та̑ сꙋ́ть скверна̑щаѧ человѣ́ка.

ѕ҃і. А҆́ще кто̀ и҆́мать ᲂу҆́шы слы́шати, да слы́шитъ.

(7) Мф. 15, 9. Іс. 1, 14. (8) Мф. 23, 25. Лк. 11, 39. (9) Мф. 15, 3. (10) Ісх. 20, 12; 21, 16. Лев. 20, 9. Друг. 5, 16; 27, 16. Прытч. 20, 20. Сір. 3, 7. Мф. 15, 4. Эф. 6, 1-3.

7. но тщетно чтутъ Меня, уча ученіямъ, заповѣдямъ человѣческимъ.

7. але марна ўшаноўваюць Мяне, навучаючы вучэнням, устанаўленням чалавечым".

8. Ибо вы, оставивъ заповѣдь Божію, держитесь преданія человѣческаго, омовенія кружекъ и чашъ, и дѣлаете многое другое, сему подобное.

8. Бо, пакінуўшы запаведзь Божую, трымаецеся вы падання чалавечага, абмывання кубкаў і чашаў ды многае іншае, падобнае да таго, робіце.

9. И сказалъ имъ: хорошо ли, *что* вы отмѣняете заповѣдь Божію, чтобы соблюсти свое преданіе.

9. І казаў ім: хараша вы абыходзіце запаведзь Божую, каб сваё паданне захаваць!

10. Ибо Моисей сказалъ: почитай отца своего и мать свою; и: злословящій отца или мать, смертію да умретъ.

10. Бо Маісей сказаў: "шануй бацьку твайго і маці тваю", і хто зласловіць на бацьку альбо маці, няхай смерцю памрэ.

11. А вы говорите: кто скажетъ отцу или матери: корванъ, то есть, даръ *Богу то*, чѣмъ бы ты отъ меня пользовался;

11. А вы гаворыце: калі скажа чалавек бацьку альбо маці: "тое, чым бы ты ад мяне пакарыстаўся, гэта карван (што значыць дар *Богу*)",

12. тому уже вы попускаете ничего не дѣлать для отца своего или матери своей,

12. тады ўжо дазваляеце яму нічога не рабіць для бацькі альбо для маці сваёй,

13. устраняя слово Божіе преданіемъ вашимъ, которое вы установили; и дѣлаете многое сему подобное.

13. парушаючы слова Божае паданнем вашым, якое вы перадаяце; і многае падобнае да таго робіце.

14. И призвавъ весь народъ, говорилъ имъ: слушайте Меня всѣ, и разумѣйте.

14. І, паклікаўшы ўсіх людзей, казаў ім: паслухайце Мяне ўсе і зразумейце.

15. Ничто, входящее въ человѣка извнѣ, не можетъ осквернить его; но что̀ исходитъ изъ него, то̀ оскверняетъ человѣка.

15. Няма нічога, што, уваходзячы ў чалавека звонку, магло б апаганіць яго; але што выходзіць з яго, тое апаганьвае чалавека.

16. Если кто имѣетъ уши слышать, да слышитъ!

16. Калі хто мае вушы, каб чуць, няхай чуе!

(11) Прытч. 28, 24. Мф. 15, 5; 23, 18. (13) Мф. 15, 6. (14) Мф. 15, 10. (15) Мф. 15, 11. Рым. 14, 17. Ціт. 1, 15.

17. Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων Αὐτὸν οἱ μαθηταὶ Αὐτοῦ περὶ τῆς παραβολῆς.

18. Καὶ λεγει αὐτοῖς· οὕτω καὶ ὑμεῖς ασυνετοί ἐστε; Οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον, οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι;

19. Ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν, ἀλλ᾽ εἰς τὴν κοιλίαν· καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται, καθαρίζον πάντα τὰ βρώματα.

20. Ἔλεγε δέ, ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

21. Ἔσωθεν γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, φόνοι,

22. κλοπαί, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς πονηρός, βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη.

23. Πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

24. Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ μεθόρια Τύρου καὶ Σιδῶνος· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν, οὐδένα ἤθελε γνῶναι· καὶ οὐκ ἠδυνήθη λαθεῖν.

25. Ἀκούσασα γὰρ γυνὴ περὶ Αὐτοῦ, ἧς εἶχε τὸ θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, ἐλθοῦσα προσέπεσε πρὸς τοὺς πόδας Αὐτου·

26. ἦν δὲ ἡ γυνὴ Ἑλληνίς, Συροφοίνισσα τῷ γένει· καὶ ἠρώτα Αὐτόν, ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλλῃ ἐκ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς.

з҃і. И҆ є҆гда̀ вни́де въ до́мъ ѿ наро́да, вопроша́хꙋ Є҆го̀ ᲂу҆чн҃цы̀ Є҆гѡ̀ ѡ҆ при́тчи.

и҃і. И҆ гл҃го́ла и҆̀мъ: та́кѡ ли и҆ вы̀ неразꙋ́мливи є҆стѐ; Не разꙋмѣ́ете ли, ꙗ҆̀кѡ всѐ (є҆̀же) и҆звнѣ̀ входи́мое въ человѣ́ка, не мо́жетъ ѡ҆скверни́ти є҆го̀;

ѳ҃і. Ꙗ҆̀кѡ не вхо́дитъ є҆мꙋ̀ въ се́рдце, но во чре́во: и҆ а҆федрѡ́номъ и҆схо́дитъ, и҆стребла́ѧ вса̑ бра̑шна.

к҃. Гл҃го́лаше же, ꙗ҆̀кѡ и҆сходѧ́щее ѿ человѣ́ка, то̀ скверни́тъ человѣ́ка.

к҃а. И҆звнꙋ́трь бо ѿ се́рдца человѣ́ческа помышле́нїѧ ѕла̑ѧ и҆схо́дѧтъ, прелюбодѣѧ̑нїѧ, любодѣѧ̑нїѧ, ᲂу҆бі̑йства,

к҃в. та́тьбы̑, лихои̑мства, (ѻ҆би̑ды,) лꙋка̑вствїѧ, ле́сть, стꙋдодѣѧ̑нїѧ, ѻ҆̀ко лꙋка́во, хꙋла̀, горды́нѧ, безꙋ́мство.

к҃г. Вса̑ сїа̑ ѕла̑ѧ и҆звнꙋ́трь и҆схо́дѧтъ, и҆ скверна́тъ человѣ́ка.

к҃д. И҆ ѿтꙋ́дꙋ воста́въ, и҆̀де въ предѣ́лы Тѵ́рски и҆ Сїдѡ́нски: и҆ вше́дъ въ до́мъ, никого́же хотѧ́ше, да́бы̀ Є҆го̀ чꙋ́лъ: и҆ не мо́же ᲂу҆таи́тисѧ.

к҃є. Слы́шавши бо жена̀ ѡ҆ Не́мъ, є҆ѧ́же дщѝ и҆мѧ́ше дꙋ́ха нечи́ста, прише́дши припадѐ къ нога́ма Є҆гѡ̀:

к҃ѕ. жена́ же бѣ̀ Є҆́ллинска, Сѵ̈рофїнїкі́сса ро́домъ: и҆ моля́ше Є҆го̀, да бѣ́са и҆зжене́тъ и҆з̾ дще́ре є҆ѧ̀.

(17) Мф. 15, 15. (18) Мф. 15, 16. (19) Мф. 15, 17. (20) Мф. 15, 18. (21) Быц. 6, 5; 8, 21. Прытч. 6, 14. Мф. 15, 19.

17. И когда Онъ отъ народа вошелъ въ домъ, ученики Его спросили Его о притчѣ.

18. Онъ сказалъ имъ: *неужели* и вы такъ непонятливы? *Неужели* не разумѣете, что ничто, извнѣ входящее въ человѣка, не можетъ осквернить его?

19. Потому что не въ сердце его входитъ, а въ чрево, и выходитъ вонъ, *чѣмъ* очищается всякая пища.

20. Далѣе сказалъ, исходящее изъ человѣка оскверняетъ человѣка.

21. Ибо извнутрь, изъ сердца человѣческаго, исходятъ злые помыслы, прелюбодѣянія, любодѣянія, убійства,

22. кражи, лихоимство, злоба, коварство, непотребство, завистливое око, богохульство, гордость, безумство.

23. Все это зло извнутрь исходитъ и оскверняетъ человѣка.

24. И отправившись оттуда, пришелъ въ предѣлы Тирскіе и Сидонскіе; и вошедъ въ домъ, не хотѣлъ, чтобы кто узналъ; но не могъ утаиться.

25. Ибо услышала о Немъ женщина, у которой дочь одержима была нечистымъ духомъ, и пришедши припала къ ногамъ Его;

26. а женщина та была язычница, родомъ Сирофиникіянка; и просила Его, чтобы изгналъ бѣса изъ ея дочери.

17. І калі ад людзей Ён увайшоў у дом, спыталіся ў Яго вучні Яго аб прытчы.

18. І сказаў ім: няўжо і вы такія неразумныя? Няўжо не разумееце, што ўсё тое, што звонку ўваходзіць у чалавека, не можа апаганіць яго?

19. Бо не ў сэрца яго ўваходзіць, а ў чэрава, і выходзіць прэч, таму ўсякая ежа чыстая.

20. І казаў: тое, што выходзіць з чалавека, апаганьвае чалавека;

21. Бо знутры, з сэрца чалавечага, помыслы ліхія выходзяць, пралюбадзействы, блуд, забойствы,

22. крадзяжы, ліхвярства, злоба, каварства, распуснасць, вока зайздроснае, хуленне, ганарлівасць, шаленства;

23. усё гэтае зло знутры выходзіць і апаганьвае чалавека.

24. І, рушыўшы адтуль, пайшоў у землі Тырскія і Сідонскія; і, увайшоўшы ў дом, не хацеў, каб хто даведаўся; але не змог утаіцца.

25. Бо пачула пра Яго жанчына, дачка якой мела ў сабе нячыстага духа, і, прыйшоўшы, упала да ног Яго;

26. а жанчына тая была язычніца, сірафінікіянка родам; і прасіла Яго, каб выгнаў дэмана з яе дачкі.

(22) Мф. 15, 19. (23) Мф. 15, 20. (24) Мф. 15, 21. (25) Мф. 15, 22. (26) Мф. 15, 22.

27. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ· ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ τέκνα· οὐ γὰρ καλόν ἐστι λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις.

кз҃. Ї҆и҃съ же речѐ є҃й: ѡ҆ста́ви, да пе́рвѣе насы́тѧтсѧ ча̑да: нѣ́сть бо добро̀ ѿѧ́ти хлѣ́ба ча́дѡмъ, и҆ повре́щи псѡ́мъ.

28. Ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει Αὐτῷ· ναί, Κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν παιδίων.

кн҃. Ѻ҆на́ же ѿвѣща́вши глаго́ла Є҆мꙋ̀: є҃й, Гд҇и: и҆́бо и҆ псѝ под̾ трапе́зою ѧ҆дѧ́тъ ѿ крꙋпи́цъ дѣте́й.

29. Καὶ εἶπεν αὐτῇ· διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὕπαγε, ἐξελήλυθε τὸ δαιμόνιον ἐκ τῆς θυγατρός σου.

кѳ҃. И҆ речѐ є҃й: за сїѐ сло́во, и҆дѝ: и҆зы́де бѣ́съ и҆з̾ дще́ре твоеѧ̀.

30. Καὶ ἀπελθοῦσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, εὗρε τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθὸς καὶ τὴν θυγατέρα βεβλημένην ἐπὶ τῆς κλίνης.

л҃. И҆ ше́дши въ до́мъ сво́й, ѡ҆брѣ́те бѣ́са и҆зше́дша, и҆ дще́рь лежа́щꙋ на ѻ҆дрѣ̀.

31. Καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου καὶ Σιδῶνος, ἦλθε πρὸς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων Δεκαπόλεως.

ла҃. И҆ па́ки и҆зше́дъ Ї҆и҃съ ѿ предѣ́лъ Тѵ́рскихъ и҆ Сїдѡ́нскихъ, прїи́де на мо́ре Галїле́йско, междꙋ̀ предѣ́лы Декапѡ́льски.

32. Καὶ φέρουσιν Αὐτῷ κωφὸν μογιλάλον· καὶ παρακαλοῦσιν Αὐτὸν, ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα.

лв҃. И҆ приведо́ша къ Немꙋ̀ глꙋ́ха и҆ гꙋгни́ва: и҆ моля́хꙋ Є҆го̀, да возложи́тъ на́нь рꙋ́кꙋ.

33. Καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' ἰδίαν, ἔβαλε τοὺς δακτύλους Αὐτοῦ εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ, καὶ πτύσας ἥψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ·

лг҃. И҆ поє́мь є҆го̀ ѿ наро́да є҆ди́наго, вложѝ пе́рсты Своѧ̑ во ᲂу҆́шы є҆гѡ̀, и҆ плю́нꙋвъ, коснꙋ́сѧ ѧ҆зы́ка є҆гѡ̀:

34. καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, ἐστέναξε, καὶ λέγει αὐτῷ· ἐφφαθά, ὅ ἐστι, διανοίχθητι.

лд҃. и҆ воззрѣ́въ на нб҃о, воздохнꙋ̀, и҆ гл҃го́ла є҆мꙋ̀: є҆ффаѳа̀, є҆́же є҆́сть, развѐрзисѧ.

35. Καὶ εὐθέως διηνοίχθησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαί· καὶ ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς.

ле҃. И҆ а҆́бїе развербзо́стасѧ слꙋ́ха є҆гѡ̀, и҆ разрѣши́сѧ ᲂу҆́за ѧ҆зы́ка є҆гѡ̀, и҆ глаго́лаше пра́вѡ.

36. Καὶ διεστείλατο αὐτοῖς, ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν. Ὅσον δὲ Αὐτὸς αὐτοῖς διεστέλλετο, μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον.

лѕ҃. И҆ запретѝ и҆̀мъ, никомꙋ́же повѣ́дати. Є҆ли́кѡ же и҆̀мъ То́й запреща́ше, па́че и҆́злиха проповѣ́дахꙋ.

(27) Мф. 15, 26. (28) Мф. 15, 27.

27. Но Іисусъ сказалъ ей: дай прежде насытиться дѣтямъ; ибо не хорошо взять хлѣбъ у дѣтей и бросить псамъ.

28. Она же сказала Ему въ отвѣтъ: такъ, Господи; но и псы подъ столомъ ѣдятъ крохи у дѣтей.

29. И сказалъ ей: за это слово, пойди; бѣсъ вышелъ изъ твоей дочери.

30. И пришедши въ свой домъ, она нашла, что бѣсъ вышелъ, и дочь лежитъ на постелѣ.

31. Вышедъ изъ предѣловъ Тирскихъ и Сидонскихъ, *Іисусъ* опять пошелъ къ морю Галилейскому чрезъ предѣлы Десятиградія.

32. Привели къ Нему глухаго косноязычнаго, и просили Его возложить на него руку.

33. *Іисусъ*, отведши его въ сторону отъ народа, возложилъ персты Свои въ уши ему и плюнувъ коснулся языка его;

34. и воззрѣвъ на небо, вздохнулъ и сказалъ ему: еффаѳà, то есть, отверзись.

35. И тотчасъ отверзся у него слухъ, и разрѣшились узы его языка, и сталъ говорить чисто.

36. И повелѣлъ имъ не сказывать никому. Но сколько Онъ ни запрещалъ имъ, они еще болѣе разглашали.

27. Але Ісус сказаў ёй: дай перш насыціцца дзецям, бо нядобра ўзяць хлеб ад дзяцей і кінуць сабачанятам.

28. Яна ж у адказ гаворыць Яму: так, Госпадзі! але і сабачаняты пад сталом ядуць крошкі ў дзяцей.

29. І сказаў ёй: за гэтыя словы ідзі, выйшаў дэман з дачкі тваёй.

30. І, прыйшоўшы ў дом свой, яна знайшла, што дэман выйшаў і дачка ляжыць на пасцелі.

31. І зноў, выйшаўшы з межаў Тырскіх і Сідонскіх, прыйшоў *Ісус* да мора Галілейскага ў землі Дзесяцігародзя.

32. І прыводзяць да Яго глухога касНаязыкага і просяць, каб Ён усклаў руку на яго.

33. І, адвёўшы яго ад народу ўбок, улажыў пальцы Свае ў вушы яго і, плюнуўшы, дакрануўся да языка яго;

34. і, узвёўшы вочы на неба, уздыхнуў і сказаў яму: “эффафа”, што значыць “адкрыйся”.

35. І адразу адкрыліся вушы яго і развязаліся путы яго языка, і пачаў гаварыць выразна.

36. І загадаў ім, каб не казалі нікому. Але чым больш Ён загадваў ім, тым больш абвяшчалі.

(29) Мф. 15, 28. (31) Мф. 15, 29.

37. Καὶ ὑπερπερισσῶς ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες· καλῶς πάντα πεποίηκε· καὶ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν, καὶ τοὺς ἀλάλους λαλεῖν.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ Η' (ὄγδοον).

Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, παμπόλλου ὄχλου ὄντος, καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγωσι, προσκαλεσάμενος ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς Αὐτοῦ, λέγει αὐτοῖς·

2. σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον· ὅτι ἤδη ἡμέρας τρεῖς προσμένουσί Μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι.

3. Καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς νήστεις εἰς οἶκον αὐτῶν, εκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· τινὲς γαρ αὐτῶν μακρόθεν ἥκασι.

4. Καὶ ἀπεκρίθησαν Αὐτῳ οἱ μαθηταὶ Αὐτοῦ· πόθεν τούτους δυνήσεταί τις ὧδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ' ἐρημίας;

5. Καὶ ἐπηρώτα αὐτούς· πόσους ἔχετε ἄρτους; Οἱ δὲ εἶπον· ἑπτά.

6. Καὶ παρήγγειλε τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν επὶ τῆς γῆς· καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους, εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς Αὐτοῦ, ἵνα παραθῶσι· καὶ παρεθηκαν τῷ οχλῳ.

7. Καὶ εἶχον ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ εὐλογήσας, εἶπε παραθεῖναι καὶ αὐτά.

8. Ἔφαγον δὲ, καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦραν περισσεύματα κλασμάτων, ἑπτὰ σπυρίδας.

л҃з. И҆ преизли́ха дивлѧ́хꙋсѧ, глаго́люще: добрѣ̀ всѐ твори́тъ: и҆ глꙋхі̑ѧ твори́тъ слы́шати, и҆ нѣмы̑ѧ глаго́лати.

Гла́ва и҃.

Въ ты̑ѧ дни̑, ѕѣлѡ̀ мно́гꙋ наро́дꙋ сꙋ́щꙋ, и҆ не и҆мꙋ́щымъ чесѡ̀ ꙗ҆́сти, призва́въ І҆и҃съ ᲂу҆чн҃ки̑ Своѧ̑, гл҃го́ла и҆̀мъ:

в҃. млⷭ҇рдꙋю ѡ҆ наро́дѣ, ꙗ҆́кѡ ᲂу҆жѐ трѝ дни̑ присѣдѧ́тъ Мнѣ̀, и҆ не и҆́мꙋтъ чесѡ̀ ꙗ҆́сти.

г҃. И҆ а҆́ще ѿпꙋщꙋ̀ и҆̀хъ не ꙗ҆́дшихъ въ до́мы своѧ̑, ѡ҆слабѣ́ютъ на пꙋтѝ: мно́зи бо ѿ ни́хъ и҆здале́ча пришлѝ сꙋ́ть.

д҃. И҆ ѿвѣща́ша Є҆мꙋ̀ ᲂу҆чн҃цы̀ Є҆гѡ̀: ѿкꙋ́дꙋ си́хъ возмо́жетъ ктѡ̀ здѣ̀ насы́тити хлѣ́бы въ пꙋсты́ни;

є҃. И҆ вопросѝ и҆̀хъ: коли́кѡ и҆́мате хлѣ́бѡвъ; О҆нѝ же рѣ́ша: се́дмь.

ѕ҃. И҆ повелѣ̀ наро́дꙋ возлещѝ на землѝ: и҆ пріе́мь се́дмь хлѣ́бѡвъ, хвалꙋ̀ возда́въ, преломѝ, и҆ дава́ше ᲂу҆чн҃кѡ́мъ Свои̑мъ, да предлага́ютъ: и҆ предложи́ша предъ наро́домъ.

з҃. И҆ и҆мѧ́хꙋ ры́бицъ ма́лѡ: и҆ (сі̑ѧ) бл҃гослови́въ, речѐ предложи́ти и҆ ты̑ѧ.

и҃. И҆ꙗ҆до́ша же, и҆ насы́тишасѧ: и҆ взѧ́ша и҆збы́тки ᲂу҆крꙋ́хъ, се́дмь ко́шницъ.

(37) Іс. 35, 5-6. Мф. 11, 5; 15, 31. Раздз. 8. (1) Мф. 15, 32. (2) Мф. 15, 32. Мк. 6, 34. (3) Мф. 15, 32. Лік. 11, 22. Мф. 15, 33.

37. И чрезвычайно дивились и говорили: все хорошо дѣлаетъ, и глухихъ дѣлаетъ слышащими и нѣмыхъ—говорящими.

37. І надзвычай здзіўляліся, кажучы: добра ўсё зрабіў: і глухім дае чуць, і нямым гаварыць.

ГЛАВА 8.

Въ тѣ дни, когда собралось весьма много народа и нечего было имъ ѣсть, Іисусъ, призвавъ учениковъ Своихъ, сказалъ имъ:

2. жаль Мнѣ народа, что уже три дня находятся при Мнѣ, и нечего имъ ѣсть.

3. Если неѣвшими отпущу ихъ въ домы ихъ, ослабѣютъ въ дорогѣ; ибо нѣкоторые изъ нихъ пришли издалека.

4. Ученики Его отвѣчали Ему: откуда могъ бы кто *взять* здѣсь въ пустынѣ хлѣбовъ, чтобы накормить ихъ?

5. И спросилъ ихъ: сколько у васъ хлѣбовъ? Они сказали: семь.

6. Тогда велѣлъ народу возлечь на землю; и взявъ семь хлѣбовъ и воздавъ благодареніе, преломилъ и далъ ученикамъ Своимъ, чтобы они раздали; и они раздали народу.

7. Было у нихъ и немного рыбокъ; благословивъ, Онъ велѣлъ раздать и ихъ. * et quum benedixisset,

8. И ѣли, и насытились; и набрали оставшихся кусковъ семь корзинъ.

РАЗДЗЕЛ VIII

У тыя дні, калі сабралася многа народу і не мелі чаго есці, Іісус, паклікаўшы вучняў Сваіх, кажа ім:

2. шкада Мне людзей, што ўжо тры дні застаюцца са Мною, і не маюць чаго есці;

3. І калі адпушчу іх дадому галоднымі, аслабеюць у дарозе, бо некаторыя з іх прыйшлі здалёку.

4. І адказалі Яму вучні Яго: адкуль можа хто накарміць іх хлебам тут, у пустыні?

5. І спытаў у іх: колькі ў вас хлябоў? Яны адказалі: сем.

6. Тады загадаў людзям узлегчы на зямлі; і, узяўшы сем хлябоў, узнёсшы падзяку, пераламіў, і даў вучням Сваім, каб раздавалі; і яны раздалі людзям.

7. І мелі некалькі рыбінак: і благаславіўшы, Ён загадаў і іх раздаць.

8. І елі, і насыціліся; і назбіралі рэшты кавалкаў сем кашоў.

(5) Мф. 15, 34. Мк. 6, 38. (6) Мф. 15, 35-36. (7) Мф. 14, 19. Мк. 6, 41. (8) Цар. 4, 44. Мф. 15, 37.

9. Ἦσαν δὲ οἱ φαγόντες, ὡς τετρακισχίλιοι. Καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς.

Ѳ҃. Бѧ́хꙋ же ѧ҆́дшихъ, ꙗ҆́кѡ четы́ре ты́сѧщы. И҆ ѿпꙋстѝ ѧ҆̀хъ.

10. Καὶ εὐθέως ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητων Αὐτοῦ, ἦλθεν εἰς τα μέρη Δαλμανουθά.

і҃. И҆ а҆́біе влѣ́зъ въ кора́бль со оу҆чн҃ки̑ Своимѝ, пріи́де во страны̑ Далманꙋѳа̑нски.

11. Καὶ ἐξῆλθον οἱ φαρισαῖοι καὶ ἤρξαντο συζητεῖν Αὐτῷ, ζητοῦντες παρ᾽ Αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες Αὐτόν.

а҃і. И҆ и҆зыдо́ша фарїсе́и, и҆ нача́ша стѧза́тисѧ съ Ни́мъ, и҆́щꙋще ѿ Негѡ̀ зна́мєнїѧ съ нб҃сѐ, и҆скꙋша́юще Є҆го̀.

12. Καὶ ἀναστενάξας τῳ πνεύματι Αὐτου, λέγει· τί ἡ γενεὰ αὕτη σημεῖον ἐπιζητεῖ; Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον.

в҃і. И҆ воздохнꙋ́въ дх҃омъ Свои́мъ, гл҃го́ла: что̀ ро́дъ се́й зна́менїѧ и҆́щетъ; А҆ми́нь гл҃го́лю ва́мъ, а҆́ще да́стсѧ ро́дꙋ семꙋ̀ зна́менїе.

13. Καὶ ἀφεὶς αὐτούς, ἐμβὰς πάλιν εἰς τὸ πλοῖον, ἀπῆλθεν εἰς τὸ πέραν.

г҃і. И҆ ѡ҆ста́вль и҆̀хъ, влѣ́зъ па́ки въ кора́бль, (и҆) и҆́де на ѡ҆́нъ по́лъ.

14. Καὶ ἐπελάθοντο οἱ μαθηταὶ Αὐτου λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἕνα ἄρτον οὐκ εἶχον μεθ᾽ ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ.

д҃і. И҆ забы́ша оу҆чн҃цы̀ Є҆гѡ̀ взѧ́ти хлѣ́бы, и҆ ра́звѣ є҆ди́нагѡ хлѣ́ба не и҆мѧ́хꙋ съ собо́ю въ кораблѝ.

15. Καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς, λέγων· ὁρᾶτε, βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης των φαρισαίων καὶ της ζύμης Ἡρώδου.

є҃і. И҆ прещ҃а́ше и҆̀мъ, гл҃го́лѧ: зри́те, блюди́тесѧ ѿ ква́са фарїсе́йска и҆ ѿ ква́са И҆рѡ́дова.

16. Καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες· ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχομεν.

ѕ҃і. И҆ помышлѧ́хꙋ дрꙋ́гъ ко дрꙋ́гꙋ, глаго́люще, ꙗ҆́кѡ хлѣ́бы не и҆́мамы.

17. Καὶ γνοὺς ὁ Ἰησοῦς, λέγει αὐτοῖς· τί διαλογίζεσθε, ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; Οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ συνίετε; Ἔτι πεπωρωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμων;

з҃і. И҆ разꙋмѣ́въ І҆и҃съ, гл҃го́ла и҆̀мъ: что̀ помышлѧ́ете, ꙗ҆́кѡ хлѣ́бы не и҆́мате; Не оу҆̀ ли чꙋ́вствꙋете, нижѐ разꙋмѣ́ете; Є҆щѐ ли ѡ҆камене́но се́рдце ва́ше и҆́мате;

18. Ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε; καὶ ὦτα ἔχοντες οὐκ ἀκούετε; καὶ οὐ μνημονεύετε;

и҃і. О҆́чи и҆мꙋ́ще не ви́дите; и҆ оу҆́шы и҆мꙋ́ще не слы́шите; и҆ не по́мните ли;

19. Ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς τοὺς πεντακισχιλίους, πόσους κοφίνους πλήρεις κλασμάτων ἤρατε; Λέγουσιν Αὐτῷ· δώδεκα.

ѳ҃і. Є҆гда̀ пѧ́ть хлѣ́бы преломи́хъ въ пѧ́ть ты́сѧщъ, коли́кѡ кѡ́шъ и҆спо́лнь оу҆крꙋ́хъ прїѧ́сте; Глаго́лаша Є҆мꙋ̀: двана́десѧть.

(9) Мф. 15, 38. (10) Мф. 15, 39. (11) Мф. 12, 38; 16, 1. Ін. 6, 30. (12) Мф. 16, 4. Лк. 11, 29. (13) Мф. 16, 4. (14) Мф. 16, 5.

9. Ѣвшихъ же было около четырехъ тысячъ. И отпустилъ ихъ.

10. И тотчасъ вошедъ въ лодку съ учениками Своими, прибылъ въ предѣлы Далмануѳскіе.

11. Вышли фарисеи, начали съ Нимъ спорить, и требовали отъ Него знаменія съ неба, искушая Его.

12. И Онъ, глубоко вздохнувъ, сказалъ: для чего родъ сей требуетъ знаменія? Истинно говорю вамъ, не дастся роду сему знаменіе.

13. И оставивъ ихъ, опять вошелъ въ лодку и отправился на ту сторону.

14. При семъ ученики Его забыли взять хлѣбовъ, и кромѣ одного хлѣба не имѣли съ собою въ лодкѣ.

15. А Онъ заповѣдалъ имъ, говоря: смотрите, берегитесь закваски фарисейской и закваски Иродовой.

16. И разсуждая между собою, говорили: *это значитъ*, что хлѣбовъ нѣтъ у насъ.

17. Іисусъ уразумѣвъ говоритъ имъ: чтò разсуждаете о томъ, что нѣтъ у васъ хлѣбовъ? Еще ли не понимаете и не разумѣете? Еще ли окаменено у васъ сердце?

18. Имѣя очи, не видите? имѣя уши, не слышите? и не помните?

19. Когда Я пять хлѣбовъ преломилъ для пяти тысячъ *человѣкъ*, сколько полныхъ коробовъ набрали вы кусковъ? Говорятъ Ему: двѣнадцать.

9. А было тых, што елі, каля чатырох тысяч. І адпусціў іх.

10. І адразу ўвайшоў у лодку і прыбыў з вучнямі Сваімі ў межы Далмануфскія.

11. І выйшлі фарысеі і пачалі спрачацца з Ім, дамагаючыся ад Яго знамення з неба, спакушаючы Яго.

12. І Ён, уздыхнуўшы духам Сваім, кажа: нашто род гэты знамення патрабуе? Праўду кажу вам: не дасца роду гэтаму знаменне.

13. І, пакінуўшы іх, зноў увайшоў у лодку і адправіўся на той бок.

14. І забыліся вучні Яго ўзяць хлябоў, і акрамя аднаго хлеба не мелі з сабой у лодцы.

15. І Ён наказаў ім, гаворачы: глядзіце, сцеражыцеся закваскі фарысейскай і закваскі Ірадавай.

16. І разважалі між сабой, кажучы: *гэта значыць*, што хлябоў у нас няма.

17. І, ведаючы, Ісус кажа ім: чаму разважаеце, што хлябоў няма ў вас? Няўжо яшчэ не адчуваеце і не разумееце? Няўжо дагэтуль скамянелае сэрца ваша?

18. Вочы маючы, не бачыце? Вушы маючы, не чуеце? І не памятаеце?

19. Калі пяць хлябоў пераламіў Я на пяць тысяч, колькі поўных кашоў кавалкаў назбіралі вы? Кажуць Яму: дванаццаць.

(15) Мф. 16, 6. Лк. 12, 1. (16) Мф. 16, 7. (17) Мф. 16, 8. Мк. 6, 52. (19) Мф. 14, 20; 16, 9. Мк. 6, 43. Лк. 9, 17. Ін. 6, 13.

20. Ὅτε δὲ τοὺς ἑπτὰ εἰς τοὺς τετρακισχιλίους, πόσων σπυρίδων πληρώματα κλασμάτων ἤρατε; Οἱ δὲ εἶπον· επτά.	к҃. Є҆гда́ же се́дмь въ четы́ре ты́сѧщы, коли́кѡ ко́шницъ и҆сполне́нїѧ ѹ҆крꙋ́хъ взѧ́сте; О҆ни́ же рѣ́ша: се́дмь.
21. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· πῶς ου συνίετε;	к҃а. И҆ гл҃го́ла и҆̀мъ: ка́кѡ не разꙋмѣ́ете;
22. Καὶ ἔρχεται εἰς Βηθσαϊδάν· καὶ φέρουσιν Αὐτῷ τυφλὸν, καὶ παρακαλοῦσιν Αὐτὸν, ἵνα αὐτοῦ ἅψηται.	к҃в. И҆ прїи́де въ Виѳсаі́дꙋ: и҆ приведо́ша къ Немꙋ̀ слѣ́па, и҆ моля́хꙋ Є҆го̀, да є҆гѡ̀ ко́снетсѧ.
23. Καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρος τοῦ τυφλοῦ, ἐξήγαγεν αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης· καὶ πτύσας εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἐπηρώτα αὐτὸν εἴ τι βλέπει;	к҃г. И҆ є҆́мь за рꙋ́кꙋ слѣпа́го, и҆зведѐ є҆го̀ во́нъ и҆з̾ ве́си: и҆ плю́нꙋвъ на ѻ҆́чи є҆гѡ̀, (и҆) возло́жь рꙋ́цѣ на́нь, вопроша́ше є҆го̀, а҆́ще что̀ ви́дитъ;
24. Καὶ ἀναβλέψας, ἔλεγε· βλέπω τοὺς ἀνθρώπους, ὡς δένδρα περιπατοῦντας.	к҃д. И҆ воззрѣ́въ глаго́лаше: ви́жꙋ человѣ́ки, ꙗ҆́кѡ дре́вїе ходѧ́щѧ.
25. Εἶτα πάλιν ἐπέθηκε τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ ἐποίησεν αὐτὸν ἀναβλέψαι· καὶ ἀποκατεστάθη, καὶ ἐνέβλεψε τηλαυγῶς ἅπαντας.	к҃е. Пото́мъ (же) па́ки возложѝ рꙋ́цѣ на ѻ҆́чи є҆гѡ̀, и҆ сотворѝ є҆го̀ прозрѣ́ти: и҆ ѹ҆твори́сѧ, и҆ ѹ҆зрѣ̀ свѣ́тлѡ всѐ.
26. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, λέγων· μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθῃς, μηδὲ εἴπῃς τινὶ ἐν τῇ κώμῃ.	к҃ѕ. И҆ послà є҆го̀ въ до́мъ є҆гѡ̀, гл҃го́лѧ: ни въ ве́сь вни́ди, ни повѣ́ждь комꙋ̀ въ ве́си.
27. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ Αὐτοῦ εἰς τὰς κώμας Καισαρείας της Φιλίππου· καὶ ἐν τη ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς μαθητὰς Αὐτου, λέγων αὐτοῖς· τίνα Με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι;	к҃з. И҆ и҆зы́де І҆и҃съ и҆ ѹ҆чн҃цы̀ Є҆гѡ̀ въ ве́си Кесарі́и Фїлі́пповы: и҆ на пꙋтѝ вопроша́ше ѹ҆чн҃кѝ Своѧ̀, гл҃го́лѧ и҆̀мъ: кого́ Мѧ глаго́лютъ человѣ́цы бы́ти;
28. Οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν· Ἰωάννην τὸν Βαπτιστήν· καὶ ἄλλοι Ἠλίαν· ἄλλοι δὲ ἕνα τῶν προφητῶν.	к҃и. О҆ни́ же ѿвѣща́ша: І҆ѡа́нна Кр҃ти́телѧ: и҆ и҆ні́и И҆лїю̀: дрꙋзі́и же є҆ди́наго ѿ прⷪ҇рѡ́къ.
29. Καὶ Αὐτὸς λέγει αὐτοῖς· υμεῖς δὲ τίνα Με λέγετε εἶναι; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος λέγει Αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ Χριστός.	к҃ѳ. И҆ То́й гл҃го́ла и҆̀мъ: вы́ же кого́ Мѧ глаго́лете бы́ти; Ѿвѣща́въ же Пе́тръ глаго́ла Є҆мꙋ̀: Ты̀ є҆сѝ Хрⷭ҇то́съ.

(20) Мф. 15, 37; 16, 10. Мк. 8, 8. (21) Мф. 16, 11. Мк. 6, 52; 8, 17. (23) Ін. 9, 6.

20. А когда семь для четырехъ тысячъ, сколько корзинъ набрали вы оставшихся кусковъ? Сказали: семь.

20. А калі сем *хлябоў* на чатыры тысячы, колькі поўных кашоў кавалкаў вы набралі? Яны ж адказалі: сем.

21. И сказалъ имъ: какъ же не разумѣете?

21. І сказаў ім: як жа не разумееце?

22. Приходитъ въ Виѳсаиду; и приводятъ къ Нему слѣпаго, и просятъ, чтобы прикоснулся къ нему.

22. І прыходзіць у Віфсаіду. І прыводзяць да Яго сляпога і просяць, каб да яго дакрануўся.

23. Онъ, взявъ слѣпаго за руку, вывелъ его вонъ изъ селенія и, плюнувъ ему на глаза, возложилъ на него руки, и спросилъ его: видитъ ли что̀?

23. І, узяўшы за руку сляпога, вывеў яго за паселішча і, плюнуўшы на вочы яму, усклаўшы рукі на яго, пытаўся ў яго, ці бачыць што.

24. Онъ взглянувъ сказалъ: вижу проходящихъ людей, какъ деревья.

24. Той, агледзеўшыся, сказаў: бачу людзей, нібы дрэвы, што ходзяць.

25. Потомъ опять возложилъ руки на глаза ему, и велѣлъ ему взглянуть. И онъ исцѣлѣлъ, и сталъ видѣть все ясно.

25. Потым зноў усклаў рукі на вочы яго і зрабіў яго відушчым. І ацаліўся, і стаў бачыць усё выразна.

26. И послалъ его домой, сказавъ: не заходи въ селеніе, и не разсказывай никому въ селеніи.

26. І адаслаў яго ў дом, кажучы: у паселішча не заходзь і не расказвай нікому ў паселішчы.

27. И пошелъ Іисусъ съ учениками Своими въ селенія Кесаріи Филипповой. Дорогою Онъ спрашивалъ учениковъ Своихъ: за кого почитаютъ Меня люди?

27. І пайшоў Ісус з вучнямі Сваімі ў паселішчы Кесарыі Філіпавай. І дарогаю пытаўся ў вучняў Сваіх, кажучы ім: за каго Мяне прымаюць людзі?

28. Они отвѣчали: за Іоанна Крестителя; другіе же—за Илію; а иные—за одного изъ пророковъ.

28. А яны адказалі: за Іаана Хрысціцеля, іншыя — за Ілію, а іншыя — за аднаго з прарокаў.

29. Онъ говоритъ имъ: а вы за кого почитаете Меня? Петръ сказалъ Ему въ отвѣтъ: Ты Христосъ.

29. Ён сказаў ім: а вы за каго прымаеце Мяне? І ў адказ Пётр сказаў Яму: Ты — Хрыстос.

(27) Мф. 16, 13. Лк. 9, 18. (28) Мф. 14, 2; 16, 14. Лк. 9, 19. (29) Мф. 16, 15-16. Ін. 1, 49; 6, 69; 11, 27.

30. Καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα μηδενὶ λέγωσι περὶ Αὐτοῦ.	л҃. И҆ запретѝ и҆̀мъ, да никомꙋ́же глаго́лютъ ѡ҆ Не́мъ.
31. Καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτούς, ὅτι δεῖ τὸν Υἱὸν τοῦ Ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι.	л҃а. И҆ нача́тъ ᲂу҆чи́ти и҆̀хъ, ꙗ҆́кѡ подоба́етъ Сн҃ꙋ Чл҃вѣ́ческомꙋ мно́гѡ пострада́ти, и҆ и҆скꙋше́нꙋ бы́ти ѿ ста́рецъ и҆ а҆рхїере́й и҆ кни́жникъ, и҆ ᲂу҆бїе́нꙋ бы́ти, и҆ въ тре́тїй де́нь воскр҃нꙋ́ти.
32. Καὶ παῤῥησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει. Καὶ προσλαβόμενος Αὐτὸν ὁ Πέτρος, ἤρξατο ἐπιτιμᾷν Αὐτῷ.	л҃в. И҆ не ѡ҆бинꙋ́шасѧ сло́во гл҃го́лаше. И҆ прїе́мь Е҆го̀ Пе́тръ, нача́тъ прети́ти Е҆мꙋ̀.
33. Ὁ δὲ ἐπιστραφείς, καὶ ἰδὼν τοὺς μαθητὰς Αὐτοῦ, ἐπετίμησε τῷ Πέτρῳ, λέγων· ὕπαγε ὀπίσω Μου, σατανᾶ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ του Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ των ἀνθρώπων.	л҃г. О҆́нъ же ѡ҆бра́щсѧ, и҆ воззрѣ́въ на ᲂу҆чн҃кѝ Своѧ̑, запретѝ Петро́ви, гл҃го́лѧ: и҆дѝ за Мно́ю, сатано̀: ꙗ҆́кѡ не мы́слиши, ꙗ҆̀же (сꙋ́ть) Бж҃їѧ, но ꙗ҆̀же человѣ́ческа.
34. Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς Αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς· ὅστις θέλει ὀπίσω Μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω Μοι.	л҃д. И҆ призва́въ наро́ды со ᲂу҆чн҃кѝ Свои́ми, речѐ и҆̀мъ: и҆̀же хо́щетъ по Мнѣ̀ и҆тѝ, да ѿве́ржетсѧ себѐ, и҆ во́зметъ кр҃тъ сво́й, и҆ по Мнѣ̀ грѧде́тъ.
35. Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν Ἐμοῦ καὶ τοῦ Εὐαγγελίου, οὗτος σώσει αὐτήν.	л҃є. И҆̀же бо а҆́ще хо́щетъ дꙋ́шꙋ свою̀ спастѝ, погꙋби́тъ ю҆̀: а҆ и҆̀же погꙋби́тъ дꙋ́шꙋ свою̀ Менѐ ра́ди и҆ є҆ѵ҃лїа, то́й спасе́тъ ю҆̀.
36. Τί γὰρ ὠφελήσει ἄνθρωπον, ἐὰν κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅλον, καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ;	л҃ѕ. Ка́ѧ бо по́льза человѣ́кꙋ, а҆́ще приѡбрѧ́щетъ мі́ръ ве́сь, и҆ ѿтще́титъ дꙋ́шꙋ свою̀;
37. Ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;	л҃з. И҆лѝ что̀ да́стъ человѣ́къ и҆змѣ́нꙋ на дꙋшѝ свое́й;
38. Ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ Με καὶ τοὺς Ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῃ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου	л҃и. И҆̀же бо а҆́ще постыди́тсѧ Менѐ и҆ Мои́хъ слове́съ въ ро́дѣ се́мъ прелюбодѣ́йнѣмъ и҆ грѣ́шнѣмъ, и҆ Сн҃ъ Чл҃вѣ́ческїй постыди́тсѧ є҆гѡ̀,

(30) Мф. 16, 20. (31) Мф. 16, 21; 17, 22-23. Мк. 9, 31; 10, 33-34. Лк. 9, 22; 24, 7, 26. (32) Мф. 16, 22. (33) Мф. 16, 23. (34) Мф. 10, 38; 16, 24. Лк. 9, 23; 14, 27.

30. И запретилъ имъ, чтобы никому не говорили о Немъ.

31. И началъ учить ихъ, что Сыну Человѣческому много должно пострадать, быть отвержену старѣйшинами, первосвященниками и книжниками, и быть убиту, и въ третій день воскреснуть.

32. И говорилъ о семъ открыто. Но Петръ, отозвавъ Его, началъ прекословить Ему.

33. Онъ же, обратившись и взглянувъ на учениковъ Своихъ, воспретилъ Петру, сказавъ: отойди отъ Меня, сатана, потому что ты думаешь не о томъ, что̀ Божіе, но что̀ человѣческое.

34. И подозвавъ народъ съ учениками Своими, сказалъ имъ: кто хочетъ идти за Мною, отвергнись себя, и возьми крестъ свой, и слѣдуй за Мною.

35. Ибо кто хочетъ душу свою сберечь, тотъ потеряетъ ее; а кто потеряетъ душу свою ради Меня и Евангелія, тотъ сбережетъ ее.

36. Ибо какая польза человѣку, если онъ пріобрѣтетъ весь міръ, а душѣ своей повредитъ?

37. Или какой выкупъ дастъ человѣкъ за душу свою?

38. Ибо кто постыдится Меня и Моихъ словъ въ родѣ семъ прелюбодѣйномъ и грѣшномъ, того постыдится и Сынъ Человѣ-

30. І загадаў ім, каб нікому не гаварылі пра Яго.

31. І пачаў вучыць іх, што Сыну Чалавечаму належыць многа адпакутаваць, быць адрынутым старэйшынамі і першасвятарамі, і кніжнікамі, і забітым быць, і на трэці дзень уваскрэснуць.

32. І казаў пра гэта адкрыта. І Пётр, адвёўшы Яго, пачаў адгаворваць Яго.

33. А Ён, абярнуўшыся і паглядзеўшы на вучняў Сваіх, забараніў Пятру, кажучы: адыдзі ад Мяне, сатана, бо думаеш не пра тое, што Божае, а пра тое, што чалавечае.

34. І, паклікаўшы людзей з вучнямі Сваімі, сказаў ім: хто хоча ісці за Мною, няхай адрачэцца ад сябе і возьме крыж свой, і ўслед за Мной ідзе.

35. Бо хто хоча душу сваю ўратаваць, той страціць яе; а хто страціць душу сваю дзеля Мяне і Евангелля, той уратуе яе.

36. Бо якую карысць будзе мець чалавек, калі ён здабудзе ўвесь свет, а пашкодзіць душы сваёй?

37. Альбо які выкуп дасць чалавек за душу сваю?

38. Бо хто пасаромеецца Мяне і слоў Маіх перад родам гэтым пралюбадзейным і грэшным, таго і Сын Ча-

(35) Мф. 10, 39; 16, 25. Лк. 9, 24. Ін. 12, 25. (36) Мф. 16, 26. Лк. 9, 25. (37) Пс. 48, 9. Мф. 16, 26. (38) Мф. 10, 32, 33; 16-27. Лк. 9, 26; 12, 9. 1 Ін. 2, 23. Рым. 1, 16. 2 Цім. 1, 8; 2, 12.

ἐπαισχυνθήσεται αὐτόν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ Πατρὸς Αὐτοῦ μετὰ τῶν Ἀγγέλων τῶν ἁγίων.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ Θ' (ἔννατον).

Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἰσί τινες τῶν ὧδε ἑστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

2. Καὶ μεθ' ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνους· καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν.

3. Καὶ τὰ ἱμάτια Αὐτοῦ ἐγένετο στίλβοντα, λευκὰ λίαν ὡς χιών, οἷα γναφεὺς ἐπὶ της γῆς οὐ δύναται λευκᾶναι.

4. Καὶ ὤφθη αὐτοῖς Ἡλίας σὺν Μωϋσῃ· καὶ ἦσαν συλλαλουντες τῷ Ἰησοῦ.

5. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ· Ῥαββί, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, Σοὶ μίαν καὶ Μωϋσῇ μίαν καὶ Ἡλίᾳ μίαν.

6. Οὐ γὰρ ᾔδει τί λαλήσῃ· ἦσαν γὰρ ἔκφοβοι.

7. Καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς· καὶ ἦλθε φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ Υἱός Μου ὁ ἀγαπητός· Αὐτοῦ ἀκούετε.

8. Καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι, οὐκέτι οὐδένα εἶδον, ἀλλὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν.

є҆гда̀ прїи́детъ во сла́вѣ О҃ца̀ Своегѡ̀ со А҆́гг҃лы ст҃ы́ми.

ГЛАВА̀ д҃.

И҆ гл҃гола́ше и҆̀мъ: а҆ми́нь гл҃го́лю ва́мъ, ꙗ҆́кѡ сꙋ́ть нѣ́цыи ѿ здѣ̀ стоѧ́щихъ, и҆̀же не и҆́мꙋтъ вкꙋси́ти сме́рти, до́ндеже ви́дѧтъ Црⷭ҇твїе Бж҃їе прише́дшее въ си́лѣ.

в҃. И҆ по ше́сти днե́хъ поѧ́тъ І҆и҃съ Петра̀ и҆ І҆а́кѡва и҆ І҆ѡа́нна, и҆ возведѐ и҆̀хъ на го́рꙋ высо́кꙋ ѻ҆со́бь є҆ди́ны: и҆ преѡбрази́сѧ пред̾ ни́ми.

г҃. И҆ ри́зы Є҆гѡ̀ бы́ша блеща́щасѧ, бѣ́лы ѕѣлѡ̀ ꙗ҆́кѡ снѣ́гъ, ꙗ҆̀цѣ́хъ же не мо́жетъ бѣли́лникъ ѹ҆бѣли́ти на земли̇̀.

д҃. И҆ ꙗ҆ви́сѧ и҆̀мъ И҆лїа̀ съ Мѡѷсе́емъ: и҆ бѣ́ста со І҆и҃сомъ глаго́лющa.

є҃. И҆ ѿвѣща́въ Пе́тръ глаго́ла І҆и҃сови: Ра́вві, добро̀ є҆́сть на́мъ здѣ̀ бы́ти: и҆ сотвори́мъ кро́вы трѝ, Тебѣ̀ є҆ди́нъ, и҆ Мѡѷсе́еви є҆ди́нъ, и҆ И҆лїи̇̀ є҆ди́нъ.

ѕ҃. Не вѣ́дѧше бо, что̀ рещѝ: бѧ́хꙋ бо пристра́шни.

з҃. И҆ бы́сть ѻ҆́блакъ ѡ҆сѣнѧ́ѧ и҆̀хъ: и҆ прїи́де гла́съ и҆з̾ ѻ҆́блака, гл҃го́лѧ: Се́й є҆́сть Сн҃ъ Мо́й возлю́бленный: Тогѡ̀ послꙋ́шайте.

и҃. И҆ внеза́пꙋ воззрѣ́вше, ктомꙋ̀ никого́же ви́дѣша, то́кмѡ І҆и҃са є҆ди́наго съ собо́ю.

(1) Мф. 16, 28. Лк. 9, 27. (2) Мф. 17, 1. Лк. 9, 28. (3) Дан. 7, 9. Мф. 17, 2; 28, 3. Лк. 9, 29. (4) Мф. 17, 3. Лк. 9, 30-31.

ческій, когда пріидетъ въ славѣ Отца Своего со святыми Ангелами.

лавечы пасаромеецца, калі прыйдзе ў славе Айца Свайго з ангеламі святымі.

ГЛАВА 9.

И сказалъ имъ: истинно говорю вамъ: есть нѣкоторые изъ стоящихъ здѣсь, которые не вкусятъ смерти, какъ уже увидятъ Царствіе Божіе, пришедшее въ силѣ.

2. И по прошествіи дней шести, взялъ Іисусъ Петра, Іакова и Іоанна, и возвелъ на гору высокую особо ихъ однихъ, и преобразился предъ ними.

3. Одежды Его сдѣлались блистающими, весьма бѣлыми, какъ снѣгъ, какъ на землѣ бѣлильщикъ не можетъ выбѣлить.

4. И явился имъ Илія съ Моисеемъ; и бесѣдовали съ Іисусомъ.

5. При семъ Петръ сказалъ Іисусу: Равви! хорошо намъ здѣсь быть; сдѣлаемъ три кущи: Тебѣ одну, Моисею одну, и одну Иліи.

6. Ибо не зналъ, что̀ сказать; потому что они были въ страхѣ.

7. И явилось облако, осѣняющее ихъ, и изъ облака исшелъ гласъ, глаголющій: Сей есть Сынъ Мой возлюбленный: Его слушайте.

8. И внезапно посмотрѣвши вокругъ, никого болѣе съ собою не видѣли, кромѣ одного Іисуса.

РАЗДЗЕЛ IX

І сказаў ім: праўду кажу вам, ёсць сярод тых, што стаяць тут, некаторыя, хто не зазнае смерці, пакуль не ўбачыць Царства Божага, якое прыйдзе ў сіле.

2. І праз шэсць дзён узяў Іісус Пятра, Іакава ды Іаана і ўзвёў іх на гару высокую адных асобна, і перамяніўся перад імі.

3. І ўбранне Яго стала бліскучым і надзвычай белым, як снег, такім, як бялільшчык на зямлі не можа выбеліць.

4. І явіўся ім Ілія з Маісеем; і размаўлялі з Іісусам:

5. І, азваўшыся, Пётр сказаў Іісусу: Раввi*! добра нам тут быць, зробім тры шатры, Табе адзін, Маісею адзін і адзін Іліі.

6. Бо не ведаў, што сказаць, таму што яны былі перапалохаліся.

7. І ўзнікла воблака, ахінаючы іх, і з воблака пачуўся голас: гэта Сын Мой Узлюблены; Яго слухайце.

8. І нечакана, агледзеўшыся навокал, нікога больш не ўбачылі, толькі Іісуса аднаго каля сябе.

*літаральна: настаўнік мой

(5) Мф. 17, 4. Лк. 9, 33. (7) Друг. 18, 15. Мф. 3, 17; 17, 5. Лк. 9, 34-35. (8) Мф. 17, 8. Лк. 9, 36.

9. Καταβαινόντων δὲ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, διεστείλατο αὐτοῖς, ἵνα μηδενὶ διηγήσωνται, ἃ εἶδον, εἰ μὴ ὅταν ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου εκ νεκρῶν ἀναστῇ.

10. Καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτοὺς, συζητοῦντες τί ἐστι, τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι.

11. Καὶ ἐπηρώτων Αὐτὸν, λέγοντες· ὅτι λέγουσιν οἱ γραμματεῖς, ὅτι Ἡλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον;

12. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Ἡλίας μὲν ἐλθὼν πρωτον ἀποκαθιστᾷ πάντα· καὶ πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν Υἱὸν τοῦ Ἀνθρώπου, ἵνα πολλὰ πάθῃ καὶ ἐξουδενωθῇ.

13. Ἀλλὰ λέγω ὑμῖν, ὅτι καὶ Ηλίας ἐλήλυθε, καὶ ἐποίησαν αὐτῳ, ὅσα ἠθέλησαν, καθὼς γέγραπται ἐπ᾽ αὐτόν.

14. Καὶ ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς, εἶδεν ὄχλον πολὺν περὶ αὐτοὺς, καὶ γραμματεῖς συζητοῦντας αὐτοῖς.

15. Καὶ εὐθέως πᾶς ὁ ὄχλος ἰδὼν Αὐτὸν ἐξεθαμβήθη, καὶ προστρέχοντες ἠσπάζοντο Αὐτόν.

16. Καὶ ἐπηρώτησε τοὺς γραμματεῖς· τί συζητεῖτε πρὸς αὐτούς;

17. Καὶ ἀποκριθεὶς εἷς ἐκ τοῦ οχλου εἶπε· Διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱον μου πρός Σε, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον·

18. καὶ ὅπου ἂν αὐτὸν καταλάβῃ, ῥήσσει αὐτὸν καὶ ἀφρίζει, καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ, καὶ ξηραίνεται. Καὶ εἶπον τοῖς μαθηταῖς Σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ οὐκ ἴσχυσαν.

ѳ҃. Сходѧ́щымъ же и҆̀мъ съ горы̀, запретѝ и҆̀мъ, да никомꙋ́же повѣ́датъ, ꙗ҆̀же ви́дѣша, то́кмѡ є҆гда̀ Сн҃ъ Чл҃вѣ́ческїй и҆з̾ ме́ртвыхъ воскр҃снетъ.

і҃. И҆ сло́во ᲂу҆держа́ша въ себѣ̀, стѧза́ющесѧ, что̀ є҆́сть, є҆́же и҆з̾ ме́ртвыхъ воскр҃снꙋ́ти.

а҃і. И҆ вопроша́хꙋ Є҆го̀, глаго́люще: ка́кѡ глаго́лютъ кни́жницы, ꙗ҆́кѡ Илі́и подоба́етъ прїитѝ пре́жде;

в҃і. О҆́нъ же ѿвѣща́въ речѐ и҆̀мъ: Илїа̀ ᲂу҆́бѡ прише́дъ пре́жде, ᲂу҆стро́итъ всѧ̑: и҆ ка́кѡ є҆́сть пи́сано ѡ҆ Сн҃ѣ Чл҃вѣ́честѣмъ, да мно́гѡ пострада́етъ и҆ ᲂу҆ничиже́нъ бꙋ́детъ.

г҃і. Но гл҃голю ва́мъ, ꙗ҆́кѡ и҆ Илїа̀ прїи́де, и҆ сотвори́ша є҆мꙋ̀, є҆ли̑ка хотѣ́ша, ꙗ҆́коже є҆́сть пи́сано ѡ҆ не́мъ.

д҃і. И҆ прише́дъ ко ᲂу҆чн҃кѡ́мъ, ви́дѣ наро́дъ мно́гъ ѡ҆ ни́хъ, и҆ кни́жники стѧза́ющасѧ съ ни́ми.

є҃і. И҆ а҆́бїе ве́сь наро́дъ ви́дѣвъ Є҆го̀ ᲂу҆жасе́сѧ, и҆ притеку́ще цѣлова́хꙋ Є҆го̀.

ѕ҃і. И҆ вопросѝ кни́жники: что̀ стѧза́етесѧ къ себѣ̀;

з҃і. И҆ ѿвѣща́въ є҆ди́нъ ѿ наро́да речѐ: Оу҆чт҃лю, приведо́хъ сы́на моего̀ къ Тебѣ̀, и҆мꙋ́ща дꙋ́ха нѣ́ма:

и҃і. и҆ и҆дѣ́же коли́ждо и҆́метъ є҆го̀, разбива́етъ є҆го̀, и҆ пѣ́ны тещи́тъ, и҆ скреже́щетъ зꙋбы̀ свои́ми, и҆ ѡ҆цѣпенѣва́етъ. И҆ рѣ́хъ ᲂу҆чн҃кѡ́мъ Твои́мъ, да и҆зженꙋ́тъ є҆го̀, и҆ не возмого́ша.

(9) Мф. 17, 9. Лк. 9, 36. (11) Мал. 4, 5. Мф. 11, 14; 17, 10. (12) Пс. 21, 7-8. Іс. 53, 2-5. Дан. 9, 26. Мал. 4, 5-6. Мф. 17, 11.

9. Когда же сходили они съ горы, Онъ не велѣлъ никому разсказывать о томъ, что̀ видѣли, доколѣ Сынъ Человѣческій не воскреснетъ изъ мертвыхъ.

10. И они удержали это слово, спрашивая другъ друга, что̀ значитъ: воскреснуть изъ мертвыхъ.

11. И спросили Его: какъ же книжники говорятъ, что Иліи надлежитъ прійти прежде?

12. Онъ сказалъ имъ въ отвѣтъ: правда, Илія долженъ прійти прежде и устроить все; и Сыну Человѣческому, какъ написано о Немъ, *надлежитъ* много пострадать и быть уничижену.

13. Но говорю вамъ, что и Илія пришелъ, и поступили съ нимъ, какъ хотѣли, какъ написано о немъ.

14. Пришедъ къ ученикамъ, увидѣлъ много народа около нихъ и книжниковъ, спорящихъ съ ними.

15. Тотчасъ, увидѣвъ Его весь народъ изумился, и подбѣгая привѣтствовали Его.

16. Онъ спросилъ книжниковъ: о чемъ спорите съ ними?

17. Одинъ изъ народа сказалъ въ отвѣтъ: Учитель! я привелъ Тебѣ сына моего, одержимаго духомъ нѣмымъ:

18. гдѣ ни схватываетъ его, повергаетъ его на землю, и онъ испускаетъ пѣну, и скрежещетъ зубами своими, и цѣпенѣетъ. Говорилъ я ученикамъ Твоимъ, чтобы изгнали его, и они не могли.

9. І калі яны сыходзілі з гары, загадаў ім нікому не казаць, што бачылі, пакуль Сын Чалавечы не ўваскрэсне з мёртвых.

10. І захавалі ў сабе гэтае слова, разважаючы між сабой: што значыць "уваскрэснуць" з мёртвых?

11. І пыталіся ў Яго, кажучы: як гэта кніжнікі гавораць, што Ілія павінен прыйсці раней?

12. А Ён сказаў ім у адказ: Ілія сапраўды, прыйшоўшы раней, узновіць усё; а як жа напісана пра Сына Чалавечага, — што многа адпакутуе і зняважаны будзе?

13. Але кажу вам, што і Ілія прыйшоў, і ўчынілі з ім, што хацелі, як напісана пра яго.

14. І, прыйшоўшы да вучняў, убачыў шмат народу вакол іх і кніжнікаў, што спрачаліся з імі.

15. І адразу ўвесь народ, убачыўшы Яго, уразіўся і, падбягаючы, віталі Яго.

16. І спытаўся Ён у кніжнікаў: пра што спрачаецеся з імі?

17. Адзін з натоўпу сказаў у адказ: Настаўнік! Я прывёў да Цябе сына майго, які мае ў сабе духа нямога;

18. і дзе ні схопіць яго, кідае яго, і ён пену пускае і скрыгоча зубамі і дранцвее; і прасіў я вучняў Тваіх, каб выгналі яго, ды яны не змаглі.

Флп. 2, 7-8. (13) Мал. 4, 5. Мф. 11, 14; 17, 12. (14) Мф. 17, 14. Лк. 9, 37. (17) Мф. 17, 14. Лк. 9, 38. (18) Мф. 17, 15-16. Лк. 9, 39-40.

19. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ, λέγει· ὦ γενεὰ ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; Φέρετε αὐτὸν πρός Με.

20. Καὶ ἤνεγκαν αὐτον πρὸς Αὐτόν. Καὶ ἰδὼν Αὐτὸν, εὐθέως τὸ πνεῦμα ἐσπάραξεν αὐτόν· καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκυλίετο ἀφρίζων.

21. Καὶ ἐπηρώτησε τὸν πατέρα αὐτοῦ· πόσος χρόνος ἐστὶν, ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; Ὁ δὲ εἶπε· παιδιόθεν·

22. καὶ πολλάκις αὐτὸν καὶ εἰς πῦρ ἔβαλε καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλ' εἴ τι δύνασαι, βοήθησον ἡμῖν, σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς.

23. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· τὸ εἰ δύνασαι πιστεῦσαι, πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι.

24. Καὶ εὐθέως κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου, μετὰ δακρύων ἔλεγε· πιστεύω, Κύριε· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ.

25. Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος, ἐπετίμησε τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, λέγων αὐτῷ· τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλον καὶ κωφὸν, Ἐγώ σοι ἐπιτάσσω· ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ, καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αυτον.

26. Καὶ κράξαν, καὶ πολλὰ σπαράξαν αὐτὸν, ἐξῆλθε· καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρὸς, ὥστε πολλοὺς λέγειν, ὅτι ἀπέθανεν.

27. Ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας αὐτὸν τῆς χειρὸς, ἤγειρεν αὐτόν· καὶ ἀνέστη.

ѳі. Ѻнъ же ѿвѣщавъ ємꙋ глагола: ѽ роде невѣренъ, доколѣ въ васъ бꙋдꙋ; доколѣ терплю вы; Приведите єго ко Мнѣ.

к. И приведоша єго къ Немꙋ. И видѣвъ Єго, абїе дꙋхъ стрясе єго: и падъ на земли, валяшеся пѣны теща.

ка. И вопроси отца єгѡ: колико лѣтъ єсть, ѿнелѣже сїе бысть ємꙋ; Ѻнъ же рече: издѣтска:

кв. и многажды во огнь вверже єго, и въ воды, да погꙋбитъ єго: но аще что можеши, помози намъ, милосердовавъ ѡ насъ.

кг. Іисъ же рече ємꙋ: єже аще что можеши вѣровати, вся возможна вѣрꙋющемꙋ.

кд. И абїе возопивъ отецъ отрочате, со слезами глаголаше: вѣрꙋю, Гди: помози моемꙋ невѣрїю.

ке. Видѣвъ же Іисъ, ꙗко сристется народъ, запрети дꙋхꙋ нечистомꙋ, глаголя ємꙋ: дꙋше нѣмый и глꙋхїй, Азъ ти повелѣваю: изыди из негѡ, и ктомꙋ не вниди въ него.

кѕ. И возопивъ, и много пробꙋжався, изыде: и бысть ꙗкѡ мертвъ, ꙗкоже мнѡзѣмъ глаголати, ꙗкѡ оумре.

кз. Іисъ же ємь єго за рꙋкꙋ, воздвиже єго: и воста.

(19) Мф. 17, 17. Лк. 9, 41. (20) Лк. 9, 42. (22) Мф. 17, 15.

19. Отвѣчая ему, Іисусъ сказалъ: о, родъ невѣрный! доколѣ буду съ вами? доколѣ буду терпѣть васъ? Приведите его ко Мнѣ.

20. И привели его къ Нему. Какъ скоро *бѣсноватый* увидѣлъ Его, духъ сотрясъ его; онъ упалъ на землю, и валялся испуская пѣну.

21. И спросилъ *Іисусъ* отца его: какъ давно это сдѣлалось съ нимъ? Онъ сказалъ: съ дѣтства;

22. и многократно *духъ* бросалъ его и въ огонь и въ воду, чтобы погубить его; но, если что̀ можешь, сжалься надъ нами, и помоги намъ.

23. Іисусъ сказалъ ему: если сколько нибудь можешь вѣровать, все возможно вѣрующему.

24. И тотчасъ отецъ отрока воскликнулъ со слезами: вѣрую, Господи! помоги моему невѣрію.

25. Іисусъ, видя, что сбѣгается народъ, запретилъ духу нечистому, сказавъ ему: духъ нѣмый и глухій! Я повелѣваю тебѣ, выйди изъ него, и впредь не входи въ него.

26. И вскрикнувъ, и сильно сотрясши его, вышелъ; и онъ сдѣлался какъ мертвый, такъ-что многіе говорили, что онъ умеръ.

27. Но Іисусъ, взявъ за руку, поднялъ его; и онъ всталъ.

19. Адказваючы яму, Ісус кажа: о, родзе бязверны! дакуль буду з вамі? дакуль буду цярпець вас? прывядзіце яго да Мяне.

20. І прывялі таго да Яго. І, убачыўшы Яго, дух адразу затрос таго, і той, упаўшы на зямлю, качаўся, пускаючы пену.

21. І запытаўся *Ісус* у бацькі яго: як даўно гэта здарылася з ім. Той жа сказаў: з дзяцінства;

22. і часта *дух* і ў агонь кідаў яго, і ў ваду, каб загубіць яго; але, як што можаш, дапамажы нам, зжаліўшыся над намі.

23. А Ісус сказаў яму: калі можаш вераваць, усё магчыма для таго, хто веруе.

24. І адразу, усклікнуўшы, хлопцаў бацька са слязьмі сказаў: верую, Госпадзі! памажы майму нявер'ю!

25. Ісус, убачыўшы, што збягаецца народ, забараніў духу нячыстаму, кажучы яму: дух нямы і глухі, Я загадваю табе, выйдзі з яго і больш не ўваходзь у яго!

26. І, ускрыкнуўшы і моцна скалануўшы яго, *той* выйшаў; а ён зрабіўся як мёртвы, так што многія казалі: ён памёр.

27. Але Ісус, узяўшы яго за руку, падняў яго; і ён устаў.

(23) Мф. 17, 20; 21, 22. Мк. 11, 23. Лк. 17, 6. Ін. 11, 40. (24) Лк. 17, 5.

28. Καὶ εἰσελθόντα Αὐτὸν εἰς οἶκον, οἱ μαθηταὶ Αὐτοῦ ἐπηρώτων Αὐτὸν κατ' ἰδίαν· ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό;
29. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.
30. Καὶ ἐκεῖθεν ἐξελθόντες παρεπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας· καὶ οὐκ ἤθελεν, ἵνα τις γνῷ·
31. Ἐδίδασκε γὰρ τοὺς μαθητὰς Αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, ὅτι ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν Αὐτόν· καὶ ἀποκτανθεὶς, τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.
32. Οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο Αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.
33. Καὶ ἦλθεν εἰς Καπερναούμ· καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος, ἐπηρώτα αὐτούς· τί ἐν τῇ ὁδῷ πρὸς ἑαυτοὺς διελογίζεσθε;
34. Οἱ δὲ ἐσιώπων· πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ, τίς μείζων.
35. Καὶ καθίσας, ἐφώνησε τοὺς δώδεκα, καὶ λέγει αὐτοῖς· εἴ τις θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος καὶ πάντων διάκονος.
36. Καὶ λαβὼν παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν· καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὸ, εἶπεν αὐτοῖς·
37. Ὃς ἐὰν ἓν τῶν τοιούτων παιδίων δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί Μου, Ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἐὰν Ἐμὲ δέξηται, οὐκ Ἐμὲ δέχεται, ἀλλὰ τὸν Ἀποστείλαντά Με.
38. Ἀπεκρίθη δὲ Αὐτῷ ὁ Ἰωάννης, λέγων· Διδάσκαλε, εἴδο-

кн. И вшедшꙋ Емꙋ въ домъ, ѹченицы Его вопрошахꙋ Его единаго: ꙗкѡ мы не возмогохомъ изгнати его;
кѳ. И рече имъ: сей родъ ничимже можетъ изыти, токмѡ молитвою и постомъ.
л. И ѿтꙋдꙋ изшедше, идахꙋ сквозѣ Галилею: и не хотяше, да кто ѹвѣсть.
ла. Ѹчаше бо ѹченики Своя, и глаголаше имъ, ꙗкѡ Сынъ Человѣческій преданъ бꙋдетъ въ рꙋцѣ человѣчестѣ, и ѹбіютъ Его: и ѹбіенъ бывъ, въ третій день воскреснетъ.
лв. Они же не разꙋмѣвахꙋ глагола, и бояхꙋся Его вопросити.
лг. И пріиде въ Капернаꙋмъ: и въ домꙋ бывъ, вопрошаше ихъ: что на пꙋти въ себѣ помышляете;
лд. Они же молчахꙋ: дрꙋгъ ко дрꙋгꙋ бо стязашася на пꙋти, кто (есть) болій.
ле. И сѣдъ пригласи Обанадесяте, и глагола имъ: аще кто хощетъ старѣй быти, да бꙋдетъ всѣхъ меньшій, и всѣмъ слꙋга.
лѕ. И пріемь отроча, постави е посредѣ ихъ: и ѡбемь е, рече имъ:
лз. Иже аще едино таковыхъ отрочатъ пріиметъ во имя Мое, Мене пріемлетъ: а иже Мене пріемлетъ, не Мене пріемлетъ, но Пославшаго Мя.
ли. Ѿвѣща Емꙋ Іѡаннъ, глаголя: Ѹчителю, видѣхомъ нѣкоего

(28) Мф. 17, 19. (29) Мф. 17, 21. (31) Мф. 16, 21; 17, 22-23. Лк. 9, 22, 44; 24, 7. (34) Мф. 18, 1. Лк. 9, 46; 22, 24.

28. И какъ вошелъ *Іисусъ* въ домъ, ученики Его спрашивали Его наединѣ: почему мы не могли изгнать его?	**28. І калі ўвайшоў *Ісус* у дом, вучні Яго пыталіся ў Яго асобна: чаму мы не здолелі выгнаць яго?**
29. И сказалъ имъ: сей родъ не можетъ выйти иначе, какъ отъ молитвы и поста.	**29. І сказаў ім: гэты род ні ад чаго іншага не можа выйсці, толькі ад малітвы і посту.**
30. Вышедши оттуда, проходили чрезъ Галилею; и Онъ не хотѣлъ, чтобы кто узналъ.	**30. І, выйшаўшы адтуль, праходзілі праз Галілею, і Ён не хацеў, каб хто даведаўся.**
31. Ибо училъ Своихъ учениковъ и говорилъ имъ, что Сынъ Человѣческій преданъ будетъ въ руки человѣческія, и убьютъ Его, и по убіеніи въ третій день воскреснетъ.	**31. Бо навучаў вучняў Сваіх і гаварыў ім, што Сын Чалавечы аддадзены будзе ў рукі чалавечыя і заб'юць Яго, і забіты, Ён на трэці дзень уваскрэсне.**
32. Но они не разумѣли сихъ словъ, а спросить Его боялись.	**32. Але яны не разумелі *гэтага* слова, і баяліся ў Яго спытацца.**
33. Пришелъ въ Капернаумъ; и когда былъ въ домѣ, спросилъ ихъ: о чемъ дорогою разсуждали между собою? * venit (Θ. Беза)	**33. І прыйшоў у Капернаум; і калі ў доме быў, запытаўся ў іх: пра што дарогай вы разважалі між сабою?**
34. Они молчали; потому что дорогою разсуждали между собою, кто больше.	**34. Яны ж маўчалі, бо ў дарозе спрачаліся адзін з адным, хто большы.**
35. И сѣвъ призвалъ двѣнадцать и сказалъ имъ: кто хочетъ быть первымъ, будь изъ всѣхъ послѣднимъ и всѣмъ слугою.	**35. І, сеўшы, паклікаў дванаццаць і сказаў ім: калі хто хоча першым быць, няхай будзе з усіх апошнім і ўсім слугою.**
36. И взявъ дитя, поставилъ его посреди ихъ и, обнявъ его, сказалъ имъ:	**36. І, узяўшы дзіця, паставіў яго пасярод іх і, абняўшы яго, сказаў ім:**
37. кто приметъ одно изъ такихъ дѣтей во имя Мое, тотъ принимаетъ Меня; а кто Меня приметъ, тотъ не Меня принимаетъ, но Пославшаго Меня.	**37. хто прыме адно з такіх дзяцей у імя Маё, той Мяне прыме, а хто Мяне прыме, той не Мяне прымае, але Таго, Хто паслаў Мяне.**
38. При семъ Іоаннъ сказалъ: Учитель! мы видѣли человѣка,	**38. Азваўся да Яго Іаан, гаворачы: Настаўнік! мы бачылі чалавека, што**

(35) Мф. 20, 26-27. Мк. 10, 43-44. Лк. 9, 48; 22, 26. (36) Мф. 18, 2. Мк. 10, 16. Лк. 9, 47. (37) Мф. 10, 40; 18, 5. Лк. 9, 48.

μέν τινα ἐν τῷ ὀνόματί Σου ἐκβάλ-
λοντα δαιμόνια, ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ
ἡμῖν· καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτὸν, ὅτι
οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν.
39. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε· μὴ
κωλύετε αὐτόν· οὐδεὶς γάρ ἐστιν
ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί
Μου, καὶ δυνήσεται ταχὺ κακολο-
γῆσαι Με.
40. Ὃς γὰρ οὐκ ἔστι καθ' ὑμῶν,
ὑπὲρ ὑμων ἐστιν.
41. Ὃς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς
ποτήριον ὕδατος ἐν τῷ ὀνόματί Μου,
ὅτι Χριστοῦ ἐστε, ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.
42. Καὶ ὃς ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα
τῶν μικρῶν τῶν πιστευόντων εἰς
Ἐμὲ, καλόν ἐστιν αὐτῷ μᾶλλον, εἰ
περίκειται λίθος μυλικὸς περὶ τὸν
τράχηλον αὐτοῦ, καὶ βέβληται εἰς
τὴν θάλασσαν.
43. Καὶ ἐὰν σκανδαλίζῃ σε ἡ
χείρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν· καλόν
σοι ἐστὶ κυλλὸν εἰς τὴν ζωὴν εἰσελ-
θεῖν, ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα
ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ
πῦρ τὸ ἄσβεστον,
44. ὅπου ὁ σκώληξ αὐτων οὐ
τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται.
45. Καὶ ἐὰν ὁ πούς σου σκαν-
δαλίζῃ σε, ἀπόκοψον αὐτόν· καλόν
ἐστί σοι εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν
χωλὸν, ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα
βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ
πῦρ τὸ ἄσβεστον,
46. ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ
τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται.
47. Καὶ ἐὰν ὀφθαλμός σου
σκανδαλίζῃ σε, ἔκβαλε αὐτόν· καλόν

и҆́менемъ Твои́мъ и҆згонѧ́ща бѣ́сы,
и҆̀же не хо́дитъ по на́съ: и҆ воз-
бранѧ́хомъ є҆мꙋ̀, ꙗ҆́кѡ не послѣ́-
дꙋетъ на́мъ.
л҃д. І҆и҃съ же речѐ: не брани́те
є҆мꙋ̀: никто́же бо є҆́сть, и҆̀же со-
твори́тъ си́лꙋ ѡ҆ и҆́мени Моє́мъ, и҆
возмо́жетъ вско́рѣ ѕлосло́вити Мѧ̀.
м҃. И҆̀же бо нѣ́сть на вы̀, по
ва́съ є҆́сть.
м҃а. И҆̀же бо а҆́ще напои́тъ вы̀
ча́шею воды̀ во и҆́мѧ Моѐ, ꙗ҆́кѡ
Хрⷭ҇то́вы є҆стѐ, а҆ми́нь глаго́лю ва́мъ,
не погꙋби́тъ мзды̀ своеѧ̀.
м҃в. И҆ и҆̀же а҆́ще соблазни́тъ є҆ди́-
наго ѿ ма́лыхъ си́хъ вѣ́рꙋющихъ
въ Мѧ̀, до́брѣе є҆́сть є҆мꙋ̀ па́че,
а҆́ще ѡ҆бложи́тъ ка́мень же́рновный
ѡ҆ вы́и є҆гѡ̀, и҆ вве́рженъ бꙋ́детъ въ
мо́ре.
м҃г. И҆ а҆́ще соблажнѧ́етъ тѧ̀ рꙋка̀
твоѧ̀, ѿсѣцы̀ ю҆̀: до́брѣе тѝ є҆́сть
бѣ́дникꙋ въ живо́тъ вни́ти, не́же
ѻ҆́бѣ рꙋцѣ̀ и҆мꙋ́щꙋ вни́ти въ гее́ннꙋ,
во ѻ҆́гнь неꙋгаса́ющїй,
м҃д. И҆дѣ́же че́рвь и҆́хъ не ꙋ҆ми-
ра́етъ, и҆ ѻ҆́гнь не ꙋ҆гаса́етъ.
м҃е. И҆ а҆́ще нога̀ твоѧ̀ соблаж-
нѧ́етъ тѧ̀, ѿсѣцы̀ ю҆̀: до́брѣе тѝ
є҆́сть вни́ти въ живо́тъ хромꙋ̀, не́же
двѣ̀ но́зѣ и҆мꙋ́щꙋ вве́рженꙋ бы́ти
въ гее́ннꙋ, во ѻ҆́гнь неꙋгаса́ющїй,
м҃ѕ. И҆дѣ́же че́рвь и҆́хъ не ꙋ҆ми-
ра́етъ, и҆ ѻ҆́гнь не ꙋ҆гаса́етъ.
м҃з. И҆ а҆́ще ѻ҆́ко твоѐ соблаж-
нѧ́етъ тѧ̀, и҆сткнѝ є҆̀: до́брѣе тѝ

(38) Лік. 11, 27, 28. Лк. 9, 49. (39) 1 Кар. 12, 3. (40) Мф. 12, 30. (41) Мф. 10, 42. (42) Мф. 18, 6. Лк. 17, 1-2.

который именемъ Твоимъ изгоняетъ бѣсовъ, а не ходитъ за нами; и запретили ему, потому что не ходитъ за нами.	імем Тваім выганяе дэманаў, але не ходзіць за намі, і мы забаранілі яму, бо не ходзіць за намі.
39. Іисусъ сказалъ: не запрещайте ему; ибо никто, сотворившій чудо именемъ Моимъ, не можетъ вскорѣ злословить Меня.	39. Ісус жа сказаў: не забараняйце яму, бо няма таго, хто стварыў бы цуд у імя Маё і мог бы неўзабаве зняважыць Мяне,
40. Ибо кто не противъ васъ, тотъ за васъ.	40. бо хто не супраць вас, той за вас.
41. И кто напоитъ васъ чашею воды во имя Мое, потому что вы Христовы, истинно говорю вамъ, не потеряетъ награды своей.	41. І хто напоіць вас чашай вады ў імя таго, што вы Хрыстовы, праўду кажу вам: не страціць узнагароды сваёй.
42. А кто соблазнитъ одного изъ малыхъ сихъ, вѣрующихъ въ Меня, тому лучше было бы, если бы повѣсили ему жерновный камень на шею и бросили его въ море.	42. А хто спакусіць аднаго з малых гэтых, што веруюць у Мяне, таму лепей было б, калі б павесілі жарнавы камень на шыю яго і ўкінулі яго ў мора.
43. И если соблазняетъ тебя рука твоя, отсѣки ее; лучше тебѣ увѣчному войти въ жизнь, нежели съ двумя руками идти въ геенну, въ огонь неугасимый,	43. І калі спакушае цябе рука твая, адсячы яе: лепей табе калекам увайсці ў жыццё, чым, дзве рукі маючы, пайсці ў геену, у агонь незгасальны,
44. гдѣ червь ихъ не умираетъ, и огонь не угасаетъ.	44. дзе чарвяк іх не ўмірае і агонь не згасае.
45. И если нога твоя соблазняетъ тебя, отсѣки ее; лучше тебѣ войти въ жизнь хромому, нежели съ двумя ногами быть ввержену въ геенну, въ огонь неугасимый,	45. І калі нага твая спакушае цябе, адсячы яе: лепей табе ўвайсці ў жыццё кульгавым, чым, дзве нагі маючы, быць укінутым у геену, у агонь незгасальны,
46. гдѣ червь ихъ не умираетъ, и огонь не угасаетъ.	46. дзе чарвяк іх не ўмірае і агонь не згасае.
47. И если глазъ твой соблазняетъ тебя, вырви его; лучше	47. І калі вока тваё спакушае цябе, вырві яго: лепей табе аднавокім

(43) Друг. 13, 6-8. Мф. 5, 30; 18, 8. (44) Іс. 66, 24. (45) Мф. 18, 8. (47) Мф. 5, 29; 18, 9.

σοι ἐστὶ μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρὸς,

48. ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται.

49. Πᾶς γὰρ πυρὶ ἁλισθήσεται, καὶ πᾶσα θυσία ἁλὶ ἁλισθήσεται.

50. Καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας ἄναλον γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; Ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς ἅλας, καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ Ι' (δεκατόν).

Κἀκεῖθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὅρια της Ἰουδαίας, διὰ τοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου. Καὶ συμπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς Αὐτόν· καὶ, ὡς εἰώθει, πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς.

2. Καὶ προσελθόντες οἱ φαρισαῖοι ἐπηρώτησαν Αὐτόν· εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολῦσαι; πειράζοντες Αὐτόν.

3. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· τί ὑμῖν ἐνετείλατο Μωϋσῆς;

4. Οἱ δὲ εἶπον· Μωϋσῆς ἐπέτρεψε βιβλίον ἀποστασίου γράψαι, καὶ ἀπολῦσαι.

5. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην.

6. Ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτοὺς ὁ Θεός.

7. Ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα·

є҆́сть со є҆ди́нѣмъ ѻ҆́комъ вни́ти въ Црⷭ҇твїе Бж҃їе, не́же двѣ̀ ѻ҆́чеси и҆мꙋ́щꙋ вве́рженꙋ бы́ти въ гее́ннꙋ ѻ҆́гненнꙋю,

м҃и. И҆дѣ́же че́рвь и҆́хъ не ᲂу҆мира́етъ, и҆ ѻ҆́гнь не ᲂу҆гаса́етъ.

м҃ѳ. Вса́къ бо ѻ҆гне́мъ ѡ҆соли́тсѧ, и҆ всѧ́ка же́ртва со́лїю ѡ҆соли́тсѧ.

н҃. До́бро со́ль: а҆́ще же со́ль не сла́на бꙋ́детъ, чи́мъ ѡ҆соли́тсѧ; И҆мѣ́йте со́ль въ себѣ̀, и҆ ми́ръ и҆мѣ́йте междꙋ̀ собо́ю.

ГЛАВА̀ і҃.

И҆ ѿтꙋ́дꙋ воста́въ пре́йде въ предѣ́лы Ї҆ꙋде́йскїѧ, ѡ҆б ѡ҆́нъ по́лъ Ї҆орда́на. И҆ снидо́шасѧ па́ки наро́ди къ Немꙋ̀: и҆ ꙗ҆́кѡ ѻ҆бы́чай и҆мѣ̀, па́ки ᲂу҆ча́ше и҆̀хъ.

в҃. И҆ пристꙋ́пльше фарїсе́е, вопроси́ша Его̀: а҆́ще досто́итъ мꙋ́жꙋ женꙋ̀ пꙋсти́ти; и҆скꙋша́юще Его̀.

г҃. Ѻ҆́нъ же ѿвѣща́въ речѐ и҆̀мъ: что̀ ва́мъ заповѣ́да Мѡѷсе́й;

д҃. Ѻ҆ни́ же рѣ́ша: Мѡѷсе́й повелѣ̀ кни́гꙋ распꙋ́стнꙋю написа́ти, и҆ пꙋсти́ти.

є҃. И҆ ѿвѣща́въ Ї҆и҃съ речѐ и҆̀мъ: по жестосе́рдїю ва́шемꙋ написа̀ ва́мъ за́повѣдь сїю̀.

ѕ҃. Ѿ нача́ла же созда́нїѧ, мꙋ́жа и҆ женꙋ̀ сотвори́лъ ꙗ҆̀ є҆́сть Бг҃ъ.

з҃. Сегѡ̀ ра́ди ѡ҆ста́витъ человѣ́къ ѻ҆тца̀ своего̀ и҆ ма́терь:

(48) Іс. 66, 24. (49) Лев. 2, 13. Іез. 43, 24. (50) Мф. 5, 13. Лк. 14, 34. Рым. 12, 18; 14, 19. 2 Кар. 13, 11. Эф. 4, 29. Кал. 4, 6. Яўр. 12, 14.

тебѣ съ однимъ глазомъ войти въ Царствіе Божіе, нежели съ двумя глазами быть ввержену въ геенну огненную,

48. гдѣ червь ихъ не умираетъ, и огонь не угасаетъ.

49. Ибо всякій огнемъ осолится, и всякая жертва солью осолится.

50. Соль добрая *вещь*; но ежели соль не солона будетъ, чѣмъ вы ее поправите? Имѣйте въ себѣ соль, и миръ имѣйте между собою.

ГЛАВА 10.

Отправившись оттуда, приходитъ въ предѣлы Іудейскіе за Іорданскою стороною. Опять собирается къ Нему народъ; и по обычаю Своему, Онъ опять училъ ихъ.

2. Подошли фарисеи и спросили, искушая Его: позволительно ли разводиться мужу съ женою?

3. Онъ сказалъ имъ въ отвѣтъ: что̀ заповѣдалъ вамъ Моисей?

4. Они сказали: Моисей позволилъ писать разводное письмо, и разводиться.

5. Іисусъ сказалъ имъ въ отвѣтъ: по жестокосердію вашему онъ написалъ вамъ сію заповѣдь.

6. Въ началѣ же созданія, Богъ мужчину и женщину сотворилъ ихъ.

7. Посему оставитъ человѣкъ отца своего и мать

увайсці ў Царства Божае, чым два вокі маючы, быць укінутым у геену вогненную,

48. дзе чарвяк іх не ўмірае і агонь не згасае.

49. Бо кожны агнём асоліцца і кожная ахвяра соллю асоліцца.

50. Добрая *рэч* — соль; але калі соль несалёнай стане, чым яе паправіце? Майце соль у сабе, і мір майце між сабою.

РАЗДЗЕЛ X

І, выйшаўшы адтуль, прыходзіць у межы Іудзеі стараной заіарданскай. І збіраюцца зноў да Яго натоўпы, і, як звычайна, зноў вучыў іх.

2. І, падышоўшы, фарысеі спыталіся ў Яго, спакушаючы Яго: ці дазволена мужу разводзіцца з жонкай?

3. Ён жа сказаў ім у адказ: што запаведаў вам Маісей?

4. Яны сказалі: Маісей дазволіў напісаць разводны ліст і разводзіцца.

5. І, адказваючы, Іісус сказаў ім: з-за жорсткасці сэрца вашага ён напісаў вам гэтую запаведзь;

6. але ад пачатку стварэння мужчынам і жанчынай стварыў іх Бог.

7. Таму пакіне чалавек бацьку свайго і маці

(1) Мф. 19, 1. (2) Мф. 19, 3. (4) Друг. 24, 1. Мф. 5, 31; 19, 7. (6) Быц. 1, 27; 5, 2. Мф. 19, 4. (7) Быц. 2, 24. Мф. 19, 5. 1 Кар. 6, 16. Эф. 5, 31.

8. καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν· ὥστε οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ μία σάρξ.	и҃. и҆ прилѣпи́тсѧ къ женѣ̀ свое́й, и҆ бꙋ́дета о҆́ба въ пло́ть є҆ди́нꙋ: тѣ́мже ᲂу҆жѐ нѣ́ста два̀, но пло́ть є҆ди́на.
9. Ὃ οὖν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω.	ѳ҃. Є҆́же ᲂу҆̀бо Бг҃ъ сочета̀, человѣ́къ да не разлꙋча́етъ.
10. Καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ πάλιν οἱ μαθηταὶ Αὐτοῦ περὶ τοῦ αὐτοῦ ἐπηρώτησαν Αὐτόν.	і҃. И҆ въ домꙋ̀ па́ки ᲂу҆чн҃цы̀ Є҆гѡ̀ ѡ҆ се́мъ вопроси́ша Є҆го̀.
11. Καὶ λέγει αὐτοῖς· ὃς ἐὰν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν·	а҃і. И҆ гл҃го́ла и҆̀мъ: и҆́же а҆́ще пꙋ́ститъ женꙋ̀ свою̀, и҆ ѡ҆же́нитсѧ и҆но́ю, прелюбы̀ твори́тъ на ню̀:
12. καὶ ἐὰν γυνὴ ἀπολύσῃ τὸν ἄνδρα αὐτῆς, καὶ γαμηθῇ ἄλλῳ, μοιχᾶται.	в҃і. и҆ а҆́ще жена̀ пꙋ́ститъ мꙋ́жа, и҆ посѧ́гнетъ за и҆но́го, прелюбы̀ твори́тъ.
13. Καὶ προσέφερον Αὐτῷ παιδία, ἵνα ἅψηται αὐτῶν· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμων τοῖς προσφέρουσιν.	г҃і. И҆ принош́ахꙋ къ Немꙋ̀ дѣ́ти, да ко́снетсѧ и҆́хъ: ᲂу҆чн҃цы́ же прещ́ахꙋ принос́ѧщымъ.
14. Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἠγανάκτησε, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός Με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ.	д҃і. Ви́дѣвъ же І҆и҃съ, негодова̀, и҆ речѐ и҆̀мъ: ѡ҆ставите дѣте́й приходи́ти ко Мнѣ̀, и҆ не брани́те и҆̀мъ: таковы́хъ бо є҆́сть Цр҃твїе Бж҃їе.
15. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.	є҃і. А҆ми́нь гл҃ю ва́мъ: и҆́же а҆́ще не прїи́метъ Цр҃твїѧ Бж҃їѧ ꙗ҆́кѡ ѻ҆трочѧ̀, не и҆́мать вни́ти въ нѐ.
16. Καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ, τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτὰ, ηὐλόγει αὐτά.	ѕ҃і. И҆ ѡ҆бе́мь и҆̀хъ, возло́жь рꙋцѣ̀ на ни́хъ, бл҃гослов́ѧше и҆̀хъ.
17. Καὶ ἐκπορευομένου Αὐτοῦ εἰς ὁδὸν, προσδραμὼν εἷς καὶ γονυπετήσας Αὐτὸν, ἐπηρώτα Αὐτόν· Διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ποιήσω, ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;	з҃і. И҆ и҆сходѧ́щꙋ Є҆мꙋ̀ на пꙋ́ть, притѣ́къ нѣ́кїй и҆ поклони́всѧ на колѣ́нꙋ Є҆мꙋ̀, вопроша́ше Є҆го̀: Оу҆чт҃лю бл҃гі́й, что̀ сотворю̀, да живо́тъ вѣ́чный наслѣ́дствꙋю;

(8) Быц. 2, 24. 1 Кар. 6, 16. Эф. 5, 31. (9) Мф. 19, 6. 1 Кар. 7, 10-11. (11) Мф. 5, 32; 19, 9. Лк. 16, 18. Рым. 7, 3. (13) Мф. 19, 13. Лк. 18, 15.

8. и прилѣпится къ женѣ своей, и будутъ два одною плотью; такъ-что они уже не двое, но одна плоть.	8. і прылепіцца да жонкі сваёй, і будуць двое плоццю адною, так што яны ўжо не двое, але адна плоць.
9. Итакъ, что̀ Богъ сочеталъ, того человѣкъ да не разлучаетъ.	9. Дык вось, што Бог злучыў, таго чалавек хай не разлучае.
10. Въ домѣ ученики Его опять спросили Его о томъ же.	10. І ў доме вучні Яго зноў пра гэта спыталіся ў Яго.
11. Онъ сказалъ имъ: кто разведется съ женою своею, и женится на другой, тотъ прелюбодѣйствуетъ отъ нея;	11. І сказаў ім: хто развядзецца з жонкаю сваёю і ажэніцца з іншаю, той пралюбадзейнічае супраць яе;
12. и если жена разведется съ мужемъ своимъ и выйдетъ за другаго, прелюбодѣйствуетъ.	12. і калі жонка развядзецца з мужам сваім і выйдзе замуж за іншага, пралюбадзейнічае.
13. Приносили къ Нему дѣтей, чтобы Онъ прикоснулся къ нимъ; ученики же не допускали приносящихъ.	13. І прыносілі да Яго дзяцей, каб Ён дакрануўся да іх, а вучні забараняЛі тым, што прыносілі.
14. Увидѣвъ *то*, Іисусъ вознегодовалъ и сказалъ имъ: пустите дѣтей приходить ко Мнѣ, и не препятствуйте имъ; ибо таковыхъ есть Царствіе Божіе.	14. Убачыўшы, Ісус разгневаўся і сказаў ім: пусціце дзяцей прыходзіць да Мяне і не перашкаджайце ім; бо такіх ёсць Царства Божае.
15. Истинно говорю вамъ: кто не приметъ Царствія Божія, какъ дитя, тотъ не войдетъ въ него.	15. Праўду кажу вам: хто не пpыме Царства Божага, як дзіця, той не ўвойдзе ў яго.
16. И обнявъ ихъ, возложилъ руки на нихъ, и благословилъ ихъ.	16. І, абняўшы іх, усклаў рукі на іх і благаславіў іх.
17. Когда выходилъ Онъ въ путь, подбѣжалъ нѣкто, палъ предъ Нимъ на колѣни и спросилъ Его: Учитель благій! что̀ мнѣ дѣлать, чтобы наслѣдовать жизнь вѣчную?	17. І калі выходзіў Ён у дарогу, падбег нехта і, упаўшы на калені перад Ім, спытаўся ў Яго: Настаўнік добры! Што мне рабіць, каб унаследаваць жыццё вечнае?

(14) Мф. 18, 3-4; 19, 14. Лк. 18, 16. 1 Кар. 14, 20. 1 Пят. 2, 2. (15) Мф. 11, 25; 18, 3. (16) Мф. 19, 15. Мк. 9, 36. (17) Мф. 19, 16. Лк. 18, 18.

18. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· τί Με λέγεις ἀγαθόν; Οὐδεὶς ἀγαθὸς, εἰ μὴ εἷς ὁ Θεός.

и҃і. І҆и҃съ же речѐ є҆мꙋ̀: что̀ Мѧ̀ глаго́леши бл҃га; Никто́же бл҃гъ, то́кмѡ є҆ди́нъ Бг҃ъ.

19. Τὰς ἐντολὰς οἶδας· μὴ μοιχεύσῃς· μὴ φονεύσῃς· μὴ κλέψῃς· μὴ ψευδομαρτυρήσῃς· μὴ ἀποστερήσῃς· τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα.

д҃і. За́повѣди вѣ́си: не прелюбы̀ сотвори́ши: не ᲂу҆бі́й: не ᲂу҆кра́ди: не лжесвидѣ́тельствꙋй: не ѡ҆би́ди: чтѝ ѻ҆тца̀ твоего̀ и҆ ма́терь.

20. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Αὐτῷ· Διδάσκαλε, ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου.

к҃. Ѻ҆́нъ же ѿвѣща́въ речѐ Є҆мꙋ̀: Оу҆чт҃лю, сї̂ѧ всѧ̂ сохрани́хъ ѿ ю҆́ности моеѧ̀.

21. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ, ἠγάπησεν αὐτὸν, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἓν σοι ὑστερεῖ· ὕπαγε, ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ δὸς τοῖς πτωχοῖς· καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ καὶ δεῦρο, ἀκολούθει Μοι, ἄρας τὸν σταυρόν.

к҃а. І҆и҃съ же воззрѣ́въ на́нь, возлюбѝ є҆го̀, и҆ речѐ є҆мꙋ̀: є҆ди́нагѡ є҆сѝ не доконча́лъ: и҆дѝ, є҆ли̑ка и҆́маши, прода́ждь, и҆ да́ждь ни́щымъ: и҆ и҆мѣ́ти и҆́маши сокро́вище на нб҃сѝ: и҆ прїидѝ (и҆) ходѝ въ слѣ́дъ Менѐ, взе́мъ кр҇тъ.

22. Ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ, ἀπῆλθε λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.

к҃в. Ѻ҆́нъ же дрѧ́хлъ бы́въ ѡ҆ словесѝ, ѿи́де скорбѧ̀: бѣ́ бо и҆мѣ́ѧ стѧжа̑нїѧ мнѡ́га.

23. Καὶ περιβλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς, λέγει τοῖς μαθηταῖς Αὐτοῦ· πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελεύσονται.

к҃г. И҆ воззрѣ́въ І҆и҃съ гл҃го́ла ᲂу҆чн҃кѡ́мъ Свои̑мъ: ка́кѡ неꙋ́добь и҆мꙋ́щїи бога́тство въ Цр҇твїе Бж҃їе вни́дꙋтъ.

24. Οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις Αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς· τέκνα, πῶς δύσκολόν ἐστι τοὺς πεποιθότας ἐπὶ τοῖς χρήμασιν, εἰς τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν.

к҃д. Оу҆чн҃цы́ же ᲂу҆жаса́хꙋсѧ ѡ҆ словесѣ́хъ Є҆гѡ̀. І҆и҃съ же па́ки ѿвѣща́въ, гл҃го́ла и҆̑мъ: ча̑да, ка́кѡ неꙋ́добь ᲂу҆пова́ющымъ на бога́тство въ Цр҇твїе Бж҃їе вни́ти.

25. Εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ τῆς τρυμαλιᾶς τῆς ῥαφίδος διελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν.

к҃е. Оу҆до́бѣе бо є҆́сть вельбꙋ́дꙋ сквозѣ̀ и҆гли́нѣ ᲂу҆́шы пройтѝ, не́жели бога́тꙋ въ Цр҇твїе Бж҃їе вни́ти.

26. Οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες πρὸς ἑαυτούς· καὶ τίς δύναται σωθῆναι;

к҃ѕ. Ѻ҆ни́ же и҆̑злиха дивлѧ́хꙋсѧ, глаго́люще къ себѣ̀: то̀ кто̀ мо́жетъ спасе́нъ бы́ти;

(18) Мф. 19, 17. Лк. 18, 19. (19) Ісх. 20, 12-17. Друг.5, 16-21. Мф. 5, 21; 19, 18-19. Лк. 18, 20. Рым. 13, 9. (20) Мф. 19, 20. Лк. 18, 21.(21) Мф. 6, 19-20; 19, 21. Лк. 16, 9; 18, 22. (22) Мф. 19, 22. Лк.18, 23.

18. Іисусъ сказалъ ему: что ты называешь Меня благимъ? Никто не благъ, какъ только одинъ Богъ.

19. Знаешь заповѣди: не прелюбодѣйствуй; не убивай; не кради; не лжесвидѣтельствуй; не обижай; почитай отца твоего и мать.

20. Онъ же сказалъ Ему въ отвѣтъ: Учитель! все это сохранилъ я отъ юности моей.

21. Іисусъ, взглянувъ на него, полюбилъ его и сказалъ ему: одного тебѣ не достаетъ: пойди, все, чтò имѣешь, продай и раздай нищимъ, и будешь имѣть сокровище на небесахъ; и приходи, послѣдуй за Мною, взявъ крестъ.

22. Онъ же, смутившись отъ сего слова, отошелъ съ печалью, потому что у него было большое имѣніе.

23. И посмотрѣвъ вокругъ, Іисусъ говоритъ ученикамъ Своимъ: какъ трудно имѣющимъ богатство войти въ Царствіе Божіе!

24. Ученики ужаснулись отъ словъ Его. Но Іисусъ опять говоритъ имъ въ отвѣтъ: дѣти! какъ трудно надѣющимся на богатство войти въ Царствіе Божіе!

25. Удобнѣе верблюду пройти сквозь игольныя уши, нежели богатому войти въ Царствіе Божіе.

26. Они же чрезвычайно изумлялись и говорили между собою: кто же можетъ спастись?

18. Ісус жа сказаў яму: што называеш Мяне добрым? Ніхто не добры, толькі адзін Бог.

19. Ведаеш запаведзі: “не пралюбадзейнічай; не забівай; не крадзі; не сведчы лжыва; не крыўдзі; шануй бацьку твайго і маці”.

20. Ён жа сказаў Яму ў адказ: Настаўнік! усё гэта захаваў я з юнацтва майго.

21. Ісус жа, глянуўшы на яго, палюбіў яго і сказаў яму: аднаго табе не хапае: ідзі, усё, што маеш, прадай і раздай убогім; і мець будзеш скарб на небе; і прыходзь, і ідзі за Мной, узяўшы крыж.

22. А той, азмрочаны гэтым словам, адышоў у смутку, бо меў вялікую маёмасць.

23. І, паглядзеўшы навокал, кажа Ісус вучням Сваім: як цяжка будзе тым, хто мае багацце, увайсці ў Царства Божае.

24. Вучні жахаліся ад словаў Яго. А Ісус зноў у адказ кажа ім: дзеці! як цяжка тым, хто спадзяецца на багацце, увайсці ў Царства Божае.

25. Лягчэй вярблюду прайсці праз ігольнае вушка, чым багатаму ўвайсці ў Царства Божае.

26. Яны ж надзвычай здзіўляліся, гаворачы між сабою: хто ж тады можа быць збаўлены?

(23) Прытч. 11, 28. Мф. 19, 23. Мк. 4, 18-19. Лк. 18, 24. Іак. 2, 5. 1 Цім. 6, 17. (24) Пс. 51, 8; 61, 11. Прытч. 11, 28. 1 Цім. 6, 17. (25) Мф. 19, 24. Лк. 18, 25. (26) Мф. 19, 25. Лк. 18, 26.

27. Ἐμβλέψας δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγει· παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον, ἀλλ' οὐ παρὰ τῷ Θεῷ· πάντα γὰρ δυνατά ἐστι παρὰ τῷ Θεῷ.

кз҃. Воззрѣ́въ же на ни́хъ Ї҆и҃съ, гл҃го́ла: ѹ҆ человѣ́къ невозмо́жно, но не ѹ҆ Бг҃а: всѧ̑ бо возмѡ́жна сꙋ́ть ѹ҆ Бг҃а.

28. Καὶ ἤρξατο ὁ Πέτρος λέγειν Αὐτῷ· ἰδού, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολουθήσαμέν Σοι.

ки҃. Нача́тъ же Пе́тръ глаго́лати Е҆мꙋ̀: се̑, мы̀ ѡ҆ста́вихомъ всѧ̑, и҆ вслѣ́дъ Тебѐ и҆до́хомъ.

29. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν· οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ ἀδελφούς, ἢ ἀδελφάς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγρούς, ἕνεκεν Ἐμοῦ καὶ τοῦ Εὐαγγελίου,

кд҃. Ѿвѣща́въ же Ї҆и҃съ речѐ: а҆ми́нь гл҃го́лю ва́мъ: никто́же є҆́сть, и҆́же ѡ҆ста́вилъ є҆́сть до́мъ, и҆лѝ бра́тїю, и҆лѝ сестры̑, и҆лѝ ѻ҆тца̀, и҆лѝ ма́терь, и҆лѝ женꙋ̀, и҆лѝ ча̑да, и҆лѝ се́ла, Менѐ ра́ди и҆ є҆ѵⷢ҇лїа ра́ди:

30. ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, οἰκίας, καὶ ἀδελφούς, καὶ ἀδελφάς, [καὶ πατέρα,] καὶ μητέρα *, καὶ τέκνα, καὶ ἀγρούς, μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.

* μητέρας

л҃. а҆́ще не прїи́метъ сторицею нн҃ѣ во вре́мѧ сїе̑, домѡ́въ, и҆ бра́тїй, и҆ се́стръ, и҆ ѻ҆тца̀ *, и҆ ма́тере, и҆ ча̑дъ, и҆ се́лъ, во и҆згна́нїи, и҆ въ вѣ́къ грѧдꙋ́щїй живо́тъ вѣ́чный.

* Въ Филаретовскомъ изд. Греч. текста Библіи (М. 1821) слова этого нѣтъ.

31. Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι, ἔσχατοι· καὶ οἱ ἔσχατοι, πρῶτοι.

ла҃. Мно́зи же бꙋ́дꙋтъ пе́рвїи послѣ́дни, и҆ послѣ́днїи пе́рви.

32. Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο, καὶ ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο. Καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα, ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα Αὐτῷ συμβαίνειν·

лв҃. Бѧ́хꙋ же на пꙋтѝ, восходѧ́ще во Ї҆ерⷭ҇ли́мъ: и҆ бѣ̀ варѧ̀ и҆̀хъ Ї҆и҃съ, и҆ ѹ҆жаса́хꙋсѧ, и҆ во слѣ́дъ и҆дꙋ́ще, боѧ́хꙋсѧ. И҆ по́емь па́ки ѻ҆баена́десѧть, нача́тъ и҆̀мъ гл҃го́лати, ꙗ҆̀же хотѧ́хꙋ Е҆мꙋ̀ бы́ти:

33. ὅτι, ἰδού, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς γραμματεῦσι, καὶ κατακρινοῦσιν Αὐτὸν θανάτῳ, καὶ παραδώσουσιν Αὐτὸν τοῖς ἔθνεσι·

лг҃. ꙗ҆́кѡ, се̑, восхо́димъ во Ї҆ерⷭ҇ли́мъ, и҆ Сн҃ъ Чл҃вѣ́ческїй пре́данъ бꙋ́детъ а҆рхїере́ѡмъ и҆ кни́жникѡмъ, и҆ ѡ҆сꙋ́дѧтъ Е҆го̀ на сме́рть, и҆ преда́дѧтъ Е҆го̀ ꙗ҆зы́кѡмъ:

(27) Іоў 10, 13; 42, 2. Мф. 19, 26. Лк. 1, 37; 18, 27. (28) Мф. 4, 20; 19, 27. Лк. 5, 11; 18, 28. (29) Мф. 19, 29. Лк. 18, 29. (30) Мф. 19, 29. Лк. 18, 30.

27. Іисусъ, воззрѣвъ на нихъ, говоритъ: человѣкамъ это невозможно, но не Богу; ибо все возможно Богу.

28. И началъ Петръ говорить Ему: вотъ, мы оставили все, и послѣдовали за Тобою.

29. Іисусъ сказалъ въ отвѣтъ: истинно говорю вамъ: нѣтъ никого, кто оставилъ бы домъ, или братьевъ, или сестеръ, или отца, или мать, или жену, или дѣтей, или зéмли, ради Меня и Евангелія,

30. и не получилъ бы нынѣ, во время сіе, среди гоненій, во сто кратъ болѣе домовъ, и братьевъ, и сестеръ, и отцевъ, и матерей, и дѣтей, и земель, а въ вѣкѣ грядущемъ жизни вѣчной.

31. Многіе же будутъ первые послѣдними, и послѣдніе первыми.

32. Когда были они на пути, восходя въ Іерусалимъ, Іисусъ шелъ впереди ихъ, а они ужасались и, слѣдуя за Нимъ, были въ страхѣ. Подозвавъ двѣнадцать, Онъ опять началъ имъ говорить о томъ, чтò будетъ съ Нимъ:

33. вотъ, мы восходимъ въ Іерусалимъ, и Сынъ Человѣческій преданъ будетъ первосвященникамъ и книжникамъ, и осудятъ Его на смерть, и предадутъ Его язычникамъ;

27. Паглядзеўшы на іх, Іісус сказаў: людзям гэта немагчыма, але не Богу, бо ўсё магчыма Богу.

28. Пачаў Пётр гаварыць Яму: вось мы пакінулі ўсё і пайшлі ўслед за Табою.

29. Іісус сказаў у адказ: праўду кажу вам: няма нікога, хто пакінуў дом, ці братоў, ці сясцёр, ці бацьку, ці маці, ці жонку, ці дзяцей, ці палі, дзеля Мяне і дзеля Евангелля,

30. і не атрымае цяпер, у час гэты, пры ганеннях, у сто разоў больш дамоў і братоў, і сясцёр, і бацькоў, і маці, і дзяцей, і палёў, а ў веку наступным жыцця вечнага;

31. многія ж першыя будуць апошнімі і апошнія першымі.

32. Былі ж яны ў дарозе, узыходзячы ў Іерусалім, і паперадзе іх ішоў Іісус, а яны жахаліся і, услед ідучы, былі ў страху. І, узяўшы зноў дванаццаць, пачаў ім гаварыць, што з Ім мае адбыцца:

33. вось мы ўзыходзім у Іерусалім і Сын Чалавечы будзе выдадзены першасвятарам і кніжнікам, і асудзяць Яго на смерць, і выдадуць Яго язычнікам;

(31) Мф. 19, 30; 20, 16. Лк. 13, 30. (32) Мф. 20, 17. Лк. 18, 31. (33) Мф. 16, 21; 17, 22; 20, 18. Мк. 8, 31; 9, 31. Лк. 9, 22; 18, 31-32.

34. καὶ ἐμπαίξουσιν Αὐτῷ, καὶ μαστιγώσουσιν Αὐτὸν, καὶ ἐμπτύσουσιν Αὐτῷ, καὶ ἀποκτενοῦσιν Αὐτόν· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

л҃д. И҆ порꙋга́ютсѧ Є҆мꙋ̀, и҆ ᲂу҆ꙗ́звѧтъ Є҆го̀, и҆ ѡ҆плю́ютъ Є҆го̀, и҆ ᲂу҆бїю́тъ Є҆го̀: и҆ въ тре́тїй де́нь воскр҃нетъ.

35. Καὶ προσπορεύονται Αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης, οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου, λέγοντες· Διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὃ ἐὰν αἰτήσωμεν ποιήσῃς ἡμῖν.

л҃е. И҆ пред̾ Него̀ прїидо́ста Іа́кѡвъ и҆ Іѡа́ннъ, сы҃на Зеведе́ева, глаго́люща: Оу҆чт҃лю, хо́щева, да, є҆́же а҆́ще про́сива, сотвори́ши на́ма.

36. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· τί θέλετε ποιῆσαί Με ὑμῖν;

л҃ѕ. Ѻ҆́нъ же речѐ и҆̀ма: что̀ хо́щета, да сотворю̀ ва́ма;

37. Οἱ δὲ εἶπον Αὐτῷ· δὸς ἡμῖν ἵνα εἷς ἐκ δεξιῶν Σου καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων Σου καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ Σου.

л҃з. Ѻ҆́на же рѣ́ста Є҆мꙋ̀: да́ждь на́мъ, да є҆ди́нъ ѡ҆деснꙋ́ю Тебѐ и҆ є҆ди́нъ ѡ҆шꙋ́юю Тебѐ ся́дева во сла́вѣ Твое́й.

38. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. Δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον, ὃ Ἐγὼ πίνω, καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ Ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆναι;

л҃и. І҆и҃съ же речѐ и҆̀ма: не вѣ́ста, чесѡ̀ про́сита. Мо́жета ли пі́ти ча́шꙋ, ю҆́же А҆́зъ пію̀, и҆ крще́нїемъ, и҆́мже А҆́зъ кр҃ща́юсѧ, кр҃ти́тисѧ;

39. Οἱ δὲ εἶπον Αὐτῷ· δυνάμεθα. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· τὸ μὲν ποτήριον, ὃ Ἐγὼ πίνω, πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ Ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθήσεσθε·

л҃ѳ. Ѻ҆́на же рѣ́ста Є҆мꙋ̀: мо́жева. І҆и҃съ же речѐ и҆̀ма: ча́шꙋ ᲂу҆́бѡ, ю҆́же А҆́зъ пію̀, и҆спїе́та, и҆ крще́нїемъ, и҆́мже а҆́зъ кр҃ща́юсѧ, кр҃ти́тасѧ:

40. τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν Μου καὶ ἐξ εὐωνύμων Μου, οὐκ ἔστιν Ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ᾽ οἷς ἡτοίμασται.

м҃. а҆ є҆́же сѣ́сти ѡ҆деснꙋ́ю Менѐ и҆ ѡ҆шꙋ́юю, нѣ́сть Мнѣ̀ да́ти, но и҆̀мже ᲂу҆гото́вано є҆́сть.

41. Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα, ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου.

м҃а. И҆ слы́шавше де́сять, нача́ша негодова́ти ѡ҆ Іа́кѡвѣ и҆ Іѡа́ннѣ.

42. Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, λέγει αὐτοῖς· οἴδατε, ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν, κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν.

м҃в. І҆и҃съ же призва́въ и҆̀хъ, гл҃го́ла и҆̀мъ: вѣ́сте, ꙗ҆́кѡ мнѧ́щїисѧ владѣ́ти ꙗ҆зы́ки, соѡдолѣва́ютъ и҆̀мъ, и҆ вели́цыи и҆̀хъ ѡ҆блада́ютъ и҆́ми.

(34) Мф. 16, 21; 17, 23; 20, 19. Мк. 8, 31; 9, 31. Лк. 9, 22; 18, 33. (35) Мф. 20, 20. (36) Мф. 20, 21. (37) Мф. 20, 21.

34. и поругаются надъ Нимъ, и будутъ бить Его, и оплюютъ Его, и убьютъ Его; и въ третій день воскреснетъ.

35. *Тогда* подошли къ Нему сыновья Зеведеевы, Іаковъ и Іоаннъ, и сказали: Учитель! мы желаемъ, чтобы Ты сдѣлалъ намъ, о чемъ попросимъ.

36. Онъ сказалъ имъ: что̀ хотите, чтобы Я сдѣлалъ вамъ?

37. Они сказали Ему: дай намъ сѣсть у Тебя, одному по правую сторону, а другому по лѣвую, въ славѣ Твоей.

38. Но Іисусъ сказалъ имъ: не знаете, чего просите. Можете ли пить чашу, которую Я пью, и креститься крещеніемъ, которымъ Я крещусь?

39. Они отвѣчали: можемъ. Іисусъ же сказалъ имъ: чашу, которую Я пью, будете пить, и крещеніемъ, которымъ Я крещусь, будете креститься;

40. а дать сѣсть у Меня по правую сторону и по лѣвую, не отъ Меня зависитъ, но кому уготовано.

41. И услышавъ десять, начали негодовать на Іакова и Іоанна.

42. Іисусъ же, подозвавъ ихъ, сказалъ имъ: вы знаете, что почитающіеся князьями народовъ господствуютъ надъ ними, и вельможи ихъ властвуютъ ими.

34. і наглумяцца над Ім, і будуць бічаваць Яго і пляваць на Яго, і заб'юць Яго; і на трэці дзень уваскрэсне.

35. І падышлі да Яго Іакаў і Іаан, сыны Зевядзеевы, кажучы: Настаўнік! хочам, каб Ты зрабіў нам тое, што папросім.

36. А Ён сказаў ім: што хочаце, каб Я зрабіў вам?

37. Яны ж сказалі Яму: дай нам сесці аднаму справа ад Цябе, а другому злева ад Цябе, у славе Тваёй.

38. Ісус жа сказаў ім: не ведаеце, чаго просіце; ці можаце піць чашу, якую Я п'ю і хрышчэннем, якім Я хрышчуся, хрысціцца?

39. Яны ж сказалі Яму: можам. А Ісус сказаў ім: чашу, якую Я п'ю, будзеце піць і хрышчэннем, якім Я хрышчуся, будзеце хрысціцца;

40. а сесці справа ад Мяне ці злева — не Я даю, але *гэта* для тых, каму ўгатавана.

41. І, пачуўшы, дзесяцера пачалі гневацца на Іакава і Іаана.

42. А Ісус, паклікаўшы іх, кажа ім: вы ведаеце, што тыя, хто лічыцца на чале народаў, пануюць над імі, і вяльможы іх уладараць імі.

(38) Мф. 20, 22. (39) Мф. 20, 22-23. (40) Мф. 20, 23; 25, 34. (41) Мф. 20, 24. Лк. 22, 24. (42) Мф. 20, 25. Лк. 22, 25.

43. Οὐχ οὕτω δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἐὰν θέλῃ γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν, ἔσται διάκονος ὑμῶν·

м҃г. Не та́кѡ же бꙋ́детъ въ ва́съ: но, и҆́же а҆́ще хо́щетъ въ ва́съ ва́ш- шїй бы́ти, да бꙋ́детъ ва́мъ слꙋга̀:

44. καὶ ὃς ἂν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος.

м҃д. И҆ и҆́же а҆́ще хо́щетъ въ ва́съ бы́ти ста́рѣй, да бꙋ́детъ всѣ́мъ ра́бъ.

45. Καὶ γὰρ ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν Αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

м҃є. И҆́бо Сн҃ъ Чл҃вѣ́чь не прїи́де, да послꙋ́жатъ Е҆мꙋ̀, но да послꙋ- жи́тъ, и҆ да́стъ дꙋ́шꙋ Свою̀ и҆зба- вле́нїе за мнѡ́ги.

46. Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεριχώ. Καὶ ἐκπορευομένου Αὐτοῦ ἀπὸ Ἱεριχὼ, καὶ τῶν μαθητῶν Αὐτοῦ, καὶ ὄχλου ἱκανοῦ, υἱὸς Τιμαίου Βαρτίμαιος ὁ τυφλὸς ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν.

м҃ѕ. И҆ прїидо́ша во Їерїхѡ́нъ. И҆ и҆сходѧ́щꙋ Е҆мꙋ̀ ѿ Їерїхѡ́на, и҆ ᲂу҆- чн҃кѡ́мъ Е҆гѡ̀, и҆ наро́дꙋ мно́гꙋ, сы́нъ Тїме́овъ Варті́мей слѣпы́й сѣдѧ́ше при пꙋтѝ, просѧ̀.

47. Καὶ ἀκούσας, ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖός ἐστιν, ἤρξατο κράζειν καὶ λέγειν· ὁ Υἱὸς Δαβὶδ Ἰησοῦ, ἐλέησόν με.

м҃з. И҆ слы́шавъ, ꙗ҆́кѡ Ї҆и҃съ На- зѡра́нинъ е҆́сть, нача́тъ зва́ти и҆ глаго́лати: Сн҃е Дв҃довъ Ї҆и҃се, поми́лꙋй мѧ̀.

48. Καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ, ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν· Υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν με.

м҃и. И҆ прещаха́ꙋ е҆мꙋ̀ мно́зи, да ᲂу҆молчи́тъ: ѻ҆́нъ же мно́жае па́че зва́ше: Сн҃е Дв҃довъ, поми́лꙋй мѧ̀.

49. Καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτὸν φωνηθῆναι. Καὶ φωνοῦσι τὸν τυφλὸν, λέγοντες αὐτῷ· θάρσει, ἔγειραι· φωνεῖ σε.

м҃ѳ. И҆ ста́въ Ї҆и҃съ, речѐ е҆го̀ возгласи́ти. И҆ возгласи́ша слѣпца̀, глаго́люще е҆мꙋ̀: дерза́й, воста́ни, зо- ве́тъ тѧ̀.

50. Ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν.

н҃. Ѻ҆́нъ же ѿве́ргъ ри́зы своѧ̑, воста́въ прїи́де ко Ї҆и҃сови.

51. Καὶ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· τί θέλεις ποιήσω σοι; Ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν Αὐτῷ· Ῥαββουνὶ *, ἵνα ἀναβλέψω. * Ῥαββονὶ

н҃а. И҆ ѿвѣща́въ гл҃го́ла е҆мꙋ̀ Ї҆и҃съ: что̀ хо́щеши да сотворю̀ тебѣ̀; Слѣпы́й же глаго́ла Е҆мꙋ̀: Оу҆чт҃лю, да прозрю̀.

(43) Мф. 20, 26. Мк. 9, 35. Лк. 9, 48; 22, 26. (44) Мф. 20, 27. Мк. 9, 35. 1 Пят. 5, 3. (45) Мф. 20, 28. Ін. 13, 14-15. 1 Пят. 5, 3. Флп. 2, 7. 1 Цім. 2, 6. Ціт. 2, 14.

43. Но между вами да не будетъ та́къ: а кто хочетъ быть бо́льшимъ между вами, да будетъ вамъ слугою;

44. и кто хочетъ быть первымъ между вами, да будетъ всѣмъ рабомъ.

45. Ибо и Сынъ Человѣческій не для того пришелъ, чтобы Ему служили, но чтобы послужить и отдать душу Свою для искупленія многихъ.

46. Приходятъ въ Іерихонъ. И когда выходилъ Онъ изъ Іерихона съ учениками Своими и множествомъ народа, Вартимей, сынъ Тимеевъ, слѣпой сидѣлъ у дороги, прося *милостыни*.

47. Услышавъ, что это Іисусъ Назорей, онъ началъ кричать и говорить: Іисусъ, сынъ Давидовъ! помилуй меня.

48. Многіе заставляли его молчать; но онъ еще болѣе сталъ кричать: сынъ Давидовъ! помилуй меня.

49. Іисусъ остановился, и велѣлъ его позвать. Зовутъ слѣпаго и говорятъ ему: не бойся, вставай, зоветъ тебя.

50. Онъ сбросилъ съ себя верхнюю одежду, всталъ и пришелъ къ Іисусу.

51. Отвѣчая ему, Іисусъ спросилъ: чего ты хочешь отъ Меня? Слѣпой сказалъ Ему: Учитель! чтобы мнѣ прозрѣть.

43. Але не так няхай будзе сярод вас: а хто хоча сярод вас большым быць, няхай будзе вам слугою;

44. і хто хоча сярод вас быць першым, няхай будзе ўсім рабом.

45. Бо і Сын Чалавечы не дзеля таго прыйшоў, каб Яму служылі, але каб паслужыць і аддаць душу Сваю ў выкуп за многіх.

46. І прыходзяць у Іерыхон. І калі выходзіў Ён з Іерыхона з вучнямі Сваімі і мноствам народу, сын Цімееў, Варцімей сляпы, сядзеў пры дарозе, жабруючы.

47. І, пачуўшы, што гэта Ісус Назарэй, пачаў крычаць і казаць: Сыне Давідаў, Ісусе, памілуй мяне!

48. І многія патрабавалі ад яго, каб замаўчаў, але ён яшчэ мацней крычаў: Сыне Давідаў, памілуй мяне!

49. І, спыніўшыся, Ісус сказаў паклікаць яго. І паклікалі сляпога, кажучы яму: мацуйся, устань, кліча цябе.

50. Ён жа, скінуўшы вопратку сваю, устаў і прыйшоў да Ісуса.

51. І ў адказ гаворыць яму Ісус: што хочаш, каб Я зрабіў табе? Сляпы сказаў Яму: Раввуні* ! каб мне бачыць.

*Раввуні-зварот, які мае прыблізна тое самае значэнне, што і Раввi (гл.Мк.9,5), але заключае ў сабе больш высокі духоўны сэнс.

(46) Мф. 20, 29-30. Лк. 18, 35. (47) Мф. 20, 30. Лк. 18, 36-38. (48) Мф. 20, 31. Лк. 18, 39. (49) Мф. 20, 32. Лк. 18, 40. (51) Мф. 20, 32-33. Лк. 18, 41.

52. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ὕπαγε· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. Καὶ εὐθέως ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθει τῷ Ἰησοῦ ἐν τῇ ὁδῷ.

ΚΕΦΑ΄ΛΑΙΟΝ ΙΑ΄ (ἑνδέκατον).

Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς Ἱερουσαλὴμ, εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν Αὐτοῦ,

2. καὶ λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν· καὶ εὐθέως εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν, εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ᾽ ὃν οὐδεὶς ἀνθρώπων κεκάθικε· λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε.

3. Καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· τί ποιεῖτε τοῦτο; εἴπατε, ὅτι ὁ Κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει· καὶ εὐθέως αὐτὸν ἀποστελεῖ ὧδε.

4. Ἀπῆλθον δὲ καὶ εὗρον τὸν πῶλον δεδεμένον πρὸς τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφόδου, καὶ λύουσιν αὐτόν.

5. Καί τινες τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων ἔλεγον αὐτοῖς· τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον;

6. Οἱ δὲ εἶπον αὐτοῖς καθὼς ἐνετείλατο ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἀφῆκαν αὐτούς.

7. Καὶ ἤγαγον τὸν πῶλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπέβαλον αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν· καὶ ἐκάθισεν ἐπ᾽ αὐτῷ.

8. Πολλοὶ δὲ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν εἰς τὴν ὁδόν· ἄλλοι δὲ στοιβάδας ἔκοπτον ἐκ τῶν δένδρων, καὶ ἐστρώννυον εἰς τὴν ὁδόν.

н҃в. Ї҆и҃съ же речѐ є҆мꙋ̀: и҆ди̑: вѣ́ра твоѧ̀ сп҃се́ тѧ. И҆ а҆́бїе прозрѣ̀, и҆ по Ї҆и҃сѣ и҆́де въ пꙋ́ть.

ГЛАВА̀ а҃і.

И҆ є҆гда̀ приблíжи[ша]сѧ во Ї҆ер҃лимъ, въ Виѳсфагїю и҆ Виѳанїю, къ горѣ̀ Є҆леѡ́нстѣй, посла̀ два̀ ѿ ᲂу҆чн҃къ Свои́хъ,

в҃. и҆ гл҃ола и҆̀мъ: и҆ди́та въ ве́сь, ꙗ҆́же є҆́сть прѧ́мѡ ва́ма: и҆ а҆́бїе вхѡдѧ́ща въ ню̀, ѡ҆брѧ́щета жребѧ̀ привѧ́зано, на не́же никтоже ѿ человѣ́къ всѣ́де: ѿрѣ́шша є҆̀, приведи́та.

г҃. И҆ а҆́ще кто̀ ва́ма рече́тъ: что̀ твори́та сїѐ; рцы́та, ꙗ҆́кѡ Гд҇ь тре́бꙋетъ є҆̀: и҆ а҆́бїе по́слетъ є҆̀ сѣ́мѡ.

д҃. И҆до́ста же, и҆ ѡ҆брѣто́ста жребѧ̀ привѧ́зано при две́рехъ внѣ̀ на распꙋ́тїи, и҆ ѿрѣши́ста є҆̀.

є҃. И҆ нѣ́цыи ѿ стоѧ́щихъ тꙋ̀ глаго́лахꙋ и҆̀ма: что̀ дѣ́ета ѿрѣша́юща жребѧ̀;

ѕ҃. Ѻ҆на́ же рѣ́ста и҆̀мъ, ꙗ҆́коже заповѣ́да и҆̀ма Ї҆и҃съ: и҆ ѡ҆ста́виша ѧ҆̀.

з҃. И҆ приведо́ста жребѧ̀ ко Ї҆и҃сови, и҆ возложи́ша на нѐ ри̑зы своѧ̑: и҆ всѣ́де на нѐ.

и҃. Мно́зи же ри̑зы своѧ̑ постла́ша по пꙋти̑: дрꙋ́зїи же вѣ̑твїѧ рѣ́захꙋ ѿ дре́вїѧ, и҆ постила́хꙋ по пꙋти̑.

(52) Мф. 20, 34. Лк. 18, 42-43. Раздз. 11. (1) Мф. 21, 1. Лк. 19, 29. Ін. 12, 12. (2) Мф. 21, 2. Лк. 19, 30. (3) Мф. 21, 3. Лк. 19, 31.

52. Іисусъ сказалъ ему: иди, вѣра твоя спасла тебя. И онъ тотчасъ прозрѣлъ и пошелъ за Іисусомъ по дорогѣ.

ГЛАВА 11.

Когда приблизились къ Іерусалиму, къ Виѳфагіи и Виѳаніи, къ горѣ Елеонской, *Іисусъ* посылаетъ двухъ изъ учениковъ Своихъ

2. и говоритъ имъ: пойдите въ селеніе, которое прямо передъ вами; входя въ него, тотчасъ найдете привязаннаго молодаго осла, на котораго никто изъ людей не садился; отвязавъ его, приведите.

3. И если кто скажетъ вамъ: чтò вы это дѣлаете? отвѣчайте, что онъ надобенъ Господу; и тотчасъ пошлетъ его сюда.

4. Они пошли, и нашли молодаго осла, привязаннаго у воротъ на улицѣ, и отвязали его.

5. И нѣкоторые изъ стоявшихъ тамъ говорили имъ: чтò дѣлаете? *зачѣмъ* отвязываете осленка?

6. Они отвѣчали имъ, какъ повелѣлъ Іисусъ; и тѣ отпустили ихъ.

7. И привели осленка къ Іисусу, и возложили на него одежды свои; *Іисусъ* сѣлъ на него.

8. Многіе же постилали одежды свои по дорогѣ, а другіе рѣзали вѣтви съ деревъ и постилали по дорогѣ.

52. Ісус жа сказаў яму: ідзі, вера твая ўратавала цябе. І адразу стаў бачыць і пайшоў услед за Ісусам па дарозе.

РАЗДЗЕЛ XI

І калі наблізіліся да Ерусаліма, да Віфагіі і Віфаніі, да гары Елеонскай, *Ісус* пасылае двух з вучняў Сваіх

2. і кажа ім: ідзіце ў селішча, што перад вамі, і, уваходзячы ў яго, адразу знойдзеце прывязанае асляня, на якое ніхто з людзей не сядаў; адвязаўшы яго, прывядзіце.

3. І калі хто скажа вам: “што вы гэта робіце?”, скажыце, што яно патрэбна Госпаду, і адразу пашле яго сюды.

4. Яны пайшлі і знайшлі асляня, прывязанае каля варот на вуліцы, і адвязалі яго.

5. І некаторыя з тых, што стаялі там, гаварылі: што вы робіце? *навошта* адвязваеце асляня?

6. Яны ж адказвалі ім, як загадаў Ісус, і тыя адпусцілі іх.

7. І прывялі асляня да Ісуса, і паклалі на яго вопратку сваю; і сеў *Ісус* на яго.

8. Многія ж вопратку сваю пасцілалі на дарогу, а іншыя зразалі галіны з дрэў і пасцілалі на дарогу.

(4) Лк. 19, 32. (5) Лк. 19, 33. (6) Лк. 19, 34. (7) 4 Цар. 9, 13. Мф. 21, 7. Лк. 19, 35. Ін. 12, 14. (8) Мф. 21, 8. Лк. 19, 36. Ін. 12. 13.

9. Καὶ οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον, λέγοντες· Ὡσαννὰ, εὐλογημένος ὁ Ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

10. Εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία ἐν ὀνόματι Κυρίου τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαβίδ· Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.

11. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἰς τὸ ἱερόν· καὶ περιβλεψάμενος πάντα, ὀψίας ἤδη οὔσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν μετὰ τῶν δώδεκα.

12. Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίας, ἐπείνασε·

13. καὶ ἰδὼν συκῆν μακρόθεν ἔχουσαν φύλλα, ἦλθεν εἰ ἄρα εὑρήσει τι ἐν αὐτῇ· καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτὴν, οὐδὲν εὗρεν εἰ μὴ φύλλα· οὐ γὰρ ἦν καιρὸς σύκων.

14. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ· μηκέτι ἐκ σοῦ εἰς τὸν αἰῶνα οὐδεὶς καρπὸν φάγοι. Καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ Αὐτοῦ.

15. Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα. Καὶ εἰσελθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν, ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν, καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστερὰς κατέστρεψε.

16. Καὶ οὐκ ἤφιεν ἵνα τις διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ.

17. Καὶ ἐδίδασκε, λέγων αὐτοῖς· οὐ γέγραπται, ὅτι ὁ οἶκός Μου, οἶκος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν; ὑμεῖς δὲ ἐποιήσατε αὐτὸν σπήλαιον λῃστῶν.

ѳ҃. И҆ предходѧ́щїи и҆ вслѣ́дъ грѧдꙋ́щїи вопїѧ́хꙋ, глаго́люще: ѡ҆са́нна, бл҃гослове́нъ Грѧды́й во и҆́мѧ Гд҇не.

і҃. Бл҃гослове́но грѧдꙋ́щее црⷭ҇тво во и҆́мѧ Гдⷭ҇а ѻ҆ц҃а̀ на́шегѡ Дв҃да: ѡ҆са́нна въ вы́шнихъ.

а҃і. И҆ вни́де во Їерⷭ҇ли́мъ Ї҆и҃съ, и҆ въ це́рковь: и҆ согля́давъ всѧ̑, по́здѣ ᲂу҆жѐ сꙋ́щꙋ ча́сꙋ, и҆зы́де въ Виѳа́нїю со ѻ҆бѣманаде́сѧте.

в҃і. И҆ на ᲂу҆́трїе и҆зше́дшымъ и҆̀мъ ѿ Виѳа́нїи, взалка̀:

г҃і. и҆ ви́дѣвъ смоко́вницꙋ и҆здале́ча, и҆мꙋ́щꙋ ли́ствїе, прїи́де, а҆́ще ᲂу҆́бѡ что̀ ѡ҆брѧ́щетъ на не́й: и҆ прише́дъ къ не́й, ничесѡ́же ѡ҆брѣ́те, то́кмѡ ли́ствїе: не ᲂу҆̀ бо бѣ̀ вре́мѧ смо́квамъ.

д҃і. И҆ ѿвѣща́въ Ї҆и҃съ речѐ е҆́й: да не ктомꙋ̀ ѿ тебѐ во вѣ́ки никто́же плода̀ снѣ́сть. И҆ слы́шахꙋ ᲂу҆чн҃цы̀ Е҆гѡ̀.

є҃і. И҆ прїидо́ша (па́ки) во Їерⷭ҇ли́мъ. И҆ вше́дъ Ї҆и҃съ въ це́рковь, нача́тъ и҆згони́ти продаю́щыѧ и҆ кꙋпꙋ́ющыѧ въ це́ркви: и҆ трапе́зы торжнико́мъ, и҆ сѣда̑лища продаю́щихъ го́лꙋби и҆спрове́рже:

ѕ҃і. и҆ не дадѧ́ше, да кто̀ мимонесе́тъ сосꙋ́дъ сквозѣ̀ це́рковь.

з҃і. И҆ ᲂу҆ча́ше, глаго́лѧ и҆̀мъ: нѣ́сть ли пи́сано, ꙗ҆́кѡ хра́мъ Мо́й хра́мъ мл҃твы нарече́тсѧ всѣ́мъ ꙗ҆зы́кѡмъ; вы́ же сотвори́сте е҆го̀ верте́пъ разбо́йникѡмъ.

(9) Пс. 117, 26. Мф. 21, 9. Ін. 12, 13. (10) Лк. 19, 38. (12) Мф. 21, 18. (13) Мф. 21, 19. Лк. 13, 6.

9. И предшествовавшіе и сопровождавшіе восклицали: Осанна! Благословенъ Грядущій во имя Господне!

9. І тыя, што ішлі паперадзе і следам, усклікалі: Асанна*! Благаславёны Той, Хто прыходзіць у імя Гасподняе!

10. Благословенно грядущее во имя Господа царство отца нашего Давида! Осанна въ вышнихъ!

10. Благаславёна царства айца нашага Давіда, якое надыходзіць у імя Гасподняе! Асанна ў вышніх!

11. И вошелъ Іисусъ въ Іерусалимъ и въ храмъ; и осмотрѣвъ все, какъ время уже было позднее, вышелъ въ Виѳанію съ двѣнадцатью.

11. І ўвайшоў Ісус у Іерусалім і ў храм; і, агледзеўшы ўсё, паколькі час быў ужо позні, пайшоў у Віфанію з дванаццаццю.

12. На другой день, когда они вышли изъ Виѳаніи, Онъ взалкалъ;

12. І на другі дзень, калі яны выйшлі з Віфаніі, Ён захацеў есці;

13. и увидѣвъ издалека смоковницу, покрытую листьями, пошелъ, не найдетъ ли чего на ней; но, пришедъ къ ней, ничего не нашелъ, кромѣ листьевъ, ибо еще не время было *собиранія* смоквъ.

13. і, убачыўшы здалёк смакоўніцу, пакрытую лісцем, падышоў, ці не знойдзе чаго на ёй; і, прыйшоўшы да яе, нічога не знайшоў, акрамя лісця, бо не пара была на смоквы.

14. И сказалъ ей Іисусъ: отнынѣ да не вкушаетъ никто отъ тебя плода вовѣкъ! И слышали то̀ ученики Его.

14. І, прамовіўшы, Ісус сказаў ёй: няхай больш ніхто не есць ад цябе плоду давеку! І чулі гэта вучні Яго.

15. Пришли въ Іерусалимъ. Іисусъ, вошедъ въ храмъ, началъ выгонять продающихъ и покупающихъ въ храмѣ; и столы мѣновщиковъ и скамьи продающихъ голубей опрокинулъ;

15. І прыходзяць у Іерусалім. І, увайшоўшы ў храм, Ісус пачаў выганяць тых, якія прадавалі і куплялі ў храме, і перакуліў сталы мянялаў і ўслоны тых, што прадавалі галубоў;

16. и не позволялъ, чтобы кто пронесъ чрезъ храмъ какую либо вещь.

16. і не дазваляў, каб хто пранёс якую-небудзь рэч праз храм.

17. И училъ ихъ, говоря: не написано ли: домъ Мой домомъ молитвы наречется для всѣхъ народовъ? а вы сдѣлали его вертепомъ разбойниковъ.

17. І вучыў іх, кажучы: ці не напісана: “дом Мой домам малітвыназавецца для ўсіх народаў”? А вы зрабілі з яго логава разбойнікаў.

*Асанна: “збаў нас”

(15) Мф. 21, 12. Лк. 19, 45. Ін. 2, 14. (17) Іс. 56, 7. Іер. 7, 11. Мф. 21, 13. Лк. 19, 46. Ін. 2, 16.

18. Καὶ ἤκουσαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ ἐζήτουν πῶς Αὐτὸν ἀπολέσουσιν· ἐφοβοῦντο γὰρ Αὐτόν, ὅτι πᾶς ὁ ὄχλος ἐξεπλήσσετο ἐπὶ τῇ διδαχῇ Αὐτοῦ.

и҃і. И҆ слы́шаша кни́жницы и҆ а҆рхїере́е, и҆ и҆ска́хꙋ, ка́кѡ Є҆го̀ погꙋба́тъ: боѧ́хꙋбосѧ Є҆гѡ̀, ꙗ҆́кѡ ве́сь наро́дъ дивлѧ́шесѧ ѡ҆ оу҆че́нїи Є҆гѡ̀.

19. Καὶ ὅτε ὀψὲ ἐγένετο, ἐξεπορεύετο ἔξω τῆς πόλεως.

ѳ҃і. И҆ ꙗ҆́кѡ по́здѣ бы́сть, и҆схожда́ше во́нъ и҆з гра́да.

20. Καὶ πρωῒ παραπορευόμενοι, εἶδον τὴν συκῆν ἐξηραμμένην ἐκ ῥιζῶν.

к҃. И҆ оу҆́трѡ мимохода́ще, ви́дѣша смоко́вницꙋ и҆зсо́хшꙋ и҆з коре́нїѧ.

21. Καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ Πέτρος λέγει Αὐτῷ· Ῥαββί, ἴδε, ἡ συκῆ ἣν κατηράσω, ἐξήρανται.

к҃а. И҆ воспомѧнꙋвъ Пе́тръ глаго́ла Є҆мꙋ̀: Равві̀, ви́ждь, смоко́вница, ю҆́же прокла́лъ є҆сѝ, оу҆́сше.

22. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς·

к҃в. И҆ ѿвѣща́въ Ї҆и҃съ гл҃го́ла и҆̀мъ:

23. ἔχετε πίστιν Θεοῦ. Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ὅτι ὃς ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ· ἄρθητι, καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ μὴ διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύσῃ, ὅτι ἃ λέγει γίνεται· ἔσται αὐτῷ ὃ ἐὰν εἴπῃ.

к҃г. И҆мѣ́йте вѣ́рꙋ Б҃жїю. А҆ми́нь бо гл҃го́лю ва́мъ, ꙗ҆́кѡ, и҆̀же а҆́ще рече́тъ горѣ̀ се́й: дви́гнисѧ, и҆ ве́рзисѧ въ мо́ре: и҆ не размы́слитъ въ се́рдцѣ свое́мъ, но вѣ́рꙋ и҆́метъ, ꙗ҆́кѡ є҆̀же глаго́летъ, быва́етъ: бꙋ́детъ є҆мꙋ̀, є҆̀же а҆́ще рече́тъ.

24. Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν· πάντα ὅσα ἂν προσευχόμενοι αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι λαμβάνετε· καὶ ἔσται ὑμῖν.

к҃д. Сегѡ̀ ра́ди гл҃го́лю ва́мъ: всѧ̑ є҆ли̑ка а҆́ще молѧ́щесѧ про́сите, вѣ́рꙋйте, ꙗ҆́кѡ прїе́млете: и҆ бꙋ́детъ ва́мъ.

25. Καὶ ὅταν στήκητε προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴ τι ἔχετε κατά τινος· ἵνα καὶ ὁ Πατὴρ ὑμῶν Ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

к҃е. И҆ є҆гда̀ стоитѐ молѧ́щесѧ, ѿпꙋща́йте, а҆́ще что̀ и҆́мате на кого̀: да и҆ Ѻ҆ц҃ъ ва́шъ, И҆̀же є҆́сть на нб҃сѣ́хъ, ѿпꙋсти́тъ ва́мъ согрѣше́нїѧ ва̑ша.

26. Εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε, οὐδὲ ὁ Πατὴρ ὑμῶν Ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

к҃ѕ. А҆́ще ли же вы̀ не ѿпꙋща́ете, ни Ѻ҆ц҃ъ ва́шъ, И҆̀же є҆́сть на нб҃сѣ́хъ, ѿпꙋсти́тъ ва́мъ согрѣше́нїй ва́шихъ.

27. Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα. Καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περι-

к҃з. И҆ прїидо́ша па́ки во Ї҆ерⷭ҇ли́мъ. И҆ въ це́ркви ходѧ́щꙋ Є҆мꙋ̀, прїидо́ша

(18) Мф. 21, 45-46. Лк. 19, 47-48. (20) Мф. 21, 19. (21) Мф. 21, 20. Яўр. 6, 8. (23) Мф. 17, 20; 21, 21. Лк. 17, 6. (24) Іер. 29, 12. Мф. 7, 7; 21, 22. Лк. 11, 9.

18. Услышали *это* книжники и первосвященники и искали, какъ бы погубить Его; ибо боялись Его, потому что весь народъ удивлялся ученію Его.

19. Когда же стало поздно, Онъ вышелъ вонъ изъ города.

20. Поутру, проходя мимо, увидѣли, что смоковница засохла до корня.

21. И вспомнивъ Петръ говоритъ Ему: Равви! посмотри, смоковница, которую Ты проклялъ, засохла.

22. Іисусъ отвѣчая говоритъ имъ:

23. имѣйте вѣру Божію. Ибо истинно говорю вамъ, если кто скажетъ горѣ сей: поднимись, и ввергнись въ море; и не усомнится въ сердцѣ своемъ, но повѣритъ, что сбудется по словамъ его,—будетъ ему, что̀ ни скажетъ.

24. Потому говорю вамъ: все, чего ни будете просить въ молитвѣ, вѣрьте, что получите; и будетъ вамъ.

25. И когда стоите на молитвѣ, прощайте, если что̀ имѣете на кого, дабы и Отецъ вашъ Небесный простилъ вамъ согрѣшенія ваши.

26. Если же не прощаете, то и Отецъ вашъ Небесный не проститъ вамъ согрѣшеній вашихъ.

27. Пришли опять въ Іерусалимъ. И когда Онъ ходилъ въ

18. І пачулі *гэта* кніжнікі і першасвятары, і шукалі, як бы Яго загубіць, бо баяліся Яго, таму што ўвесь народ здзіўляўся вучэнню Яго.

19. І калі звечарэла, Ён выйшаў за горад.

20. І раніцаю, праходзячы міма, убачылі, што смакоўніца засохла да караня.

21. І, успомніўшы, Пётр кажа Яму: Раввi! паглядзі, смакоўніца, якую Ты пракляў, усохла.

22. І, адказваючы, Ісус кажа ім:

23. майце веру Божую. Бо праўду кажу вам: калі хто скажа гары гэтай: "падыміся і ўвергніся ў мора", і не засумняваецца ў сэрцы сваім, а верыць будзе, што збудзецца па словах яго, — будзе яму, што б ні сказаў.

24. Таму кажу вам: усё, чаго ў малітве ні папросіце, верце, што атрымаеце, і будзе вам.

25. І калі стаіце на малітве, даруйце, як што маеце супраць каго, каб і Айцец ваш, Які ў нябёсах, дараваў вам правіны вашы.

26. Калі ж вы не даруеце, то і Айцец ваш, Які ў нябёсах, не даруе вам правінаў вашых.

27. І прыходзяць зноў у Ерусалім. І калі Ён хадзіў у храме, падыходзяць

Ін. 14, 13; 15, 7; 16, 24. Іак. 1, 5-6. (25) Сір. 28, 2. Мф. 6, 14. Эф. 4, 32. Кал. 3, 13. (26) Мф. 6, 15; 18, 35. (27) Мф. 21, 23. Лк. 20, 1.

πατοῦντος Αὐτοῦ, ἔρχονται πρὸς Αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι,

28. καὶ λέγουσιν Αὐτῷ· ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς Σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν, ἵνα ταῦτα ποιῇς;

29. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· ἐπερωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ ἕνα λόγον, καὶ ἀποκρίθητέ Μοι· καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

30. Τὸ βάπτισμα Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀποκρίθητέ Μοι.

31. Καὶ ἐλογίζοντο πρὸς ἑαυτούς, λέγοντες· ἐὰν εἴπωμεν, ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;

32. Ἀλλ' ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων· ἐφοβοῦντο τὸν λαόν· ἅπαντες γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην, ὅτι ὄντως προφήτης ἦν.

33. Καὶ ἀποκριθέντες λέγουσι τῷ Ἰησοῦ· οὐκ οἴδαμεν. Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς· οὐδὲ Ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ' (δωδέκατον).

Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λέγειν· ἀμπελῶνα ἐφύτευσεν ἄνθρωπος, καὶ περιέθηκε φραγμόν, καὶ ὤρυξεν ὑπολήνιον, καὶ ᾠκοδόμησε πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησε.

2. Καὶ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος.

къ Немꙋ̀ а҆рхїере́е и҆ кни́жницы и҆ ста́рцы,

кн. И҆ глаго́лаша Є҆мꙋ̀: ко́ею ѡ҆́бластїю сїѧ̑ твори́ши; и҆ кто̀ Ти̑ ѡ҆́бласть сїю̀ дадѐ, да сїѧ̑ твори́ши;

к҃ѳ. І҆и҃съ же ѿвѣща́въ речѐ и҆̀мъ: вопрошꙋ̀ вы и҆ А҆́зъ словесѐ є҆ди́нагѡ, и҆ ѿвѣща́йте Ми̑: и҆ рекꙋ̀ ва́мъ, ко́ею ѡ҆́бластїю сїѧ̑ творю̀.

л҃. Кр҇щ҇е́нїе І҆ѡа́нново съ н҇бсѐ ли бѣ̀, и҆лѝ ѿ человѣ̑къ; ѿвѣща́йте Ми̑.

л҃а. И҆ мы́слѧхꙋ въ себѣ̀, глаго́люще: а҆́ще рече́мъ, съ н҇бсѐ, рече́тъ: почто̀ ᲂу҆̀бо не вѣ́ровасте є҆мꙋ̀;

л҃в. Но а҆́ще рече́мъ, ѿ человѣ̑къ: боѧ́хꙋсѧ люде́й: вси́ бо и҆мѣ́ѧхꙋ І҆ѡа́нна, ꙗ҆́кѡ воистиннꙋ̀ пр҇ро́къ бѣ̀.

л҃г. И҆ ѿвѣща́вше глаго́лаша І҆и҃сови: не вѣ́мы. И҆ ѿвѣща́въ І҆и҃съ, гл҃го́ла и҆̀мъ: ни А҆́зъ гл҃го́лю ва́мъ, ко́ею ѡ҆́бластїю сїѧ̑ творю̀.

Гла́ва в҃і.

И҆ нача́тъ и҆̀мъ въ при́тчахъ гл҃го́лати: вїногра́дъ насадѝ человѣ́къ, и҆ ѡ҆гра́дѝ ѡ҆пло́томъ, и҆ и҆скопа̀ точи́ло, и҆ созда̀ сто́лпъ, и҆ предадѐ є҆го̀ дѣ́лателємъ, и҆ ѿи́де.

в҃. И҆ посла̀ къ дѣ́лателємъ во вре́мѧ раба̀, да ѿ дѣ́латель прї́иметъ ѿ плода̀ вїногра́да.

(28) Іох. 2, 14. Мф. 21, 23. Лк. 20, 2. (29) Мф. 21, 24. Лк. 20, 3. (30) Мф. 21, 25. Лк. 20, 4. (31) Мф. 21, 25. Лк. 20, 5. (32) Мф. 21, 26. Лк. 20, 6.

храмѣ, подошли къ Нему первосвященники и книжники и старѣйшины

28. и говорили Ему: какою властью Ты это дѣлаешь? и кто Тебѣ далъ власть дѣлать это?

29. Іисусъ сказалъ имъ въ отвѣтъ: спрошу и Я васъ объ одномъ, отвѣчайте Мнѣ; *тогда* и Я скажу вамъ, какою властью это дѣлаю.

30. Крещеніе Іоанново съ небесъ было, или отъ человѣковъ? отвѣчайте Мнѣ.

31. Они разсуждали между собою: если скажемъ: съ небесъ,— то Онъ скажетъ: почему же вы не повѣрили ему?

32. А сказать: отъ человѣковъ,— боялись народа, потому что всѣ полагали, что Іоаннъ точно былъ пророкъ.

33. И сказали въ отвѣтъ Іисусу: не знаемъ. Тогда Іисусъ сказалъ имъ въ отвѣтъ: и Я не скажу вамъ, какою властью это дѣлаю.

ГЛАВА 12.

И началъ говорить имъ притчами: нѣкоторый человѣкъ насадилъ виноградникъ, и обнесъ оградою, и выкопалъ точило, и построилъ башню, и отдавъ его виноградарямъ, отлучился.

2. И послалъ въ свое время къ виноградарямъ слугу, принять отъ виноградарей плодовъ изъ виноградника.

да Яго першасвятары і кніжнікі, і старэйшыны

28. і кажуць Яму: якою ўладаю Ты гэта робіш? і хто Табе ўладу гэтую даў, каб Ты рабіў гэта?

29. Ісус жа ў адказ сказаў ім: спытаю ў вас і Я адну рэч, і адкажыце Мне; і Я скажу вам, якою ўладаю гэта раблю.

30. Хрышчэнне Іаанава з неба было ці ад людзей? адкажыце Мне.

31. І разважалі яны між сабою, гаворачы: калі скажам: “з неба”, — Ён скажа: “ чаму ж вы не паверылі яму?”

32. А сказаць: “ад людзей” — баяліся народа, бо ўсе лічылі, што Іаан сапраўды быў прарок.

33. І кажуць у адказ Ісусу: не ведаем. Тады Ісус, адказваючы, гаворыць ім: і Я не скажу вам, якою ўладаю гэта раблю.

РАЗДЗЕЛ XII

І пачаў гаварыць ім прытчамі: пасадзіў чалавек вінаграднік і абнёс агароджаю, і выкапаў выціскальню, і збудаваў вежу, і аддаў яго вінаградарам, і адлучыўся.

2. І паслаў да вінаградараў у пэўны час раба, каб узяць ад вінаградараў пладоў з вінаградніка.

(33) Мф. 21, 27. Лк. 20, 7-8. Раздз. 12. (1) Пс. 79, 9. Песн. 8, 12. Іс. 3, 14; 5, 1. Іер. 2, 21. Мф. 21, 33. Лк. 20, 9. (2) Мф. 21, 34. Лк. 20, 10.

3. Οἱ δὲ λαβόντες αὐτὸν ἔδει-ραν, καὶ ἀπέστειλαν κενόν.

4. Καὶ πάλιν ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον· κἀκεῖνον λιθοβολήσαντες ἐκεφαλαίωσαν, καὶ ἀπέστειλαν ἠτιμωμένον.

5. Καὶ πάλιν ἄλλον ἀπέστειλε· κἀκεῖνον ἀπέκτειναν· καὶ πολλοὺς ἄλλους, τοὺς μὲν δέροντες, τοὺς δὲ ἀποκτείνοντες.

6. Ἔτι οὖν ἕνα υἱὸν ἔχων ἀγαπητὸν αὐτοῦ, ἀπέστειλε καὶ αὐτὸν πρὸς αὐτοὺς ἔσχατον, λέγων, ὅτι ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου.

7. Ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ εἶπον πρὸς ἑαυτούς, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία.

8. Καὶ λαβόντες αὐτόν, ἀπέκτειναν, καὶ ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος.

9. Τί οὖν ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; Ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργούς, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις.

10. Οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας·

11. παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν.

12. Καὶ ἐζήτουν Αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν γάρ, ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπε· καὶ ἀφέντες Αὐτὸν ἀπῆλθον.

г҃. Ѻни́ же є҆́мше є҆го̀ би́ша, и҆ ѿпосла́ша тщà.

д҃. И҆ па́ки посла̀ къ ни̑мъ дрꙋ́гаго раба̀: и҆ того̀ ка́менїемъ би́вше, проби́ша главꙋ̀ є҆мꙋ̀, и҆ посла́ша безче́стна.

є҃. И҆ па́ки и҆но́го посла̀: и҆ того̀ ᲂу҆би́ша: и҆ мнѡ́ги и҆ны, ѻ҆́вы ᲂу҆бїю́ще, ѻ҆́вы же ᲂу҆бива́юще.

ѕ҃. Є҆щѐ ᲂу҆̀бо є҆ди́наго сы́на и҆мѣ̀ возлю́бленнаго своегѡ̀, посла̀ и҆ того̀ къ ни̑мъ послѣ́дѝ, глаго́лѧ, ꙗ҆́кѡ ᲂу҆срамѧ́тсѧ сы́на моегѡ̀.

з҃. Ѻни́ же тѧжа́теле рѣ́ша къ себѣ̀, ꙗ҆́кѡ се́й є҆́сть наслѣ́дникъ: прїиди́те ᲂу҆бїе́мъ є҆го̀, и҆ на́ше бꙋ́детъ наслѣ́дствїе.

и҃. И҆ є҆́мше є҆го̀, ᲂу҆би́ша, и҆ и҆зверго́ша є҆го̀ во́нъ и҆з̾ вїногра́да.

ѳ҃. Что̀ ᲂу҆̀бо сотвори́тъ госпо́дь вїногра́да; Прїи́детъ и҆ погꙋби́тъ тѧжа́тели, и҆ да́стъ вїногра́дъ и҆нѣ́мъ.

і҃. Ни писа́нїѧ ли сегѡ̀ чли̑ є҆стѐ: ка́мень, є҆го́же не въ ра́дꙋ сотвори́ша зи́ждꙋщїи, се́й бы́сть во главꙋ̀ ᲂу҆́гла:

а҃і. Ѿ Гд҇а бы́сть сїѐ, и҆ є҆́сть ди́вно во ѻ҆чїю̀ на́шею.

в҃і. И҆ и҆ска́хꙋ Є҆го̀ ꙗ҆́ти, и҆ ᲂу҆боѧ́шасѧ наро́да: разꙋмѣ́ша бо, ꙗ҆́кѡ къ ни̑мъ при́тчꙋ речѐ: и҆ ѡ҆ста́вльше Є҆го̀ ѿидо́ша.

(3) Мф. 5, 12; 21, 35; 23, 34. Лк. 20, 10. (4) Лк. 20, 11. (5) Мф. 21, 36. Лк. 20, 12. (6) Мф. 21, 37. Лк. 20, 13. (7) Пс. 2, 2. Мф. 21, 38; 26, 3. Лк. 20, 14. (8) Мф. 21, 39. Лк. 20, 15. Ꙗ҆ѹр. 13, 12. (9) Мф. 21, 40-41. Лк. 20, 15-16.

3. Они же, схвативши его, били и отослали ни съ чѣмъ.

4. Опять послалъ къ нимъ другаго слугу; и тому камнями разбили голову и отпустили его съ безчестіемъ.

5. И опять инаго послалъ: и того убили; и многихъ другихъ то били, то убивали.

6. Имѣя же еще одного сына, любезнаго ему, напослѣдокъ послалъ и его къ нимъ, говоря: постыдятся сына моего.

7. Но виноградари сказали другъ другу: это наслѣдникъ пойдемъ, убьемъ его, и наслѣдство будетъ наше.

8. И схвативъ его, убили и выбросили вонъ изъ виноградника.

9. Что̀ же сдѣлаетъ хозяинъ виноградника? Прійдетъ и предастъ смерти виноградарей, и отдастъ виноградникъ другимъ.

10. Неужели вы не читали сего въ Писаніи: камень, который отвергли строители, тотъ самый сдѣлался главою угла:

11. это отъ Господа, и есть дивно въ очахъ нашихъ.

12. И старались схватить Его, но побоялись народа; ибо поняли, что объ нихъ сказалъ притчу; и оставивъ Его, отошли.

3. А яны, схапіўшы яго, набілі і адаслалі ні з чым.

4. І зноў паслаў да іх іншага раба, і таго каменнем пабілі, разбілі галаву і адпусцілі зняважанага.

5. І зноў іншага паслаў, і таго забілі; і многіх іншых каго білі, а каго забівалі.

6. Яшчэ аднаго меў ён, сына ўзлюбленага свайго, паслаў і яго нарэшце да іх, кажучы: пасаромеюцца сына майго.

7. Тыя ж вінаградары, сказалі адзін аднаму: гэта спадкаемца; хадзем, заб'ем яго, і спадчына будзе наша.

8. І, схапіўшы яго, забілі і выкінулі прэч з вінаградніка.

9. Што ж зробіць гаспадар вінаградніка? Прыйдзе і знішчыць вінаградараў, і аддасць вінаграднік іншым.

10. Няўжо не чыталі вы гэтага Пісання: камень, які адкінулі будаўнікі, той самы стаў галавою вугла;

11. ад Госпада сталася гэта, і яно дзіўнае ў вачах нашых.

12. І намерваліся схапіць Яго, ды пабаяліся народу; бо зразумелі, што пра іх сказаў прытчу; і, пакінуўшы Яго, адышлі.

(10) Пс. 117, 22. Іс. 8, 14; 28, 16. Мф. 21, 42. Лк. 20, 17. Дзеян. 4, 11. 1 Пят. 2, 7. Рым. 9, 33. 1 Кар. 3, 11. (11) Пс. 117, 23. (12) Мф. 14, 5; 21, 45-46. Мк. 11, 18. Лк. 20, 19. Ін. 7, 25; 30, 44.

13. Καὶ ἀποστέλλουσι πρὸς Αὐτόν τινας τῶν φαρισαίων καὶ τῶν ἡρωδιανῶν, ἵνα Αὐτὸν ἀγρεύσωσι λόγῳ.

г҃і. И҆ посла́ша къ Немꙋ нѣ́кїѧ ѿ фарїсе́й и҆ и҆рѡдїа́нъ, да Е҆го̀ ѡ҆больстѧ́тъ сло́вомъ.

14. Οἱ δὲ ἐλθόντες λέγουσιν Αὐτῷ· Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ οὐ μέλει Σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ᾿ ἐπ᾿ ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδάσκεις. Ἔξεστι κῆνσον καίσαρι δοῦναι, ἢ οὔ; δῶμεν, ἢ μὴ δῶμεν;

д҃і. О҆ни́ же прише́дше, глаго́лаша Е҆мꙋ: Оу҆чи́телю, вѣ́мы, ꙗ҆́кѡ и҆́стиненъ є҆сѝ, и҆ неради́ши ни ѡ҆ ко́мже: не зри́ши бо на лицѐ человѣ́кѡвъ, но вои́стиннꙋ пꙋ́ть Бж҃їю оу҆чи́ши. Досто́итъ ли кинсо́нъ ке́сареви да́ти, и҆лѝ ни; да́мы ли, и҆лѝ не да́мы;

15. Ὁ δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν, εἶπεν αὐτοῖς· τί Με πειράζετε; φέρετέ Μοι δηνάριον, ἵνα ἴδω.

є҃і. О҆́нъ же вѣ́дый и҆́хъ лицемѣ́рїе, речѐ и҆̀мъ: что́ Мѧ и҆скꙋша́ете; принеси́те Мѝ пѣ́нѧзь, да ви́жꙋ.

16. Οἱ δὲ ἤνεγκαν. Καὶ λέγει αὐτοῖς· τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; Οἱ δὲ εἶπον Αὐτῷ· καίσαρος.

ѕ҃і. О҆ни́ же принесо́ша. И҆ гл҃го́ла и҆̀мъ: чі́й ѡ҆́бразъ сі́й и҆ написа́нїе; О҆ни́ же рѣ́ша Е҆мꙋ: ке́саревъ.

17. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἀπόδοτε τὰ καίσαρος καίσαρι· καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ. Καὶ ἐθαύμασαν ἐπ᾿ Αὐτῷ.

з҃і. И҆ ѿвѣща́въ І҆и҃съ речѐ и҆̀мъ: возда́дите ке́сарева ке́сареви, и҆ Бж҃їѧ Бг҃ови. И҆ чꙋди́шасѧ ѡ҆ Не́мъ.

18. Καὶ ἔρχονται σαδδουκαῖοι πρὸς Αὐτόν, οἵτινες λέγουσιν ἀνάστασιν μὴ εἶναι· καὶ ἐπηρώτησαν Αὐτόν, λέγοντες·

и҃і. И҆ прїидо́ша саддꙋке́е къ Немꙋ, и҆̀же глаго́лютъ воскрⷭ҇нїю не бы́ти: и҆ вопроси́ша Е҆го̀, глаго́люще:

19. Διδάσκαλε, Μωϋσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, ὅτι ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ, καὶ καταλίπῃ γυναῖκα, καὶ τέκνα μὴ ἀφῇ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

ѳ҃і. Оу҆чи́телю, Мѡѷсе́й написа̀ на́мъ, ꙗ҆́кѡ а҆́ще комꙋ бра́тъ оу҆́мретъ, и҆ ѡ҆ста́витъ женꙋ̀, а҆ ча̑дъ не ѡ҆ста́витъ: да пої́метъ бра́тъ є҆гѡ̀ женꙋ̀ є҆гѡ̀, и҆ воскреси́тъ сѣ́мѧ бра́тꙋ своемꙋ̀.

20. Ἑπτὰ (οὖν) ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβε γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων οὐκ ἀφῆκε σπέρμα.

к҃. Се́дмь бра́тїй бѣ̀: и҆ пе́рвый поѧ́тъ женꙋ̀, и҆ оу҆мира́ѧ не ѡ҆ста́ви сѣ́мене.

(13) Мф. 22, 15. Лк. 20, 20. (14) Мф. 22. 16-17. Лк. 20, 21-22. (15) Мф. 22, 18-19. Лк. 20, 23-24. (16) Мф. 22, 19-21. Лк. 20, 24. (17) Ісх. 22, 28.

13. И посылаютъ къ Нему нѣкоторыхъ изъ фарисеевъ и иродіанъ, чтобы уловить Его въ словѣ.

14. Они же пришедши говорятъ Ему: Учитель! мы знаемъ, что Ты справедливъ и не заботишься объ угожденіи кому либо, ибо не смотришь ни на какое лице, но истинно пути Божію учишь. Позволительно ли давать пóдать кесарю, или нѣтъ? давать ли намъ, или не давать?

15. Но Онъ, зная ихъ лицемѣріе, сказалъ имъ: что̀ искушаете Меня? принесите Мнѣ динарій, чтобы Мнѣ видѣть его.

16. Они принесли. Тогда говоритъ имъ: чье это изображеніе и надпись? Они сказали Ему: кесаревы.

17. Іисусъ сказалъ имъ въ отвѣтъ: отдайте кесарево кесарю, а Божіе Богу. И дивились Ему.

18. Потомъ пришли къ Нему саддукеи, которые говорятъ, что нѣтъ воскресенія, и спросили Его, говоря:

19. Учитель! Моисей написалъ намъ: если у кого умретъ братъ и оставитъ жену, а дѣтей не оставитъ,—то братъ его пусть возметъ жену его и возстановитъ сѣмя брату своему.

20. Было семь братьевъ: первый взялъ жену, и умирая не оставилъ дѣтей.

13. І пасылаюць да Яго некаторых з фарысеяў і ірадыян, каб злавіць Яго на слове.

14. Яны, прыйшоўшы, кажуць Яму: "Настаўнік! мы ведаем, што Ты праўдзівы і нікому не дагаджаеш, бо не глядзіш на аблічча людзей, а па праўдзе шляху Божаму вучыш. Ці дазволена даваць падатак кесару, ці не? Даваць нам ці не даваць?

15. Ён жа, ведаючы іх крывадушнасць, сказаў ім: што Мяне спакушаеце? Прынясіце Мне дынарый, каб Я пабачыў.

16. Яны прынеслі. І кажа ім: чыя гэта выява і надпіс? Яны сказалі Яму: кесаравы.

17. І сказаў ім Ісус у адказ: аддавайце кесарава кесару, а Божае Богу. І дзівіліся Яму.

18. І прыйшлі до Яго садукеі, якія кажуць, што няма ўваскрасення, і спыталіся ў Яго, кажучы:

19. Настаўнік! Маісей напісаў нам: "калі ў каго брат памрэ і пакіне жонку, а дзяцей не пакіне, то няхай брат яго возьме жонку яго і адродзіць семя брату свайму".

20. Было сем братоў; і першы ўзяў жонку і, паміраючы, не пакінуў семені*.

*дзяцей

Мф. 22, 21-22. Лк. 20, 25-26. Рым. 13, 7. (18) Мф. 22, 23. Лк. 20, 27. Дзеян. 23, 8. (19) Друг. 25, 5. Мф. 22, 24. Лк. 20, 28. (20) Мф. 22, 25. Лк. 20, 29.

21. Καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν
αὐτὴν, καὶ ἀπέθανε, καὶ οὐδὲ
αὐτὸς ἀφῆκε σπέρμα· καὶ ὁ τρίτος
ὡσαύτως.
22. Καὶ ἔλαβον αὐτὴν οἱ ἑπτὰ,
καὶ οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα. Ἐσχάτη
πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή.
23. Ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει, ὅταν
ἀναστῶσι, τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή;
οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα.
24. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς
εἶπεν αὐτοῖς· οὐ διὰ τουτο πλα-
νᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς,
μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ;
25. Ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀνα-
στῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε γαμίσ-
κονται· ἀλλ' εἰσὶν ὡς Ἄγγελοι οἱ
ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
26. Περὶ δὲ των νεκρῶν, ὅτι
ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ
βίβλῳ Μωϋσέως, ἐπὶ τῆς βάτου
ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεὸς, λέγων·
Ἐγὼ ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ, καὶ ὁ
Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ;
27. Οὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς νεκρῶν,
ἀλλὰ Θεὸς ζώντων. Ὑμεῖς οὖν πολὺ
πλανᾶσθε.
28. Καὶ προσελθὼν εἷς των
γραμματέων, ἀκούσας αὐτῶν συ-
ζητούντων, εἰδὼς ὅτι καλῶς αὐτοῖς
ἀπεκρίθη, ἐπηρώτησεν Αὐτόν· ποία
ἐστὶ πρώτη πασῶν ἐντολή;
29. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη
αὐτῷ, ὅτι πρώτη πασῶν τῶν ἐντο-
λῶν· ἄκουε, Ἰσραήλ· Κύριος ὁ
Θεὸς ἡμῶν, Κύριος εἷς ἐστι·

к҃а. И҆ вторы́й поѧ́тъ ю҄, и҆ ꙋ҆́мре,
и҆ ни то́й ѡ҆ста́ви сѣ́мене: и҆ тре́тїй
та́кожде.
к҃в. И҆ поѧ́ша ю҄ се́дмь, и҆ не
ѡ҆ста́виша сѣ́мене. Послѣдѝ же всѣ́хъ
ꙋ҆́мре и҆ жена̀.
к҃г. Въ воскр҃нїе ꙋ҆̀бо, є҆гда̀ вос-
кр҃нꙋтъ, кото́ромꙋ и҆́хъ бꙋ́детъ жена̀;
се́дмь бо и҆мѣ́ша ю҄ женꙋ̀.
к҃д. И҆ ѿвѣща́въ І҆и҃съ речѐ и҆̀мъ:
не сегѡ̀ ли ра́ди прельща́етесѧ, не
вѣ́дꙋще писа́нїй, ни си́лы б҃жїѧ;
к҃є. Є҆гда́ бо и҆з̾ ме́ртвыхъ вос-
кр҃нꙋтъ, ни жѐнѧтсѧ, ни посѧ-
га́ютъ: но сꙋ́ть ꙗ҆́кѡ а҆́гг҃ли на
н҃бсѣ́хъ.
к҃ѕ. Ѡ҆ ме́ртвыхъ же, ꙗ҆́кѡ во-
ста́ютъ, нѣ́сте ли чли̑ въ кни́гахъ
Мѡѷсе́овыхъ, при кꙋпинѣ̀ ꙗ҆́кѡ
речѐ є҆мꙋ̀ бг҃ъ, гл҃го́лѧ: а҆́зъ бг҃ъ
а҆враа́мовъ, и҆ бг҃ъ і҆саа́ковъ, и҆ бг҃ъ
і҆а́кѡвль;
к҃з. Нѣ́сть бг҃ъ ме́ртвыхъ, но
бг҃ъ живы́хъ. Вы̀ ꙋ҆̀бо мнѡ́гѡ прель-
ща́етесѧ.
к҃и. И҆ приստꙋ́пль є҆ди́нъ ѿ книж-
никъ, слы́шавъ и҆́хъ стѧза́ющихсѧ,
и҆ ви́дѣвъ, ꙗ҆́кѡ добрѣ̀ ѿвѣща̀ и҆̀мъ,
вопроси̇̀ є҆го̀: ка́ѧ є҆́сть пе́рваѧ всѣ́хъ
за́повѣдїй;
к҃д. І҆и҃съ же ѿвѣща̀ є҆мꙋ̀: ꙗ҆́кѡ
пе́рвѣйши всѣ́хъ за́повѣдїй: слы́ши
і҆и҃лю, гд҃ь бг҃ъ ва́шъ *, гд҃ь є҆ди́нъ
є҆́сть: * на́шъ

(21) Мф. 22, 26. Лк. 20, 30-31. (22) Мф. 22, 27. Лк. 20, 31-32. (23) Мф. 22, 28. Лк. 20, 33. (24) Мф. 22, 29. (25) Мф. 22, 30. Лк. 20, 34-36.

21. Взялъ ее вторый, и умеръ, и онъ не оставилъ дѣтей; также и третій.

21. І другі ўзяў яе, і памёр, і ён не пакінуў семені; і трэці таксама.

22. Брали ее *за себя* семеро, и не оставили дѣтей. Послѣ всѣхъ умерла и жена.

22. І бралі яе сямёра, і не пакінулі семені. Пасля ўсіх памерла і жонка.

23. Итакъ въ воскресеніи, когда воскреснутъ, котораго изъ нихъ будетъ она женою? ибо семеро имѣли ее женою.

23. Дык вось, пры ўваскрасенні, калі яны ўваскрэснуць, катораму з іх будзе яна жонкаю? бо сямёра мелі яе жонкаю.

24. Іисусъ сказалъ имъ въ отвѣтъ: этимъ ли приводитесь вы въ заблужденіе, не зная Писаній, ни силы Божіей?

24. І сказаў ім Ісус у адказ: ці не таму вы памыляецеся, што не ведаеце ні Пісанняў, ні сілы Божае?

25. Ибо когда изъ мертвыхъ воскреснутъ, *тогда* не будутъ ни жениться, ни замужъ выходить, но будутъ, какъ Ангелы на небесахъ.

25. Бо калі з мёртвых уваскрэснуць, не будуць ні жаніцца, ні замуж выходзіць, а будуць, як Ангелы на нябёсах.

26. А о мертвыхъ, что они воскреснутъ, развѣ не читали вы въ книгѣ Моисея, какъ Богъ при купинѣ сказалъ ему: Я Богъ Авраама, и Богъ Исаака, и Богъ Іакова?

26. Пра мёртвых жа, што яны ўваскрэснуць, хіба не чыталі вы ў кнізе Маісея пра купіну, як Бог гаварыў яму, кажучы: "Я Бог Аўраама, і Бог Ісаака, і Бог Іакава"?

27. *Богъ* не есть Богъ мертвыхъ, но Богъ живыхъ. Итакъ вы весьма заблуждаетесь.

27. Ён не ёсць Бог мёртвых, але Бог жывых. Таму вы вельмі памыляецеся.

28. Одинъ изъ книжниковъ, слыша ихъ пренія и видя, что *Іисусъ* хорошо имъ отвѣчалъ, подошелъ и спросилъ Его: какая первая изъ всѣхъ заповѣдей?

28. І, падышоўшы, адзін з кніжнікаў, які чуў, як яны спрачаюцца, і, ведаючы, што *Ісус* добра адказаў ім, спытаў у Яго: якая першая з усіх запаведзяў?

29. Іисусъ отвѣчалъ ему: первая изъ всѣхъ заповѣдей: слушай, Израиль! Господь Богъ нашъ есть Господь единый;

29. Ісус адказаў яму: першая з усіх запаведзяў: "слухай, Ізраілю! Гасподзь Бог наш ёсць Гасподзь адзіны;

1 Кар. 15, 42; 49, 52. (26) Ісх. 3, 6. Мф. 22, 31-32. Лк. 20, 37. (27) Мф. 22, 32. Лк. 20, 38. (28) Мф. 22, 35-36. Лк. 10, 25. (29) Друг. 6, 4.

30. καὶ ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου· αὕτη πρώτη ἐντολή.

л҃. И҆ возлю́биши Гд҇а Бг҃а твоего̀ всѣ́мъ се́рдцемъ твои́мъ, и҆ все́ю дꙋше́ю твое́ю, и҆ всѣ́мъ оу҆мо́мъ твои́мъ, и҆ все́ю крѣ́постїю твое́ю: сїѧ̀ є҆́сть пе́рваѧ за́повѣдь.

31. Καὶ δευτέρα ὁμοία αὐτῇ *· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. Μείζων τούτων ἄλλη ἐντολὴ οὐκ ἔστι.

* αὕτη (Москва, 1821).

л҃а. И҆ втора́ѧ подо́бна є҆́й: возлю́биши бли́жнѧго своего̀, ꙗ҆́кѡ са́мъ себѐ. Бо́льшаѧ сеѧ̀ и҆́на за́повѣдь нѣ́сть.

32. Καὶ εἶπεν Αὐτῷ ὁ γραμματεύς· καλῶς, Διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας εἶπας, ὅτι εἷς ἐστι Θεός, καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν Αὐτοῦ·

л҃в. И҆ речѐ є҆мꙋ̀ кни́жникъ: добрѣ̀, Оу҆чи́телю, вои́стиннꙋ ре́клъ є҆сѝ, ꙗ҆́кѡ є҆ди́нъ є҆́сть Бг҃ъ, и҆ нѣ́сть и҆́нъ ра́звѣ Є҆гѡ̀:

33. καὶ τὸ ἀγαπᾷν Αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος· καὶ τὸ ἀγαπᾷν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτὸν, πλεῖόν ἐστι πάντων τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ τῶν θυσιῶν.

л҃г. и҆ є҆́же люби́ти Є҆го̀ всѣ́мъ се́рдцемъ, и҆ всѣ́мъ ра́зꙋмомъ, и҆ все́ю дꙋше́ю, и҆ все́ю крѣ́постїю: и҆ є҆́же люби́ти бли́жнѧго ꙗ҆́кѡ себѐ, бо́лѣ є҆́сть всѣ́хъ всесожже́нїй и҆ же́ртвъ.

34. Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἰδὼν αὐτὸν ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ· οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Καὶ οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα Αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

л҃д. І҆и҃съ же ви́дѣвъ, ꙗ҆́кѡ смы́сленнѡ ѿвѣща̀, речѐ є҆мꙋ̀: не дале́че є҆сѝ ѿ Цр҃твїѧ Бж҃їѧ. И҆ никто́же смѣ́ѧше ктомꙋ̀ Є҆го̀ вопроси́ти.

35. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγε, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· πῶς λέγουσιν οἱ γραμματεῖς, ὅτι ὁ Χριστὸς υἱός ἐστι Δαβίδ;

л҃е. И҆ ѿвѣща́въ І҆и҃съ гл҃аше, оу҆чѧ̀ въ це́ркви: ка́кѡ глаго́лютъ кни́жницы, ꙗ҆́кѡ Хрⷭ҇то́съ сн҃ъ є҆́сть Дв҃довъ;

36. Αὐτὸς γὰρ Δαβὶδ εἶπεν ἐν τῷ Πνεύματι τῷ Ἁγίῳ· εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν Μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς Σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν Σου.

л҃ѕ. То́й бо Дв҃дъ речѐ Дх҃омъ С҃тымъ: гл҃а Гдⷭ҇ь Гдⷭ҇еви моемꙋ̀: сѣдѝ ѡ҆десню́ю Менѐ, до́ндеже положꙋ̀ враги̑ Твоѧ̑ подно́жїе нога́ма Твои́ма.

37. Αὐτὸς οὖν Δαβὶδ λέγει Αὐτὸν Κύριον· καὶ πόθεν υἱὸς αὐτοῦ ἐστι; Καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν Αὐτοῦ ἡδέως.

л҃з. Са́мъ оу҆́бо Дв҃дъ глаго́летъ Є҆го̀ Гдⷭ҇а: и҆ ѿкꙋ́дꙋ сн҃ъ є҆мꙋ̀ є҆́сть; И҆ мно́гъ наро́дъ послꙋ́шаше Є҆го̀ въ сла́дость.

(30) Друг. 6, 5. Мф. 22, 37-38. Лк. 10, 27. (31) Лев. 19, 18. Мф. 5, 43; 22, 39. Ін. 13, 34; 15, 12, 17. Іак. 2, 8. 1 Пят. 1, 22. Рым. 13, 9. Гал. 5, 14; 6, 2. 1 Сал. 4, 9. (32) Друг. 4, 35, 39; 6, 4.

30. и возлюби Господа Бога твоего всѣмъ сердцемъ твоимъ, и всею душею твоею, и всѣмъ разумѣніемъ твоимъ, и всею крѣпостью твоею: вотъ, первая заповѣдь!

30. і ўзлюбі Господа Бога твайго ўсім сэрцам тваім, і ўсёй душою тваёю, і ўсім разуменнем тваім, і ўсёй сілаю тваёю". Гэта першая запаведзь.

31. Вторая подобная ей: возлюби ближняго твоего, какъ самого себя. Иной большей сихъ заповѣди нѣтъ.

31. І другая падобная да яе: "узлюбі бліжняга твайго, як самога сябе". Большай за гэтыя іншай запаведзі няма.

32. Книжникъ сказалъ Ему: хорошо, Учитель! истину сказалъ Ты, что одинъ есть Богъ и нѣтъ инаго, кромѣ Его;

32. І сказаў Яму кніжнік: добра, Настаўнік! Па праўдзе сказаў Ты, што адзіны ёсць Бог, і няма іншага, акрамя Яго;

33. и любить Его всѣмъ сердцемъ, и всѣмъ умомъ, и всею душею, и всею крѣпостью, и любить ближняго, какъ самого себя, есть больше всѣхъ всесожженій и жертвъ.

33. і любіць Яго ўсім сэрцам, і ўсім розумам, і ўсёю душою, і ўсёю сілаю, і любіць бліжняга, як самога сябе, — гэта больш за ўсе ўсеспаленні і ахвяры.

34. Іисусъ, видя, что онъ разумно отвѣчалъ, сказалъ ему: недалеко ты отъ Царствія Божія. Послѣ того никто уже не смѣлъ спрашивать Его.

34. Ісус жа, убачыўшы, што той разумна адказваў, сказаў яму: недалёка ты ад Царства Божага. І ніхто не адважваўся болей пытацца ў Яго.

35. Продолжая учить въ храмѣ, Іисусъ говорилъ: какъ говорятъ книжники, что Христосъ есть сынъ Давидовъ?

35. І, працягваючы вучыць у храме, Ісус казаў: як гэта кажуць кніжнікі, што Хрыстос — сын Давідаў?

36. Ибо самъ Давидъ сказалъ Духомъ Святымъ: сказалъ Господь Господу моему: сѣди одесную Меня, доколѣ положу враговъ Твоихъ въ подножіе ногъ Твоихъ.

36. Бо сам Давід сказаў Духам Святым: "сказаў Гасподзь Госпаду майму: сядзі праваруч Мяне, пакуль пакладу ворагаў Тваіх у падножжа ног Тваіх."

37. Итакъ самъ Давидъ называетъ Его Господомъ: какъ же Онъ сынъ ему? И множество народа слушало Его съ услажденіемъ.

37. Сам Давід называе Яго Госпадам: як жа Ён сын яму? І мноства народу слухала Яго з прыемнасцю.

Іс. 45, 6, 14; 46, 9. (33) 1 Цар. 15, 22. Ас. 6, 6. Міх. 6, 6-8. (34) Мф. 22, 46. (35) Мф. 22, 41-42. Лк. 20, 41. (36) Пс. 109, 1. Мф. 22, 44. Лк. 22, 42-43. Дзеян. 2, 34-35. (37) Мф. 22, 45.

38. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ Αὐτοῦ· βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων, τῶν θελόντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν, καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς,

39. καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις.

40. Οἱ κατεσθίοντες τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· οὗτοι λήψονται περισσότερον κρίμα.

41. Καὶ καθίσας ὁ Ἰησοῦς κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου, ἐθεώρει πως ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον. Καὶ πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλά.

42. Καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλε λεπτὰ δύο, ὅ ἐστι κοδράντης.

43. Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς Αὐτοῦ, λέγει αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ πλεῖον πάντων βέβληκε τῶν βαλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον·

44. πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον· αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ ΙΓ'
(τρισκαιδέκατον).

Καὶ ἐκπορευομένου Αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει Αὐτῷ εἷς τῶν μαθητῶν Αὐτοῦ· Διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί.

л҃и. И҆ глаго́лаше и҆̀мъ во оу҆че́нїи Свое́мъ: блюди́тесѧ ѿ кни́жникъ, хотѧ́щихъ во ѡ҆дѣ́ѧнїихъ ходи́ти, и҆ цѣлова́нїѧ на то́ржищахъ,

л҃ѳ. и҆ преждесѣда̑нїѧ на со́нмищахъ, и҆ первовозлежа̑нїѧ на ве́черѧхъ.

м҃. Поѧда́ющїи до́мы вдови́цъ, и҆ непщева́нїемъ надо́лзѣ молѧ́щесѧ: сі́и прїи́мутъ ли́шшее ѡ҆сужде́нїе.

м҃а. И҆ сѣ́дъ І҆и҃съ прѧ́мѡ сокро́вищномꙋ храни́лищꙋ, зрѧ́ше, ка́кѡ наро́дъ мета́етъ мѣ́дь въ сокро́вищное храни́лище. И҆ мно́зи бога́тїи вмета́ху мнѡ́га.

м҃в. И҆ прише́дши є҆ди́на вдови́ца оу҆бо́га, вве́рже ле́птѣ двѣ̀, є҆́же є҆́сть кодра́нтъ.

м҃г. И҆ призва́въ оу҆чн҃ки̑ Своѧ̑, речѐ и҆̀мъ: а҆ми́нь гл҃ю ва́мъ, ꙗ҆́кѡ вдови́ца сїѧ̀ оу҆бо́гаѧ мно́жае всѣ́хъ вве́рже вмета́ющихъ въ сокро́вищное храни́лище:

м҃д. вси́ бо ѿ и҆збы́тка своегѡ̀ вверго́ша: сїѧ́ же ѿ лише́нїѧ своегѡ̀ всѧ̑, є҆ли̑ка и҆мѣ́ѧше, вве́рже, всѐ житїѐ своѐ.

ГЛАВА̀ Г҃І.

И҆ исходѧ́щꙋ Є҆мꙋ̀ ѿ це́ркве, глаго́ла Є҆мꙋ̀ є҆ди́нъ ѿ оу҆чн҃къ Є҆гѡ̀: Оу҆чт҃лю, ви́ждь каковѡ̀ ка́менїе и҆ какова̑ зда̑нїѧ.

(39) Мф. 23, 6. Лк. 11, 43; 20, 46. (40) Іез. 22, 25. Мф. 23, 14. Лк. 20, 47. (41) 4 Цар. 12, 9. Лк. 21, 1.

38. И говорилъ имъ въ ученіи Своемъ: остерегайтесь книжниковъ, любящихъ ходить въ длинныхъ одеждахъ, и *принимать* привѣтствія въ народныхъ собраніяхъ,

39. сидѣть впереди въ синагогахъ, и возлежать на первомъ *мѣстѣ* на пиршествахъ.

40. Сіи, поядающіе домы вдовъ, и напоказъ долго молящіеся, примутъ тягчайшее осужденіе.

41. И сѣлъ Іисусъ противъ сокровищницы, и смотрѣлъ, какъ народъ кладетъ деньги въ сокровищницу. Многіе богатые клали много.

42. Пришедши же, одна бѣдная вдова положила двѣ лепты, что̀ составляетъ кодрантъ.

43. Подозвавъ учениковъ Своихъ, *Іисусъ* сказалъ имъ: истинно говорю вамъ, что эта бѣдная вдова положила больше всѣхъ, клавшихъ въ сокровищницу:

44. ибо всѣ клали отъ избытка своего, а она отъ скудости своей положила все, что̀ имѣла, все пропитаніе свое.

ГЛАВА 13.

И когда выходилъ Онъ изъ храма, говоритъ Ему одинъ изъ учениковъ Его: Учитель! посмотри, какіе камни и какія зданія!

38. І казаў ім у вучэнні Сваім: сцеражыцеся кніжнікаў, якія любяць хадзіць у доўгіх уборах і каб віталі іх на плошчах,

39. і наперадзе сядзець у сінагогах і ўзляжаць наперадзе на гасцінах.

40. Тыя, што паядаюць дамы ўдоў і напаказ доўга моляцца, прымуць большае асуджэнне.

41. І сеў Ісус насупраць скарбніцы і глядзеў, як народ кладзе грошы ў скарбніцу, і многія багацеі клалі шмат.

42. І, прыйшоўшы, адна бедная ўдава паклала дзве лепты*, гэта значыць кадрант.

43. І, паклікаўшы вучняў сваіх, *Ісус* гаворыць ім: праўду кажу вам, удава гэтая бедная паклала больш за ўсіх, хто клаў у скарбніцу:

44. бо ўсе клалі ад дастатку свайго, а яна з нястачы сваёй паклала ўсё, што мела, увесь пражытак свой.

РАЗДЗЕЛ XIII

Калі выходзіў Ён з храма, кажа Яму адзін з вучняў Яго: Настаўнік! паглядзі, якое каменне і якія будынкі!

*лепта-самая дробная манета.

(42) Лк. 21, 2. (43) Лк. 21, 3. 2 Кар. 8, 12. (44) Мк. 14, 8. Лк. 21, 4. Раздз. 13. (1) Мф. 24, 1. Лк. 21, 5.

2. Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ· βλέπεις ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομάς; Οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ μὴ καταλυθῇ.

в҃. И҆ ѿвѣща́въ І҆и҃съ речѐ є҆мꙋ̀: ви́диши ли сїѧ̑ вели̑каѧ зда̑нїѧ; Не и҆́мать ѡ҆ста́ти здѣ̀ ка́мень на ка́мени, и҆́же не разори́тсѧ.

3. Καὶ καθημένου Αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν κατέναντι τοῦ ἱεροῦ, ἐπηρώτων Αὐτὸν κατ᾽ ἰδίαν Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας·

г҃. И҆ сѣда́щꙋ Є҆мꙋ̀ на горѣ̀ Є҆леѡ́нстѣй прѧ́мѡ це́ркве, вопроша́хꙋ Є҆го̀ є҆ди́нагѡ Пе́тръ, и҆ І҆а́кѡвъ, и҆ І҆ѡа́ннъ, и҆ А҆ндре́й:

4. εἰπὲ ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ πάντα ταῦτα συντελεῖσθαι;

д҃. рцы̀ на́мъ, когда̀ сїѧ̑ бꙋ́дꙋтъ; и҆ ко́е (бꙋ́детъ) зна́менїе, є҆гда̀ и҆́мꙋтъ всѧ̑ сїѧ̑ скончаватисѧ;

5. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς αὐτοῖς, ἤρξατο λέγειν· βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ.

є҃. І҆и҃съ же ѿвѣща́въ и҆̀мъ, нача́тъ гл҃а́ти: блюди́тесѧ, да не кто̀ ва́съ прельсти́тъ.

6. Πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί Μου, λέγοντες, ὅτι Ἐγώ εἰμι· καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν.

ѕ҃. Мно́зи бо прїи́дꙋтъ во и҆́мѧ Моѐ, глаго́люще, ꙗ҆́кѡ А҆́зъ є҆́смь: и҆ мнѡ́ги прельстѧ́тъ.

7. Ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ γενέσθαι· ἀλλ᾽ οὔπω τὸ τέλος.

з҃. Є҆гда́ же ᲂу҆слы́шите бра̑ни, и҆ слы̑шанїѧ бра́ней, не ᲂу҆жаса́йтесѧ: подоба́етъ бо бы́ти: но не ᲂу҆̀ кончи́на.

8. Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· καὶ ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τόπους, καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ ταραχαί. Ἀρχαὶ ὠδίνων ταῦτα.

и҃. Воста́нетъ бо ꙗ҆зы́къ на ꙗ҆зы́къ, и҆ ца́рство на ца́рство: и҆ бꙋ́дꙋтъ трꙋ́си по мѣ́стѡмъ, и҆ бꙋ́дꙋтъ гла̑ди и҆ мѧте́жи. Нача́ло болѣ́знемъ сїѧ̑.

9. Βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτούς· παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια καὶ εἰς συναγωγάς· δαρήσεσθε, καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασιλέων σταθήσεσθε ἕνεκεν Ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

ѳ҃. Блюди́тесѧ же вы̀ са́ми: преда́дѧтъ бо вы̀ въ со́нмища, и҆ на со́борищахъ бїе́ни бꙋ́дете: и҆ предъ владꙋ́ки и҆ цари̑ веде́ни бꙋ́дете Менѐ ра́ди, во свидѣ́телство и҆̀мъ.

10. Καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη δεῖ πρῶτον κηρυχθῆναι τὸ Εὐαγγέλιον.

і҃. И҆ во всѣ́хъ ꙗ҆зы́цѣхъ подоба́етъ пре́жде пропонѣ́датисѧ Є҆ѵⷢ҇лїю.

(2) 3 Цар. 9, 7-8. Мф. 24, 2. Лк. 19, 44; 21, 6. (3) Лк. 21, 7. (4) Мф. 24, 3. Лк. 21, 7. (5) Іер. 29, 8. Мф. 24, 4. Лк. 21, 8. Эф. 5, 6. 1 Сал. 2, 3. 2 Сал. 2, 3.

2. Іисусъ сказалъ ему въ отвѣтъ: видишь сіи великія зданія? Всё это будетъ разрушено, такъ-что не останется здѣсь камня на камнѣ.

3. И когда Онъ сидѣлъ на горѣ Елеонской противъ храма, спрашивали Его наединѣ Петръ, и Іаковъ, и Іоаннъ, и Андрей:

4. скажи намъ, когда это будетъ, и какой признакъ, когда все сіе должно совершиться?

5. Отвѣчая имъ, Іисусъ началъ говорить: берегитесь, что-бы кто не прельстилъ васъ.

6. Ибо многіе прійдутъ подъ именемъ Моимъ, и будутъ говорить: это Я; и многихъ прельстятъ.

7. Когда же услышите о войнахъ и о военныхъ слухахъ, не ужасайтесь: ибо надлежитъ *сему* быть; но *это* еще не конецъ.

8. Ибо возстанетъ народъ на народъ, и царство на царство; и будутъ землетрясенія по мѣстамъ, и будутъ глады и смятенія. Это начало болѣзней.

9. Но вы смотрите за собою; ибо васъ будутъ предавать въ судилища, и бить въ синагогахъ, и предъ правителями и царями поставятъ васъ за Меня, для свидѣтельства предъ ними.

10. И во всѣхъ народахъ прежде должно быть проповѣдано Евангеліе.

2. І сказаў Ісус яму ў адказ: бачыш гэтыя вялікія будынкі? Не застанецца тут каменя на камені, які не будзе зруйнаваны.

3. І калі сядзеў Ён на гары Елеонскай насупраць храма, пыталіся асобна ў Яго Пётр і Іакаў, і Іаан, і Андрэй:

4. скажы нам, калі гэта будзе, і якое знаменне, калі павінна ўсё гэта збыцца?

5. Ісус жа, адказваючы ім, пачаў гаварыць: сцеражыцеся, каб хто не ўвёў вас у зман.

6. Бо многія прыдуць пад імем Маім, кажучы, што гэта Я, і многіх увядуць у зман.

7. Калі ж пачуеце пра войны і чуткі аб войнах, не жахайцеся, бо павінна *так* быць, але гэта яшчэ не канец.

8. Бо паўстане народ на народ, і царства на царства; і будуць землятрусы месцамі, і будуць галады і смуты. Гэта пачатак пакут.

9. Вы ж самі сцеражыцеся, бо вас будуць аддаваць на судзілішчы, і біць у сінагогах, і перад правіцелямі і царамі паставяць вас да Мяне, дзеля сведчання ім.

10. І ва ўсіх народах перш павінна быць прапаведана Евангелле.

(6) Іер. 14, 14. Мф. 24, 5. Лк. 21, 8. (7) Мф. 24, 6. Лк. 21, 9. (8) 2 Пар. 15, 6. Мф. 24, 7-8. Лк. 21, 10-11. (9) Мф. 10, 17-18; 24, 9. Лк. 21, 12. Ін. 15, 20; 16, 2. Апак. 2, 10. (10) Мф. 24, 14.

11. Ὅταν δὲ ἀγάγωσιν ὑμᾶς παραδιδόντες, μὴ προμεριμνᾶτε τί λαλήσητε, μηδὲ μελετᾶτε· ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τουτο λαλεῖτε· οὐ γάρ ἐστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον.

а҃і. Е҆гда́ же поведꙋ́тъ вы̀ предаю́ще, не пре́жде пецы́тесѧ, что̀ возглаго́лете, ни поꙋча́йтесѧ: но е҆́же а҆́ще да́стсѧ ва́мъ въ то́й ча́съ, сѐ глаго́лите: не вы́ бо бꙋ́дете глаго́лющїи, но Дх҃ъ Ст҃ый.

12. Παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς.

в҃і. Преда́стъ же бра́тъ бра́та на сме́рть, и҆ ѻ҆те́цъ ча́до: и҆ воста́нꙋтъ ча̑да на роди́тели, и҆ ᲂу҆бїю́тъ и҆̀хъ.

13. Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά Μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται.

г҃і. И҆ бꙋ́дете ненави́дими всѣ́ми и҆́мене Моегѡ̀ ра́ди: претерпѣ́вый же до конца̀, то́й спасе́нъ бꙋ́детъ.

14. Ὅταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα της ἐρημώσεως, τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Δανιὴλ τοῦ προφήτου, ἑστὸς * ὅπου οὐ δεῖ· ὁ ἀναγινώσκων νοείτω· τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη·

* ἑστὼς (Москва, 1821).

д҃і. Е҆гда́ же ᲂу҆́зрите ме́рзость запꙋстѣ́нїѧ, рече́ннꙋю Данїи́ломъ прⷪ҇ро́комъ, стоѧ́щꙋ, и҆дѣ́же не подоба́етъ: чты́й да разꙋмѣ́етъ: тогда̀ сꙋ́щїи во Їꙋде́и да бѣжа́тъ на го́ры:

15. ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβάτω εἰς τὴν οἰκίαν, μηδὲ εἰσελθέτω ἆραί τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ·

є҃і. а҆ и҆́же на кро́вѣ, да не сла́зитъ въ до́мъ, ни да вни́детъ взѧ́ти что̀ ѿ до́мꙋ своегѡ̀:

16. καὶ ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν ὢν μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ.

ѕ҃і. и҆ и҆́же на селѣ̀ сый, да не возврати́тсѧ вспѧ́ть взѧ́ти ри́зꙋ своѭ̀.

17. Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.

з҃і. Го́ре же непра́зднымъ и҆ доѧ́щымъ въ ты҄ѧ дни̑.

18. Προσεύχεσθε δὲ, ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος.

и҃і. Моли́тесѧ же, да не бꙋ́детъ бѣ́гство ва́ше въ зимѣ̀.

19. Ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλίψις, οἵα οὐ γέγονε τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως ἧς ἔκτισεν ὁ Θεὸς, ἕως τοῦ νῦν, καὶ οὐ μὴ γένηται.

ѳ҃і. Бꙋ́дꙋтъ бо дни̑ ті́и ско́рбь, ꙗ҆кова̀ не бы́сть такова̀ ѿ нача́ла созда́нїѧ, е҆́же созда̀ Бг҃ъ, до нн҃ѣ: и҆ не бꙋ́детъ.

(11) Мф. 10, 19-20. Лк. 12, 11-12; 21, 14-15. Дзеян. 2, 4; 4, 8, 31. (12) Міх. 7, 6. Мф. 10, 21; 24, 10. Лк. 21, 16. (13) Дан. 12, 12. Мф. 10, 22; 24, 9, 13. Лк. 21, 17. Апак. 2, 10. (2) Дан. 9, 27.

11. Когда же поведутъ предавать васъ, не заботьтесь напередъ, чтò вамъ говорить, и не обдумывайте; но чтò дано будетъ вамъ въ тотъ часъ, тò и говорите: ибо не вы будете говорить, но Духъ Святый.

12. Предастъ же братъ брата на смерть, и отецъ дѣтей; и возстанутъ дѣти на родителей, и умертвятъ ихъ.

13. И будете ненавидимы всѣми за имя Мое; претерпѣвшій же до конца спасется.

14. Когда же увидите мерзость запустѣнія, реченную пророкомъ Даніиломъ, стоящую, гдѣ не должно (читающій да разумѣетъ), тогда находящіеся въ Іудеѣ да бѣгутъ въ горы;

15. а кто на кровлѣ, тотъ не сходи въ домъ, и не входи взять что нибудь изъ дома своего;

16. и кто на полѣ, не обращайся назадъ взять одежду свою,

17. Горе беременнымъ и питающимъ сосцами въ тѣ дни.

18. Молитесь, чтобы не случилось бѣгство ваше зимою.

19. Ибо въ тѣ дни будетъ такая скорбь, какой не было отъ начала творенія, которое сотворилъ Богъ, даже донынѣ, и не будетъ.

11. Калі ж павядуць вас, каб выдаць, не турбуйцеся загадзя, што вам сказаць, і не абдумвайце; але што дадзена будзе вам у тую гадзіну, тое кажыце, бо не вы будзеце гаварыць, а Дух Сьвяты.

12. І выдасць брат брата на смерць, і бацька дзіця, і паўстануць дзеці на бацькоў і заб'юць іх.

13. І будзеце зненавіджаныя ўсімі за імя Маё; але хто выцерпіць да канца, той збаўлены будзе.

14. Калі ж убачыце мярзоту спустошэння, пра якую сказана Данііламам пракам, якая паўстане там, дзе не павінна быць, — хто чытае, няхай разумее, — тады тыя, хто ў Іудзеі, няхай бягуць у горы;

15. а хто на даху, няхай не спускаецца ў дом і не ўваходзіць узяць штонебудзь з дома свайго;

16. і хто ў полі, няхай не вяртаецца назад, каб узяць вопратку сваю.

17. Гора ж цяжарным і тым, што кормяць грудзьмі ў тыя дні!

18. Маліцеся ж, каб не здарыліся ўцёкі вашы зімою.

19. Бо тыя дні будуць ліхам, якога не было ад пачатку стварэння, што стварыў Бог, аж да сёння, і не будзе.

Мф. 24, 15-16. Лк. 21, 20-21. (15) Мф. 24, 17. Лк. 17, 31. (16) Мф. 24, 18. Лк. 17, 31. (17) Мф. 24, 19. Лк. 21, 23; 23, 29. (18) Мф. 24, 20. (19) Дан. 9, 26; 12, 1. Іаіл. 2, 2. Мф. 24, 21.

20. Καὶ εἰ μὴ Κύριος ἐκολόβωσε τὰς ἡμέρας, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς οὓς ἐξελέξατο, ἐκολόβωσε τὰς ἡμέρας.

к҃. И҆ а҆́ще не бы̀ Гдⷭ҇ь прекрати́лъ дні́й, не бы̀ ѹ҆́бѡ спасла́сѧ всѧ́ка пло́ть: но и҆збра́нныхъ ра́ди, и҆̂хже и҆збра̀, прекрати́тъ дни̑.

21. Καὶ τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· ἰδού, ὧδε ὁ Χριστός, ἤ· ἰδού, ἐκεῖ· μὴ πιστεύσητε.

к҃а. Тогда̀ а҆́ще кто̀ рече́тъ ва́мъ: сѐ, здѣ̀ Хрⷭ҇то́съ, и҆лѝ: сѐ, ѻ҆ндѣ̀: не и҆ми́те вѣ́ры.

22. Ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσι σημεῖα καὶ τέρατα, πρὸς τὸ ἀποπλανᾷν, εἰ δυνατόν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς.

к҃в. Воста́нѹтъ бо лжехрі́сти и҆ лжепроро́цы, и҆ дадѧ́тъ зна́менїѧ и҆ чѹдеса̀, є҆́же прельсти́ти, а҆́ще возмо́жно, и҆ и҆збра̑нныѧ.

23. Ὑμεῖς δὲ βλέπετε· ἰδού, προείρηκα ὑμῖν πάντα.

к҃г. Вы́ же блюди́тесѧ: сѐ, пре́жде рѣ́хъ ва́мъ всѧ̑.

24. Ἀλλ' ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, μετὰ τὴν θλίψιν ἐκείνην, ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς,

к҃д. Но въ ты̑ѧ дни̑, по ско́рби то́й, со́лнце поме́ркнетъ, и҆ лѹна̀ не да́стъ свѣ́та своегѡ̀,

25. καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔσονται ἐκπίπτοντες, καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται.

к҃е. и҆ ѕвѣ́зды бѹ́дѹтъ съ небесѐ спа́дающѧ, и҆ си́лы, ꙗ҆̀же на небесѣ́хъ, подви́жѹтсѧ.

26. Καὶ τότε ὄψονται τὸν Υἱὸν τοῦ Ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης.

к҃ѕ. И҆ тогда̀ ѹ҆́зрѧтъ Сн҃а Чл҃вѣ́ческаго грѧдѹ́ща на ѻ҆́блацѣхъ съ си́лою и҆ сла́вою мно́гою.

27. Καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺς Ἀγγέλους Αὐτοῦ, καὶ ἐπισυνάξει τοὺς ἐκλεκτοὺς Αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ' ἄκρου γῆς ἕως ἄκρου οὐρανοῦ.

к҃з. И҆ тогда̀ по́слетъ А҆́гг҃лы Своѧ̑, и҆ соберетъ и҆збра̑нныѧ Своѧ̑ ѿ четы́рехъ вѣ́тръ, ѿ конца̀ землѝ до конца̀ не́ба.

28. Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν· ὅταν αὐτῆς ἤδη ὁ κλάδος ἁπαλὸς γένηται καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν.

к҃и. Ѿ смоко́вницы же наѹчи́тесѧ при́тчи: є҆гда̀ ѹ҆жѐ вѣ́твїе є҆ѧ̀ бѹ́детъ мла́до, и҆ и҆зраща́етъ ли́ствїе, вѣ́дите, ꙗ҆́кѡ бли́з є҆́сть жа́тва.

(20) Мф. 24, 22. (21) Мф. 24, 23. Лк. 17, 23; 21, 8. (22) Друг. 13, 1-3. Мф. 24, 24. (23) Мф. 24, 25. 2 Пят. 3, 17. 1 Сал. 3, 4. (24) Iез. 32, 7. Iс. 13, 10. Iаiл. 2, 31; 3, 15. Саф. 1, 15. Мф. 24, 29.

20. И если бы Господь не сократилъ тѣхъ дней, то не спаслась бы ни какая плоть; но ради избранныхъ, которыхъ Онъ избралъ, сократилъ тѣ дни.

21. Тогда, если кто вамъ скажетъ: вотъ, здѣсь Христосъ, или: вотъ, тамъ,—не вѣрьте.

22. Ибо возстанутъ лжехристы и лжепророки, и дадутъ знаменія и чудеса, чтобы прельстить, если возможно, и избранныхъ.

23. Вы же берегитесь; вотъ, Я напередъ сказалъ вамъ все.

24. Но въ тѣ дни, послѣ скорби той, солнце померкнетъ, и луна не дастъ свѣта своего,

25. и звѣзды спадутъ съ неба, и силы небесныя поколеблются.

26. Тогда увидятъ Сына Человѣческаго, грядущаго на облакахъ съ силою многою и славою.

27. И тогда Онъ пошлетъ Ангеловъ Своихъ, и соберетъ избранныхъ Своихъ отъ четырехъ вѣтровъ, отъ края земли до края неба.

28. Отъ смоковницы возьмите подобіе: когда вѣтви ея становятся уже мягки и пускаютъ листья, то знаете, что близко лѣто.

20. І калі б Гасподзь не скараціў тых дзён, то не ўратавалася б ніякая плоць; але дзеля абраных, якіх выбраў Ён, скараціў тыя дні.

21. І тады, калі хто скажа вам: вось, тут Хрыстос, або: вось, там, — не верце.

22. Бо паўстануць ілжэхрысты ды лжэпракокі, і дадуць знаменні і цуды, каб увесці ў зман, калі магчыма, і абраных.

23. Вы ж сцеражыцеся; вось, Я наперад сказаў вам усё.

24. Але ў тыя дні, пасля ліха таго, сонца памеркне, і месяц не дасць святла свайго,

25. і зоркі з неба будуць падаць, і сілы, што ў нябёсах, зрушацца.

26. І тады ўбачаць Сына Чалавечага, Які прыйдзе на воблаках з сілаю многаю і славаю.

27. І тады пашле Ён Ангелаў Сваіх і збярэ абраных Сваіх ад чатырох вятроў, ад краю зямлі да краю неба.

28. Ад смакоўніцы навучыцеся параўнаннем: калі голле яе ўжо мякчэ і пускае лісце, ведаеце, што блізка лета.

Лк. 21, 25. (25) Мф. 24, 29. (26) Дан. 7, 13-14. Мф. 16, 27; 24, 30. Мк. 14, 62. Дзеян. 1, 11. 1 Сал. 4, 16. 2 Сал. 1, 7, 10. Апак. 1, 7. (27) Мф. 13, 41; 24, 31. (28) Мф. 24, 32. Лк. 21, 29-30.

29. Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ταῦτα ἴδητε γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν, ἐπὶ θύραις.
30. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, μέχρις οὗ πάντα ταῦτα γένηται.
31. Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι Μου οὐ μὴ παρέλθωσι.
32. Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ Ἄγγελοι οἱ ἐν οὐρανῷ, οὐδὲ ὁ Υἱός, εἰ μὴ ὁ Πατήρ.
33. Βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε καὶ προσεύχεσθε· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ καιρός ἐστιν.
34. Ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος ἀφεὶς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, καὶ δοὺς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν, καὶ ἑκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ θυρωρῷ ἐνετείλατο, ἵνα γρηγορῇ.
35. Γρηγορεῖτε οὖν· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, ὀψὲ, ἢ μεσονυκτίου, ἢ ἀλεκτοροφωνίας, ἢ πρωΐ·
36. μὴ ἐλθὼν ἐξαίφνης, εὕρῃ ὑμᾶς καθεύδοντας.
37. Ἃ δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσι λέγω· γρηγορεῖτε.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ ΙΔ'
(τεσσαρεσκαιδέκατον).

Ἦν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας· καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, πῶς Αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντες ἀποκτείνωσιν·

к҃ѳ. Та́кѡ и҆ вы̀, є҆гда̀ сїѧ̑ ви́дите бываю́щаѧ, вѣ́дите ꙗ҆́кѡ бли́з̾ є҆́сть, при две́рехъ.
л҃. А҆ми́нь гл҃го́лю ва́мъ, ꙗ҆́кѡ не и҆́мать преитѝ ро́дъ се́й, до́ндеже всѧ̑ сїѧ̑ бꙋ́дꙋтъ.
л҃а. Не́бо и҆ землѧ̀ пре́йдетъ, словеса́ же Моѧ̑ не пре́йдꙋтъ.
л҃в. Ѡ҆ дни́ же то́мъ и҆лѝ ѡ҆ ча́сѣ никто́же вѣ́сть, ни А҆́гг҃ли, и҆̀же сꙋ́ть на нб҃сѣ́хъ, ни Сн҃ъ, то́кмѡ Ѻ҆ц҃ъ.
л҃г. Блюди́те, бди́те и҆ моли́тесѧ: не вѣ́сте бо, когда̀ вре́мѧ бꙋ́детъ.
л҃д. Ꙗ҆́коже человѣ́къ ѿходѧ̀ ѡ҆ста́вль до́мъ сво́й, и҆ да́въ рабѡ́мъ свои́мъ вла́сть, и҆ комꙋ́ждо дѣ́ло своѐ, и҆ вратарю̀ повелѣ̀, да бди́тъ.
л҃є. Бди́те ᲂу҆̀бо: не вѣ́сте бо когда̀ госпо́дь до́мꙋ прїи́детъ, ве́черъ, и҆лѝ полꙋ́нощи, и҆лѝ въ пѣтлоглаше́нїе, и҆лѝ ᲂу҆́трѡ:
л҃ѕ. да не прише́дъ внеза́пꙋ, ѡ҆бра́щетъ вы̀ спѧ́щѧ.
л҃з. А҆ ꙗ҆̀же ва́мъ гл҃го́лю, всѣ̑мъ гл҃го́лю: бди́те.

Глава̀ д҃і.

Бѣ́ же па́сха и҆ ѻ҆прѣсно́цы по двою̀ дні́ю: и҆ и҆ска́хꙋ а҆рхїере́е и҆ кни́жницы, ка́кѡ Є҆го̀ ле́стїю є҆́мше ᲂу҆бїю́тъ:

(29) Мф. 24, 33. Лк. 21, 31. (30) Мф. 24, 34. Лк. 21, 32. (31) Пс. 101, 27; 118, 89. Іс. 40, 8. Мф. 24, 35. Лк. 21, 33. (32) Мф. 24, 36.

29. Такъ и когда вы увидите то̀ сбывающимся, знайте, что близко, при дверяхъ.

30. Истинно говорю вамъ, не прейдетъ родъ сей, какъ все это будетъ.

31. Небо и земля прейдутъ, но слова Мои не прейдутъ.

32. О днѣ же томъ, или часѣ, никто не знаетъ, ни Ангелы небесные, ни Сынъ, но только Отецъ.

33. Смотрите, бодрствуйте, молитесь; ибо не знаете, когда наступитъ это время.

34. Подобно какъ бы кто, отходя въ путь и оставляя домъ свой, далъ слугамъ своимъ власть, и каждому свое дѣло, и приказалъ привратнику бодрствовать.

35. Итакъ бодрствуйте; ибо не знаете, когда пріидетъ хозяинъ дома, вечеромъ, или въ полночь, или въ пѣніе пѣтуховъ, или поутру;

36. чтобы, пришедъ внезапно, не нашелъ васъ спящими.

37. А что̀ вамъ говорю, говорю всѣмъ: бодрствуйте.

ГЛАВА 14.

Чрезъ два дня *надлежало* быть *празднику* Пасхи и опрѣсноковъ; и искали первосвященники и книжники, какъ бы взять Его хитростью и убить;

29. Так і вы, калі ўбачыце, што гэта збываецца, ведайце, што блізка, пры дзвярах.

30. Праўду кажу вам: не міне род гэты, як усё гэта будзе.

31. Неба і зямля мінуць, а словы Мае не мінуць.

32. Пра дзень жа той ці гадзіну ніхто не ведае, ні Ангелы на небе, ні Сын, — толькі Айцец.

33. Глядзіце, будзьце пільныя і маліцеся, бо не ведаеце, калі настане той час,

34. падобна як чалавек, ад'язджаючы, пакінуў дом свой і даў слугам сваім уладу, і кожнаму сваю працу, а брамніку загадаў, каб быў пільны.

35. Дык будзьце пільныя; бо не ведаеце, калі прыйдзе гаспадар дома: увечары, ці апоўначы, ці як запяюць пеўні, ці раніцаю;

36. каб, прыйшоўшы неспадзявана, не застаў вас у сне.

37. А што вам кажу, усім кажу: будзьце пільныя.

РАЗДЗЕЛ XIV

А праз два дні была Пасха і свята праснакоў; і шукалі першасвятары і кніжнікі, як узяць Яго хітрасцю і забіць;

(33) Мф. 24, 42; 25, 13. Лк. 12, 40; 21, 34. Рым. 13, 11. 1 Сал. 5, 6. (34) Мф. 24, 45; 25, 14. Лк. 19, 12. (35) Мф. 24, 42, 44. Раздз. 14. (1) Мф. 26, 2, 4. Лк. 22, 1. Ін. 11, 55; 13, 1.

2. ἔλεγον δέ· μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε θόρυβος ἔσται τοῦ λαοῦ.

в҃. глаго́лахꙋ же: (но) не въ пра́здникъ, е҆да̀ ка́кѡ молва̀ бꙋ́детъ лю́дска.

3. Καὶ ὄντος Αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, κατακειμένου Αὐτοῦ, ἦλθε γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτελοῦς· καὶ συντρίψασα τὸ ἀλάβαστρον, κατέχεεν Αὐτοῦ κατὰ τῆς κεφαλῆς.

г҃. И҆ сꙋ́щꙋ Є҆мꙋ̀ въ Виѳа́нїи, въ домꙋ̀ Сі́мѡна прокаже́ннагѡ, возлежа́щꙋ Є҆мꙋ̀, прїи́де жена̀, и҆мꙋ́щи а҆лава́стръ мv́ра на́рднагѡ пїсті́кїа многоцѣ́нна: и҆ сокрꙋ́шши а҆лава́стръ, возлива́ше Є҆мꙋ̀ на главꙋ̀.

4. Ἦσαν δέ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυτοὺς καὶ λέγοντες· εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου γέγονεν;

д҃. Бя́хꙋ же нѣ́цыи негодꙋ́юще въ себѣ̀ и҆ глаго́люще: почто̀ гі́бель сїѧ̀ мv́рнаѧ бы́сть;

5. Ἠδύνατο γὰρ τοῦτο πραθῆναι ἐπάνω τριακοσίων δηναρίων, καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς. Καὶ ἐνεβριμῶντο αὐτῇ.

є҃. Можа́ше бо сїѐ продано̀ бы́ти ва́сше трехъ сѡ́тъ пѣ́нѧзь, и҆ да́тисѧ ни́щымъ. И҆ прещахꙋ е҆́й.

6. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἄφετε αὐτήν· τί αὐτῇ κόπους παρέχετε; Καλὸν ἔργον εἰργάσατο εἰς Ἐμέ.

ѕ҃. І҆и҃съ же речѐ: ѡ҆ста́вите ю҆̀: что̀ е҆́й трꙋды̀ дае́те; До́бро̀ дѣ́ло содѣ́ла ѡ҆ Мнѣ̀.

7. Πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, καὶ ὅταν θέλητε, δύνασθε αὐτοὺς εὖ ποιῆσαι· Ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.

з҃. Всегда́ бо ни́щыѧ и҆́мате съ собо́ю, и҆ е҆гда̀ хо́щете мо́жете и҆̀мъ добро̀ твори́ти: Менѐ же не всегда̀ и҆́мате.

8. Ὃ εἶχεν αὕτη, ἐποίησε· προέλαβε μυρίσαι Μου τὸ σῶμα εἰς τὸν ἐνταφιασμόν.

и҃. Є҆́же и҆мѣ̀ сїѧ̀, сотворѝ: предварѝ пома́зати Моѐ тѣ́ло на погребе́нїе.

9. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἂν κηρυχθῇ τὸ Εὐαγγέλιον τοῦτο εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη, λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

ѳ҃. А҆ми́нь глаго́лю ва́мъ, и҆дѣ́же а҆́ще пропове́стсѧ є҆ѵ҃лі́е сїѐ во всемъ мі́рѣ, и҆ е҆́же сотворѝ сїѧ̀, глаго́лано бꙋ́детъ въ па́мѧть е҆ѧ̀.

10. Καὶ ὁ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, εἷς τῶν δώδεκα, ἀπῆλθε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, ἵνα παραδῷ Αὐτὸν αὐτοῖς.

і҃. И҆ І҆ꙋ́да І҆скарїѡ́тскїй, є҆ди́нъ ѿ о҆боюна́десѧте, и҆́де ко а҆рхїере́емъ, да преда́стъ Є҆го̀ и҆̀мъ.

(2) Мф. 26, 5. (3) Мф. 26, 6-7. Лк. 7, 37-38. Ін. 11, 2; 12, 1, 3. (4) Мф. 26, 8. Ін. 12, 4. (5) Мф. 26, 9. Ін. 12, 5.

2. но говорили: *только* не въ праздникъ, чтобы не произошло возмущенія въ народѣ.

3. И когда былъ Онъ въ Виѳаніи, въ домѣ Симона прокаженнаго, и возлежалъ,—пришла женщина съ алавастровымъ сосудомъ мѵра изъ нарда чистаго, драгоцѣннаго, и, разбивъ сосудъ, возлила Ему на голову.

4. Нѣкоторые же вознегодовали и говорили между собою: къ чему сія трата мѵра?

5. Ибо можно было бы продать его болѣе, нежели за триста динаріевъ, и раздать нищимъ. И роптали на нее.

6. Но Іисусъ сказалъ: оставьте ее; что̀ ее смущаете? Она доброе дѣло сдѣлала для Меня.

7. Ибо нищихъ всегда имѣете съ собою и, когда захотите, можете имъ благотворить; а Меня не всегда имѣете.

8. Она сдѣлала, что̀ могла; предварила помазать тѣло Мое къ погребенію.

9. Истинно говорю вамъ, гдѣ ни будетъ проповѣдано Евангеліе сіе въ цѣломъ мірѣ, сказано будетъ, въ память ея, и о томъ, что̀ она сдѣлала.

10. И пошелъ Іуда Искаріотъ, одинъ изъ двѣнадцати, къ первосвященникамъ, чтобы предать Его имъ.

2. але казалі: *толькі* не ў свята, каб не было абурэння ў народзе.

3. І калі быў Ён у Віфаніі, у доме Сімана пракажонага, і ўзляжаў, — прыйшла жанчына з алебастравай пасудзінай міра з нарду чыстага і шматкаштоўнага і, разбіўшы пасудзіну, узліла Яму на галаву.

4. Былі ж некаторыя, што абурыліся і гаварылі паміж сабою: навошта гэтая трата міра?

5. Бо можна было б прадаць яго больш чым за трыста дынарыяў і раздаць убогім. І папракалі яе.

6. Але Ісус сказаў: пакіньце яе, навошта яе бянтэжыце? Яна добрую справу зрабіла для Мяне.

7. Бо заўсёды ўбогіх вы маеце з сабою і, калі хочаце, можаце дабро ім рабіць; а Мяне не заўсёды маеце.

8. Яна зрабіла, што магла: загадзя памазала Маё цела для пахавання.

9. Праўду кажу вам: дзе толькі будзе прапаведана Евангелле гэтае ва ўсім свеце, дык і пра тое, што зрабіла яна, сказана будзе ў памяць аб ёй.

10. І пайшоў Іуда Іскарыёт, адзін з дванаццаці, да першасвятароў, каб выдаць Яго ім.

(6) Мф. 26, 10. Ін. 12, 7. (7) Друг. 15, 11. Мф. 26, 11. Ін. 12, 8. (8) Мф. 26, 12. (9) Мф. 26, 13. (10) Мф. 26, 14-15. Лк. 22, 4.

11. Οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν· καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι. Καὶ ἐζήτει, πῶς εὐκαίρως Αὐτὸν παραδῷ.	а҃і. Ѻни́ же слы́шавше возра́довашасѧ: и҆ ѡ҆бѣща́ша є҆мꙋ̀ сре́бреники да́ти. И҆ и҆ска́ше, ка́кѡ Є҆го̀ въ ꙋ҆до́бно вре́мѧ преда́стъ.
12. Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα ἔθυον, λέγουσιν Αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Αὐτοῦ· ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἑτοιμάσωμεν, ἵνα φάγῃς τὸ πάσχα;	в҃і. И҆ въ пе́рвый де́нь ѻ҆прѣсно́къ, є҆гда̀ па́схꙋ жра́хꙋ, глаго́лаше Є҆мꙋ̀ ꙋ҆чн҃цы̀ Є҆гѡ̀: гдѣ̀ хо́щеши, ше́дше ꙋ҆гото́ваемъ, да ꙗ҆́си па́схꙋ;
13. Καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν Αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν· καὶ ἀπαντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ.	г҃і. И҆ посла̀ два̀ ѿ ꙋ҆чн҃къ Свои́хъ, и҆ гл҃го́ла и҆̀мъ: и҆ди́та во гра́дъ: и҆ сря́щетъ ва́съ человѣ́къ въ скꙋде́льницѣ во́дꙋ носѧ̀: по не́мъ и҆ди́та.
14. Καὶ ὅπου ἐὰν εἰσέλθῃ, εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ, ὅτι ὁ Διδάσκαλος λέγει· ποῦ ἐστι τὸ κατάλυμα, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν Μου φάγω;	д҃і. И҆ и҆дѣ́же а҆́ще вни́детъ, рцы́та господи́нꙋ до́мꙋ, ꙗ҆́кѡ Ꙋ҆чт҃ль гл҃го́летъ: гдѣ̀ є҆́сть вита́лница, и҆дѣ́же па́схꙋ со ꙋ҆чн҃кѝ Мои́ми снѣ́мъ;
15. Καὶ αὐτὸς ὑμῖν δείξει ἀνώγεον μέγα, ἐστρωμένον, ἕτοιμον· ἐκεῖ ἑτοιμάσατε ἡμῖν.	є҃і. И҆ то́й ва́ма пока́жетъ го́рницꙋ ве́лїю, по́стланꙋ, гото́вꙋ: тꙋ̀ ꙋ҆гото́вайта на́мъ.
16. Καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ Αὐτοῦ, καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν, καὶ εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς· καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.	ѕ҃і. И҆ и҆зыдо́ста ꙋ҆чн҃ка̑ Є҆гѡ̀, и҆ прїидо́ста во гра́дъ, и҆ ѡ҆брѣто́ста, ꙗ҆́коже речѐ и҆̀ма: и҆ ꙋ҆гото́васта па́схꙋ.
17. Καὶ ὀψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα.	з҃і. И҆ ве́черꙋ бы́вшꙋ прїи́де со ѻ҆бѣманаде́сѧте.
18. Καὶ ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει Με, ὁ ἐσθίων μετ' Ἐμοῦ.	и҃і. И҆ возлежа́щымъ и҆̀мъ и҆ ꙗ҆дꙋ́щымъ, речѐ І҆и҃съ: а҆ми́нь гл҃го́лю ва́мъ, ꙗ҆́кѡ є҆ди́нъ ѿ ва́съ преда́стъ Мѧ̀, ꙗ҆дꙑ́й со Мно́ю.
19. Οἱ δὲ ἤρξαντο λυπεῖσθαι καὶ λέγειν Αὐτῷ εἷς καθ' εἷς· μήτι ἐγώ; καὶ ἄλλος· μήτι ἐγώ;	ѳ҃і. Ѻни́ же нача́ша скорбѣ́ти и҆ глаго́лати Є҆мꙋ̀ є҆ди́нъ по є҆ди́номꙋ: є҆да̀ а҆́зъ; и҆ дрꙋгі́й: є҆да̀ а҆́зъ;
20. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ ἐμβαπτόμενος μετ' Ἐμοῦ εἰς τὸ τρυβλίον.	к҃. Ѻ҆нъ же ѿвѣща́въ речѐ и҆̀мъ: є҆ди́нъ ѿ ѻ҆боюнаде́сѧте, ѡ҆мочи́вый со Мно́ю въ соли́ло.

(11) Мф. 26, 15-16. Лк. 22, 5-6. (12) Iсх. 12, 14, 17. Друг. 16, 5-6. Мф. 26, 17. Лк. 22, 7, 9. (13) Мф. 26, 18. Лк. 22, 8, 10. (14) Мф. 26, 18. Лк. 22, 11.

11. Они же услышавши обрадовались и обѣщали дать ему сребренники. И онъ искалъ, какъ бы въ удобное время предать Его.

12. Въ первый день опрѣсноковъ, когда закалали пасхальнаго *агнца*, говорятъ Ему ученики Его: гдѣ хочешь ѣсть пасху? мы пойдемъ и приготовимъ.

13. И посылаетъ двухъ изъ учениковъ Своихъ и говоритъ имъ: пойдите въ городъ; и встрѣтится вамъ человѣкъ, несущій кувшинъ воды; послѣдуйте за нимъ.

14. И куда онъ войдетъ, скажите хозяину дома того, Учитель говоритъ: гдѣ комната, въ которой бы Мнѣ ѣсть пасху съ учениками Моими?

15. И онъ покажетъ вамъ горницу большую, устланную, готовую; тамъ приготовьте намъ.

16. И пошли ученики Его, и пришли въ городъ, и нашли, ка́къ сказалъ имъ; и приготовили пасху.

17. Когда насталъ вечеръ, Онъ приходитъ съ двѣнадцатью.

18. И когда они возлежали и ѣли, Іисусъ сказалъ: истинно говорю вамъ, одинъ изъ васъ, ядущій со Мною, предастъ Меня.

19. Они опечалились и стали говорить Ему, одинъ за другимъ: не я ли? и другой: не я ли?

20. Онъ же сказалъ имъ въ отвѣтъ: одинъ изъ двѣнадцати, обмакивающій со Мною въ блюдо.

11. Яны ж, пачуўшы, узрадаваліся і абяцалі яму даць срэбранікі. І ён шукаў, як пры нагодзе выдаць Яго.

12. І ў першы дзень праснакоў, калі прыносілі пасхальную ахвяру, кажуць Яму вучні Яго: дзе хочаш, каб мы пайшлі і прыгатавалі Табе есці пасху?

13. І пасылае двух з вучняў Сваіх і кажа ім: ідзіце ў горад; і сустрэне вас чалавек, які будзе несці збан вады; ідзіце за ім.

14. І, куды ён увойдзе, скажыце гаспадару таго дома: "Настаўнік кажа: дзе святліца, у якой Мне есці пасху з вучнямі Маімі?"

15. І ён вам пакажа верхні пакой вялікі, засланы, гатовы; там прыгатуйце нам.

16. І пайшлі вучні Яго, і прыйшлі ў горад, і знайшлі, як сказаў ім; і прыгатавалі пасху.

17. І калі звечарэла, прыходзіць Ён з дванаццаццю.

18. І калі ўзляжалі яны і елі, сказаў Ісус: праўду кажу вам, адзін з вас, які есць са Мною, выдасць Мяне.

19. Яны ж засмуціліся і пачалі гаварыць Яму адзін за адным: ці не я? І другі: ці не я?

20. Ён жа сказаў ім у адказ: адзін з дванаццаці, хто мачае са Мною ў блюда.

(15) Лк. 22, 12. (16) Мф. 26, 19. Лк. 22, 13. (17) Мф. 26, 20. Лк. 22, 14. (18) Пс. 40, 10. Мф. 26, 21. Лк. 22, 21. Ін. 13, 21. (19) Мф. 26, 22. Лк. 22, 23. (20) Мф. 26, 23.

21. Ὁ μὲν Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ Αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι᾿ οὗ ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος.

к҃а. Сн҃ъ ѹ҆́бо Чл҃вѣ́ческїй и҆детъ, ꙗ҆́коже є҆́сть пи́сано ѡ҆ Не́мъ: го́ре же человѣ́кꙋ томꙋ̀, и҆́мже Сн҃ъ Чл҃вѣ́ческїй преда́стсѧ: до́брѣе бы́ло бы є҆мꙋ̀, а҆́ще не бы̀ роди́лсѧ человѣ́къ то́й.

22. Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, λαβὼν ὁ Ἰησοῦς ἄρτον (καὶ) εὐλογήσας, ἔκλασε καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ εἶπε· λάβετε, φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ Σῶμά Μου.

к҃в. И҆ ꙗ҆дꙋ́щимъ и҆̀мъ, прїе́мь Ї҆и҃съ хлѣ́бъ, (и҆) бл҃гослови́въ, преломѝ и҆ дадѐ и҆̀мъ, и҆ речѐ: прїими́те, ꙗ҆ди́те: сїѐ є҆́сть Тѣ́ло Моѐ.

23. Καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον, εὐχαριστήσας, ἔδωκεν αὐτοῖς· καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες.

к҃г. И҆ прїи́мь ча́шꙋ, хвалꙋ̀ воздавъ, дадѐ и҆̀мъ: и҆ пи́ша ѿ неѧ̀ всѝ.

24. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτό ἐστι τὸ Αἷμά Μου, τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον.

к҃д. И҆ речѐ и҆̀мъ: сїѧ̀ є҆́сть Кро́вь Моѧ̀ но́вагѡ завѣ́та, за мнѡ́ги и҆зливаемаѧ.

25. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πίω ἐκ τοῦ γεννήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ Βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

к҃є. А҆ми́нь гл҃го́лю ва́мъ, ꙗ҆́кѡ ктомꙋ̀ не и҆́мамъ пи́ти ѿ плода̀ ло́знагѡ, до днѐ тогѡ̀, є҆гда̀ є҆̀ пїю̀ но́во во Црⷭ҇твїи Бж҃їи.

26. Καὶ ὑμνήσαντες, ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.

к҃ѕ. И҆ воспѣ́вше, и҆зыдо́ша въ го́рꙋ Є҆леѡ́нскꙋю.

27. Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ὅτι πάντες σκανδαλισθήσεσθε ἐν Ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· ὅτι γέγραπται· πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα.

к҃з. И҆ гл҃го́ла и҆̀мъ Ї҆и҃съ, ꙗ҆́кѡ всѝ соблазните́сѧ ѡ҆ Мнѣ̀ въ но́щь сїю̀: пи́сано бо є҆́сть: поражꙋ̀ па́стырѧ, и҆ разы́дꙋтсѧ о҆́вцы.

28. Ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί Με, προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

к҃и. Но пото́мъ, є҆гда̀ воскрⷭ҇нꙋ, варѧ́ю вы̀ въ Галїле́и.

29. Ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ· καὶ εἰ πάντες σκανδαλισθήσονται, ἀλλ᾿ οὐκ ἐγώ.

к҃ѳ. Пе́тръ же речѐ є҆мꙋ̀: а҆́ще и҆ всѝ соблазнѧ́тсѧ, но не а҆́зъ.

30. Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι σήμερον ἐν

л҃. И҆ гл҃го́ла є҆мꙋ̀ Ї҆и҃съ: а҆ми́нь гл҃го́лю тебѣ̀, ꙗ҆́кѡ ты̀ дне́сь въ

(21) Мф. 26, 24. Лк. 22, 22. (22) Мф. 26, 26. Лк. 22, 19. 1 Кар. 11, 23-24. (23) Мф. 26, 27. Лк. 22, 20. (24) Мф. 26, 28. Лк. 22, 20. (25) Мф. 26, 29.

21. Впрочемъ Сынъ Человѣческій идетъ, какъ писано о Немъ: но горе тому человѣку, которымъ Сынъ Человѣческій предается; лучше было бы тому человѣку не родиться.

21. Бо Сын Чалавечы ідзе, як напісана пра Яго; але гора таму чалавеку, які выдае Сына Чалавечага: лепш было б таму чалавеку не радзіцца.

22. И когда они ѣли, Іисусъ, взявъ хлѣбъ, благословилъ, преломилъ, далъ имъ и сказалъ: пріимите, ядите; сіе есть Тѣло Мое.

22. І калі яны елі, Ісус, узяўшы хлеб і благаславіўшы, пераламіў і даў ім, і сказаў: прыміце, ежце; гэта Цела Маё.

23. И взявъ чашу, благодаривъ, подалъ имъ; и пили изъ нея всѣ.

23. І, узяўшы чашу, узнёс падзяку і даў ім; і пілі з яе ўсе.

24. И сказалъ имъ: сіе есть Кровь Моя новаго завѣта, за многихъ изливаемая.

24. І сказаў ім: гэта Кроў Мая новага запавету, якая за многіх праліваецца.

25. Истинно говорю вамъ: Я уже не буду пить отъ плода винограднаго до того дня, когда буду пить новое вино въ Царствіи Божіемъ.

25. Праўду кажу вам, што больш не буду піць ад плоду вінаграднага да таго дня, калі буду піць яго новым у Царстве Божым.

26. И воспѣвъ пошли на гору Елеонскую.

26. І, адспяваўшы хвалу, выйшлі на гару Елеонскую.

27. И говоритъ имъ Іисусъ: всѣ вы соблазнитесь о Мнѣ въ эту ночь; ибо написано: поражу пастыря, и разсѣются овцы.

27. І кажа ім Ісус: усе вы спакусіцеся аба Мне ў гэтую ноч, бо напісана: "паражу пастыра і рассеюцца авечкі".

28. По воскресеніи же Моемъ, Я предварю васъ въ Галилеѣ.

28. Але потым, калі ўваскрэсну, Я апярэджу вас у Галілеі.

29. Петръ сказалъ Ему: если и всѣ соблазнятся, но не я.

29. А Пётр сказаў Яму: хоць і ўсе спакусяцца, але не я.

30. И говоритъ ему Іисусъ: истинно говорю тебѣ, что ты

30. І кажа яму Ісус: праўду кажу табе, што ты сёння, у гэтую ноч, перш

---

(26) Мф. 26, 30. Лк. 22, 39. Ін. 18, 1. (27) Зах. 13, 7. Мф. 26, 31. Ін. 16, 32. (28) Мф. 26, 32; 28, 10, 16. Мк. 16, 7. (29) Мф. 26, 33. Ін. 13, 37. (30) Мф. 26, 34. Лк. 22, 34. Ін. 13, 38.

τῃ νυκτὶ ταύτῃ, πρὶν ἢ δὶς ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρνήσῃ Με.	нощь сїю̀, прежде даже вторицею пѣтель не возгласитъ, трикраты ѿвержешися Менѐ.
31. Ὁ δὲ ἐκ περισσοῦ ἔλεγε μᾶλλον· ἐάν με δέῃ συναποθανεῖν Σοι, οὐ μή Σε ἀπαρνήσομαι. Ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον.	л҃а. Онъ же множае глаголаше паче: аще (же) мѝ есть съ Тобою̀ и ꙋмрети, не ѿвергꙋся Тебѐ. Такоже и вси глаголахꙋ.
32. Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον, οὗ τὸ ὄνομα Γεθσημανῆ· καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς Αὐτοῦ· καθίσατε ὧδε, ἕως ἀπελθὼν προσεύξωμαι.	л҃в. И прїидоша въ весь, еиже имя Гедсиманїа: и гл҃а ꙋченикомъ Своимъ: сѣдите здѣ, дондеже шедъ помолюся.
33. Καὶ παραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην μεθ᾽ Ἑαυτοῦ· καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν.	л҃г. И поятъ Петра̀, и Їакѡва, и Їѡанна съ Собою: и начатъ ꙋжасатися и тꙋжити.
34. Καὶ λέγει αὐτοῖς· περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή Μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε.	л҃д. И гл҃а имъ: прискорбна есть дш҃а̀ Моя̀ до смерти: бꙋдите здѣ и бдите.
35. Καὶ προελθὼν μικρὸν, ἔπεσεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ προσηύχετο, ἵνα, εἰ δυνατόν ἐστι, παρέλθῃ ἀπ᾽ Αὐτοῦ ἡ ὥρα·	л҃е. И пришедъ мало, падѐ на земли̇, и моляшеся, да, аще возможно есть, мимо идетъ ѿ Негѡ̀ часъ:
36. καὶ ἔλεγεν· Ἀββᾶ ὁ Πατηρ, πάντα δυνατά Σοι· παρένεγκε το ποτήριον ἀπ᾽ Ἐμοῦ τοῦτο· ἀλλ᾽ οὐ τί Ἐγὼ θέλω, ἀλλὰ τί Σύ.	л҃ѕ. и гл҃аше: Авва Ѻ҆ч҃е, вся̀ возможна Тебѣ: мимо неси̇ ѿ Менѐ чашꙋ сїю̀: но не еже Азъ хощꙋ, но еже Ты̀.
37. Καὶ ἔρχεται, καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας· καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· Σίμων, καθεύδεις; οὐκ ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγορῆσαι;	л҃з. И прїиде, и ѡбрѣте ихъ спящихъ: и гл҃а Петрови: Сїмѡне, спиши ли; не возмоглъ еси̇ единагѡ часа̀ побдѣти;
38. Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν· τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.	л҃и. Бдите и молитеся, да не внидете въ напасть: дх҃ъ ꙋбѡ бодръ, плоть же немощна̀.
39. Καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών.	л҃ѳ. И паки шедъ помолися, тожде слово рекъ.

(31) Мф. 26, 35. Лк. 22, 33. (32) Мф. 26, 36. Лк. 22, 39. (33) Мф. 26, 37. (34) Мф. 26, 38. (35) Мф. 26, 39. Лк. 22, 41-42. (36) Мф. 26, 39.

нынѣ, въ эту ночь, прежде нежели дважды пропоетъ пѣтухъ, трижды отречешься отъ Меня.

чым двойчы заспявае певень, тройчы адрачэшся ад Мяне.

31. Но онъ еще съ бо́льшимъ усиліемъ говорилъ: хотя бы мнѣ надлежало и умереть съ Тобою, не отрекусь отъ Тебя. То́ же и всѣ говорили.

31. А ён яшчэ настойлівей гаварыў: калі б мне нават і памерці з Табою, не адракуся ад Цябе. Гэтаксама і ўсе гаварылі.

32. Пришли въ селеніе, называемое Геѳсиманія; и Онъ сказалъ ученикамъ Своимъ: посидите здѣсь, пока Я помолюсь.

32. І прыйшлі ў мясціну пад назвай Гефсіманія, і кажа Ён вучням Сваім: пасядзіце тут, пакуль Я пайду памалюся.

33. И взялъ съ Собою Петра, Іакова и Іоанна; и началъ ужасаться и тосковать.

33. І бярэ Пятра, Іакава і Іаана з Сабою; і пачаў журыцца і тужыць.

34. И сказалъ имъ: душа Моя скорбитъ смертельно; побудьте здѣсь, и бодрствуйте.

34. І кажа ім: смуткуе душа Мая да смерці; пабудзьце тут і не спіце.

35. И отошедъ немного, палъ на землю и молился, чтобы, если возможно, миновалъ Его часъ сей;

35. І, адышоўшы крыху, упаў на зямлю і маліўся, каб, калі магчыма, абмінуў Яго час гэты;

36. и говорилъ: Авва Отче! все возможно Тебѣ; пронеси чашу сію мимо Меня; но не чего Я хочу, а чего Ты.

36. і гаварыў: Авва Ойча! усё магчыма Табе; пранясі чашу гэтую міма Мяне, але не чаго я хачу, а чаго Ты.

37. Возвращается, и находитъ ихъ спящими; и говоритъ Петру: Симонъ! ты спишь? не могъ ты бодрствовать одинъ часъ?

37. І прыходзіць, і знаходзіць, што яны спяць, і кажа Пятру: Сімане, ты спіш? не змог ты адной гадзіны не паспаць?

38. Бодрствуйте и молитесь, чтобы не впасть въ искушеніе: духъ бодръ, плоть же немощна.

38. Не спіце і маліцеся, каб не ўпасці ў спакусу: дух бадзёры, а плоць немачная.

39. И опять отошедъ, молился, сказавъ то́ же слово.

39. І зноў, адышоўшы, маліўся, кажучы тое ж слова.

Мк. 10, 27. Ін. 5, 30; 6, 38. Флп. 2, 8. Яўр. 5, 7-8. (37) Мф. 26, 40. Лк. 22, 45. (38) Мф. 25, 13; 26, 41. Лк. 22, 46. Рым. 7, 23. (39) Мф. 26, 42.

40. Καὶ ὑποστρέψας εὗρεν αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν βεβαρημένοι· καὶ οὐκ ᾔδεισαν, τί Αὐτῷ ἀποκριθῶσι.

41. Καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον καὶ λέγει αὐτοῖς· καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἀπέχει, ἦλθεν ἡ ὥρα· ἰδοὺ, παραδίδοται ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἁμαρτωλων.

42. Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ, ὁ παραδιδοὺς Με ἤγγικε.

43. Καὶ εὐθέως, ἔτι Αὐτου λαλοῦντος, παραγίνεται Ἰούδας, εἷς ὢν τῶν δώδεκα, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων.

44. Δεδώκει δὲ ὁ παραδιδοὺς Αὐτὸν σύσσημον αὐτοῖς, λέγων· Ὃν ἂν φιλήσω, Αὐτός ἐστι· κρατήσατε Αὐτὸν καὶ ἀπαγάγετε ἀσφαλῶς.

45. Καὶ ἐλθὼν, εὐθέως προσελθὼν Αὐτῷ, λέγει (Αὐτῷ)· Ῥαββὶ, Ῥαββί· καὶ κατεφίλησεν Αὐτόν.

46. Οἱ δὲ ἐπέβαλον ἐπ᾽ Αὐτὸν τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ ἐκράτησαν Αὐτόν.

47. Εἷς δέ τις τῶν παρεστηκότων σπασάμενος τὴν μάχαιραν, ἔπαισε τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον.

48. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησους εἶπεν αὐτοῖς· ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν Με;

м҃. И҆ возвра́щьсѧ ѡ҆брѣ́те ѧ҆̀ па́ки спѧ́щѧ: бѧ́хꙋ бо ѻ҆чеса̀ и҆̀мъ тѧ́гѡтна: и҆ не вѣ́дѧхꙋ, что̀ бы́ша є҆мꙋ ѿвѣща́ли.

м҃а. И҆ прїи́де трети́цею, и҆ гл҃го́ла и҆̀мъ: спи́те про́чее и҆ почива́йте: приспѣ̀ коне́цъ, прїи́де ча́съ: сѐ, преда́етсѧ Сн҃ъ Чл҃вѣ́ческїй въ ру́ки грѣ́шникѡмъ.

м҃в. Воста́ните, и҆́демъ: сѐ, предаѧ́й Мѧ̀ прибли́жисѧ.

м҃г. И҆ а҆́бїе, є҆щѐ є҆мꙋ̀ гл҃го́лющꙋ, прїи́де Їꙋ́да, є҆ди́нъ сы́й ѿ ѻ҆боюна́десѧте, и҆ съ ни́мъ наро́дъ мно́гъ со ѻ҆ру́жїемъ и҆ дреко́лми, ѿ а҆рхїере́й и҆ кни́жникъ и҆ ста́рецъ.

м҃д. Дадѐ же предаѧ́й є҆го̀ зна́менїе и҆̀мъ, глаго́лѧ: є҆го́же а҆́ще лобжꙋ̀, То́й є҆́сть: и҆ми́те є҆го̀, и҆ веди́те (є҆го̀) сохра́ннѡ.

м҃є. И҆ прише́дъ, а҆́бїе пристꙋ́пль къ Немꙋ̀, глаго́ла (є҆мꙋ̀): Равві̀, Равві̀: и҆ ѡ҆блобыза̀ є҆го̀.

м҃ѕ. Ѻ҆ни́ же возложи́ша рꙋ́цѣ своѝ на Него̀, и҆ ꙗ҆́ша є҆го̀.

м҃з. Є҆ди́нъ же нѣ́кто ѿ стоѧ́щихъ и҆звле́къ но́жъ, ᲂу҆да́ри раба̀ а҆рхїере́ова, и҆ ᲂу҆рѣ́за є҆мꙋ̀ ᲂу҆́хо.

м҃и. И҆ ѿвѣща́въ Ї҆и҃съ речѐ и҆̀мъ: ꙗ҆́кѡ на разбо́йника ли и҆зыдо́сте со ѻ҆ру́жїемъ и҆ дреко́лми ꙗ҆́ти Мѧ̀;

(40) Мф. 26, 43. (41) Мф. 26, 45. (42) Мф. 26, 46. Ін. 14, 31; 18, 1-2. (43) Мф. 26, 47. Лк. 22, 47. Ін. 18, 3. (44) Мф. 26, 48.

40. И возвратившись, опять нашелъ ихъ спящими; ибо глаза у нихъ отяжелѣли, и они не знали, что̀ Ему отвѣчать.

41. И приходитъ въ третій разъ и говоритъ имъ: вы все еще спите и почиваете. Кончено, пришелъ часъ; вотъ, предается Сынъ Человѣческій въ руки грѣшниковъ.

42. Встаньте, пойдемъ; вотъ, приблизился предающій Меня.

43. И тотчасъ, какъ Онъ еще говорилъ, приходитъ Іуда, одинъ изъ двѣнадцати, и съ нимъ множество народа съ мечами и кольями, отъ первосвященниковъ и книжниковъ и старѣйшинъ.

44. Предающій же Его далъ имъ знакъ, сказавъ: Кого я поцѣлую, То̀тъ и есть; возьмите Его и ведите осторожно.

45. И пришедъ тотчасъ подошелъ къ Нему и говоритъ: Равви! Равви! и поцѣловалъ Его.

46. А они возложили на Него руки свои, и взяли Его.

47. Одинъ же изъ стоявшихъ тутъ извлекъ мечъ, ударилъ раба первосвященникова и отсѣкъ ему ухо.

48. Тогда Іисусъ сказалъ имъ: какъ будто на разбойника вышли вы съ мечами и кольями, чтобы взять Меня.

40. І, вярнуўшыся, знайшоў, што зноў яны спяць; бо вочы ў іх ацяжэлі; і не ведалі яны, што Яму адказаць.

41. І прыходзіць трэці раз і кажа ім: вы ўсё яшчэ спіце і спачываеце. Годзе, настаў час: вось, аддаецца Сын Чалавечы ў рукі грэшнікаў.

42. Уставайце, хадзем; вось, наблізіўся той, хто выдае Мяне.

43. І адразу, калі яшчэ Ён гаварыў, прыходзіць Іуда, адзін з дванаццаці, і з ім мноства людзей з мячамі і каламі, ад першасвятароў і кніжнікаў і старэйшын.

44. А той, хто выдаваў Яго, даў ім знак, кажучы: каго я пацалую, Той і ёсць, вазьміце Яго і вядзіце пільна.

45. І, прыйшоўшы, адразу падышоў да Яго і кажа: Раввi, Раввi! І пацалаваў Яго.

46. А яны ўсклалі рукі свае на Яго і ўзялі Яго.

47. Адзін жа з тых, што стаялі тут, дастаў меч, ударыў раба першасвятаровага і адсек яму вуха.

48. І, звярнуўшыся да іх, Іісус сказаў: быццам на разбойніка выйшлі з мячамі і каламі ўзяць Мяне?

Лк. 22, 47. (45) 2 Цар. 20, 9-10. Мф. 26, 49. (46) Мф. 26, 50. (47) Мф. 26, 51. Лк. 22, 50. (48) Мф. 26, 55. Лк. 22, 52.

49. Καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ Με· ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί.

м҃ѳ. По всѧ̑ дни̑ бѣ́хъ при ва́съ въ це́ркви ѹ҆чѧ̀, и҆ не ꙗ҆́сте Менѐ: но да сбꙋ́детсѧ писа́нїе.

50. Καὶ ἀφέντες Αὐτὸν, πάντες ἔφυγον.

н҃. И҆ ѡ҆ста́вльше Е҆го̀, всѝ бѣжа́ша.

51. Καὶ εἷς τις νεανίσκος ἠκολούθει Αὐτῷ, περιβεβλημένος σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ· καὶ κρατοῦσιν αὐτὸν οἱ νεανίσκοι.

н҃а. И҆ є҆ди́нъ нѣ́кто ю҆́ноша и҆де по Не́мъ, ѡ҆дѣ́ѧнъ въ плаща́ни́цꙋ по на́гꙋ: и҆ ꙗ҆́ша того̀ ю҆́ношꙋ.

52. Ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδόνα, γυμνὸς ἔφυγεν ἀπ' αὐτῶν.

н҃в. О҆́нъ же ѡ҆ста́вль плаща́ни́цꙋ, на́гъ бѣжа̀ ѿ ни́хъ.

53. Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα· καὶ συνέρχονται αὐτῷ πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι.

н҃г. И҆ ведо́ша І҆и҃са ко а҆рхїере́ю: и҆ снидо́шасѧ къ немꙋ̀ всѝ а҆рхїере́є и҆ кни́жницы и҆ ста́рцы.

54. Καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν Αὐτῷ ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν του ἀρχιερέως· καὶ ἦν συγκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς.

н҃д. И҆ Пе́тръ и҆здале́ча въ слѣ́дъ Е҆гѡ̀ и҆де до внꙋ́трь во дво́ръ а҆рхїере́овъ: и҆ бѣ̀ сѣдѧ̀ со слꙋга́ми и҆ грѣ́ѧсѧ при свѣ́щѝ.

55. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν, εἰς τὸ θανατῶσαι Αὐτόν· καὶ οὐχ εὕρισκον.

н҃є. А҆рхїере́є же и҆ ве́сь со́нмъ и҆ска́хꙋ на І҆и҃са свидѣ́телства, да ѹ҆мертвѧ́тъ Е҆го̀: и҆ не ѡ҆брѣта́хꙋ.

56. Πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ' Αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν.

н҃ѕ. Мно́зи бо лжесвидѣ́телствовахꙋ на Него̀, и҆ ра̑вна свидѣ́телства не бѧ́хꙋ.

57. Καί τινες ἀναστάντες, ἐψευδομαρτύρουν κατ' Αὐτοῦ, λέγοντες·

н҃з. И҆ нѣ́цыи воста́вше лжесвидѣ́телствовахꙋ на Него̀, глаго́люще:

58. ὅτι ἡμεῖς ἠκούσαμεν Αὐτοῦ λέγοντος, ὅτι Ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω.

н҃и. ꙗ҆́кѡ мы̀ слы́шахомъ Е҆го̀ гл҃го́люща, ꙗ҆́кѡ А҆́зъ разорю̀ це́рковь сїю̀ рꙋкотворе́нꙋю, и҆ тремѝ де́нми и҆́нꙋ нерꙋкотворе́нꙋ сози́ждꙋ.

59. Καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν.

н҃ѳ. И҆ ни та́кѡ ра́вно бѣ̀ свидѣ́телство и҆́хъ.

(49) Іоѵ̆. 19, 13. Пс. 21, 7; 68, 9; 87, 9. Іс. 53, 12. Мф. 26, 55-56. Лк. 22, 53; 24, 44. (50) Іоѵ̆. 19, 13. Пс. 87, 9. Мф. 26, 56. Мк. 14, 27. (53) Мф. 26, 57. Лк. 22, 54. Лк. 22, 54. Ін. 18, 13.

49. Каждый день бывалъ Я съ вами въ храмѣ и училъ, и вы не брали Меня; но да сбудутся Писанія.

50. Тогда, оставивъ Его, всѣ бѣжали.

51. Одинъ юноша, завернувшись по нагому тѣлу въ покрывало, слѣдовалъ за Нимъ; и воины схватили его.

52. Но онъ, оставивъ покрывало, нагой убѣжалъ отъ нихъ.

53. И привели Іисуса къ первосвященнику; и собрались къ нему всѣ первосвященники, и старѣйшины, и книжники.

54. Петръ издали слѣдовалъ за Нимъ, даже внутрь двора первосвященникова; и сидѣлъ со служителями, и грѣлся у огня.

55. Первосвященники же и весь синедріонъ искали свидѣтельства на Іисуса, чтобы предать Его смерти; и не находили.

56. Ибо многіе лжесвидѣтельствовали на Него, но свидѣтельства сіи не были достаточны.

57. И нѣкоторые вставши лжесвидѣтельствовали противъ Него и говорили:

58. мы слышали, какъ Онъ говорилъ: Я разрушу храмъ сей рукотворенный, и чрезъ три дня воздвигну другой нерукотворенный.

59. Но и такое свидѣтельство ихъ не было достаточно.

49. Штодня бываў Я з вамі ў храме, навучаючы, і вы не ўзялі Мяне; але няхай збудуцца Пісанні.

50. І, пакінуўшы Яго, усе паўцякалі.

51. І адзін юнак, накінуўшы палатно на голае цела, ішоў за Ім; і юнакі хапаюць яго.

52. Ён жа, пакінуўшы палатно, голы ўцёк ад іх.

53. І прывялі Іісуса да першасвятара; і збіраюцца да яго ўсе першасвятары і кніжнікі, і старэйшыны.

54. І Пётр зводдаль услед за Ім ішоў аж усярэдзіну двара першасвятаровага, і сядзеў са слугамі і грэўся каля агню.

55. А першасвятары і ўвесь сінедрыён шукалі сведчання супраць Іісуса, каб аддаць Яго на смерць, і не знаходзілі.

56. Бо многія лжыва сведчылі супраць Яго, але сведчанні іх не супадалі.

57. І некаторыя, устаўшы, ілжыва сведчылі супраць Яго, кажучы:

58. мы чулі, як Ён казаў: "Я разбуру храм гэты рукатворны і праз тры дні ўзвяду іншы, нерукатворны".

59. Але і так сведчанне іх не супадала.

(54) Мф. 26, 58. Лк. 22, 54. (55) Пс. 26, 12; 34, 11. Мф. 26, 59-60. Дзеян. 6, 13. (56) Мф. 26, 60. (57) Мф. 26, 60. (58) Мф. 26, 61. Мк. 15, 29. Ін. 2, 19.

60. Καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ μέσον, ἐπηρώτησε τὸν Ἰησουν, λέγων· οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; τί οὗτοί Σου καταμαρτυρουσιν;

ѯ҃. И҆ воста́въ а҆рхїере́й посредѣ̀, вопросѝ І҆и҃са, глаго́лѧ: не ѿвѣща́ваеши ли ничесѡ́же; что̀ сі́и на тѧ̀ свидѣтелствꙋютъ;

61. Ὁ δὲ ἐσιώπα, καὶ οὐδὲν απεκρίνατο. Πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα Αὐτὸν καὶ λέγει Αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ Υἱὸς τοῦ Εὐλογητοῦ;

ѯ҃а. Ѻ҆́нъ же молча́ше, и҆ ничто́же ѿвѣщава́ше. Па́ки а҆рхїере́й вопросѝ Є҆го̀ и҆ глаго́ла Є҆мꙋ̀: Ты́ ли є҆сѝ Хрⷭ҇то́съ, Сн҃ъ Бл҃гве́ннагѡ;

62. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἐγώ εἰμι. Καὶ οψεσθε τὸν Υἱὸν του Ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιων της δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ.

ѯ҃в. І҆и҃съ же речѐ: А҆́зъ є҆́смь. И҆ ѹ҆́зрите Сн҃а Чл҃вѣ́ческаго ѡ҆деснꙋ́ю сѣдѧ́ща си́лы, и҆ грѧдꙋ́ща со ѡ҆блаки нб҃ными.

63. Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς, διαῤῥήξας τοὺς χιτωνας αὐτοῦ, λέγει· τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων;

ѯ҃г. А҆рхїере́й же растерза́въ ри́зы своѧ̑, глаго́ла: что̀ є҆щѐ тре́бꙋемъ свидѣ́телей;

64. Ἠκούσατε τῆς βλασφημίας· τί ὑμῖν φαίνεται; Οἱ δὲ πάντες κατέκριναν Αὐτὸν εἶναι ἔνοχον θανάτου.

ѯ҃д. Слы́шасте хꙋлꙋ̀: что̀ ва́мъ мни́тсѧ; Ѻ҆ни́ же всѝ ѡ҆сꙋди́ша Є҆го̀ бы́ти пови́нна сме́рти.

65. Καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπτύειν Αὐτῷ, καὶ περικαλύπτειν το πρόσωπον Αὐτου, καὶ κολαφίζειν Αὐτὸν, καὶ λέγειν Αὐτῳ· προφήτευσον. Καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν Αὐτὸν ἔβαλλον.

ѯ҃є. И҆ нача́ша нѣ́цыи плюва́ти На́нь, и҆ прикрыва́ти лицѐ Є҆гѡ̀, и҆ мꙋ́чити Є҆го̀, и҆ глаго́лати Є҆мꙋ̀: прорцы̀. И҆ слꙋ̑ги по лани́тома Є҆го̀ бїѧ́хꙋ.

66. Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου ἐν τῇ αὐλῇ κάτω, ἔρχεται μία τῶν παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέως·

ѯ҃ѕ. И҆ сꙋ́щꙋ Петро́ви во дворѣ̀ ни́зꙋ, прїи́де є҆ди́на ѿ рабы́нь а҆рхїере́овыхъ:

67. καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερμαινόμενον, ἐμβλέψασα αὐτῷ, λέγει· καὶ σὺ μετὰ του Ναζαρηνοῦ Ἰησοῦ ἦσθα.

ѯ҃з. и҆ ви́дѣвши Петра̀ грѣ́ющасѧ, воззрѣ́вши на него̀, глаго́ла: и҆ ты̀ съ Назарѧни́номъ І҆и҃сомъ бы́лъ є҆сѝ.

68. Ὁ δὲ ἠρνήσατο, λέγων· οὐκ οἶδα, οὐδὲ ἐπίσταμαι, τί σὺ λέγεις. Καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον· καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησε.

ѯ҃и. Ѻ҆́нъ же ѿве́ржесѧ, глаго́лѧ: не вѣ́мъ, нижѐ зна́ю, что̀ ты̀ глаго́леши. И҆ и҆зы́де во́нъ на преддво́рїе: и҆ а҆ле́ктѡръ возгласѝ.

---

(60) Мф. 26, 62. (61) Іс. 53, 7. Мф. 26, 63. Лк. 22, 67. Дзеян. 8, 32. (62) Дан. 7, 13. Мф. 24, 30; 26, 64. Лк. 22, 69. 1 Сал. 4, 16. 2 Сал. 1, 10. (63) Мф. 26, 65. (64) Іер. 26, 11. Мф. 26, 65-66.

60. Тогда первосвященникъ сталъ посреди и спросилъ Іисуса: чтò Ты ничего не отвѣчаешь? чтò они противъ Тебя свидѣтельствуютъ?

61. Но Онъ молчалъ и не отвѣчалъ ничего. Опять первосвященникъ спросилъ Его и сказалъ Ему: Ты ли Христосъ, Сынъ Благословеннаго?

62. Іисусъ сказалъ: Я. И вы ўзрите Сына Человѣческаго, сидящаго одесную силы и грядущаго на облакахъ небесныхъ.

63. Тогда первосвященникъ, разодравъ одежды свои, сказалъ: на чтò еще намъ свидѣтелей?

64. Вы слышали богохульство; какъ вамъ кажется? Они же всѣ признали Его повиннымъ смерти.

65. И нѣкоторые начали плевать на Него и, закрывая Ему лице, ударять Его и говорить Ему: прореки. И слуги били Его по ланитамъ.

66. Когда Петръ былъ на дворѣ внизу, пришла одна изъ служанокъ первосвященника

67. и, увидѣвъ Петра грѣющагося и всмотрѣвшись въ него, сказала: и ты былъ съ Іисусомъ Назаряниномъ.

68. Но онъ отрекся сказавъ: не знаю и не понимаю, чтò ты говоришь. И вышелъ вонъ на передній дворъ; и запѣлъ пѣтухъ.

60. Тады першасвятар, стаўшы пасярэдзіне, спытаў Ісуса, кажучы: не адказваеш нічога? што яны супраць Цябе сведчаць?

61. Ён жа маўчаў і нічога не адказваў. Зноў першасвятар спытаў Яго і кажа Яму: ці Ты Хрыстос, Сын Благаславёнага?

62. Ісус жа сказаў: Я. І вы ўбачыце Сына Чалавечага, што сядзіць праваруч сілы і прыйдзе на воблаках нябесных.

63. Першасвятар жа, разадраўшы адзенне сваё, кажа: якую яшчэ патрэбу мы маем у сведках?

64. Вы чулі хуленне: як вам здаецца? Яны ж усе прысудзілі, што Ён варты смерці.

65. І пачалі некаторыя пляваць на Яго і, закрываць Яму твар, і біць Яго, і казаць Яму: прароч. І слугі білі Яго па шчоках.

66. І калі Пётр быў на двары ўнізе, падыходзіць адна са служанак першасвятара

67. і, убачыўшы, як Пётр грэецца, углядзелася ў яго і кажа: і ты быў з Назаранінам Ісусам.

68. Ён жа адрокся, кажучы: не ведаю і не разумею, што ты гаворыш. І выйшаў адтуль на пярэдні двор; і заспяваў певень.

(65) Іс. 50, 6. Мф. 26, 67-68. (66) Мф. 26, 69. Лк. 22, 56. Ін. 18, 16. (67) Мф. 26, 69. Лк. 22, 56. Ін. 18, 17. (68) Мф. 26, 70. Лк. 22, 57. Ін. 18, 17.

69. Καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν πάλιν, ἤρξατο λέγειν τοῖς παρεστηκόσιν, ὅτι οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστιν.

70. Ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖτο. Καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ· ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ, καὶ ἡ λαλιά σου ὁμοιάζει.

71. Ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ ὀμνύειν, ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν λέγετε.

72. Καὶ ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησε. Καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος, οὗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι δὶς, ἀπαρνήσῃ Με τρίς. Καὶ ἐπιβαλὼν, ἔκλαιε.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ ΙΕ'
(πεντεκαιδέκατον).

Καὶ εὐθέως ἐπὶ τὸ πρωΐ συμβούλιον ποιήσαντες οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ γραμματέων, καὶ ὅλον τὸ συνέδριον, δήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν καὶ παρέδωκαν τῷ Πιλάτῳ.

2. Καὶ ἐπηρώτησεν Αὐτὸν ὁ Πιλάτος· Σὺ εἶ ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ· σὺ λέγεις.

3. Καὶ κατηγόρουν Αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς πολλά.

4. Ὁ δὲ Πιλάτος πάλιν ἐπηρώτησεν Αὐτὸν, λέγων· οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; ἴδε πόσα Σου καταμαρτυροῦσιν.

ѯ҃ѳ. И҆ рабы́нѧ ви́дѣвши є҆го̀ па́ки, нача́тъ глаго́лати предстоѧ́щымъ, ꙗ҆́кѡ се́й ѿ ни́хъ є҆́сть.

ѻ҃. О҆́нъ же па́ки ѿмета́шесѧ. И҆ пома́лѣ па́ки предстоѧ́щїи глаго́лахꙋ Петро́ви: вои́стиннꙋ ѿ ни́хъ є҆сѝ: и҆́бо Галїле́анинъ є҆сѝ, и҆ бесѣ́да твоѧ̀ подо́битсѧ.

ѻ҃а. О҆́нъ же нача̀ ротити́сѧ и҆ клѧ́тисѧ, ꙗ҆́кѡ не вѣ́мъ чл҃вѣ́ка сегѡ̀, є҆го́же вы̀ глаго́лете.

ѻ҃в. И҆ второ́е але́ктѡръ возгласѝ. И҆ помѧнꙋ̀ Пе́тръ гл҃го́лъ, є҆го́же речѐ є҆мꙋ̀ І҆и҃съ, ꙗ҆́кѡ пре́жде да́же пѣ́тель не возгласи́тъ два́жды, ѿве́ржешисѧ Менѐ трикра́ты. И҆ наче́нъ пла́кашесѧ.

ГЛАВА̀ є҃і.

И҆ а҆́бїе наᲂу҆́трїе совѣ́тъ сотвори́ша а҆рхїере́е со ста́рцы и҆ кни́жники, и҆ ве́сь со́нмъ, свѧза́вше І҆и҃са ведо́ша, и҆ преда́ша (є҆го̀) Пїла́тꙋ.

в҃. И҆ вопросѝ є҆го̀ Пїла́тъ: ты́ ли є҆сѝ Црь І҆ꙋде́йскїй; О҆́нъ же ѿвѣща́въ речѐ є҆мꙋ̀: ты̀ глаго́леши.

г҃. И҆ глаго́лахꙋ на Него̀ а҆рхїере́е мно́гѡ.

д҃. Пїла́тъ же па́ки вопросѝ є҆го̀, глаго́лѧ: не ѿвѣща́ваеши ли ничто́же; ви́ждь, коли̑ка на Тѧ̀ свидѣ́тельствꙋютъ.

(69) Мф. 26, 71. Лк. 22, 58. Ін. 18, 25. (70) Мф. 26, 72-73. Лк. 22, 59. (71) Мф. 26, 74. Лк. 22, 60. (72) Мф. 26, 74-75. Мк. 14, 30. Лк. 22, 60-62.

69. Служанка, увидѣвъ его опять, начала говорить стоявшимъ тутъ: этотъ изъ нихъ.

70. Онъ опять отрекся. Спустя немного, стоявшіе тутъ опять стали говорить Петру: точно ты изъ нихъ; ибо ты Галилеянинъ, и нарѣчіе твое сходно.

71. Онъ же началъ клясться и божиться: не знаю человѣка сего, о которомъ говорите.

72. Тогда пѣтухъ запѣлъ во второй разъ. И вспомнилъ Петръ слово, сказанное ему Іисусомъ: прежде нежели пѣтухъ пропоетъ дважды, трижды отречешься отъ Меня. И началъ плакать.

ГЛАВА 15.

Немедленно поутру первосвященники со старѣйшинами и книжниками и весь синедріонъ составили совѣщаніе и, связавъ Іисуса, отвели и предали Пилату.

2. Пилатъ спросилъ Его: Ты Царь Іудейскій? Онъ же сказалъ ему въ отвѣтъ: ты говоришь.

3. И первосвященники обвиняли Его во многомъ.

4. Пилатъ же опять спросилъ Его: Ты ничего не отвѣчаешь? видишь, какъ много противъ Тебя обвиненій.

69. І служанка, убачыўшы яго зноў, пачала казаць тым, што стаялі тут: гэты з іх.

70. Ён жа зноў адракаўся. І неўзабаве зноў тыя, што стаялі там, казалі Пятру: сапраўды ты з іх, бо ты галілеянін, і гаворка твая падобная.

71. Ён жа пачаў клясціся і бажыцца: не ведаю Гэтага Чалавека, пра Якога вы гаворыце.

72. І другі раз заспяваў певень. І ўспомніў Пётр слова, якое сказаў яму Ісус: перш чым певень двойчы заспявае, ты адрачэшся ад Мяне тройчы. І пачаў плакаць.

РАЗДЗЕЛ XV

І адразу раніцай зрабілі нараду першасвятары са старэйшынамі і кніжнікамі, і ўвесь сінедрыён, і, звязаўшы Ісуса, павялі і аддалі Пілату.

2. І запытаў Яго Пілат: Ты Цар Іудзейскі? Ён жа сказаў яму ў адказ: ты кажаш.

3. І абвінавачвалі Яго першасвятары ў многім.

4. Пілат жа зноў запытаў Яго, кажучы: Ты нічога не адказваеш? глядзі, колькі супраць Цябе сведчаць.

(1) Пс. 2, 2. Мф. 27, 1-2. Лк. 22, 66; 23, 1. Ін. 18, 28. Дзеян. 3, 13; 4, 26. (2) Мф. 27, 11. Лк. 23, 3. Ін. 18, 33, 37. (3) Мф. 27, 12. (4) Мф. 27, 13.

5. Ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν Πιλάτον.

є҃. Ї҆и҃съ же ктомꙋ̀ ничто́же ѿвѣща̀, ꙗ҆́кѡ диви́тисѧ Пїла́тꙋ.

6. Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖς ἕνα δέσμιον, ὅνπερ ᾐτοῦντο.

ѕ҃. На (всѧ́къ) же пра́здникъ ѿпꙋща́ше и҆̀мъ є҆ди́наго свѧ́зна, є҆го́же проша́хꙋ.

7. Ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν συστασιαστῶν δεδεμένος, οἵτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν.

з҃. Бѣ̀ же нарица́емый Вара́вва со скѡ́вники свои́ми свѧ́занъ, и҆̀же въ ко́вѣ ᲂу҆бі́йство сотвори́ша.

8. Καὶ ἀναβοήσας ὁ ὄχλος ἤρξατο αἰτεῖσθαι, καθὼς ἀεὶ ἐποίει αὐτοῖς.

и҃. И҆ возопи́въ наро́дъ нача̀ проси́ти, ꙗ҆́коже всегда̀ творѧ́ше и҆̀мъ.

9. Ὁ δὲ Πιλάτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων· θέλετε, ἀπολύσω ὑμῖν τὸν Βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;

ѳ҃. Пїла́тъ же ѿвѣща̀ и҆̀мъ, глаго́лѧ: хо́щете ли, пꙋщꙋ̀ ва́мъ Царѧ̀ Ї҆ꙋде́йска;

10. Ἐγίνωσκε γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παραδεδώκεισαν Αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς.

і҃. Вѣ́дѧше бо, ꙗ҆́кѡ за́висти ра́ди преда́ша Є҆го̀ а҆рхїере́є.

11. Οἱ δε ἀρχιερεῖς ἀνέσειαν τὸν ὄχλον, ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς.

а҃і. А҆рхїере́є же помани́ша наро́дꙋ, да па́че Вара́ввꙋ пꙋсти́тъ и҆̀мъ.

12. Ὁ δὲ Πιλάτος ἀποκριθεὶς πάλιν εἶπεν αὐτοῖς· τί οὖν θέλετε ποιήσω, ὃν λέγετε Βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;

в҃і. Пїла́тъ же ѿвѣща́въ па́ки речѐ и҆̀мъ: что̀ ᲂу҆̀бо хо́щете сотворю̀, є҆го́же глаго́лете Царѧ̀ Ї҆ꙋде́йска;

13. Οἱ δὲ πάλιν ἔκραξαν(, λέγοντες)· σταύρωσον Αὐτόν.

г҃і. О҆ни́ же па́ки возопи́ша, (глаго́люще): пропнѝ Є҆го̀.

14. Ὁ δὲ Πιλάτος ἔλεγεν αὐτοῖς· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; Οἱ δὲ περισσοτέρως ἔκραξαν· σταύρωσον Αὐτόν.

д҃і. Пїла́тъ же глаго́лаше и҆̀мъ: что̀ бо ѕло̀ сотворѝ; О҆ни́ же и҆зли́ха вопїѧ́хꙋ: пропнѝ Є҆го̀.

15. Ὁ δὲ Πιλάτος βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι, ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν· καὶ παρέδωκε τὸν Ἰησουν, φραγελλώσας, ἵνα σταυρωθῃ.

є҃і. Пїла́тъ же хотѧ̀ наро́дꙋ хотѣ́нїе сотвори́ти, пꙋстѝ и҆̀мъ Вара́ввꙋ: и҆ преда́дѐ Ї҆и҃са, би́въ, да про́пнꙋтъ Є҆го̀.

(5) Іс. 53, 7. Мф. 27, 14. Ін. 19, 9. (6) Мф. 27, 15. Лк. 23, 17. Ін. 18, 39. (7) Мф. 27, 16. Лк. 23, 19. (9) Мф. 27, 17. Ін. 18, 39. (10) Мф. 27, 18. (11) Мф. 27, 20. Лк. 23, 18. Ін. 18, 40. Дзеян. 3, 14.

5. Но Іисусъ и на это ничего не отвѣчалъ, такъ-что Пилатъ дивился.

6. На всякій же праздникъ отпускалъ онъ имъ одного узника, о которомъ просили.

7. Тогда былъ въ узахъ *нѣкто*, по имени Варавва, со своими сообщниками, которые во время мятежа сдѣлали убійство.

8. И народъ началъ кричать и просить *Пилата* о томъ, что онъ всегда дѣлалъ для нихъ.

9. Онъ сказалъ имъ въ отвѣтъ: хотите ли, отпущу вамъ Царя Іудейскаго?

10. Ибо зналъ, что первосвященники предали Его изъ зависти.

11. Но первосвященники возбудили народъ *просить*, чтобы отпустилъ имъ лучше Варавву.

12. Пилатъ отвѣчая опять сказалъ имъ: что̀ же хотите, чтобы я сдѣлалъ съ Тѣмъ, Котораго вы называете Царемъ Іудейскимъ?

13. Они опять закричали: распни Его.

14. Пилатъ сказалъ имъ: какое же зло сдѣлалъ Онъ? Но они еще сильнѣе закричали: распни Его.

15. Тогда Пилатъ, желая сдѣлать угодное народу, отпустилъ имъ Варавву, а Іисуса, бивъ, предалъ на распятіе.

5. Іісус жа больш нічога не адказваў, так што Пілат здзіўляўся.

6. На кожнае ж свята адпускаў ім аднаго вязня, за якога прасілі.

7. Быў жа адзін нехта, званы Варава, зняволены з саўдзельнікамі сваімі, якія пад час бунту ўчынілі забойства.

8. І натоўп пачаў крычаць і прасіць *Пілата* аб тым, што ён заўсёды рабіў для іх.

9. Пілат жа адказаў ім, гаворачы: хочаце, адпушчу вам Цара Іудзейскага?

10. Бо ведаў, што па зайздрасці выдалі Яго першасвятары.

11. Але першасвятары падбухторылі натоўп *прасіць*, каб лепш адпусціў ім Вараву.

12. Пілат жа зноў сказаў ім у адказ: а што хочаце, каб я зрабіў з Тым, Каго вы называеце Царом Іудзейскім?

13. Яны ж зноў закрычалі: распні Яго!

14. Пілат сказаў ім: якое ж зло Ён учыніў? А яны яшчэ мацней закрычалі: распні Яго!

15. Тады Пілат: хочучы дагадзіць натоўпу, адпусціў ім Вараву, а Іісуса, пасля бічавання, аддаў на распяцце.

(12) Мф. 27, 22. Лк. 23, 20. (13) Мф. 27, 22. Лк. 23, 21. Ін. 18, 40. (14) Мф. 27, 23. Лк. 23, 22-23. (15) Мф. 27, 26. Лк. 23, 24-25. Ін. 19, 1, 16.

16. Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον Αὐτὸν ἔσω της αὐλης, ὅ ἐστι πραιτωριον· καὶ συγκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν,

17. καὶ ἐνδύουσιν Αὐτὸν πορφύραν, καὶ περιτιθέασιν Αὐτῳ πλέξαντες ἀκάνθινον στέφανον·

18. καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι Αὐτὸν (καὶ λέγειν)· χαῖρε, Βασιλεῦ των Ἰουδαίων.

19. Καὶ ἔτυπτον Αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ, καὶ ἐνέπτυον Αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ γόνατα προσεκύνουν Αὐτῷ.

20. Καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν Αὐτῷ, ἐξέδυσαν Αὐτὸν τὴν πορφύραν, καὶ ἐνέδυσαν Αὐτὸν τὰ ἱμάτια τὰ ἴδια· καὶ ἐξάγουσιν Αὐτὸν, ἵνα σταυρώσωσιν Αὐτόν.

21. Καὶ ἀγγαρεύουσι παράγοντά τινα Σίμωνα Κυρηναῖον, ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ῥούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν Αὐτοῦ.

22. Καὶ φέρουσιν Αὐτὸν ἐπὶ Γολγοθᾶ τόπον, ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, κρανίου τόπος.

23. Καὶ ἐδίδουν Αὐτῷ πιεῖν ἐσμυρνισμένον οἶνον· Ὁ δὲ οὐκ ελαβε.

24. Καὶ σταυρώσαντες Αὐτὸν διεμέριζον τὰ ἱμάτια Αὐτου, βάλλοντες κλῆρον ἐπ' αὐτὰ, τίς τί ἄρῃ.

25. Ἦν δὲ ὥρα τρίτη, καὶ ἐσταύρωσαν Αὐτόν.

26. Καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφὴ τῆς αἰτίας Αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη· ὁ Βασιλεὺς των Ἰουδαίων.

ѕі҃. Во́ини же ведо́ша Его̀ внꙋ́трь двора̀, е҆́же е҆́сть прето́ръ: и҆ созва́ша всю̀ спі́рꙋ,

зі҃. и҆ ѡ҆блеко́ша Его̀ въ препра́дꙋ, и҆ возложи́ша на Него̀ сплѐтше терно́въ вѣне́цъ:

иі҃. и҆ нача́ша цѣлова́ти Его̀ (и҆ глаго́лати): ра́дꙋйсѧ, Царю̀ Іꙋде́йскїй.

ѳі҃. И҆ бїѧ́хꙋ Его̀ по главѣ̀ тро́стїю, и҆ плюва́хꙋ на Него̀, и҆ прегиба́юще колѣ́на поклонѧ́хꙋсѧ Емꙋ̀.

к҃. И҆ е҆гда̀ порꙋга́шасѧ Емꙋ̀, совлеко́ша съ Него̀ препра́дꙋ, и҆ ѡ҆блеко́ша Его̀ въ ри́зы Своѧ̑: и҆ и҆зведо́ша Его̀, да про́пнꙋтъ Его̀.

ка҃. И҆ задѣ́ша мимоходѧ́щꙋ нѣ́коемꙋ Сі́мѡнꙋ Кѵрине́ю, грѧдꙋ́щꙋ съ села̀, ѻ҆́тцꙋ А҆леѯа́ндровꙋ и҆ Рꙋ́фовꙋ, да во́зметъ кре́стъ Его̀.

кв҃. И҆ приведо́ша Его̀ на Голгоѳꙋ̀ мѣ́сто, е҆́же е҆́сть сказа́емо, ло́бное мѣ́сто.

кг҃. И҆ даѧ́хꙋ Емꙋ̀ пи́ти е҆смѵрні́смено вїно̀: О҆́нъ же не прїѧ́тъ.

кд҃. И҆ распе́ншїи Его̀ раздѣли́ша ри́зы Его̀, мета́юще жре́бїй ѡ҆ ни́хъ, кто̀ что̀ во́зметъ.

ке҃. Бѣ́ же ча́съ тре́тїй, и҆ распѧ́ша Его̀.

кѕ҃. И҆ бѣ̀ написа́нїе вины̀ Его̀ написано: Царь Іꙋде́йскъ.

(16) Мф. 27, 27. (17) Мф. 27, 28-29. Ін. 19, 2. (18) Мф. 27, 29. Ін. 19, 3. (19) Мф. 26, 67; 27, 30. (20) Мф. 27, 31. (21) Мф. 27, 32. Лк. 23, 26. (22) Мф. 27, 33.

16. А воины отвели Его внутрь двора, то есть, въ преторію, и собрали весь полкъ,	16. Воіны ж адвялі Яго ўсярэдзіну двара, гэта значыць, у прэторыю, і склікаюць увесь полк,
17. и одѣли Его въ багряницу, и сплетши терновый вѣнецъ, возложили на Него;	17. і апранаюць Яго ў баграніцу, і, сплёўшы цярновы вянец, ускладаюць на Яго;
18. и начали привѣтствовать Его: радуйся, Царь Іудейскій!	18. і пачалі вітаць Яго: радуйся, Цару Іудзейскі!
19. И били Его по головѣ тростью, и плевали на Него, и становясь на колѣни, кланялись Ему.	19. І білі Яго па галаве кіем, і плявалі на Яго, і, становячыся на калені, кланяліся Яму.
20. Когда же насмѣялись надъ Нимъ, сняли съ Него багряницу, одѣли Его въ собственныя одежды Его, и повели Его, чтобы распять Его.	20. І калі наглуміліся з Яго, знялі з Яго баграніцу і апранулі Яго ў адзежу Ягоную; і выводзяць Яго, каб распяць Яго.
21. И заставили проходящаго нѣкоего Киринеянина Симона, отца Александрова и Руфова, идущаго съ поля, нести крестъ Его.	21. І прымушаюць прахожага нейкага Сімана Кірынеяніна, які ішоў з поля, бацьку Аляксандра і Руфа, несці крыж Яго.
22. И привели Его на мѣсто Голгоѳу, что̀ значитъ: лобное мѣсто.	22. І прыводзяць Яго на месца Галгофу, што значыць: "месца чэрапа".
23. И давали Ему пить вино со смѵрною; но Онъ не принялъ.	23. І давалі Яму піць віно са смірнаю, але Ён не ўзяў.
24. Распявшіе Его дѣлили одежды Его, бросая жеребій, кому что̀ взять.	24. І тыя, што распіналі Яго, дзялілі адзежу Яго, кідаючы жэрабя на яе, каму што ўзяць.
25. Былъ часъ третій, и распяли Его.	25. Была ж трэцяя гадзіна, і распялі Яго.
26. И была надпись вины Его: Царь Іудейскій.	26. І быў зроблены надпіс віны Яго: Цар Іудзейскі.

Лк. 23, 23. Ін. 19, 17. Яўр. 13, 12. (23) Пс. 68, 22. Мф. 27, 34. Ін. 19, 28-30. (24) Пс. 21, 19. Мф. 27, 35. Лк. 23, 34. Ін. 19, 23-34. (26) Мф. 27, 37. Лк. 23, 38. Ін. 19, 19.

27. Καὶ σὺν Αὐτῷ σταυροῦσι δύο λῃστάς, ἕνα ἐκ δεξιῶν καὶ ἕνα ἐξ εὐωνύμων Αὐτου.
28. Καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα· καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη.
29. Καὶ οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν Αὐτὸν, κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτων καὶ λέγοντες· οὐὰ, ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν,
30. σῶσον Σεαυτὸν, καὶ κατάβα ἀπὸ τοῦ σταυρου.
31. Ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμματέων, ἔλεγον· ἄλλους ἔσωσεν, Ἑαυτον οὐ δύναται σῶσαι.
32. Ὁ Χριστὸς ὁ Βασιλεὺς του Ἰσραὴλ καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν Αὐτῷ. Καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι Αὐτῷ ὠνείδιζον Αὐτόν.
33. Γενομένης δὲ ὥρας ἕκτης, σκότος ἐγένετο ἐφ᾽ ὅλην τὴν γῆν, ἕως ὥρας ἐννάτης.
34. Καὶ τῇ ὥρᾳ τῇ ἐννάτῃ ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέγων· Ἐλωΐ, Ἐλωΐ, λαμμᾶ σαβαχθανί; ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον· ὁ Θεός Μου, ὁ Θεός Μου, εἰς τί Με ἐγκατέλιπες;
35. Καί τινες τῶν παρεστηκότων ἀκούσαντες, ἔλεγον· ἰδοὺ, Ἡλίαν φωνεῖ.
36. Δραμὼν δὲ εἷς, καὶ γεμίσας σπόγγον ὄξους, περιθείς τε καλάμῳ, ἐπότιζεν Αὐτὸν, λέγων·

кз҃. И҆ съ Ни́мъ распа́ша два̀ разбо́йника, є҆ди́наго ѡ҆деснꙋ́ю и҆ є҆ди́наго ѡ҆шꙋ́юю Є҆гѡ̀.
кі҃. И҆ сбы́стсѧ писа́нїе, є҆́же глаго́летъ: и҆ со беззако́нными вмѣни́сѧ.
кѳ҃. И҆ мимохѡдѧ́щїи хꙋла́хꙋ Є҆го̀, покива́юще глава́ми свои́ми и҆ глаго́люще: ꙋ҆а̀, разорѧ́ѧй це́рковь и҆ трема̀ де́ньми созида́ѧй,
л҃. сп҃си́сѧ Са́мъ и҆ сни́ди со кр҃та̀.
ла҃. Та́кожде и҆ а҆рхїере́е рꙋга́ющесѧ, дрꙋ́гъ ко дрꙋ́гꙋ съ кни́жники глаго́лахꙋ: и҆́ны сп҃сѐ, Себе́ ли не мо́жетъ сп҃стѝ.
лв҃. Хрⷭ҇то́съ, Црⷭ҇ь І҆и҃левъ, да сни́детъ нн҃ѣ со кр҃та̀, да ви́димъ и҆ вѣ́рꙋ и҆́мемъ Є҆мꙋ̀. И҆ распѧ̑таѧ съ Ни́мъ поноша́ста Є҆мꙋ̀.
лг҃. Бы́вшꙋ же часꙋ̀ шесто́мꙋ, тма̀ бы́сть по все́й земли̑, до часа̀ девѧ́тагѡ.
лд҃. И҆ въ ча́съ девѧ́тый возопѝ І҆и҃съ гла́сомъ ве́лїимъ, гл҃го́лѧ: Є҆лѡ́ї, Є҆лѡ́ї, ла́ма савахѳанѝ; є҆́же є҆́сть сказа́емо: Бж҃е Мо́й, Бж҃е Мо́й, почто̀ Мѧ̀ ѡ҆ста́вилъ є҆сѝ;
ле҃. И҆ нѣ́цыи ѿ предстоѧ́щихъ слы́шавше, глаго́лахꙋ: сѐ, И҆лїю̀ гласи́тъ.
лѕ҃. Те́къ же є҆ди́нъ, и҆ напо́лнивъ гꙋ́бꙋ ѻ҆́цта, и҆ возло́жь на тро́сть, напаѧ́ше Є҆го̀ глаго́лѧ: ѡ҆ста́вите,

(27) Мф. 27, 38. Лк. 23, 33. Ін. 19, 18. (28) Пс. 68, 21. Іс. 53, 12. Лк. 22, 37. (29) Пс. 21, 7-9. Мф. 26, 61; 27, 39-40. Мк. 14, 58. Ін. 2, 19. (30) Мф. 27, 40. Лк. 23, 35.

27. Съ Нимъ распяли двухъ разбойниковъ, одного по правую, а другаго по лѣвую *сторону* Его.

28. И сбылось слово Писанія: и къ злодѣямъ причтенъ.

29. Проходящіе злословили Его, кивая головами своими и говоря: э! разрушающій храмъ и въ три дня созидающій!

30. спаси Себя Самого, и сойди со креста.

31. Подобно и первосвященники съ книжниками насмѣхаясь говорили другъ другу: другихъ спасалъ, а Себя не можетъ спасти.

32. Христосъ, Царь Израилевъ, пусть сойдетъ теперь съ креста, чтобы мы видѣли, и увѣруемъ. И распятые съ Нимъ поносили Его.

33. Въ шестомъ же часу настала тьма по всей землѣ, и *продолжалась* до часа девятаго.

34. Въ девятомъ часу возопилъ Іисусъ громкимъ голосомъ: Элой! Элой! ламма̀ савахѳанѝ? что̀ значитъ: Боже Мой! Боже Мой! для чего Ты Меня оставилъ?

35. Нѣкоторые изъ стоявшихъ тутъ услышавши говорили: вотъ, Илію зоветъ.

36. А одинъ побѣжалъ, наполнилъ губку уксусомъ и, наложивъ на трость, давалъ Ему

27. **І з Ім распінаюць двух разбой-нікаў, аднаго справа, а другога злева ад Яго.**

28. І збылося Пісанне, якое кажа: "і да злачынцаў залічаны".

29. І тыя, што праходзілі міма, зневажалі Яго, ківаючы галовамі сваімі і кажучы: гэй! Ты, што разбураеш храм і за тры дні будуеш!

30. уратуй Самога Сябе і сыдзі з крыжа.

31. Гэтаксама і першасвятары з кніжнікамі, насміхаючыся, адзін аднаму казалі: іншых ратаваў, а Сябе не можа ўратаваць.

32. Хрыстос, Цар Ізраілеў, няхай сыдзе цяпер з крыжа, каб мы ўбачылі, і ўверавалі ў Яго. І распятыя з Ім ганьбілі Яго.

33. Калі ж надышла шостая гадзіна, цемра настала па ўсёй зямлі да гадзіны дзевятай.

34. І ў дзевятай гадзіне ўскрыкнуў Ісус моцным голасам, кажучы: Элаі, Элаі! ламма савахфані? што азначае: "Божа мой, Божа Мой! чаму Ты Мяне пакінуў?

35. І некаторыя з тых, што стаялі там, чуючы гэта, казалі: вось, Ілію кліча.

36. А адзін пабег, намачыў губку воцатам і, насадзіўшы на кій, даваў Яму піць, кажучы: чакайце, пабачым,

(31) Мф. 27, 41-42. Лк. 23, 35. (32) Мф. 27, 42, 44. Лк. 23, 39. (33) Мф. 27, 45. Лк. 23, 44. (34) Пс. 21, 2. Мф. 27, 46. (35) Мф. 27, 47. (36) Пс. 68, 22. Мф. 27, 48-49. Ін. 19, 29.

αφετε, ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἡλίας καθελεῖν Αὐτόν.

да видимъ, аще прїидетъ Илїа снѧти Егò.

37. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀφεὶς φωνὴν μεγάλην, ἐξέπνευσε.

лз. Їисъ же пꙋщь гласъ велїй, издше.

38. Καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω.

ли. И завѣса церковнаѧ раздрасѧ на двое свыше до низꙋ.

39. Ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκὼς ἐξ ἐναντίας Αὐτοῦ, ὅτι ουτως κράξας ἐξέπνευσεν, εἶπεν· ἀληθῶς ὁ ἄνθρωπος οὗτος Υἱὸς ἦν Θεοῦ.

лѳ. Видѣвъ же сотникъ стоѧй прѧмω Емꙋ, ꙗкω такω возопивъ издше, речè: воистиннꙋ человѣкъ сей Сынъ бѣ Божїй.

40. Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι· ἐν αἷς ἦν καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ Ἰωσῆ μήτηρ, καὶ Σαλώμη,

м. Бѧхꙋ же и женỳ издалеча зрѧщѧ: въ нихже бѣ Марїа Магдалина, и Марїа Іакωва малагω и Іωсїи мати, и Саломїа,

41. αἵ, καὶ ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, ἠκολούθουν Αὐτῷ καὶ διηκόνουν Αὐτῷ· καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβᾶσαι Αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα.

ма. ꙗже, и егда бѣ въ Галїлеи, хождахꙋ по Немъ и слꙋжахꙋ Емꙋ: и ины мнωгїѧ, ꙗже взыдоша съ Нимъ во Іерлимъ.

42. Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης, ἐπεὶ ἦν παρασκευὴ, ὅ ἐστι προσάββατον,

мв. И оуже поздѣ бывшꙋ, понеже бѣ пѧтокъ, еже есть къ сꙋкωтѣ,

43. ἦλθεν Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, εὐσχήμων βουλευτὴς, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, τολμήσας εἰσῆλθε πρὸς Πιλάτον, καὶ ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.

мг. прїиде Іωсифъ, иже ѿ Арїмаѳеа, благообразенъ совѣтникъ, иже и той бѣ чаѧ Црствїѧ Божїѧ, дерзнꙋвъ вниде къ Пїлатꙋ, и просѝ тѣлесè Іисова.

44. Ὁ δὲ Πιλάτος ἐθαύμασεν εἰ ἤδη τέθνηκε· καὶ προσκαλεσάμενος τον κεντυρίωνα, ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι ἀπέθανε.

мд. Пїлатъ же дивисѧ, аще оуже оумре: и призвавъ сотника, вопросѝ егò: аще оуже оумре;

45. Καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος, ἐδωρήσατο τὸ σῶμα τῷ Ἰωσήφ.

ме. И оувѣдѣвъ ѿ сотника, дадè тѣло Іωсифови.

(37) Мф. 27, 50. Лк. 23, 46. Ін. 19, 30. (38) Мф. 27, 51. Лк. 23, 45. (39) Мф. 27, 54. Лк. 23, 47. (40) Мф. 27, 55-56. Лк. 23, 49.

пить,говоря: постойте,посмотримъ, прійдетъ ли Илія снять Его.

37. Іисусъ же, возгласивъ громко, испустилъ духъ.

38. И завѣса въ храмѣ раздралась на двое, сверху до низу.

39. Сотникъ, стоявшій напротивъ Его, увидѣвъ, что Онъ, та́къ возгласивъ, испустилъ духъ, сказалъ: истинно человѣкъ сей былъ Сынъ Божій.

40. Были *тутъ* и женщины, которыя смотрѣли издали; между ними была и Марія Магдалина, и Марія, мать Іакова меньшаго и Іосіи, и Саломія,

41. которыя и тогда, какъ Онъ былъ въ Галилеѣ, слѣдовали за Нимъ и служили Ему; и другія многія, вмѣстѣ съ Нимъ пришедшія въ Іерусалимъ.

42. И какъ уже насталъ вечеръ, потому что была пятница, то есть, *день* предъ субботою,

43. пришелъ Іосифъ изъ Аримаѳеи, знаменитый членъ совѣта, который и самъ ожидалъ Царствія Божія, осмѣлился войти къ Пилату, и просилъ тѣла Іисусова.

44. Пилатъ удивился, что Онъ уже умеръ; и призвавъ сотника, спросилъ его: давно ли умеръ?

45. И узнавъ отъ сотника, отдалъ тѣло Іосифу.

ці прыйдзе Ілія зняць Яго.

37. Ісус жа, ускрыкнуўшы моцна, спусціў дух.

38. І завеса ў храме разадралася напалам ад верху да нізу.

39. Сотнік жа, які стаяў насупраць Яго і бачыў, што Ён, так ускрыкнуўшы, спусціў дух, сказаў: сапраўды Чалавек Гэты быў Сын Божы.

40. Былі і жанчыны, што глядзелі здалёк, сярод іх была Марыя Магдаліна, і Марыя, маці Іакава Меншага і Іасіі, і Саламія,

41. якія і тады, калі Ён быў у Галілеі, хадзілі за Ім і служылі Яму; і іншыя многія, што прыйшлі разам з Ім у Іерусалім.

42. І калі ўжо настаў вечар, — паколькі была пятніца, гэта значыць, пярэдадзень суботы,—

43. прыйшоў Іосіф, што з Арымафеі, паважаны саветнік, які і сам чакаў Царства Божага, і, адважыўшыся, увайшоў да Пілата і прасіў цела Ісусава.

44. Пілат жа здзівіўся, што Ён ужо памёр; і, паклікаўшы сотніка, спытаў яго: ці даўно памёр?

45. І, даведаўшыся ад сотніка, аддаў цела Іосіфу.

(41) Мф. 27, 55. Лк. 8, 2-3; 23, 49. (42) Мф. 27, 57. Лк. 23, 54. (43) Мф. 27, 57-58. Лк. 23, 50-52. Ін. 19, 38. (45) Мф. 27, 58. Ін. 19, 38.

46. Καὶ ἀγοράσας σινδόνα, καὶ καθελὼν Αὐτον, ἐνείλησε τῃ σινδόνι· καὶ κατέθηκεν Αὐτὸν ἐν μνημείῳ, ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας· καὶ προσεκύλισε λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου.

47. Ἡ δὲ Μαρία Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία Ἰωσῆ ἐθεώρουν ποῦ τίθεται.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ Iϛ' (ἑκκαιδέκατον).

Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου, Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Σαλώμη ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν τὸν Ἰησοῦν *. * Αὐτὸν

2. Καὶ λίαν πρωΐ τῆς μιᾶς σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου,

3. καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς· τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου;

4. Καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀποκεκύλισται ὁ λίθος· ἦν γὰρ μέγας σφόδρα.

5. Καὶ εἰσελθουσαι εἰς τὸ μνημεῖον, εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς, περιβεβλημένον στολὴν λευκήν· καὶ ἐξεθαμβήθησαν.

6. Ὁ δὲ λέγει αὐταῖς· μὴ ἐκθαμβεῖσθε. Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε, ὁ τόπος εὅπου ἔθηκαν Αὐτόν.

7. Ἀλλ' ὑπάγετε, εἴπατε τοῖς μαθηταῖς Αὐτοῦ καὶ τῳ Πέτρῳ, ὅτι

мѕ҃. И҆ кꙋпи́въ плащани́цꙋ, и҆ сне́мь Є҆го̀, ѡ҆бви́тъ плащани́цею: и҆ положѝ Є҆го̀ во гро́бъ, и҆́же бѣ̀ и҆з-сѣ́ченъ ѿ ка́мене: и҆ привалѝ ка́мень на́дъ две́ри гро́ба.

мз҃. Марі́а же Магдали́на и҆ Марі́а І҆ѡсі́ева зрѧ́стѣ, гдѣ̀ (Є҆го̀) полага́хꙋ.

ГЛАВА̀ ѕ҃і.

И҆ минꙋ́вшей сꙋббо́тѣ, Марі́а Магдали́на и҆ Марі́а І҆а́кѡвлѧ и҆ Саломі́а кꙋпи́ша а҆рѡма́ты, да прише́дшѧ помѧ́жꙋтъ І҆и҃са *.

* Въ Остромир. и древн. сп.: и҃.

в҃. И҆ ѕѣлѡ̀ заꙋ́тра во є҆ди́нꙋ ѿ сꙋббѡ́тъ прїидо́ша на гро́бъ, воз-сїѧ́вшꙋ со́лнцꙋ,

г҃. и҆ глаго́лахꙋ къ себѣ̀: кто̀ ѿ-вали́тъ на́мъ ка́мень ѿ две́рїй гро́ба;

д҃. И҆ воззрѣ́вшѧ ви́дѣша, ꙗ҆́кѡ ѿвале́нъ бѣ̀ ка́мень: бѣ́ бо ве́лїй ѕѣлѡ̀.

є҃. И҆ вше́дшѧ во гро́бъ, ви́дѣша ю҆́ношꙋ сѣдѧ́ща въ десны́хъ, ѡ҆дѣ́ѧна во ѻ҆де́ждꙋ бѣ́лꙋ: и҆ ᲂу҆жасо́шасѧ.

ѕ҃. Ѻ҆́нъ же глаго́ла и҆̀мъ: не ᲂу҆-жаса́йтесѧ. І҆и҃са и҆́щете Назарѧни́на распѧ́таго: воста̀, нѣ́сть здѣ̀: сѐ, мѣ́сто, и҆дѣ́же положи́ша Є҆го̀.

з҃. Но и҆ди́те, рцы́те ᲂу҆чн҃кѡ́мъ Є҆гѡ̀ и҆ Петро́ви, ꙗ҆́кѡ варѧ́етъ вы̀

(46) Мф. 27, 59-60. Лк. 23, 53. Ін. 19, 40-42. (47) Мф. 27, 61. Лк. 23, 55. Раздз. 16. (1) Мф. 28, 1. Лк. 23, 56; 24, 1. Ін. 20, 1. (2) Мф. 28, 1. Лк. 24, 1.

46. Онъ, купивъ плащаницу, и снявъ Его, обвилъ плащаницею, и положилъ Его во гробѣ, который былъ высѣченъ въ скалѣ; и привалилъ камень къ двери гроба.

47. Марія же Магдалина и Марія Іосіева смотрѣли, гдѣ *Его* полагали.

46. Ён, купіўшы плашчаніцу* і, зняўшы Яго, абвіў плашчаніцаю і паклаў Яго ў магілу, што была высечана ў скале, і прываліў камень да дзвярэй магілы.

47. Марыя ж Магдаліна і Марыя Іасіева глядзелі, дзе *Яго* паклалі.

ГЛАВА 16.

По прошествіи субботы, Марія Магдалина и Марія Іаковлева, и Саломія купили ароматы, чтобы идти, помазать Его.

2. И весьма рано, въ первый *день* недѣли, приходятъ ко гробу, при восходѣ солнца,

3. и говорятъ между собою: кто отвалитъ намъ камень отъ двери гроба?

4. И взглянувши видятъ, что камень отваленъ; а онъ былъ весьма великъ.

5. И вошедши во гробъ, увидѣли юношу, сидящаго на правой сторонѣ, облеченнаго въ бѣлую одежду; и ужаснулись.

6. Онъ же говоритъ имъ: не ужасайтесь. Іисуса ищете Назарянина, распятаго; Онъ воскресъ, Его нѣтъ здѣсь. Вотъ, мѣсто, гдѣ Онъ былъ положенъ.

7. Но идите, скажите ученикамъ Его и Петру, что Онъ пред-

РАЗДЗЕЛ XVI

І калі мінула субота, Марыя Магдаліна і Марыя Іакавава, і Саламія купілі духмянасцяў, каб, прыйшоўшы, памазаць Яго.

2. І вельмі рана ў першы дзень тыдня прыходзяць да магілы, калі ўзышло сонца,

3. і гаварылі між сабою: хто адваліць нам камень ад увахода ў магілу?

4. І, паглядзеўшы, бачаць, што камень адвалены; а быў ён надта вялікі.

5. І, увайшоўшы ў магілу, яны ўбачылі юнака, што сядзеў справа, апрануты ў белы ўбор; і жахнуліся.

6. А ён кажа ім: не жахайцеся. Ісуса шукаеце Назараніна, распятага; Ён уваскрэс, Яго няма тут. Вось месца, дзе паклалі Яго.

7. Але ідзіце, скажыце вучням Яго і Пятру, што Ён ідзе перад вамі ў Галі-

*палатно

(4) Лк. 24, 2. Ін. 20, 1. (5) Мф. 28, 2-3. Лк. 24, 4-5. Ін. 20, 12. (6) Мф. 28, 5-6. Лк. 24, 5-6. (7) Мф. 26, 32; 28, 7. Мк. 14, 28. Лк. 24, 6-7.

προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ Αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν.	въ Галїле́и: та́мѡ Его̀ ви́дите, ꙗ҆́коже речѐ ва́мъ.
8. Καὶ ἐξελθοῦσαι ταχὺ, ἔφυγον ἀπὸ του μνημείου· εἶχε δὲ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις· καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γάρ.	и҃. И҆ и҆зше́дша, бѣжа́ша ѿ гро́ба: и҆ма́ше же и҆̑хъ тре́петъ и҆ оу҆́жасъ: и҆ никомꙋ́же ничто́же рѣ́ша: боя́хꙋ бо ся.
9. Ἀναστὰς δὲ (ὁ Ἰησοῦς) πρωῒ πρώτῃ σαββάτου, ἐφάνη πρῶτον Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, ἀφ' ἧς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια.	ѳ҃. Воскре́съ же (І҆исъ) заꙋ́тра въ пе́рвꙋю сꙋббѡ́тꙋ, ꙗ҆ви́ся пре́жде Мари́и Магдали́ни, и҆з̾ нея́же и҆згна̀ се́дмь бѣсѡ́въ.
10. Ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλε τοῖς μετ' Αὐτοῦ γενομένοις, πενθοῦσι καὶ κλαίουσι·	і҃. О҆на́ (же) ше́дши возвѣстѝ съ Ни́мъ бы́вшымъ, пла́чꙋщымся и҆ рыда́ющымъ:
11. κἀκεῖνοι, ἀκούσαντες ὅτι ζῇ, καὶ ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆς, ἠπίστησαν.	а҃і. и҆ о҆нѝ слы́шавше, ꙗ҆́кѡ жи́въ є҆́сть, и҆ ви́дѣнъ бы́сть ѿ нея̀, не ꙗ҆́ша вѣ́ры.
12. Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερώθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ, πορευομένοις εἰς ἀγρόν.	в҃і. По си́хъ же двѣма̀ ѿ ни́хъ грядꙋ́щема ꙗ҆ви́ся и҆нѣ́мъ ѻ҆́бразомъ, и҆дꙋ́щема на село̀.
13. Κἀκεῖνοι ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς· οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν.	г҃і. И҆ та̑ ше́дша возвѣсти́ста про́чымъ: и҆ ни тѣ́ма вѣ́ры ꙗ҆́ша.
14. Ὕστερον, ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἕνδεκα ἐφανερώθη, καὶ ὠνείδισε τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν· ὅτι τοῖς θεασαμένοις Αὐτὸν ἐγηγερμένον οὐκ ἐπίστευσαν.	д҃і. Послѣди́ (же) возлежа́щымъ и҆̑мъ є҆диномꙋна́десяте ꙗ҆ви́ся, и҆ поносѝ невѣ́рствїю и҆́хъ и҆ жестосе́рдїю, ꙗ҆́кѡ ви́дѣвшымъ Его̀ воста́вша не ꙗ҆́ша вѣ́ры.
15. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα, κηρύξατε τὸ Εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει.	є҃і. И҆ речѐ и҆̑мъ: ше́дше въ мі́ръ ве́сь, пропове́дите є҆ѵⷢ҇лїе всеѝ тва́ри.
16. Ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται· ὁ δὲ ἀπιστήσας κατακριθήσεται.	ѕ҃і. И҆́же вѣ́рꙋ и҆́метъ и҆ кр҇ти́тся, сп҇нъ бꙋ́детъ: а҆ и҆́же не и҆́метъ вѣ́ры, ѡ҆сꙋжде́нъ бꙋ́детъ.

(8) Мф. 28, 8. Лк. 24, 9. (9) Мф. 28, 9. Лк. 8, 2. Ін. 20, 14. (10) Лк. 24, 10. Ін. 20, 18. (11) Лк. 24, 11. (12) Лк. 24, 13. (13) Лк. 24, 33-35. (17) Лк. 24, 36-41.

варяетъ васъ въ Галилеѣ; тамъ Его увидите, какъ Онъ сказалъ вамъ.

8. И вышедши побѣжали отъ гроба; ихъ объялъ трепетъ и ужасъ, и никому ничего не сказали, потому что боялись.

9. Воскресши рано въ первый *день* недѣли, *Іисусъ* явился сперва Маріи Магдалинѣ, изъ которой изгналъ семь бѣсовъ.

10. Она пошла и возвѣстила бывшимъ съ Нимъ, плачущимъ и рыдающимъ;

11. но они, услышавши, что Онъ живъ, и она видѣла Его,— не повѣрили.

12. Послѣ сего явился въ иномъ образѣ двумъ изъ нихъ на дорогѣ, когда они шли въ селеніе.

13. И тѣ возвратившись возвѣстили прочимъ; но и имъ не повѣрили.

14. Наконецъ явился самимъ одиннадцати, возлежавшимъ *на вечери*, и упрекалъ ихъ за невѣріе и жестокосердіе, что видѣвшимъ Его воскресшаго не повѣрили.

15. И сказалъ имъ: идите по всему міру и проповѣдуйте Евангеліе всей твари.

16. Кто будетъ вѣровать и креститься, спасенъ будетъ; а кто не будетъ вѣровать, осужденъ будетъ.

лею; там Яго ўбачыце, як Ён казаў вам.

8. І, выйшаўшы, пабеглі яны ад магілы; іх ахапіла трымценне і жах, і нікому нічога не сказалі, бо баяліся.

9. А *Ісус*, уваскрэсшы ў першы дзень тыдня, явіўся перш Марыі Магдаліне, з якой выгнаў быў сем дэманаў.

10. Яна, пайшоўшы, абвясціла тым, што былі з Ім, якія смуткавалі і плакалі;

11. і тыя, пачуўшы, што Ён жывы і што яна бачыла Яго, не паверылі.

12. Пасля ж гэтага явіўся Ён у іншым вобразе двум з іх дарогаю, калі яны ішлі ў сяло.

13. І тыя, пайшоўшы, абвясцілі астатнім; але і ім не паверылі.

14. Нарэшце, явіўся Ён і самім адзінаццаці, калі яны ўзляжалі *на вячэры*, і дакараў іх за нявер'е і жорсткасць сэрца, што яны тым, хто бачыў Яго Уваскрэслага, не паверылі.

15. І сказаў ім: ідучы па ўсім свеце, прапаведуйце Евангелле ўсяму стварэнню.

16. Хто будзе мець веру і хрысціцца, той збаўлены будзе; а хто не будзе мець веры, асуджаны будзе.

Ін. 20, 19. 1 Кар. 15, 5, 7. (15) Іс. 2, 3; 52, 10. Мф. 28, 19. Ін. 15, 16. Кал. 1, 23. (16) Ін. 3, 18, 36; 12. 48. Дзеян. 2, 38; 16, 30-32. 1 Пят. 3, 21. Рым. 10, 9.

17. Σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύσασι ταῦτα παρακολουθήσει· ἐν τῷ ὀνόματί Μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσι· γλώσσαις λαλήσουσι καιναῖς·

18. ὄφεις ἀροῦσι· κἂν θανάσιμόν τι πίωσιν, οὐ μη αὐτους βλάψει· ἐπὶ ἀῤῥώστους χεῖρας ἐπιθήσουσι, καὶ καλῶς ἕξουσιν.

19. Ὁ μὲν οὖν Κύριος, μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς, ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ.

20. Ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχου, τοῦ Κυρίου συνεργοῦντος, καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων. Ἀμήν.

з҃і. Знаме́нїѧ же вѣ́ровавшымъ сїѧ̑ послѣ́дꙋютъ: и҆́менемъ Мои́мъ бѣ́сы и҆жденꙋ́тъ: ѧ҆зы̑ки возглаго́лютъ но́вы:

и҃і. ѕмїѧ̑ во́змꙋтъ: а҆́ще и҆ что̀ сме́ртно и҆спїю́тъ, не вреди́тъ и҆̀хъ: на недꙋ́жныѧ рꙋ̑ки возложа́тъ, и҆ здра́ви бꙋ́дꙋтъ.

ѳ҃і. Гдⷭ҇ь же ᲂу҆̀бо, по глаго́ланїи (є҆гѡ̀) къ ни̑мъ, вознесе́сѧ на нбⷭ҇о, и҆ сѣ́де ѡ҆деснꙋ́ю Бг҃а.

к҃. Ѻни́ же и҆зше́дше проповѣ́даша всю́дꙋ, Гдⷭ҇ꙋ поспѣ́шствꙋющꙋ, и҆ сло́во ᲂу҆твержда́ющꙋ послѣ́дствꙋющими зна́меньми. А҆ми́нь.

(17) Лк. 10, 17. Дзеян. 2, 4; 5, 16; 8, 7; 10, 46; 16, 18; 19, 6, 12. 1 Кар. 12, 10, 28. (18) Лк. 10, 19. Дзеян. 28, 5, 8. Іак. 5, 14-15.

17. Увѣровавшихъ же будутъ сопровождать сіи знаменія: именемъ Моимъ будутъ изгонять бѣсовъ, будутъ говорить новыми языками;
18. будутъ брать змѣй; и если что смертоносное выпьютъ, не повредитъ имъ; возложатъ руки на больныхъ, и они будутъ здоровы.
19. И такъ Господь, послѣ бесѣдованія съ ними, вознесся на небо и возсѣлъ одесную Бога.

20. А они пошли и проповѣдывали вездѣ, при Господнемъ содѣйствіи и подкрѣпленіи слова послѣдующими знаменіями. Аминь.

17. А тых, хто ўверуе, будуць суправаджаць знаменні такія: імем Маім будуць яны выганяць дэманаў; будуць гаварыць новымі мовамі;
18. будуць браць змей; а калі што смяротнае вып'юць, не пашкодзіць ім; на хворых ускладуць рукі, і тыя будуць здаровыя.
19. І вось, Гасподзь пасля таго, як гаварыў да іх, узнёсся на неба і сеў праваруч Бога.

20. А яны, выйшаўшы, прапаведалі ўсюды, і Гасподзь садзейнічаў ім і пацвярджаў слова знаменнямі ўслед. Амінь.

(19) Пс. 109. 1. Лк. 24, 51. Дзеян. 1, 3, 9. Эф. 1, 20. (20) Дзеян. 3, 16; 5, 12; 14, 3. Яўр. 2, 4.

Тэксталагічныя разыходжанні
ў грэчаскіх выданнях
Евангелля паводле Марка

Месца	Textus Receptus (паводле выдання "Новый Завет. От Марка Святое Благовествование (на четырех языках). С.Пб.1887")	4-th Revised Edition by United Bible Societies
Мк. 1, 2	τοῖς προφήταις «у прарокаў»	τῷ Ἠσαΐᾳ προφήτῃ «у Ісаіі прарока»
Мк. 1, 4	Ἐγένετο Ἰωάννης βαπτίζων «З`явіўся Іаан,хрысцячы»	ἐγένετο Ἰωάννης [ὁ] βαπτίζων «З`явіўся Іаан Хрысціцель»
Мк. 1, 5	καὶ οἱ Ἱεροσολυμῖται· καὶ ἐβαπτίζοντο πάντες «і Ерусалімляне, і хрысціліся ўсе»	καὶ οἱ Ἱεροσολυμῖται πάντες, καὶ ἐβαπτίζοντο «і Ерусалімляне ўсе, і хрысціліся»
Мк. 1, 8	ἐν ὕδατι «у вадзе»	ὕδατι «вадою»
Мк. 1, 10	ἀπὸ τοῦ ὕδατος «ад вады»	ἐκ τοῦ ὕδατος «з вады»
Мк. 1, 11	ἐν ᾧ εὐδόκησα «Якога Я ўпадабаў»	ἐν σοὶ εὐδόκησα «Цябе Я ўпадабаў»
Мк. 1, 13	ἐκεῖ ἐν τῇ ἐρήμῳ «там у пустыні»	ἐν τῇ ἐρήμῳ «у пустыні»
Мк. 1, 14	τῆς Βασιλείας «Царства»	- -
Мк. 1, 16	Περιπατῶν «ідучы»	Καὶ παράγων «І праходзячы»
Мк. 1, 16	βάλλοντας ἀμφίβληστρον «які закідваў мярэжы»	ἀμφιβάλλοντας «які закідваў мярэжы»
Мк. 1, 18	δίκτυα αὐτῶν «мярэжы свае»	δίκτυα «мярэжы»
Мк. 1, 19	ἐκεῖθεν «адтуль»	- -
Мк. 1, 23	- -	Εὐθὺς «нечакана»
Мк. 1, 24	ἔα «пакінь»	- -
Мк. 1, 27	τί ἐστι τοῦτο; τίς ἡ διδαχὴ ἡ καινὴ αὕτη, ὅτι κατ' ἐξουσίαν «што гэта? што гэта за новае вучэнне, што Ён з уладаю»	τί ἐστιν τοῦτο; διδαχὴ καινὴ κατ' ἐξουσίαν «што гэта? новае вучэнне з уладаю»
Мк. 1, 28	Εὐθὺς «адразу»	εὐθὺς πανταχοῦ «адразу ўсюды»
Мк. 1, 31	τῆς χειρὸς αὐτῆς «за руку яе»	τῆς χειρὸς «за руку»
Мк. 1, 31	πυρετὸς εὐθέως «гарачка адразу»	Πυρετὸς «гарачка»
Мк. 1, 34	«што Ён Хрыстос»	«хто Ён»

Месца	Textus Receptus (паводле выдання "Новый Завет. От Марка Святое Благовествование (на четырех языках). С.Пб.1887")	4-th Revised Edition by United Bible Societies
Мк. 1, 38	ἄγομεν «хадзем»	ἄγομεν ἀλλαχοῦ «хадзем у іншае месца»
Мк. 1, 39	Κηρύσσων «прапаведаваў»	ἦλθεν κηρύσσων «пайшоў, прапаведуючы»
Мк. 1, 41	Ἰησοῦς «Ісус»	- -
Мк. 1, 42	Καί εἰπόντος Αῷτου, εὐθέως «І калі сказаў Ён, адразу»	Καί εὐθὺς «І адразу»
Мк. 2, 2	Εὐθέως «адразу»	- -
Мк. 2, 4	προσεγγίσαι «наблізіцца»	Προσενέγκαι «прынесці»
Мк. 2, 16	καὶ οἱ φαρισαῖοι1 «і фарысеі»	τῶν φαρισαίων «з фарысеяў»
Мк. 2, 16	εσθίει καὶ πίνει «есць і п`е»	εσθίει «есць»
Мк. 2, 17	ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν «грэшнікаў да пакаяння»	ἁμαρτωλοὺς «грэшнікаў»
Мк. 2, 18	καὶ οἱ τῶν φαρισαίων «і фарысейскія»	καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν φαρισαίων «і вучні фарысейскія»
Мк. 2, 21	αἴρει τὸ πλήρωμα αὐτοῦ «прышытае адарве»	αἴρει τὸ πλήρωμα ἀπ᾽ αὐτοῦ «прышытае адарве ад яго»
Мк. 2, 22	ὁ οἶνος ὁ νέος «віно маладое»	ὁ οἶνος «віно»
Мк. 2, 22	καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται «і віно выцеча, і мяхі прападуць»	καὶ ὁ οἶνος ἀπόλλυται καὶ οἱ ἀσκοὶ «і віно прападзе, і мяхі»
Мк. 2, 22	Βλητέον «ўліваць трэба»	- -
Мк. 3, 5	ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη «як другая»	- -
Мк. 3, 6	ἐποίουν «учынілі»	ἐδίδουν «далі»
Мк. 3, 8	οἱ περὶ «(людзі) з навакольляў»	περὶ «з навакольляў»
Мк. 3, 14	Δώδεκα «дванаццаць»	δώδεκα [οὓς καὶ ἀποστόλους ὠνόμασεν] «дванаццаць, якіх Ён называў апосталамі»
Мк. 3, 15	θεραπεύειν τὰς νόσους καὶ «ацаляць немачы і»	- -
Мк. 3, 16	- -	[καὶ ἐποίησεν τοὺς δώδεκα] «і паставіў дванаццаць»
Мк. 3, 20	Καὶ ἔρχονται «І прыйшлі»	Καὶ ἔρχεται «І прыйшоў»
Мк. 3, 29	ἔνοχός ἐστιν αἰωνίου κρίσεως «падлягае вечнаму асуджэнню»	ἔνοχός ἐστιν αἰωνίου ἁμαρτήματος «падлягае вечнаму граху»

Месца	Textus Receptus (паводле выдання "Новый Завет. От Марка Святое Благовествование (на четырех языках). С.Пб.1887")	4-th Revised Edition by United Bible Societies
Мк. 3, 32	- -	καὶ αἱ ἀδελφαί σου «і сёстры Твае»
Мк. 3, 33	ἢ οἱ ἀδελφοί Μου «ці браты Мае»	καὶ οἱ ἀδελφοί Μου «і браты Мае»
Мк. 4, 4	τοῦ οὐρανοῦ «нябесныя»	- -
Мк. 4, 11	δέδοται γνῶναι τὸ μυστήριον «дадзена ведаць таямніцы»	τὸ μυστήριον δέδοται «таямніцы дадзены»
Мк. 4, 12	τὰ ἁμαρτήματα «грахі»	- -
Мк. 4, 15	ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν «у сэрцах іх»	εἰς αὐτούς «у іх»
Мк. 4, 21	ἐπιτεθῇ «паставіць на»	Τεθῇ «паставіць»
Мк. 4, 22	τι κρυπτὸν «нічога тайнага»	Κρυπτὸν «тайнага»
Мк. 4, 30	τίνι «з чым»	Πῶς «як»
Мк. 4, 30	ἢ ἐν ποίᾳ παραβολῇ παραβάλωμεν αὐτήν «ці якой прытчаю выявім яго»	ἢ ἐν τίνι αὐτήν παραβολῇ θῶμεν «ці чым яго ў прытчы паказаць»
Мк. 4, 38	ἐπὶ τῇ «на»	ἐν τῇ «у»
Мк. 4, 40	ἐστε οὕτω «такія»	ἐστε -
Мк. 4, 40	πῶς οὐκ ἔχετε πίστιν «як гэта не маеце веры?»	οὔπο ἔχετε πίστιν «вы не маеце веры?»
Мк. 5, 1	Γαδαρηνῶν «Гадарынскую»	Γερασηνῶν «Гергесінскую»
Мк. 5, 12	πάντες οἱ δαίμονες «усе дэманы»	- -
Мк. 5, 13	εὐθέως ὁ Ἰησοῦς «адразу Іісус»	- -
Мк. 5, 19	Ὁ δὲ Ἰησοῦς «А Іісус»	Καὶ «І»
Мк. 5, 36	εὐθέως ἀκούσας «адразу пачуўшы»	Παρακούσας «не звяртаючы ўвагі»
Мк. 5, 40	ἀνακείμενον «ляжала»	- -
Мк. 5, 41	Κοῦμι «устань» (жаночы род)	Κουμ «устань» (мужчынскі род)
Мк. 6, 2	ὅτι καὶ δυνάμεις «і як цуды»	καὶ αἱ δυνάμεις «і цуды»
Мк. 6, 11	ὅσοι ἂν μὴ δέξωνται «калі хто не прыме»	ὃς ἂν τόπος μὴ δέξηται «калі якое месца не прыме»

Месца	Textus Receptus (паводле выдання "Новый Завет. От Марка Святое Благовествование (на четырех языках). С.Пб.1887")	4-th Revised Edition by United Bible Societies
Мк. 6, 11	Ἀμὴν λέγο ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται Σοδόμοις ἢ Γομόῤῥοις ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. «Праўду кажу вам: лягчэй будзе Садому і Гаморы ў дзень судны, чым гораду таму.»	- -
Мк. 6, 14	καὶ ἔλεγεν «і казаў»	καὶ ἔλεγον «і казалі»
Мк. 6, 16	ἐκ νεκρῶν «з мёртвых»	- -
Мк. 6, 20	πολλὰ ἐποίει «шмат рабіў»	πολλὰ ἠπόρει «быў моцна збянтэжаны»
Мк. 6, 23	ἤμοσεν «пакляўся»	ὤμοσεν πολλά «пакляўся цвёрда»
Мк. 6, 33	οἱ ὄχλοι «народ»	- -
Мк. 6, 33	ἐπέγνωσαν Αὐτὸν «пазналі Яго»	ἐπέγνωσαν «пазналі (іх)»
Мк. 6, 33	καὶ συνῆλθον πρὸς Αὐτὸν «і сышліся да Яго»	- -
Мк. 6, 36	ἄρτους· τί γὰρ φάγωσιν οὐκ ἔχουσιν «хлеба, бо не маюць чаго есці»	τί φάγωσιν «чаго-небудзь паесці»
Мк. 6, 51	καὶ ἐθαύμαζον «і здзіўляліся»	- -
Мк. 6, 53	διαπεράσαντες ἦπὶ τὴν γῆν Γεννησαρέτ «пераправіўшыся, прыбылі ў зямлю Генісарэцкую»	διαπεράσαντες ἐπὶ τὴν γῆν ἦλθον εἰς Γεννησαρὲτ «пераправіўшыся на зямлю, прыбылі ў Генісарэт»
Мк. 7, 2	ἐμέμψαντο «дакаралі»	- -
Мк. 7, 5	Ἔπειτα «Потым»	καὶ «і»
Мк. 7, 5	ἀνίπτοις «непамытымі»	κοιναῖς «нячыстымі» (у рытуальным сэнсе)
Мк. 7, 8	βαπτισμοὺς ξεστῶν καὶ ποτηρίων καὶ ἄλλα παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε «абмывання кубкаў і чашаў, ды многае іншае, падобнае да таго, робіце»	- -
Мк. 7, 9	τηρήσητε «захаваць»	στήσητε «усталяваць»
Мк. 7, 14	πάντα «усіх»	πάλιν «зноў»

Месца	Textus Receptus (паводле выдання "Новый Завет. От Марка Святое Благовествование (на четырех языках). С.Пб.1887")	4-th Revised Edition by United Bible Societies
Мк. 7, 16	Εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. «Калі хто мае вушы, каб чуць, няхай чуе!»	- -
Мк. 7, 24	καὶ Σιδῶνος «і Сідонскія»	- -
Мк. 8, 3	- -	ἀπὸ «ад»
Мк. 8, 7	εὐλογήσας «благаславіўшы»	εὐλογήσας αὐτὰ «благаславіўшы іх»
Мк. 8, 9	οἱ φαγόντες «тых, што елі»	- -
Мк. 8, 16	οὐκ ἔχομεν «у нас няма»	οὐκ ἔχουσιν «у іх няма»
Мк. 8, 17	Ἔτι «няўжо»	- -
Мк. 8, 25	ἐποίησεν αὐτὸν ἀναβλέψαι «зрабіў яго відушчым»	Διέβλεψεν «убачыў ясна»
Мк. 8, 26	μηδὲ εἴπῃς τινὶ ἐν τῇ κώμῃ «і не расказвай нікому ў паселішчы»	- -
Мк. 8, 28	ἀπεκρίθησαν «адказалі»	εἶπαν αὐτῷ λέγοντες ὅτι «яны сказалі Яму, што»
Мк. 9, 3	ὡς χιὼν «як снег»	- -
Мк. 9, 14	ἐλθὼν ... εἶδεν «прыйшоў і ўбачыў»	ἐλθόντες ... εἶδον «прыйшлі і ўбачылі»
Мк. 9, 16	Γραμματεῖς «кніжнікаў»	Αὐτούς «іх»
Мк. 9, 19	Αὐτῷ «яму»	αὐτοῖς «ім»
Мк. 9, 23	Πιστεῦσαι «вераваць»	- -
Мк. 9, 24	μετὰ δακρύων «са слязьмі»	- -
Мк. 9, 24	Κύριε «Госпадзе!»	- -
Мк. 9, 29	καὶ νηστείᾳ «і посту»	- -
Мк. 9, 33	ἦλθεν «прыйшоў»	ἦλθον «прыйшлі»
Мк. 9, 33	πρὸς ἑαυτὺς «між сабою»	- -
Мк. 9, 38	ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν· καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτὸν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν «але не ходзіць за намі, і мы забаранілі яму, бо не ходзіць за намі»	καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἠκολούθει ἡμῖν «і мы забаранілі яму, бо не ходзіць за намі»

Месца	Textus Receptus (паводле выдання "Новый Завет. От Марка Святое Благовествование (на четырех языках). С.Пб.1887")	4-th Revised Edition by United Bible Societies
Мк. 9, 44	ὅπου ὁ σκώληξ αὐτων οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. «дзе чарвяк іх не ўмірае і агонь не згасае.»	- -
Мк. 9, 45	εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον, «у агонь незгасальны,»	- -
Мк. 9, 46	ὅπου ὁ σκώληξ αὐτων οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. «дзе чарвяк іх не ўмірае і агонь не згасае.»	- -
Мк. 9, 47	τοῦ πυρὸς «вогненную»	- -
Мк. 9, 49	καὶ πᾶσα θυσία ἁλὶ ἁλισθήσεται «і кожная ахвяра соллю асоліцца»	- -
Мк. 10, 1	διὰ τοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου «стараной заіарданскай»	καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου «і на той бок Іардана»
Мк. 10, 12	γυνὴ ἀπολύσῃ ... καὶ «жонка развядзецца ... і»	αὐτὴ ἀπολύσασα «яна разводзіцца»
Мк. 10, 21	ἄρας τὸν σταυρόν «узяўшы крыж»	- -
Мк. 10, 24	τοὺς πεποιθότας ἐπὶ τοῖς χρήμασιν «тым, хто спадзяецца на багацце»	- -
Мк. 10, 29	ἢ γυναῖκα «ці жонку»	- -
Мк. 10, 32	καὶ ἀκολουθοῦντες	οἱ δὲ ἀκολουθοῦντες
	«і, услед ідучы»	«тыя, што ішлі ўслед»
Мк. 10, 35	- -	Σε «Ты»
Мк. 10, 43	ἶσται «будзе»	ἐστιν «ёсць»
Мк. 10, 49	εἶπεν αὐτὸν φωνηθῆναι «сказаў паклікаць яго»	εἶπεν, Φωνήσατε αὐτόν. «сказаў: Паклічце яго.»
Мк. 10, 52	τῷ Ἰησοῦ «за Ісусам»	Αὐτῷ «за Ім»
Мк. 11, 3	- -	πάλιν «зноў»
Мк. 11, 8	ἔκοπτον ἐκ τῶν δένδρων, καὶ ἐστρώννυον εἰς τὴν ὁδόν «зразалі з дрэў і пасцілалі на дарогу»	κόψαντες ἐκ τῶν ἀγρῶν «зрэзаныя ў палях»

Месца	Textus Receptus (паводле выдання "Новый Завет. От Марка Святое Благовествование (на четырех языках). С.Пб.1887")	4-th Revised Edition by United Bible Societies
Мк. 11, 10	ἐν ὀνόματι Κυρίου «у імя Гасподняе»	- -
Мк. 11, 15	καὶ ἀγοράζοντας «і куплялі»	καὶ τοὺς ἀγοράζοντας «і тых, што куплялі»
Мк. 11, 19	ἐξεπορεύετο «Ён выйшаў»	ἐξεπορεύοντο «яны выйшлі»
Мк. 11, 23	ὃ ἐὰν εἴπῃ «што б ні сказаў»	- -
Мк. 11, 24	λαμβάνετε «атрымаеце»	ἐλάβετε «атрымаеце»
Мк. 11, 26	Εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε, οὐδὲ ὁ Πατὴρ ὑμῶν Ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν. «Калі ж вы не даруеце, то і Айцец ваш, Які ў нябёсах, не даруе вам правінаў вашых.»	- -
Мк. 11, 31	ἐλογίζοντο «разважалі»	διελογίζοντο «спрачаліся»
Мк. 11, 32	τὸν λαόν «народа»	τὸν ὄχλον «натоўпу»
Мк. 12, 4	λιθοβολήσαντες «каменнем пабілі»	- -
Мк. 12, 4	ἀπέστειλαν ἠτιμωμένον «адпусцілі зняважанага»	ἠτίμασαν «зняважылі»
Мк. 12, 6	ἀγαπητὸν αὐτοῦ «узлюбленага свайго»	ἀγαπητόν «узлюбленага»
Мк. 12, 22	Καὶ ἔλαβον αὐτὴν οἱ ἑπτὰ, καὶ «І бралі яе сямёра, і»	καὶ οἱ ἑπτὰ «І сямёра»
Мк. 12, 28	εἰδὼς «ведаючы»	ἰδὼν «бачачы»
Мк. 12, 29	πασῶν τῶν «з усіх запаведзяў»	- -
Мк. 12, 30	αὕτη πρώτη ἐντολή «Гэта першая запаведзь»	- -
Мк. 12, 32	Θεὸς «Бог»	- -
Мк. 12, 33	καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς «і ўсёю душою»	καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως «і ўсім розумам»
Мк. 12, 36	ὑποπόδιον «падножжа»	ὑποκάτω «пад»
Мк. 13, 7	γὰρ «бо»	- -
Мк. 13, 8	καὶ ταραχαί «і смуты»	- -

Месца	Textus Receptus (паводле выдання "Новый Завет. От Марка Святое Благовествование (на четырех языках). С.Пб.1887")	4-th Revised Edition by United Bible Societies
Мк. 13, 11	μηδὲ μελετᾶτε «і не абдумвайце»	- -
Мк. 13, 14	τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Δανιὴλ τοῦ προφήτου «пра якую сказана Даніілам прарокам»	- -
Мк. 13, 15	εἰς τὴν οἰκίαν «у дом»	- -
Мк. 13, 18	ἡ φυγὴ ὑμῶν «уцёкі вашы»	- -
Мк. 13, 25	τοῦ οὐρανοῦ «нябесныя»	ἐκ τοῦ οὐρανοῦ «з неба»
Мк. 13, 27	Ἀγγέλους Αὐτοῦ «Ангелаў Сваіх»	ἀγγέλους «Ангелаў»
Мк. 13, 33	καὶ προσεύχεσθε «і маліцеся»	- -
Мк. 14, 5	- -	τὸ μύρον «гэтае міра»
Мк. 14, 14	κατάλυμα «святліца»	κατάλυμά μου «святліца Мая»
Мк. 14, 16	οἱ μαθηταὶ Αὐτοῦ «вучні Яго»	οἱ μαθηταὶ «вучні»
Мк. 14, 19	καὶ ἄλλος· μήτι ἐγώ «і другі: ці не я?»	- -
Мк. 14, 22	φάγετε «ешце»	- -
Мк. 14, 24	τὸ τῆς καινῆς διαθήκης «новага запавету»	τῆς διαθήκης «запавету»
Мк. 14, 27	ἐν Ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ «аба Мне ў гэтую ноч»	- -
Мк. 14, 31	Μαλλον «яшчэ»	- -
Мк. 14, 40	ὑποστέψας εὗρεν αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας «вярнуўшыся, знайшоў, што зноў яны спяць»	πάλιν ἐλθὼν εὗρεν αὐτοὺς καθεύδοντας «прыйшоўшы зноў, знайшоў, што яны спяць»
Мк. 14, 43	ὄχλος πολὺς «мноства людзей»	ὄχλος «людзей»
Мк. 14, 45	Ῥαββὶ, Ῥαββί· «Раввi, Раввi!»	Ῥαββί, «Раввi!»
Мк. 14, 51	οἱ νεανίσκοι «юнакі»	- -
Мк. 14, 52	ἀπ᾽ αὐτῶν «ад іх»	- -
Мк. 14, 53	συνέρχονται αὐτῷ «збіраюцца да яго»	Συνέρχονται «збіраюцца»

Месца	Textus Receptus (паводле выдання "Новый Завет. От Марка Святое Благовествование (на четырех языках). С.Пб.1887")	4-th Revised Edition by United Bible Societies
Мк. 14, 65	ῥαπίσματιν Αὐτὸν ἔβαλλον «па шчоках Яго білі»	ῥαπίσματιν Αὐτὸν ἔλαβον «ударамі Яго прымалі»
Мк. 14, 70	καὶ ἁ λαλιά σου ὁμοιάζει «і гаворка твая падобная»	- -
Мк. 14, 72	- -	Εὐθὺς «адразу»
Мк. 15, 4	Καταμαρτυροῦσιν «сведчаць супраць»	Κατηγοροῦσιν «абвінавачваюць»
Мк. 15, 8	ἀναβοήσας «пачаў крычаць»	ἀναβὰς «падыйшоў»
Мк. 15, 8	ἀεὶ «заўсёды»	- -
Мк. 15, 23	πιεῖν «піць»	- -
Мк. 15, 24	Σταυρώσαντες «тыя, што распіналі»	Σταυροῦσιν «распінаюць»
Мк. 15, 28	Καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα· καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη. «І збылося Пісанне, якое кажа: "і да злачынцаў залічаны"»	- -
Мк. 15, 32	πιστεύσωμεν Αὐτῷ «уверавалі ў Яго»	Πιστεύσωμεν «уверавалі»
Мк. 15, 39	κράξας «ускрыкнуўшы»	- -
Мк. 15, 45	Σῶμα «цела»	Πτῶμα «мёртвае цела»
Мк. 16, 19	Κύριος «Гасподзь»	κύριος Ἰησοῦς «Гасподзь Ісус»
Мк. 16, 20	Ἀμήν. «Амінь.»	- -

ISBN 985-65-03-15-9
Выдавецтва Беларускага Экзархата
Беларускай Праваслаўнай Царквы
Ліцэнзія №300 ад 6.05.1998г. г.Мінск, 220004, вул. Вызвалення, 10.

PRINTCORP ЛП № 347 от 11.05.99. Зак. 980. Тир. 5000 экз. Минск. 1999 г.

СВЯТОЕ ЕВАНГЕЛЛЕ ПАВОДЛЕ МАРКА